

SÄÄSTÖPANKKIRYHMÄN
**TOIMINTAKERTOMUS JA
IFRS-TILINPÄÄTÖS 31.12.2019**



Säästöpankki

SÄÄSTÖPANKKIRYHMÄN TOIMINTAKERTOMUS JA IFRS-TILINPÄÄTÖS 31.12.2019

Sisällysluettelo

Toimintakertomus	3	Varat	75
Säästöpankkiliitto osk:n toimitusjohtajan katsaus	3	Liite 18: Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu	75
Säästöpankkiryhmä ja Säästöpankkien yhteenliittymä	4	Liite 19: Käteiset varat	77
Toimintaympäristön kuvaus	4	Liite 20: Lainat ja saamiset	78
Säästöpankkiryhmän tulos ja tase	5	Liite 21: Johdannaiset ja suojauslaskenta	79
Vakavaraisuus ja riskiasema	6	Liite 22: Sijoitusomaisuus	81
Luottoluokitukset	9	Liite 23: Henkivakuutustoiminnan varat	82
Säästöpankkiliitto osk:n hallintoneuvosto, hallitus ja tilintarkastajat	9	Liite 24: Sijoitukset osakkuusyhtiöissä	83
Muu kuin taloudellinen raportointi	10	Liite 25: Aineelliset hyödykkeet	84
Toiminta ja tulos liiketoimintasegmenteittäin	11	Liite 26: Aineettomat hyödykkeet	85
Olenneiset tapahtumat tilinpäätöspäivän jälkeen	14	Liite 27: Laskennalliset verot	86
Vuoden 2020 näkymät	14	Liite 28: Muut varat	89
Säästöpankkiryhmän IFRS-tilinpäätös	16	Liite 29: Myytävänä olevaksi luokitellut pitkäaikaiset omaisuuserät	89
Säästöpankkiryhmän tuloslaskelma	16	Velat ja oma pääoma	90
Säästöpankkiryhmän laaja tuloslaskelma	17	Liite 30: Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	90
Säästöpankkiryhmän tase	18	Liite 31: Velat luottolaitoksille ja asiakkaille	90
Säästöpankkiryhmän rahavirtalaskelma	19	Liite 32: Liikkeeseenlasketut velkakirjat	90
Säästöpankkiryhmän oman pääoman muutoslaskelma	21	Liite 33: Henkivakuutustoiminnan velat	91
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	22	Liite 34: Velat, joilla on huonompi etuoikeus	93
Liite 1: Kuvaus Säästöpankkiryhmästä ja tilinpäätöksen laajuudesta	22	Liite 35: Varaukset ja muut velat	93
Liite 2: Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet Uudet standardit ja tulkinnat	24	Liite 36: Oma pääoma	94
Liite 3: Harkinnan ja arvioiden käyttö	34	Muut Liitetiedot	96
Säästöpankkiryhmän riskienhallinnan ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet	35	Liite 37: Vakuudet	96
Liite 4: Hallinnointiperiaatteet	35	Liite 38: Taseen ulkopuoliset sitoumukset	96
Liite 5: Riskienhallinnan ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet	40	Liite 39: Rahoitusvarojen ja -velkojen nettoutus	97
Tilikauden tulos	57	Liite 40: Käyvät arvot arvostusmenetelmän mukaisesti	98
Liite 6: Segmentti-informaatio	57	Liite 41: Eläkevelka	103
Liite 7: Korkokate	61	Liite 42: Muut vuokrasopimukset	105
Liite 8: Palkkiotuotot ja -kulut, netto	62	Liite 43: Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt	107
Liite 9: Kaupankäynnin nettotuotot	63	Liite 44: Strukturoitujen konsolidoimattomien yhteisöjen tiedot	110
Liite 10: Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	64	Liite 45: Lähipiiritiedot	111
Liite 11: Rahoitusinstrumenttien tuloserät	68	Liite 46: Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat	112
Liite 12: Liiketoiminnan muut tuotot	69	Allekirjoitukset	113
Liite 13: Henkilöstökulut	70	Tilintarkastuskertomus	114
Liite 14: Liiketoiminnan muut kulut	71		
Liite 15: Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	71		
Liite 16: Arvonalentumistappiot luotoista ja muista saamisista	72		
Liite 17: Tuloverot	74		

SÄÄSTÖPANKKIRYHMÄN TOIMINTAKERTOMUS 1.1.–31.12.2019

Säästöpankkiliitto osk:n toimitusjohtajan katsaus

Säästöpankkiryhmän vuosi 2019 oli erittäin hyvä. Määrätietoisella ja pitkäjänteisellä työllä ryhmä onnistui tuottamaan asiakkailleen erinomaisia asiakaskokemuksia ja vahvistamaan edelleen asemaansa yhtenä Suomen johtavana vähittäispankkipalvelujen tuottajana. Säästöpankeissa tehdään työtä asiakkaan parhaaksi ja asiakkaan hyöty ensimmäisenä mielessä.

Säästöpankkiryhmän tavoite on kasvaa kannattavasti ja riskit halliten. Tässä onnistuttiin hyvin, sillä ryhmä teki yhteenliittymä historiansa parhaan liiketuloksen. Liiketoiminta kasvoi kannattavasti pankkiryhmän tärkeimmillä liiketoiminta-alueilla eli henkilöasiakkaiden ja pk-yritysten rahoituksessa sekä säästämisen ja sijoittamisen palveluissa. Säästöpankkiryhmä haluaa tehdä aktiivista työtä asiakkaidensa taloudellisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Korkokate nousi pitkän tähtäimen tavoitteen mukaisesti, jonkin verran markkinakasvua nopeammin. Palkkiotuotot nousivat voimakkaasti ja palkkiotuottojen merkitys ryhmän tuloksessa kasvatti merkitystään.

Pankkitoiminta muuttuu vauhdilla. Asiakkaat tahtovat enemmän ja parempia digitaalisia palveluja sekä entistä merkityksellisempiä asiakaskohtauksia kasvotusten pankin asiantuntijoiden kanssa. Näissä kohtaamisissa korostuvat talouden valmennus ja neuvonanto. Tärkeää on myös se, että pankin palvelut ovat saatavissa aina silloin, kun asiakas niitä tarvitsee. Juuri tämän vuoksi



Säästöpankkiryhmä haluaa olla paikallinen, turvallinen, asiantunteva ja aina saavutettavissa.

Säästöpankit ovat paikallisia ja lähellä asiakasta. Paikallisuuden lisäksi tärkeää on kyetä palvelemaan asiakkaita digitaalisesti itsepalveluna, milloin ja missä tahansa. Tätä tarkoitusta varten ryhmä julkaisi vuoden 2019 aikana uuden mobiilipankin, joka lunasti heti paikkansa markkinoiden parhaimpien mobiilipankkien joukossa. Mobiilipankin jatkuva kehittäminen on oleellinen osa Säästöpankkiryhmän toimintaa seuraavina vuosina säännöllisine julkaisuineen ja jatkuvine parannuksineen.

Strategisesti Säästöpankkiryhmän tavoitteena on rakentaa asiakkailleen markkinoiden parhaan yhdistelmän digitaalisia ja kasvotusten tapahtuvia palveluja, nyt ja tulevaisuudessa. Vuosi 2019 osoitti, että olemme hyvällä tiellä kohti tätä tavoitetta. Valtaosa asiakaskohtauksista on jo digitaalisia, mutta ne merkityksellisimmät tapahtuvat kasvotusten. Mielenkiintoisen linkin digitaalisten ja kasvotusten tapahtuvien asiakaskohtaamisten välille luovat verkoneuvottelut, jotka aloitettiin Säästöpankkiryhmässä vuoden 2019 aikana ja jotka vuoden mittaan kasvattivat jatkuvasti suosiotaan.

Tilikauden aikana ryhmä teki merkittäviä strategisia toimenpiteitä, jotka oli sovittu vuoden 2018 uudistetussa ryhmästrategiassa. Yksi keskeisimpiä hankkeita oli päätös uudesta peruspankkijärjestelmästä, joka mahdollistaa tulevaisuuden digitaalisen pankin rakentamisen ja varmistaa modernin pankkialustan Säästöpankkiryhmälle seuraavalle vuosikymmenelle. Uuden peruspankkijärjestelmän on tarkoitus mahdollistaa nopeampi ja tehokkaampi palvelujen käyttöönotto, parempi valmius tiedon hallintaan ja kustannustehokkaampi transaktioiden ja sopimusten hallinta. Samassa yhteydessä tehtiin merkittävä toimintamallin muutos, kun pankkiryhmä myi omistamansa Samlink Oy:n osakkeet ja solmi strategisen kumppanuussopimuksen Cognizantin Suomeen perustetun tytäryhtiön kanssa. Osakekaupasta Säästöpankkiryhmä kirjasi noin 12 miljoonan euron luovutusvoiton tulokseen ennen veroja.

Peruspankkitoiminnan yksi avaintekijä on pankin kyky jälleenaikataa antolainauksensa turvallisesti ja tehokkaasti. Säästöpankkiryhmä perusti jälleenaikatauksensa tehostamiseksi kiinnitysluottopankin vuonna 2016. Kiinnitysluottopankki on emittoinut 1,5 miljardin euron edestä katettuja joukkovelkakirjalainoja, joilla on myönteinen vaikutus Ryhmän jälleenaikatauskustannukseen. Säästöpankkiryhmän katetuille joukkovelkakirjalainoille on vahvistettu S&P Global Ratingsin luottoluokitus AAA. Säästöpankkien keskusluottolaitoksella, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:llä, on S&P Global Ratingsin luottoluokitus A-/A-2. Luokituksen näkymät ovat vakaat.

Säästöpankkiryhmä jatkoi tilikauden aikana aktiivisesti strategisten kumppanuuksien rakentamista ja julkaisi useita kumppanuuksia tilikauden aikana. Myös aiemmin julkaistuja strategisia kumppanuuksia kehitettiin aktiivisesti eteenpäin. Hyviä esimerkkejä samanlaisesta taustasta voimansa ammentavasta yhteistyöstä on säästämisen ja sijoittamisen yhteistyö POP-pankkiryhmän kanssa ja yritysrahoituksen alueen yhteistyö LähiTapiola ryhmän kanssa.

Tomi Närhinen
Toimitusjohtaja, Säästöpankkiliitto osk

Säästöpankkiryhmä ja Säästöpankkien yhteenliittymä

Säästöpankkiryhmä on Suomen vanhin pankkiryhmä, joka koostuu Säästöpankkien yhteenliittymän muodostaneista Säästöpankeista, keskusyhteisönä toimivasta Säästöpankkiliitosta sekä pankkien yhdessä omistamista tytär- ja osakkuusyhtiöistä.

Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt muodostavat yhteenliittymästä annetussa laissa määritellyn taloudellisen kokonaisuuden, jossa Säästöpankkiliitto osk ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Säästöpankkien yhteenliittymän muodostavat Yhteenliittymän keskusyhteisönä toimiva Säästöpankkiliitto osk, 20 Säästöpankkia, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj, Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj sekä edellä mainittujen konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset, Säästöpankkipalvelut Oy ja Sp-Rahastoyhtiö Oy. Säästöpankkiryhmän laajuus eroaa Säästöpankkien yhteenliittymän laajuudesta siinä, että Säästöpankkiryhmään kuuluu myös muita yhteisöjä kuin luotto- ja rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Näistä merkittävimmät ovat Sp-Henkivakuutus Oy sekä Sp-Koti Oy.

Tilikauden aikana toteutettiin kolme säästöpankkien välistä fuusiota. Kiikoisten Säästöpankki fuusioitui Huittisten Säästöpankkiin, Suomenniemen Säästöpankki fuusioitui Säästöpankki Optiaan ja Pyhärannan Säästöpankki Kalannin Säästöpankkiin. Fuusioiden seurauksena Säästöpankkien Yhteenliittymään ja Säästöpankkiryhmään kuuluvien Säästöpankkien määrä väheni 23 pankista 20 pankkiin. Edellä mainitut muutokset ovat olleet Säästöpankkiryhmän sisäisiä eikä järjestelyillä siten ole vaikutusta Säästöpankkiryhmän tulokseen.

Säästöpankkiryhmä myi 1.4.2019 toteutuneessa kaupassa omistuksensa Oy Samlink Ab:ssa yhdessä muiden Samlinkin omistajahojen kanssa Cognizant Technology Solutions Finland Oy:lle. Säästöpankkiryhmän omistusosuus Samlinkista ennen kauppaa oli 42 prosenttia ja yhtiö yhdisteltiin Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen osakkuusyhtiönä. Osakekaupalla oli noin 12 miljoo- nan euron positiivinen vaikutus Säästöpankkiryhmän tilikauden tulokseen ennen veroja.

Säästöpankkiryhmän rakenteesta löytyy lisätietoa sivulta www.saastopankki.fi/saastopankkiryhma.

Toimintaympäristön kuvaus

Globaali talousnäkyvä

Vuotta 2019 leimaa globaalin talouskasvun hidastuminen ja poliittisten riskien korkea taso. Kun maailmantalous kasvoi vuonna 2018 reilua 3,5 prosentin vauhtia, jäänee kasvu vuonna 2019 noin 3 prosenttiin. Tämä on noin puoli prosenttiyksikköä alle pitkän aikavälin keskiarvon. Kasvu siis hidastui selvästi, mutta taantumalta vältyttiin.

Jo alkuvuonna 2019 epävarmuus globaalin talouskasvun kehityksestä kasvoi ja suhdannenäkymä heikkeni. Erilaiset tulevaa talouskehitystä ennakoivat mittarit kääntyivät laskuun: yritysten luottamus globaalisti laski, koskien erityisesti teollisuutta. Palvelusektorilla näkymien heikkeneminen oli vähäisempää. Myös kuluttajat tulivat monessa maassa aiempaa varovaisemmaksi.

Samanaikaisesti epävarmuus Brexitin ja kauppasodan ympärillä velloi suurena, lisäten epäluottamusta tulevia talousnäky- miä kohtaan. Loppukesästä Yhdysvaltojen ja Kiinan välinen kauppasota laajeni ja lisääntynyt epävarmuus heijastui koko

globaaliin talouteen. Mm. yritysten investoinnit ja maailman- kauppa ovat olleet vaisuja.

Kesän jälkeen taantumapelot lisääntyivät merkittävästi ja pe- rinteisenä taantumaindikaattorina pidetty korkokäyrä kääntyi hetkellisesti negatiiviseksi. Euroopassa etenkin Saksan talous- tilanne heikkeni ja vuoden toisen neljänneksen kasvu painui jopa miinukselle.

Loppuvuotta kohden talouden näkymät kuitenkin hieman parantuivat. Luottamusindikaattorien lasku tasaantui ja kor- kokäyräkin kääntyi jälleen positiiviseksi. Pelätty taantuma ei toteutunutkaan, vaikka kasvu toki hidastui. Tätä kirjoitettaes- sa maailmantalouden tilanne on yhä hauras, vaikka tilastoissa onkin nähty tasaantumista.

Totuttuun tapaan keskuspankit toimivat jälleen aktiivisesti talouden piristäjinä. Sekä Euroopan että USA:n keskuspankit laskivat korkojaan ja lisäsivät arvopapereiden ostojaan vuonna 2019. Elvyttävän rahapolitiikan on mahdollistanut inflaation maltillinen taso. Myös Kiina toteutti erilaisia raha- ja finanssi- poliittisia elvytystoimia. Keskuspankkien elvytys vaikutti osal- taan siihen, että osakemarkkinoiden tuotot olivat vuonna 2019 erinomaisia hidastuvasta talouskasvusta huolimatta.

Korkoympäristö

Euroalueen korkotaso on katsauskaudella säilynyt erittäin al- haisena. Lyhyet korot laskivat touko-elokuun aikana voimak- kaasti nousten sitten loppuvuotta kohden. Pitkissä koroissa sen sijaan lasku oli jatkuvaa aina elokuulle, jonka jälkeen taso on noussut jääden kuitenkin selvästi alkuvuoden tason alle. Merkittävää muutosta tilanteeseen ei ole näköpiirissä johtuen euroalueen matalasta inflaatiosta.

Pankkitoiminnan korkokatteelle vallitseva lattea korkokäyrä luo haasteita maturiteetti- ja transformaatiotulon vähäisyyden johdosta. Lisäksi regulatoriset vaateet (LCR, MREL) tuovat lisärasitetta. Lokakuun lopussa voimaanastunut EKP:n two tiering - talletuskorkojärjestelmä on kuitenkin hieman hel- pottanut negatiivisesta talletuskorosta tulevaa rasitetta. Myös velkainstrumenttien edulliset liikkeeseenlaskutasot tukkura- hoitusmarkkinoilla ovat kompensoineet negatiivisen talletus- koron ja lattean korkokäyrän vaikutuksia.

Sijoitusmarkkinat

Vuosi 2019 oli sijoitusmarkkinoiden näkökulmasta erittäin hyvä. Lähes kaikki omaisuusluokat tuottivat positiivisesti. Alkuvuode- sta nähty muutos sijoittajien riskinottohalukkuudessa lähti liik- keelle keskuspankkien rahapolitiikassa tapahtuneista muutok- sista. Odotukset elvyttävän rahapolitiikan jatkumisesta nousivat merkittävästi. Vuoden aikana koettu epävarmuus kauppasodan uhkaan liittyvien riskien ja Brexit-neuvottelujen etenemisen osal- ta eivät kääntäneet positiivista kehitystä. Vuoden aikana pitkät korot laskivat sekä Yhdysvalloissa että Euroopassa. Tämä nosti valtionlainojen tuottoja. Matalien korkojen ympäristössä sijoitta- jien yritysainakysyntä kasvoi ja tämä osaltaan nosti yritysainojen tuottoja. Osakemarkkinoilla vuosi oli erittäin vahva. Osakekurssit nousivat kaikilla pääomamarkkinoilla.

Suomen taloustilanne

Globaalin talouden myötä, myös Suomessa talouden ennakoivat indikaattorit heikkenivät vuonna 2019. Yritysten luottamus laski kaikilla päätoimialoilla, mutta erityisesti teollisuudessa näkymät heikkenivät nopeasti. Myös kuluttajien luottamus on jatkanut laskuaan, joskin laskua edeltävä lähtötaso oli ennä- tyksellisen korkea.

Ennakoivien indikaattorien laskusta huolimatta tilastot Suomen reaalityalouden kehityksestä pysyivät yllättävän vahvoina vuonna 2019. Talouskasvu jopa kiihtyi syksyllä ja vuoden kolmannella neljänneksellä talous kasvoi 2,2 prosenttia vuodentakaisesta. Tilastot voivat toki edelleen revisioitua. Vienti kehittyi vielä varsin suotuisasti eikä maailmankaupan heikko vire vielä siirtynyt Suomeen. Palveluiden, erityisesti ICT-palveluiden, vienti on säilynyt hyvänä. Investoinnit sen sijaan hidastuivat selvästi viime vuodesta. Investointien kasvu jäi vaisuksi rakentamisen hidastumisen, mutta myös yritysten kone- ja laiteinvestointien vähäisyyden vuoksi.

Kotitalouksien tilanne pysyi vuonna 2019 vakaana. Vuonna 2018 nähty erinomaisen hyvä kehitys työmarkkinoilla tasaantui, mutta heikkenemistäkään ei nähty. Työttömyys pysyi suhteellisen vakaana reilussa 6,5 prosentissa ja työllisyysaste lipui hieman ylöspäin. Ansiotulojen kehitys oli suotuisaa ja matala inflaatio tuki osaltaan kotitalouksien ostovoimaa. Kotitalouksien säästämisaste kääntyi positiiviseksi useamman miinusvuoden jälkeen.

Asuntomarkkinat Suomessa

Asuntokauppa on yllättänyt tänä vuonna positiivisesti. Alkuvuoden kauppakehitys olisi ennakoitua heikompaa vuotta. Käytettyjen asuntojen kauppajen määrä väheni tammi-huhtikuussa 1,4 prosenttia viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Toukokuusta alkaen kuitenkin käytettyjen asuntojen kauppa selkeästi vilkastui. Tähän kehitykseen vaikutti käytettyjen asuntojen tarjonnan lisääntyminen ja kysynnän sekä kiinnostuksen siirtyminen uudiskohteista käytettyihin asuntoihin. Tarjonnan lisääntyminen johtui siitä, että useat uudiskohteet valmistuivat ja niistä asunnon ostaneet laittoivat oman entisen kotinsa myyntiin. Syynä uudiskohdekysynnän laskuun oli asuntosiirtajien määrän väheneminen, hintataso sekä yleinen keskustelu mm. suurista taloyhtiölainoista. Omakotitalokauppa vilkastui kuluvana vuonna usean hiljaisemman kauppavuoden jälkeen. Tämä johtui siitä, että omakotitalojen hinnat ovat usealla paikkakunnalla laskeneet viime vuosina, kun taas kerrostalohuoneistojen hinnat ovat nousseet. Lisäti-

lan tarpeet moni on saanut tyydyttyä edullisemmin ostamalla omakotitalon. Markkinat eri maantieteellisillä alueilla ovat jatkaneet eriytymistään. Uusimaa ja muut suuret kaupungit, etenkin Turku, ovat edelleen kasvaneet, kun taas useilla muilla alueilla kuten Kainuussa, Kymenlaaksossa ja Etelä-Savossa on suunta ollut vastakkainen. Oheiseen polarisaatioon vaikuttaa vahvasti väkiluvun ja työllisten määrän kehitys. Käytettyjen asuntojen kauppamäärä kasvoi koko vuonna noin 4 prosenttia.

Sijoitusasuntokysynnän viime vuonna alkanut väheneminen on jatkunut koko vuoden ajan. Tämä johtuu vuokra-asuntojen tarjonnan vahvasta kasvusta ja jopa ylitarjonnasta useilla paikkakunnilla sekä muiden osakepohjaisten sijoitusinstrumenttien hyvästä arvonkehityksestä. Lisääntynyt vuokra-asuntojen tarjonta hillitsi vahvasti vuokratason nousua. Erityisesti asuntorahastojen ostot ovat merkittävästi vähentyneet. Useat sijoittavat päättivät lisäksi myydä omistamiaan sijoitusasuntoja mikä näkyi pienten asuntojen lisääntyneenä tarjontana usealla paikkakunnalla. Näistä pienistä asunnoista on jo ylitarjontaa usealla paikkakunnalla, mikä on vaikuttanut myyntiaikojen pitenemiseen sekä hintojen nousun vähintään pysähtymiseen.

Uudisrakentaminen jatkui vahvana vielä kuluneena vuotena vähenevästä kysynnästä huolimatta. Rakennuslupien ja uusien kohteiden aloitusten määrät olivat jo selkeässä laskussa. Tämä enteilee rakennusliikkeiden lisääntyvää varovaisuutta. Tähän varovaisuuteen on vaikuttamassa uudisasuntojen sijoitusasuntokysynnän ja kuluttajien kysynnän väheneminen sekä julkinen keskustelu taloyhtiölainojen ehtojen kiristämisestä. Lisäksi hyvällä sijainnilla sijaitsevien tonttien tarjonnan vähäisyys vaikuttaa. Rakennusliikkeet panostavat nyt entistä enemmän korjausrakentamiseen. Kiinteistönvälittäjien tekemien uudisasuntokauppojen määrä laski noin 7 prosenttia. Vuonna 2019 ennustimme uudisasuntokauppojen määrän laskevan 10-20 prosenttia.

Käytettyjen kerros- ja rivitaloasuntojen hinnat nousivat pääkaupunkiseudulla noin 2,1 prosenttia ja muualla Suomessa noin 1,5 prosenttia, eli hintojen nousussa eriytyminen väheni edelliseen vuoteen verrattuna.

Säästöpankkiryhmän tulos ja tase

Säästöpankkiryhmän tunnusluvut

(1 000 euroa)	1-12/2019	1-12/2018	1-12/2017	1-12/2016	1-12/2015
Liikevaihto	362 701	278 517	331 366	304 340	298 475
Korkokate	155 619	152 704	142 176	131 693	125 018
% liikevaihdosta	42,9 %	54,8 %	42,9 %	43,3 %	41,9 %
Tulos ennen veroja	94 807	36 408	88 210	69 603	69 699
% liikevaihdosta	26,1 %	13,1 %	26,6 %	22,9 %	23,4 %
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	321 395	234 670	282 191	245 376	230 531
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-219 145	-197 718	-182 693	-158 060	-146 128
Kulu-tuottosuhte	68,2 %	84,3 %	64,7 %	64,4 %	63,4 %
Taseen loppusumma	12 009 105	11 705 740	11 326 105	10 423 646	9 189 391
Oma pääoma	1 118 391	1 028 796	1 017 520	953 402	880 694
Oman pääoman tuotto %	6,9 %	3,0 %	7,3 %	6,2 %	6,7 %
Kokonaispääoman tuotto %	0,6 %	0,3 %	0,7 %	0,6 %	0,7 %
Omavaraisuusaste %	9,3 %	9,2 %	9,0 %	9,1 %	9,6 %
Vakavaraisuussuhde %	19,1 %	18,2 %	19,1 %	19,5 %	18,8 %
Arvon alentumistappiot rahoitusvaroista	-8 379	-3 868	-13 266	-8 411	-6 127

Tuloskehitys (vertailutieto 1-12/2018)

Säästöpankkiryhmän tulos ennen veroja oli 94,8 miljoonaa euroa (36,4). Tilikauden voitto oli 74,1 miljoonaa euroa (30,6), josta Säästöpankkiryhmän omistajien osuus oli 72,9 miljoonaa euroa (30,1).

Säästöpankkiryhmän liiketoiminnan tuotot kasvoivat 321,4 miljoonaan euroon (234,7). Kasvua oli korkokatteessa, palkkiotuotosten ja -kulujen netossa, sijoitustoiminnan ja henkivakuutustoiminnan nettotuotoissa sekä liiketoiminnan muissa tuotoissa.

Korkokate kasvoi 1,9 prosenttia ollen 155,6 miljoonaa euroa (152,7). Korkokatteen kasvua selittää luotonannon kasvu sekä jälleenhoiduksen edullinen hinta. Korkoriskien hallinnassa käytettävien johdannaisten osuus korkokatteesta oli 23,1 miljoonaa euroa (23,5) eli 14,8 prosenttia korkokatteesta (15,4).

Palkkiotuotot ja -kulut, netto kasvoi 6,9 prosenttia 90,3 miljoonaan euroon (84,5). Merkittävin kasvu palkkiotuotoissa oli makuliikenteestä saaduilla palkkioilla.

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 36,7 miljoonaa euroa (-19,4), josta 33,6 (-25,7) miljoonaa euroa oli realisoitumattomia arvomuutoksia käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista.

Henkivakuutustoiminnan nettotuotot olivat 15,4 miljoonaa euroa (13,2). Vakuutusmaksutulo heikkeni vertailuvuodesta ja oli 101,9 miljoonaa euroa (132,1). Vakuutusmaksutulon heikkenemiseen vaikuttivat sijoitusmarkkinoiden epävarmuus sekä keskustelu veromuutoksista ja henkivakuuttamisen eduista. Korvauskulut kasvoivat merkittävästi ollen 95,9 miljoonaa euroa (73,9). Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 99,8 miljoonaa euroa (-49,3).

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 23,3 miljoonaa euroa (3,7). Summaan sisältyy 12 miljoonaa euroa Samlinkin osakekauppaan liittyvää myyntivoittoa. Lisäksi tilikaudella kirjattiin liiketoiminnan muihin tuottoihin korttiluottosaatavien myyntiin liittyvää tuottoa. Talletussuoja- ja vakaumaksun esittämistä on muutettu tilikaudella bruttoperusteiseksi. Vanhan talletussuojarahaston maksun palautus ja vakaumaksun pankkiveron hyvitys esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa ja vuosittainen talletussuoja- ja vakaumaksu liiketoiminnan muissa kuluissa. Vertailukaudella talletussuoja- ja vakaumaksu sekä niihin kohdistuvat palautukset on esitetty nettoperusteisesti. Esittämistavan muutoksen vaikutus liiketoiminnan muiden tuottojen kasvuun oli 6,5 miljoonaa euroa.

Liiketoiminnan kulut nousivat kokonaisuudessaan 10,8 prosenttia 219,1 miljoonaan euroon (197,7). Henkilöstökulut kasvoivat 4,4 prosenttia 87,2 miljoonaan euroon (83,6). Henkilöstön määrä 31.12.2019 oli 1 391 (1 409). Muut hallintokulut kasvoivat 7,9 prosenttia ollen 86,0 miljoonaa euroa (79,7). Erityisesti Ryhmän It-kulut kasvoivat merkittävästi johtuen kehittämiseen tehdyistä panostuksista. Muut liiketoiminnan kulut kasvoivat 19,9 prosenttia 25,6 miljoonaan euroon (21,3). Kasvusta 6,5 miljoonaa euroa selittyi talletussuoja- ja vakaumaksun esittämistavan muutoksesta. IFRS 16 standardin vaikutus kulujen laskuun oli tilikaudella 2,9 miljoonaa euroa.

Ryhmän kulu-tuottosuhte oli 68,2 prosenttia (84,3). Sijoitustoiminnan nettotuottoihin sisältyvä realisoitumattomien arvomuutosten aiheuttama tulosvolatiliteetti vaikuttaa merkittävästi Ryhmän kulu-tuottosuhteen tasoon.

Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä olivat 20,3 miljoonaa euroa (13,1). Kasvusta 2,8 miljoonaa euroa selittyi IFRS 16 Vuokrasopimukset standardin tuomasta kirjauskäytännön muutoksesta. Muutoin poistojen kasvu on seurausta viime vuosien kehittämispanostusten kasvusta.

Säästöpankkiryhmän arvonalentumiset rahoitusvaroista olivat 8,4 miljoonaa euroa (3,9), joista 7,3 miljoonaa euroa (3,6) kirjattiin

luotoista ja muista saamisista. Tilikaudella kirjattiin toteutuneita luottotappioita lainoista ja muista saamisista 3,0 miljoonaa euroa (10,9). Odotettavissa olevat luottotappiot suhteessa luottokantaan olivat 0,42 prosenttia (0,39).

Ryhmän efektiivinen tuloveroprosentti oli 21,8 prosenttia (15,8).

Tase ja rahoitus (vertailutieto 31.12.2018)

Säästöpankkiryhmän tase oli vuoden 2019 lopussa 12,0 miljardia euroa (11,7), jossa oli kasvua 2,6 prosenttia. Ryhmän kokonaispääoman tuotto oli 0,6 prosenttia (0,3).

Lainat ja saamiset asiakkailta olivat 8,9 miljardia euroa (8,5) ja kasvua oli edellisvuodesta 4,9 prosenttia. Lainat ja saamiset luottolaitoksilta olivat 110,4 miljoonaa euroa (92,0). Säästöpankkiryhmän sijoitusomaisuus oli 1,1 miljardia euroa (1,2). Henkivakuutustoiminnan varat olivat 952,0 miljoonaa euroa (841,7).

Säästöpankkiryhmän velat asiakkaille olivat 6,8 miljardia euroa (6,9), jossa laskua oli 2,0 prosenttia. Velat luottolaitoksille olivat 242,0 miljoonaa euroa (288,0). Liikkeeseenlasketut velkakirjat olivat 2,8 miljardia euroa (2,5). Säästöpankkiryhmään kuuluva Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj laski kesäkuussa liikkeeseen lainaohjelmansa alla 500 miljoonan euron katetun joukkolainan. Henkivakuutustoiminnan velat olivat 892,6 miljoonaa euroa (801,8), jossa kasvua oli 11,3 prosenttia.

Säästöpankkiryhmän oma pääoma oli 1,1 miljardia euroa (1,0), jossa kasvua oli 8,6 prosenttia. Määräysvallattomien omistajien osuus omasta pääomasta oli 28,6 miljoonaa euroa (24,9). Ryhmän oman pääoman kasvu selittyy pääosin tilikauden tuloksella. Muihin laajan tuloksen eriin kirjattava käyvän arvон muutos oli tilikaudella 18,1 miljoonaa euroa (-17,4). Rahavirran suojauksen vaikutus omaan pääomaan oli -0,3 miljoonaa euroa (-0,3). Ryhmän oman pääoman tuotto oli 6,9 prosenttia (3,0).

Vakavaraisuus ja riskiasema

Vakavaraisuus (vertailutieto 31.12.2018)

Vuoden 2019 lopussa Säästöpankkien yhteenliittymän pääomarakenne oli vahva ja koostui suurimmaksi osaksi ydinpääomasta (CET1). Omat varat yhteensä olivat 1 044,0 miljoonaa euroa (978,0), josta ydinpääoman osuus oli 1 028,6 miljoonaa euroa (948,2). Ydinpääoman kasvu johtui tilikauden voitosta. Säästöpankkien yhteenliittymällä ei ole ensisijaista lisäpääomaa. Toissijaisia pääomia (T2) oli 15,4 miljoonaa euroa (29,7), joka koostui katsauskaudella debentuurilainoista. Riskipainotetut erät olivat 5 476,0 miljoonaa euroa (5 385,6), eli 1,7 prosenttia suuremmat kuin viime vuoden lopussa. Merkittävin muutos riskipainotettujen erien nousussa oli asuntoluottokannan kasvu. Säästöpankkien yhteenliittymän vakavaraisuussuhde oli 19,1 prosenttia (18,2) ja ydinvakavaraisuussuhde oli 18,8 prosenttia (17,6).

Säästöpankkien yhteenliittymän pääomavaade on 659,7 miljoonaa euroa (593,9), joka vastaa 12,0 prosenttia riskipainotettujen saamisten yhteismäärästä. Pääomavaateen koostumus on säilynyt edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna ennallaan.

Pääomavaatimus muodostuu seuraavista eristä:

- Vakavaraisuusasetukseen (CRR) perustuva vähimmäisvaade vakavaraisuussuhdeluvulle (8 prosenttia)
- 2,5 prosenttia luottolaitoslain mukainen kiinteä CET1 lisäpääomavaatimus
- 0,5 prosenttia Finanssivalvonnan asettama CET1 Pilari 2 vaatimus ja
- Ulkomaisten vastuiden maakohtaiset muuttuvat CET1 lisäpääomavaatimukset.

Järjestelmäriskipuskuria koskeva luottolaitoslain muutos tuli voimaan 1.1.2018. Lain muutoksen seurauksena Finanssivalvonta sai käyttöönsä uuden makrovakaustavallineen, jonka tarkoituksena on kattaa rahoitusjärjestelmän pitkäaikaisten ja suhdanteista riippumattomia riskejä. Finanssivalvonta teki päätöksen järjestelmäriskipuskurin säilyttämisestä ennallaan 28.6.2019. Säästöpankkien yhteenliittymälle asetettava järjestelmäriskipuskuri on suuruudeltaan yksi prosentti riskipainotettujen saamisten yhteismäärästä, ja puskuri tuli voimaan 1.7.2019 aiemmin tehdyn päätöksen perusteella.

Finanssivalvonnan johtokunta on 4.7. pitämässään kokouksessa päättänyt luottolaitoslain 11 luvun 6 §:ssä tarkoitetusta harkinnanvaraisesta lisäpääomavaatimuksen asettamisesta Säästöpankkien yhteenliittymälle. Finanssivalvonta on määrittänyt harkinnanvaraiseksi lisäpääomavaatimukseksi LLL 11 luvun 6§:n 2 momentin 1 kohdan a) alakohdan nojalla 1,25 prosenttia kokonaisriskin määrästä. Vaatimuksen määrä perustuu EKP:n LSI-pankkeja koskevaan SREP (Supervisory Review and Evaluation Process) -metodologiaan, jossa lisäpääomavaadeprosentti perustuu valvojan arvion kokonaisarvosanaan. Lisäpääomavaatimus tulee täyttää EU:n vakavaraisuusasetuksessa (EU 575/2013) tarkoitetulla ydinpääomalla (CET1). Pääomavaade koskee Säästöpankkien yhteenliittymää, tuli voimaan 31.3.2020

ja on voimassa enintään kolme vuotta 31.3.2023 asti. 30.6.2019 voimassa oleva harkinnanvarainen lisäpääomavaatimus on 0,5 prosenttia kokonaisriskin määrästä.

Säästöpankkien yhteenliittymän luottoriskin pääomavaade lasketaan standardimenetelmällä ja operatiivisen riskin pääomavaade perusmenetelmällä. Markkinariskin pääomavaade lasketaan perusmenetelmällä valuuttapositioneille.

Finanssivalvonta on myöntänyt luvan olla vähentämättä Yhteenliittymän jäsenluottolaitosten sisäisiä omistusosuuksia omien varojen instrumenteista laskettaessa omia varoja yksittäisen pankin tasolla ja alakonsolidointiryhmän tasolla. Lisäksi Finanssivalvonta on myöntänyt luvan soveltaa 0 prosentin riskipainoa Yhteenliittymän yhteisvastuun piirissä oleviin sisäisiin luottolaitosvastuuihin. Luvat perustuvat EU:n vakavaraisuusasetukseen (EU 575/2013) ja lakiin talletuspankkien yhteenliittymästä (599/2010).

Finanssivalvonta on antanut Yhteenliittymälain mukaisen luvan Säästöpankkien yhteenliittymän Keskusyhteisönä toimivalle Säästöpankkiliitto osk:lle päättää, ettei sen jäsenluottolaitoksiin sovelleta EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) kuudennen osan ja sen nojalla annetuissa Euroopan unionin säädöksissä säädettyjä luottolaitoksen maksuvalmiudelle asetettuja vaatimuksia.



Säästöpankkien yhteenliittymän vakavaraisuuslaskennan pääerät

Omat varat (1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Ydinpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	1 066 603	986 758
Ydinpääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut	-37 970	-38 524
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	1 028 632	948 235
Ensisijainen lisäpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	0	0
Ensisijaiseen lisäpääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut	0	0
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	0	0
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1)	1 028 632	948 235
Toissijainen pääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	15 352	29 736
Toissijaiseen pääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut	0	0
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä	15 352	29 736
Omat varat yhteensä (TC = T1 + T2)	1 043 985	977 970
Riskipainotetut erät yhteensä	5 475 985	5 385 564
josta luottoriskin osuus	4 845 471	4 815 965
josta vastuun arvonoikeyriski (CVA)	101 758	72 423
josta markkinariskin osuus	28 824	38 332
josta operatiivisen riskin osuus	499 932	458 844
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	18,8 %	17,6 %
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	18,8 %	17,6 %
Omat varat yhteensä (TC) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	19,1 %	18,2 %
Pääomavaatimus		
Omat varat yhteensä	1 043 985	977 970
Pääomavaatimus yhteensä *	659 725	593 940
Josta Pilari II lisäpääomavaatimusten osuus	27 380	26 928
Pääomapuskuri	384 260	384 031

* Pääomavaatimus muodostuu lakisääteisestä vähimmäisvakavaraisuusvaateesta 8 prosenttia, luottolaitoslain mukaisesta kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 prosenttia, Finanssivalvonnan asettamasta 0,5 prosenttiyksikön Pilari 2 -vaatimuksesta ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksista.

Vähimmäisomavaraisuusaste

Säästöpankkien yhteenliittymän vähimmäisomavaraisuusaste oli 9,1 prosenttia (8,6). Vähimmäisomavaraisuusaste on laskettu tiedossa olevan sääntelyn mukaisesti ja kuvaa Yhteenliittymän ensisijaisten pääomien suhdetta kokonaisvastuusiin. Säästöpankkien yhteenliittymä seuraa liiallista velkaantumista osana vakavaraisuuden hallintaprosessia.

Vähimmäisomavaraisuusaste

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Ensisijainen pääoma	1 028 632	948 235
Vastuiden kokonaismäärä	11 277 336	11 035 250
Vähimmäisomavaraisuusaste	9,1 %	8,6 %

Kriisinratkaisusuunnitelma

Euroopan parlamentin ja unionin direktiivi 2014/59/EU luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinratkaisukehyksestä tuotiin kansallisesti voimaan 1.1.2015 alkaen (Laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta). Kriisinratkaisulain toteuttamiseksi perustettiin Rahoitusvakausvirasto (Laki rahoitusvakausvirastosta, 1995/2014). Rahoitusvakausvirasto päätti keväällä 2017 asettaa Säästöpankkien yhteenliittymälle vaatimuksen alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärästä (MREL-vaade) ja se astui voimaan 31.12.2018. Vaadetta ei kohdisteta jäsenluottolaitoksiin tai Sp-Kiinnitysluottopankkiin. MREL-vaade on luonteeltaan Pilari 2 -tyyppinen minimivaade, joka on täytettävä jatkuvasti. Rahoitusvakausvirasto on päättänyt, että Säästöpankkien yhteenliittymän alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärä on omien varojen vähimmäismäärä kerrottuna kahdella. Tällä hetkellä vaade on 20,8 prosenttia Säästöpankkien yhteenliittymän kokonaisriskin määrästä.

Riskiasema

Säästöpankkiryhmän riskiasema on pysynyt hyvällä tasolla. Säästöpankkien yhteenliittymän vakavaraisuus on hyvä, ja järjestämättömät saamiset ovat alhaisella tasolla.

Säästöpankkiryhmän riskienhallinta ja sisäinen valvonta ovat osa Säästöpankkiryhmän ja Säästöpankkien yhteenliittymän sisäistä valvontaa sekä keskeinen osa ryhmän operatiivista toimintaa. Keskusyhteisön hallituksen vastuulla on ohjata Yhteenliittymän toimintaa. Se antaa maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi siihen kuuluville yrityksille ohjeita riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnasta, sisäisestä valvonnasta sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamisesta Yhteenliittymän tilinpäätöksen laatimisessa.

Keskusyhteisö hyväksyy sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteet. Keskusyhteisöön on perustettu liiketoiminnasta riippumattomat toiminnot varmistamaan tehokkaan ja kattavan sisäisen valvonnan kaikille Säästöpankkien yhteenliittymään ja Säästöpankkiryhmään kuuluville yhtiöille. Toimintojen tehtävät:

- Riippumaton riskienvalvonta
- Säännösten noudattamisen varmistamisesta vastaava toiminto (compliance)
- Sisäisen tarkastuksen toiminto

Säästöpankkiryhmän riskienhallinnan menetelmätapoja ylläpidetään ja kehitetään Keskusyhteisön riippumattoman riskienvalvonnan toimesta. Näin varmistetaan, että myös kaikki uudet ja olennaiset, mutta myös aikaisemmin tunnistamattomat riskit, tulevat liiketoimintojen riskienhallinnan piiriin.

Merkittävät tai riskipitoiset sitoumukset tehdään kollegiaalisen päätöksentekomenettelyn mukaisesti, ja valtuuksien käyttö on rajattu limiiteillä. Liiketoimintaa ja prosesseja ohjataan sisäisillä toimintaohjeilla, joiden noudattamista ja ajantasaisuutta valvotaan. Tehdyt päätökset ja merkittävät liiketoimet dokumentoidaan ja arkistoidaan. Olennainen osa riskienhallintaa suoritetaan päivittäisissä varmistuksissa. Tehtyjen päätösten toimeenpanoa seurataan hyväksymisillä, todentamisilla, varmistuksilla, täsmäytyksillä sekä seuranta- ja poikkeamisraporteilla. Merkittävimmät Säästöpankkiryhmän toimintaan liittyvät riskit ovat luottoriski, likviditeettiriski, korkoriski, operatiivinen riski ja erilaiset liiketoimintariskit.

Ryhmän riskeistä ja riskienhallinnasta kerrotaan tarkemmin tilinpäätöksen riskienhallinnan liitetiedoissa liitteessä 5.

Luottoluokitukset

S&P Global Ratings (S&P) on antanut Säästöpankkien Keskuspankille luottoluokituksen 'A-', lyhytaikainen luokitus on tasolla 'A-2'. Näkyvät vakaat. Luottoluokitus ei muuttunut tilikauden aikana ja edellisen kerran luottoluokitus on vahvistettu huhtikuussa 2017.

Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj on osa Säästöpankkien yhteenliittymää. Säästöpankkien Keskuspankin rooli on varmistaa Säästöpankkiryhmän likviditeettiä ja varainhankintaa. Keskuspankki hankkii varoja ja operoi ryhmän puolesta raha- ja pääomamarkkinoilla ja hoitaa maksujenvälityksen. Keskuspankki huolehtii myös ryhmän sisäisestä likviditeetin tasauksesta.

Säästöpankkiliitto osk:n hallintoneuvosto, hallitus ja tilintarkastajat

Osuuskunnan kokous valitsee hallintoneuvoston jäsenet ja kullekin jäsenelle henkilökohtaisen varajäsenen seuraavaan varsinaiseen osuuskunnan kokoukseen asti kestäväksi toimikaudeksi. Hallintoneuvostoon kuuluu vähintään 9 ja enintään 35 jäsentä.

Hallintoneuvostoon kuului 22 jäsentä ja kullakin henkilökohtainen varajäsen. Hallintoneuvoston puheenjohtajana toimi 18.11.2019 asti Eero Laesterä (Aito Säästöpankki Oy, hallituksen puheenjohtaja). Varapuheenjohtajina toimivat Juha Viljamaa (Helmi Säästöpankki Oy, hallituksen puheenjohtaja) ja Kirsi Hedman (Suomenniemen Säästöpankki, hallituksen puheenjohtaja) 19.6.2019 asti, jolloin Hedmanin tilalle valittiin Arto Seppänen (Someron Säästöpankki, hallituksen puheenjohtaja). Hallintoneuvoston jäsenet ovat pääsääntöisesti säästöpankkien hallitusten puheenjohtajia ja varajäsenet säästöpankkien hallitusten varapuheenjohtajia.

Säästöpankkiliitto osk:n hallituksen jäsenenä ovat vuonna 2019 toimineet seuraavat henkilöt:

Kalevi Hilli, puheenjohtaja (Säästöpankki Optia)

Toivo Alarautalahti, varapuheenjohtaja (Huittisten Säästöpankki)

Pirkko Ahonen (Aito Säästöpankki Oy)

Jari Oivo (Myrskylän Säästöpankki) 14.3.2019 alkaen

Jaakko Ossa (Liedon Säästöpankki) 14.3.2019 alkaen

Ulf Sjöblom (Tammisaaren Säästöpankki) 14.3.2019 alkaen

Sanna Ahonen (Säästöpankeista riippumaton)

Marja-Leena Tuomola (Säästöpankeista riippumaton)

Pauli Aalto-Setälä (Säästöpankeista riippumaton)

Säästöpankkiliiton hallitus on päätösvaltainen viiden jäsenen ollessa paikalla. Säästöpankkiliitto osk:n hallitus valittiin Säästöpankkiliitto osk:n varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa 14.3.2019.

Säästöpankkiliitto osk:n toimitusjohtajana on toiminut 1.9.2017 alkaen Tomi Närhinen.

Säästöpankkiliiton varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa 14.3.2019 Keskusyhteisön tilintarkastajaksi valittiin Tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab. Yhteisön nimeämä päävastuullinen tilintarkastaja on KHT Petri Kettunen.

Muu kuin taloudellinen raportointi

Säästöpankkiryhmän liiketoiminta perustuu vähäriskiseen vähittäispankkitoimintaan. Strategisena tavoitteenamme on kannattava kasvu, toimialaa parempi vakavaraisuus ja pääomapuskureiltaan terve taloudellinen kokonaisuus. Kilpailustrategiamme perustuu vahvaan asiakaslähtöisyyteen, jota kutsutaan Säästöpankkikokemukseksi. Erityinen vahvuutemme on asiakastarpeesta johdettu, asiakasta lähellä oleva ja kustannustehokkaasti toteutettu palveluvalikoima.

Vastuullisuus on ollut osa Säästöpankin toimintaa ensimmäisen suomalaisen Säästöpankin perustamishetkestä vuonna 1822 alkaen. Säästöpankkiaatteen mukaisesti Säästöpankkien perustehtävänä oli auttaa Suomen työteliästä kansaa vaurastumaan ja hoitamaan talouttaan paremmin - samalla asialla Säästöpankki on edelleen.

Tänä päivänä Säästöpankkien vastuullisuus näkyy kaikessa sen tekemisessä. Se näkyy tavassa, miten pankki suhtautuu asiakkaisiinsa, kumppaneihinsa, toimialueeseensa, viranomaisiin, ympäristöönsä ja muihin sidosryhmiinsä. Säästöpankkiryhmässä noudatetaan hyvää hallintotapaa, avoimuutta ja Säästöpankkiryhmän eettisiä pelisääntöjä. Säästöpankkiryhmän vastuullisuuden olennaisten asioiden raportointi perustuu olennaisuusanalyysiin, jonka tarkoituksena on tunnistaa Säästöpankkiryhmän ja sen sidosryhmien tärkeimmät näkökohdat vastuullisuuden osalta. Syksyllä 2019 päivitimme olennaisuusanalyysimme, koska halusimme kuulla sidosryhmiemme odotuksia vastuullisuudesta sekä analysoida vastuullisuusasioiden liiketoimintavaikutuksia. Vuonna 2019 olennaisuusanalyysin perusteella tunnistetut Säästöpankkiryhmän olennaiset vastuullisuusteemat olivat ammattitaitoinen, hyvinvoiva henkilöstö ja yrityskulttuuri, vastuullinen ja kestävä luotonanto, Säästöpankki osana paikallisyhteisöjä, vastuullinen ja kestävä sijoittaminen, vastuullisuus liiketoimintaa ohjaavissa periaatteissa ja toimintatavoissa, vastuullisuus palveluissa, tuotteissa ja asiakastyössä sekä Säästöpankkiryhmän suorat ja välilliset vaikutukset ilmastomuutokseen ja sen vaikutus Säästöpankkiryhmään.

Näiden olennaisten teemojen lisäksi pankkitoiminnan perusedellytyksiin kuuluvat taloudellinen vastuu ja hyvä hallintotapa, riskienhallinta sekä asiakkaan tietosuoja ja tietoturva. Nämä muodostavat Säästöpankkiryhmän vastuullisuuden olennaisten teemojen perustan, jonka on oltava kunnossa kaikissa olosuhteissa. Säästöpankkiryhmä on julkaissut ensimmäisen GRI-raportin 20.6.2019. Raportointiperiaatteiden osalta Säästöpankkiryhmä viittaa GRI (Global Reporting Initiative) Standards -ohjeistoon (GRI-referenced).

Joulukuussa 2019 Säästöpankkiliitto osk:n hallitus hyväksyi Säästöpankkiryhmää koskevan vastuullisuuspolitiikan. Vastuullisuuspolitiikassamme määritellään Säästöpankkiryhmän vastuullisuuden yleiset periaatteet ja sen tarkoituksena on määrittää yhteinen pohja vastuullisuustyöllemme. Vastuullisuuspolitiikka on julkaistu nettisivuillamme www.saastopankki.fi.

Alueen sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen

Säästöpankkien toiminta perustuu asiakkaiden auttamiseen: Säästöpankit auttavat asiakkaita hoitamaan omaa talouttaan ja vaurastumaan. Kun pankin asiakkaat vaurastuvat ja voivat hyvin, se heijastuu koko Säästöpankkiryhmään.

Säästöpankkiryhmälle on tärkeää pitää Suomen kaupungit, kylät ja lähiöt virkeinä ja kehittyvinä. Säästöpankit ovatkin käyttäneet alusta lähtien osan voitostaan oman toimialueensa hyvinvoinnin edistämiseen. Suurten kertaluontoisten lahjoitusten sijaan Säästöpankit tukevat mieluummin useita mielenkiinto-

sia, paikallisia hankkeita. Viime vuosina mukaan vastuullisuustyöhön on kutsuttu myös Säästöpankkien asiakkaat. Asiakkailla on mahdollisuus esimerkiksi ehdottaa haluamiaan suomalaisia lahjoituskohteita vuosittaiseen Hyviä tekoja -kampanjaan.

Vuoden 2019 Hyviä tekoja -vastuullisuuskampanjan myötä Säästöpankit lahjoittivat lähes 700 000 euroa erilaisiin hyväntekeväisyyskohteisiin. Kohteissa korostuivat nuoret ja lapset, esimerkiksi urheiluseurat, muut vapaa-ajan toiminnan muodot sekä vapaaehtoistyöntekijöiden avustaminen. Lahjoituskohteita oli yli 600 kappaletta ympäri Suomen.

Säästöpankkien Tutkimussäätiö myönsi apurahoja yliopistojen tutkijoille ja tutkimushankkeille yhteensä 107 500 euron edestä. Lisäksi osakeyhtiömuotoisten Säästöpankkien omistajina olevat säästöpankkisäätiöt ovat eri puolella maata merkittäviä lahjoittajia yleishyödyllisiin tarkoituksiin.

Henkilöstö

Säästöpankkiryhmässä noudatetaan hyvää hallintotapaa, avoimuutta ja Säästöpankkiryhmän eettisiä pelisääntöjä. Työntekijöillä on vastuu varmistaa, että asiakkaat saavat tietoa asianmukaisen liiketoimintatapojen mukaisesti. Työntekijöiden on pyrittävä varmistamaan, että asiakkaat tietävät taloudellisten päätösten seuraukset, myös mahdolliset tappioriskit. Nykyisten ja entisten asiakkaiden valitukset on käsiteltävä viivyttelemättä ja oikeudenmukaisesti ja noudattaen sovellettavia lakeja ja määräyksiä. Säästöpankkiryhmässä on laadittu ohjeet valitusten käsittelyprosessin tueksi. Viestinnän on oltava kaikille kohderyhmille avointa, todenmukaista ja puolueetonta. Työntekijöiden on keskityttävä tarjoamaan asiakkaille selkeää ja läpinäkyvää tietoa.

Säästöpankkiryhmässä on tärkeää, että jokainen työntekijä tietää mihin organisaatiota ollaan kehittämässä ja mikä on oman työn merkitys tavoitteidemme toteutumisen kannalta. Toteutamme vuosittain Säästöpankkiryhmän yhteisen Meidän Säästöpankki -henkilöstökyselyn, joka on laadittu ryhmästrategiamme pohjalta. Visionamme mukaisesti tahdomme olla osaavin ja luotetuin talouden kumppani ja henkilöstökyselyn avulla saamme arvokasta tietoa siitä, miten rakennamme yhdessä Säästöpankin menestystä tämän vision toteutumiseksi.

Henkilöstökyselyn tavoitteena on seurata strategian vision toteutumista sekä tarjota henkilöstölle mahdollisuus tuoda esiin näkemyksiään, joita hyödynnetään paikallisesti ja ryhmätasolla toiminnan kehittämisessä. Henkilöstökyselyn vastausprosentti on ollut vuosittain korkea; vuonna 2019 henkilöstökyselyyn vastasi 86,20 prosenttia säästöpankkilaisista ja tulosten keskiarvo oli hyvällä tasolla: 3,31 (asteikolla 1-4). Tulosten perusteella säästöpankkilaiset suosittelevat ryhmää työpaikkana ja ovat säästöpankkilaisuudesta ylpeitä. Henkilöstö pyrkii aktiivisesti ohjaamaan ja kehittämään omaa työtään tuloksellisuuden näkökulmasta sekä hyviä käytäntöjä jaetaan kollegoiden kanssa. Säästöpankkiryhmän vahvuutena asiakaskeskeisyys näyttäytyy tahtona löytää asiakkaalle kokonaisvaltaisia ratkaisuja heidän tarpeistaan lähtien.

Uskomme siihen, että jokainen työntekijä on oman työnsä asiantuntija. Siksi jokaisella tulee olla mahdollisuus ja vastuu oman osaamisen jatkuvaan kehittämiseen. Menestyminen toimialamme murroksessa edellyttää jokaiselta oman asiantuntemuksen jatkuvaa ylläpitoa ja kehittämistä. Henkilöstökyselyn tulosten mukaan henkilöstömme tahtoo kehittää omaa työtään ja panostaa omaan ammatilliseen kehittämiseensä. Toimintavuoden aikana panostimmekin Säästöpankkiryhmän laajan koulutustarjonnan laatuun monipuolisten oppimisen keinojen tarjoamiseksi.

Vuonna 2019 ryhmän koulutustarjonta oli monipuolista sekä sisältöjen että menetelmien näkökulmasta. Vuoden aikana toteu-

tettiin noin 200 koulutustilaisuutta, joista yli puolet pidettiin video- tai verkkokoulutuksena. Koulutuksen teemoissa korostuivat etenkin johtaminen, myynti ja asiakastyö sekä kehittämisosaaminen. Koulutuksissa panostettiin erityisesti esimiestyön kehittämiseen, myynnin johtamiseen ja projektiosaamisen kasvattamiseen.

Säästöpankkiryhmän henkilöstön määrä vuoden 2019 lopussa oli 1 391 (1 409). Henkilöstön määrä kokonaisresursseiksi muutettuna oli tilikaudella keskimäärin 1 193 (1 210). Henkilöstöstä oli naisia 77 prosenttia ja miehiä 23 prosenttia, miesten osuus hieman laski. Henkilökunnan keski-ikä hieman nousi ja oli 43 vuotta (42). Henkilökunnan kokonaisvaihtuvuus oli 4,1 prosenttia (4,6).

Ihmisoikeudet

Säästöpankkiryhmässä kunnioitetaan ihmisoikeuksia ja pyritään estämään syrjintää kaikessa toiminnassa. Omaan toimintaamme ei suoraan liity välittömästi merkittäviä ihmisoikeusriskejä tai -vaikutuksia, mutta tällaisia vaikutuksia voi kuitenkin liittyä toimitusketjuun tai sijoitus- ja rahoituskohteiden toimintaan. Sijoitustoiminnassamme huomioidaan kohdeyritysten sosiaalinen vastuu. Suljemme suorien sijoitustemme ulkopuolelle yritykset, jotka jatkuvasti rikkovat kansainvälisiä ihmisoikeus-, työelämä- ja ympäristösopimuksia sekä hyviä hallintotapakäytäntöjä.

Ympäristövastuu

Säästöpankkiryhmä kantaa huolta ympäristöstä vastuullisena suomalaisena pankkiryhmänä. Säästöpankin liiketoiminta ei aiheuta merkittäviä suoria ympäristövaikutuksia, mutta haluamme päivittäisillä teoillamme huolehtia ympäristöstä. Kannustamme henkilöstöä julkisen liikenteen käyttöön, korvaamme työmatkoja ja neuvotteluita puhelin- ja videopalavereilla sekä suosimme ympäristöystävällisiä hankintoja. Välillisiä vaikutuksia ympäristöön voi syntyä Sp-Rahastoyhtiö Oy:n sijoitusten kautta. Ilmastonmuutoksesta johtuvilla riskeillä ja ympäristöön liittyvällä sääntelyllä voi olla myös merkittäviä taloudellisia vaikutuksia etenkin tietyillä toimialoilla tai maantieteellisen sijainnin osalta. Rahastoyhtiö pyrkii arvioimaan kestävä kehityksen sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksia tarkasteltaviin sijoituskohteisiin. Kehitämme jatkuvasti sijoitusten ympäristötekijöiden, kuten hiilijalanjäljen ja hiiliriskin, raportointia ja seuranta. Säästöpankki Ympäristö -erikoissijoitusrahasto aloitti toimintansa 31.12.2018. Rahasto sijoittaa varansa yhtiöihin ja rahastoihin, jotka edistävät ympäristön kestävä käyttöä. Sijoitustoiminnassamme huomioidaan ESG-asiat (environmental, social, governance), joihin kuuluvat esimerkiksi ympäristövaikutukset.

Taloudellinen vastuu

Taloudellinen vastuu pitää sisällään muun muassa hyvän kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden, hyvän hallintotavan ja vastuullisen johtamisen. Meille on tärkeää, että asiakkaamme ja kumppanimme luottavat arviointikykyymme sekä vastuulliseen toimintaamme kaikissa tilanteissa.

Taloudellinen vastuullisuus edellyttää, että Säästöpankkiryhmän kaikki yhteisöt pitävät huolta omasta vakavaraisuudestaan ja maksuvalmiudestaan huonojenkin suhdanteiden aikana. Säästöpankit kantavat vastuuta paikallisen yhteisön taloudellisen hyvinvoinnin edistämisestä.

Säästöpankit eivät esimerkiksi myönnä asiakkailleen liian suuria lainoja tai luottoja, joista asiakkaat eivät selviytyisi tai jotka veisivät heidän taloutensa liian tiukoille.

Säästöpankkiryhmä tuntee vastuuta myös Suomen taloudesta. Säästöpankit maksavat kaikki verot suoraan Suomeen, eivätkä harjoita kyseenalaista verosuunnittelua. Vuonna 2019 tuloveroja maksettiin 20,7 miljoonaa euroa. Säästöpankkiryhmä työllistää rahoitus- ja palvelualan ammattilaisia eri puolilla maata ja on aktiivisesti mukana Finanssialan toimikunnissa kehittämässä Suomen pankkitoimintaa.

Lahjonnan ja korruption torjunta

Säästöpankkiryhmässä noudatetaan Hyvän liiketavan periaatteita, joiden mukaisesti kaikkien Säästöpankkiryhmässä työskentelevien tulee toimia roolista, asemasta ja toimipaikasta riippumatta. Hyvän liiketavan periaatteet ovat osa uuden henkilön perehdytystä. Periaatteiden sisällöstä viestitään säännöllisesti henkilöstölle ja periaatteet kattavat yleiset toimintaperiaatteet siitä, miten toimitaan hankalissa tilanteissa. Yksityiskohtaisemat toimintaohjeet täydentävät näitä periaatteita ja ne ovat koko henkilökuntamme saatavilla.

Säästöpankkiryhmässä ei sallita korruptiota missään muodossa, eikä sitä suvaita liiketoiminnassa eikä liikekumppanuussuhteissa. Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt tekevät yhteistyötä viranomaisten kanssa lahjonnan ja korruption estämiseksi.

Riskienhallinta

Riskienvälitys ja compliance -toiminto valvoo myös ei-taloudellisia riskejä. Compliance -toiminnon vastuulla on varmistaa, että säännösten noudattamista ja vaatimustenmukaisuutta noudatetaan. Ei-taloudellisten riskien realisoituminen heikentäisi Säästöpankkiryhmän mainetta ja aiheuttaisi mahdollisia vahinkoja sekä asiakkuuksissa että muissa sidosryhmissä. Ei-taloudelliset riskit ovat osa liiketoiminnan säännöllisesti tekemiä riskikartoituksia. Uusien tuotteiden ja palvelujen kehittämisprosessissa otetaan huomioon myös mahdolliset ei-taloudelliset riskit. Riskienhallinta on osa jokapäiväistä tekemistä ja henkilöstöä koulutetaan ja ohjeistetaan säännöllisesti riskienhallinnasta.

Tietoturva

Vuoden 2019 aikana Säästöpankkiryhmä vahvisti tietoturvan resursointia perustamalla Ryhmän yhteisen tietoturvatoinnin. Tietoturvan kehittämisen painopistealueita ovat Ryhmän liiketoiminnan suojaus tietojenkäsittelyn riskeiltä ja kyberuhkilta, asiakkaiden ja sidosryhmien tietoturvan ja tietosuojan varmistaminen, vaatimuksenmukaisuusvelvoitteiden toteutuminen sekä Ryhmätasoisien politiikkojen, ohjeiden ja standardien jalkautus. Tietoturva on keskeisessä osassa Säästöpankkiryhmän strategiassa, jota edistetään tehokkaalla riskijohtamisella ja monistettavilla ratkaisulla. Tietoturvan lakisäateisen vaatimustenmukaisuuden keskeiset velvoitteet ovat PSD2 ja GDPR sekä viitekehystenä toimii ISF Standardi.

Toiminta ja tulos liiketoimintasegmenteittäin

Pankkitoiminta

Pankkitoimintasegmenttiin sisältyvät Yhteenliittymän jäsensäästöpankit, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj ja Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj. Säästöpankit harjoittavat vähittäispankkitoimintaa ja Säästöpankkien Keskuspankki toimii niiden keskusluottolaitoksena. Sp-Kiinnitysluottopankki harjoittaa kiinnitysluottopankkitoimintaa.

Asiakaskokemus

Säästöpankkikokemus eli Säästöpankkien tuottama asiakaskokemus oli säästöpankkien vahva kilpailu- ja erottumistekijä myös vuonna 2019. Asiakkaat odottavat pankeilta sekä helppokäyttöisiä digitaalisia palveluja että asiantuntevaa, inhimillistä ja kasvullista henkilökohtaista palvelua. Siksi säästöpankkien tavoitteena on tarjota asiakkaille paras digitaalisten ja henkilökohtaisten palvelujen kokonaisuus sekä auttaa asiakkaita parantamaan omaa taloudellista hyvinvointiaan.

Mittaustulosten ja tutkimusten perusteella Säästöpankit ovat onnistuneet tässä tavoitteessa vuonna 2019 erittäin hyvin. EPSI Rating -tutkimuksessa Säästöpankit menestyivät erinomaisesti. Sekä henkilö- että yritysasiakkaiden tyytyväisyys Säästöpankkeihin oli selkeästi yli toimialan keskiarvon, ja molemmissa asiakasryhmissä Säästöpankit sijoittuivat toiseksi. Henkilöasiakkaista 91 prosenttia ja yritysasiakkaista 90 prosenttia ilmoitti olevansa tyytyväinen tai erittäin tyytyväinen Säästöpankkiin.

Säästöpankki menestyi vuonna 2019 erittäin hyvin myös Suomen Asiakkuusmarkkinointiliiton vuosittaisessa Asiakkuusindeksitutkimuksessa. Asiakasuskollisuudessa Säästöpankki oli 5. paras ja asiakaskokemuksessa 10. paras noin 60 eri toimialoilta olevan yrityksen joukossa.

Säästöpankit mittaavat jatkuvasti onnistumistaan asiakasneuvotteiluissa. Vuonna 2019 neuvottelujen suosittelemiseksi (NPS) oli 79,9 eli hieman edellisvuotta alhaisempi. Silti asiakkaiden suosittelemuus on edelleen erinomaisella tasolla.

Asiakasmäärän kehitys

Säästöpankkien asiakasmäärä oli vuoden 2019 lopussa noin 470 000, mikä on noin 2,5 prosenttia alhaisempi kuin vuotta aiemmin. Yritys- ja toiminimiasiakkaiden osuus kaikista asiakkaista on noin 10 prosenttia. Syynä asiakasmäärän laskuun on nk. passiivisten asiakkaiden poistaminen osana valmistautumista uuden peruspankkijärjestelmän käyttöönottoon. Vuonna 2019 Säästöpankit saivat uusia asiakkaita noin 24 500, mikä on noin 15 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Pääsyy on erityisesti asunorahituksen kasvun hiipuminen edellisvuoden ennätystasosta. Silti Säästöpankkien kotitalouksia lainakanta kasvoi vuonna 2019 noin 50 prosenttia markkinakavua voimakkaammin.

Pankkiasioitaan Säästöpankissa säännöllisesti hoitavien nk. aktiiviasiakkaiden sekä pankkipalvelunsa Säästöpankkeihin keskittäneiden ns. laajojen asiakkaiden määrä jatkoi kasvuaan myös vuonna 2019. Henkilöasiakkaissa laajojen asiakkaiden määrä kasvoi noin 2 prosenttia ja yritysasiakkaissa noin 6 prosenttia.

Säästöpankkiryhmä solmi alkuvuonna 2019 sopimuksen Cognizantin kanssa uuden peruspankkijärjestelmän käyttöönotosta. Cognizant kehittää Säästöpankkiryhmälle yhdessä Oma Sp:n ja POP Pankki -ryhmän kanssa uuden peruspankkijärjestelmän, operoi sitä sekä tukee pankeja niiden digitaalisen strategian toteutuksessa. Temenos T24 ja Temenos Payment Hub (TPH) -ohjelmistoihin perustuva uusi peruspankkijärjestelmä tulee tehostamaan pankkien prosesseja ja toimintaa tehden niistä myös kustannustehokkaampia muun muassa skaalautuvuutensa ansiosta. Näin Säästöpankkiryhmä pystyy jatkossa tarjoamaan uusia tuotteita ja palveluita aiempaa nopeammin ja kustannustehokkaammin ja parantaa asiakkaiden käyttökokemusta oli kyse sitten mobiili-, verkko- tai konttoreissa tarjottavista palveluista. Kyseessä on Säästöpankkiryhmän historian suurin investointi.

Kiinnitysluottopankkitoiminta

Säästöpankkiryhmään kuuluva Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj:n tavoitteena on vahvistaa Säästöpankkiryhmän toimintaedellytyksiä kilpailukykyisen varainhankinnan kautta ja edistää omalla toiminnallaan Säästöpankkiryhmän strategian toteutumista. Sp-Kiinnitysluottopankki vastaa Säästöpankkiryhmän kiinteistöluottovakuudellisesta varainhankinnasta laskemalla liikkeeseen katettuja joukkolainoja.

Sp-Kiinnitysluottopankilla ei ole itsenäistä asiakasliiketoimintaa ja palveluverkosta vaan Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvat Säästöpankit välittävät ja myyvät asuntoluottoja Sp-Kiinnitysluottopankille. Säästöpankit myös hoitavat asiakassuhteet paikallisesti.

Tilikaudella Sp-Kiinnitysluottopankin toiminta eteni suunnitellusti ja luottokanta kasvoi vuoden loppuun mennessä 1 957 miljoonaan euroon.

Sp-Kiinnitysluottopankki laski kesäkuussa lainaohjelmansa alla 500 miljoonan euron katetun joukkolainan. Sp-Kiinnitysluottopankin liikkeeseen lasketuilla katetuilla joukkolainoilla on luottoluokitus AAA, jonka on myöntänyt S&P Global Ratings.

Säästöpankkien Keskuspankki vahvisti rooliaan keskusluottolaitospalvelujen tuottajana

Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj on Säästöpankkien omistama pankki, joka tuottaa Säästöpankeille erilaisia keskusluottolaitospalveluita. Keskusluottolaitospalvelut keskittyvät maksuliike- ja tilinhoitajapalveluihin, Yhteenliittymän maksukorttien liikkeellelaskupalveluihin sekä likviditeetin hallintaan, jälleenrahoitukseen ja tasehallintaan liittyviin palveluihin.

Säästöpankkien Keskuspankin liiketoimintojen painopiste oli vuonna 2019 Säästöpankkien operatiivisessa palvelussa ja näiden palveluiden edelleen kehittämisessä. Maksuliikenteessä otettiin käyttöön SEPA-pikasiirto -palvelu, joka mahdollistaa maksamisen reaaliaikaisesti 24/7/365. Lisäksi vuoden 2019 aikana avattiin PSD2:n mukaisesti tili- ja maksurajapinnat.

S&P Global Ratings on myöntänyt Säästöpankkien Keskuspankille pitkä- ja lyhytaikaiset luottoluokitukset A- / A-2 vakain näkymin. Luottoluokitus ei muuttunut tilikauden aikana, ja se on pysynyt samalla tasolla huhtikuusta 2017 lähtien.

Tuloskehitys (vertailutieto 1-12/2018)

Pankkitoiminnan tulos ennen veroja oli 60,5 miljoonaa euroa (12,4). Korkokate oli 155,8 miljoonaa euroa (152,8), jossa kasvua oli 2,0 prosenttia. Kasvu johtui vertailukautta edullisemmasta jälleenrahoituksen kustannuksista sekä antolainauksen volyymin kasvusta. Palkkiotuotot ja -kulut nettona olivat 62,6 euroa (58,1), jossa oli kasvua 7,7 prosenttia. Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 39,7 miljoonaa euroa (-16,7). Liiketoiminnan muut tuotot olivat 11,7 miljoonaa euroa (3,0).

Henkilöstökulut olivat 64,0 miljoonaa euroa (63,4). Pankkitoimintasegmentin henkilöstön määrä tilikauden lopulla oli 1 044 (1 098). Liiketoiminnan muut kulut ja poistot kasvoivat 18,2 prosenttia 137,0 miljoonaan euroon (115,9).

Pankkitoiminnan tase oli 11,1 miljardia euroa (10,9), jossa kasvua oli 1,8 prosenttia. Lainat ja saamiset asiakkailta kasvoivat 5,0 prosenttia 8,9 miljardiin euroon (8,5). Lainat ja saamiset luottolaitoksilta olivat 112,7 miljoonaa euroa (91,7). Luottolaitoksilta saadut talletukset olivat 242,0 miljoonaa euroa (228,0). Asiakkailta saadut talletukset olivat 6,8 miljardia euroa (6,9).



Varallisuudenhoidon palvelut

Varallisuudenhoidon palvelut -segmenttiin kuuluvat Sp-Rahastoyhtiö Oy sekä Sp-Henkivakuutus Oy. Sp-Rahastoyhtiö Oy harjoittaa sijoitusrahastotoimintaa, tarjoaa omaisuudenhoitoa ja sijoitusneuvontaa sekä toimii vaihtoehtorahastojen hoitajana. Sp-Henkivakuutus Oy harjoittaa henkivakuutustoimintaa.

Varallisuudenhoidon palveluiden toimintaan heijastuivat katsauskaudella vahvasti odotukset maailman talouden kasvunäkymistä sekä laajat geo- ja talouspoliittiset huolet. Näistä suurimpina mahdolliset kauppasodat ja Brexit. Toimintaympäristön haasteellisuudesta huolimatta koko vuoden sijoitustuotot olivat erityisesti osakkeiden osalta erinomaiset.

Markkinaosuus kasvoi sijoitusrahastoissa 2,6 (2,0) prosenttiin. Toukokuussa lanseerattiin asiakkaiden eri tavoitteisiin ja riskiprofiileihin sopivat selkeät ratkaisurahastot, Malti, Ryhti ja Kantti. Rahastot saivat myönteisen vastaanoton asiakaskunnassa. Marraskuussa Sp-Rahastoyhtiön hallintaan siirtyi seitsemän POP Pankkiryhmän rahastoa, joissa oli varoja 198 miljoonaa euroa ja 39.000 osuudenomistajaa. Nettomerkinnät Säästöpankkirahastoihin olivat tilikaudella yhteensä 446 miljoonaa euroa.

Sijoitusmarkkinoiden epävarmuus sekä keskustelu veromuutoksista ja henkivakuuttamisen eduista vaikuttivat erityisesti vuoden ensimmäisellä puoliskolla hidastavasti sijoitussidonnaisten vakuutusten maksutulon kertymään. Riskihenkivakuutusten kysyntä jatkui vahvana ja maksutulo kasvoi 17,8 prosenttia. Henkivakuutustoiminnan kannattavuuteen vaikutti merkittävimmin hyvät sijoitustuotot.

Hallinnoitavat varat kasvoivat yhteensä 4,5 (3,6) miljardiin euroon. Suurinta kasvu oli rahastopääomissa, jotka kasvoivat 3,2 (2,4) miljardiin euroon.

Segmentin nimi on tilikaudella muutettu Varainhoito- ja henkivakuutussegmentistä Varallisuudenhoidon palveluiksi.

Tuloskehitys (vertailutieto 1-12/2018)

Varallisuudenhoidon palveluiden tulos ennen veroja oli 24,7 miljoonaa euroa (21,5).

Henkivakuutustoiminnan nettotuotot 15,4 miljoonaa euroa (13,2), kasvoivat 17,2 prosenttia vertailukauteen nähden. Henkivakuutustoiminnan maksutulo oli 101,9 miljoonaa euroa (132,1). Korvauskulut olivat 95,9 miljoonaa euroa (73,9), missä oli kasvua 29,8 prosenttia. Henkivakuutustoiminnan sijoitustoiminnan nettotuotto oli 99,8 miljoonaa euroa (-49,3).

Palkkiotuotot ja -kulut nettona olivat 27,5 miljoonaa euroa (26,3). Palkkiotuotot kasvoivat suurempien asiakasvarojen ja hallinnoitavien rahastopääomien myötä.

Liiketoiminnan kulut olivat 17,9 miljoonaa euroa (17,6). Henkilöstökulut olivat 7,2 miljoonaa euroa (7,2). Liiketoiminnan muut kulut ja poistot yhteensä kasvoivat 10,7 miljoonaan euroon (10,4). Kasvu johtui pääosin kehittämisinvestoinneista. Segmentin henkilöstön lukumäärä tilikauden lopussa oli 78 (81).

Henkivakuutustoiminnan varat olivat 946,7(826,3) miljoonaa euroa. Kasvua oli 12,6 prosenttia. Sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt olivat kauden lopussa 780,1 (676,7) miljoonaa euroa.

Varallisuudenhoidon palveluiden tase kasvoi tilikaudella 12,6 prosenttia ollen 961,1 miljoonaa euroa (840,7).

Muut toiminnot

Muihin toimintoihin sisältyy Säästöpankkiliitto osk, Sp-Koti Oy, Säästöpankkipalvelut Oy ja muut Ryhmään yhdisteltävät yhtiöt. Muut toiminnot eivät muodosta raportoitavaa segmenttiä.

Kiinteistönvälitykseen keskittyvä franchising-yhtiö Sp-Koti Oy kasvoi selvästi asuntomarkkinoita nopeammin liikevaihdon ja kauppamäärän kasvaessa noin 16 prosenttia. Asuntomarkkinoilla kiinteistönvälittäjien tekemien asuntokauppojen kauppamäärä kasvoi noin kaksi prosenttia. Yritysten määrä kasvoi yhdellä ja välittäjä määrää noin 20 välittäjällä edelliseen vuoteen verrattuna. Sp-Koti Oy:öön kuului 34 yritystä ja yksi oma yksikkö. Ketju on toimipisteiden ja myytävien kohteiden määrän osalta kolmanneksi suurin välitysketju Suomessa.

Olellaiset tapahtumat tilinpäätöspäivän jälkeen

Säästöpankkiliitto osk:in hallituksen tiedossa ei ole seikkoja, jotka olennaisesti vaikuttaisivat Säästöpankkiryhmän taloudelliseen asemaan tilinpäätöksen valmistumisen jälkeiseltä ajalta.

Vuoden 2020 näkymät

Toimintaympäristön näkymät

Vuoden 2019 lopulla taantumapelot väistyivät, kun talouden ennakoivissa indikaattoreissa nähtiin tasaantumista. Maailmantalouden tilanne on toki edelleen epävarma, vaikka taantumalta todennäköisesti vältytään. Vuodelle 2020 odotetaan talouden elpymistä, mutta se jäänee hitaaksi. Maailmantalouden odotetaan kasvavan hieman yli kolmen prosentin vauhtia.

Poliittinen epävarmuus pitää pintansa vuonna 2020. Tutut teemat, Brexit ja kauppasota, pysyvät edelleen agendalla, vaikka niiden ympärillä velloneeseen epävarmuuteen saatiinkin hieman liennytyistä loppuvuonna 2019. Iso-Britannia erosi EU:sta tammikuun lopulla, mutta sen jälkeen neuvottelut tulevasta suhteesta vasta alkavat. Kauppasodan osalta USA:n ja Kiinan välille saatiin osittainen sopu vuoden 2019 lopulla, mutta se ei poista kaikkia jännitteitä ja tullit ovat edelleen selvästi korkeammalla kuin ennen kauppasodan syttymistä. Myös tilanteen uudelleenjärjestyminen on varsin mahdollista. Lisäksi USA:n presidentinvaalit loppuvuonna 2020 tuovat omat jännitteensä poliittiselle rintamalle.

Yhdysvaltojen talouskasvun odotetaan hieman hidastuvan vuonna 2020 vajaan kahteen prosenttiin. Presidentti Trumpin veronkevennykset tukivat taloutta vielä vuonna 2019, mutta niiden vaikutus alkaa hiipua. Työmarkkinoiden tilanne USA:ssa on erittäin vahva ja työttömyys on matalimmalla tasollaan vuosikymmeniin. Myös kuluttajien luottamus on hyvällä tasolla.

Euroalueen näkymiä heikentää talusmahti Saksan epävarma tilanne. Ranskan näkymät ovat sen sijaan suotuisimmat. Mahdollisia riskejä on kauppapoliittiset kiistat ja mahdolliset autotullit USA:n kanssa. Euroopan keskuspankin pääjohtaja vaihtui

vuonna 2019 ja uuden pääjohtajan aikeena on tarkistaa keskuspankin rahapoliittista strategiaa vuoden 2020 aikana. Suuria muutoksia tuskin nähdään, mutta jotain uusia linjavetoja rahapoliitikassa voi tapahtua.

Kiinassa kasvu on hidastumassa noin kuuteen prosenttiin vuonna 2020. Virallisten kasvulukujen luotettavuus on kyseenalaista, mutta myös monet muut tekijät viittaavat kasvun hidastumiseen. Mitään jyrkkää hidastumista tuskin kuitenkaan nähdään, sillä Kiinan keskusjohtovetoinen talous on herkkä elvyttämään sekä raha- että finanssipoliittisin keinoin, mikäli talous hidastuu odotuksia enemmän.

Vaikka Suomen talous pysyi yllättävän immuunina maailmantalouden heikkoudelle vuonna 2019, on odotettavaa, että jälkisyklisesti Suomen talouskasvu hidastuu vuonna 2020. Eriyisesti vienti ja investoinnit kärsivät maailmankaupan kasvun hidastumisesta ja yleisestä epävarmuudesta. Sen sijaan yksityinen kulutus pitää pintansa monen tekijän tukiessa kotitalouksia: työmarkkinoiden tilanne pysyy vakaana, ansiotasot nousevat inflaatiot enemmän ja matala korkotaso tukee edelleen velallisia kotitalouksia.

Vuonna 2019 Suomen talouskasvun odotetaan olevan noin 1,5 prosenttia ja vuonna 2020 kasvu hidastuu noin yhteen prosenttiin. Tämä on hitaampaa kasvua kuin mitä viime vuosina on nähty, mutta lähellä Suomen potentiaalista kasvua.

Suurimmat riskit Suomen taloudelle tulevat kansainvälisestä taloudesta. Mikäli odotukset maailmantalouden toipumisesta jäävät toteutumatta, heikentää se myös Suomen kasvunäkymiä. Oman epävarmuutensa Suomen näkymiin tuo rauhaton työmarkkinatilanne, josta saatiinkin jo esimakua vuoden 2019 loppuvuoden lakkojen osalta.

Liiketoiminnan näkymät

Markkinakorkojen matala taso haastaa tuloksentekoa edelleen vuonna 2020. Matala korkotaso ei kuitenkaan vaaranna Säästöpankkiryhmän tuloksentekoa tai vakavaraisuutta. Säästöpankkiryhmä on vakavarainen ja Ryhmän liiketoiminta on suhteellisen matalariskistä.

Vuonna 2020 Säästöpankkiryhmän liiketoiminnan painopisteenä on edelleen Säästöpankkiryhmän kilpailukyvyyn parantaminen ja asiakaskeskeisen strategian toteuttaminen. Tähän Säästöpankeilla on hyvät edellytykset. Ryhmän tavoite on saada vuoden 2020 aikana enemmän asiakkaita, jotka keskittävät pankkiasiointinsa Säästöpankkiin.

Lisätietoja:

Toimitusjohtaja, Tomi Närhinen

puh. 040 724 3896

Tiedotteet ja muu yritysinformaatio löytyvät Säästöpankkiryhmän kotisivuilta www.saastopankki.fi/saastopankkiryhma

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Liikevaihto:	Korkotuotot, palkkiotuotot, sijoitustoiminnan nettotuotot, henkivakuutustoiminnan nettotuotot, liiketoiminnan muut tuotot
Liiketoiminnan tuotot yhteensä:	Korkokate, palkkiotuotot ja -kulut netto, kaupankäynnin nettotuotot, sijoitustoiminnan nettotuotot, henkivakuutustoiminnan nettotuotot, liiketoiminnan muut tuotot
Liiketoiminnan kulut yhteensä:	Henkilöstökulut, liiketoiminnan muut kulut, poistot ja arvonalentumistappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
Kulu-tuottosuhte:	$\frac{\text{Liiketoiminnan kulut}}{\text{Liiketoiminnan tuotot}}$
Oman pääoman tuotto %:	$\frac{\text{Kauden tulos}}{\text{Oma pääoma, sis. määräysvallattomien osuuden (kauden alun ja lopun keskiarvo)}}$
Kokonaispääoman tuotto %:	$\frac{\text{Kauden tulos}}{\text{Taseen loppusumma (kauden alun ja lopun keskiarvo)}}$
Omavaraisuusaste %:	$\frac{\text{Oma pääoma (sis. määräysvallattomien osuuden)}}{\text{Taseen loppusumma}}$

Vaihtoehtoiset tunnusluvut

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (European Securities and Markets Authority, ESMA) ohjeet vaihtoehtoisista tunnusluvuista tulivat voimaan 3.7.2016. Vaihtoehtoisella tunnusluvulla tarkoitetaan taloudellista tunnuslukua, joka kuvaa mennyttä tai tulevaa taloudellista tulosta, taloudellista asemaa tai rahavirtoja ja joka on muu kuin IFRS-normistossa määritelty tai nimetty taloudellinen tunnusluku. Vaihtoehtoisia tunnuslukuja esitetään kuvaamaan liiketoiminnan taloudellista kehitystä ja parantamaan vertailukelpoisuutta eri raportointikausien välillä.

Säästöpankkiryhmällä ei ole käytössä vaihtoehtoisia tunnuslukuja, jotka eivät olisi johdettavissa tilinpäätöksen tiedoista, eikä esitetyissä tunnusluvuissa ole tapahtunut muutoksia.

SÄÄSTÖPANKKIRYHMÄN IFRS-TILINPÄÄTÖS

Säästöpankkiryhmän tuloslaskelma

(1 000 euroa)	Liite	1-12/2019	1-12/2018
Korkotuotot		186 650	185 928
Korkokulut		-31 031	-33 224
Korkokate	7	155 619	152 704
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	8	90 334	84 486
Sijoitustoiminnan nettotuotot	9	36 668	-19 352
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	10	15 426	13 163
Liiketoiminnan muut tuotot	12	23 349	3 669
Liiketoiminnan tuotot yhteensä		321 395	234 670
Henkilöstökulut	13	-87 228	-83 561
Liiketoiminnan muut kulut	14	-111 569	-101 029
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	15	-20 347	-13 128
Liiketoiminnan kulut yhteensä		-219 145	-197 718
Arvonalentumistappiot rahoitusvaroista	16	-8 379	-3 868
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	24	936	3 323
Tulos ennen veroja		94 807	36 408
Tuloverot	17	-20 675	-5 767
Tilikauden tulos		74 132	30 640
Jakautuminen:			
Omistajien osuus tuloksesta		72 949	30 149
Määräysvallattomien omistajien osuus tuloksesta		1 183	492
Yhteensä		74 132	30 640

Säästöpankkiryhmän laaja tuloslaskelma

(1 000 euroa)	1-12/2019	1-12/2018
Tilikauden tulos	74 132	30 640
Muut laajan tuloksen erät		
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleenmäärittämisestä johtuvat voitot (/tappiot)	-908	998
Yhteensä	-908	998
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		
Käyvän arvon rahaston muutos		
Käypään arvoon arvostamisesta	18 123	-17 360
Rahavirran suojauksesta	-301	-315
Yhteensä	17 823	-17 675
Tilikauden laaja tulos	91 048	13 963
Jakautuminen:		
Omistajien osuus laajasta tuloksesta	87 194	14 831
Määräysvallattomien omistajien osuus laajasta tuloksesta	3 854	-868
Yhteensä	91 048	13 963

Säästöpankkiryhmän tase

(1 000 euroa)	Liite	31.12.2019	31.12.2018
Varat			
Käteiset varat	19	680 411	839 592
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	20	110 450	91 988
Lainat ja saamiset asiakkailta	20	8 906 493	8 487 276
Johdannaiset	21	68 697	51 134
Sijoitusomaisuus	22	1 140 782	1 216 256
Henkivakuutustoiminnan varat	23	951 962	841 700
Sijoitukset osakkuusyhtiöissä	24	231	178
Aineelliset hyödykkeet	25	57 956	51 892
Aineettomat hyödykkeet	26	37 462	35 268
Verosaamiset	27	3 873	13 019
Muut varat	28	50 790	68 826
Myytävänä olevaksi luokitellut pitkäaikaiset omaisuuserät	29		8 610
Varat yhteensä		12 009 105	11 705 740
Velat ja oma pääoma			
Velat			
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	30	3 909	20 575
Velat luottolaitoksille	31	242 010	228 018
Velat asiakkaille	31	6 804 436	6 940 818
Johdannaiset	21	3 835	1 981
Liikkeeseenlasketut velkakirjat	32	2 755 856	2 488 147
Henkivakuutustoiminnan velat	33	892 648	801 796
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	34	51 104	82 288
Verovelat	27	59 955	52 446
Varaukset ja muut velat	35	76 960	60 874
Velat yhteensä		10 890 714	10 676 943
Oma pääoma			
Peruspääoma	36	20 339	20 340
Kantarahasto		34 452	34 475
Rahastot	36	232 906	215 291
Kertyneet voittovarot	36	802 115	733 762
Säästöpankkiryhmän omistajien osuus yhteensä	36	1 089 812	1 003 868
Määräysvallattomien omistajien osuus	36	28 579	24 929
Oma pääoma yhteensä		1 118 391	1 028 797
Velat ja oma pääoma yhteensä		12 009 105	11 705 740

Säästöpankkiryhmän rahavirtalaskelma

(1 000 euroa)	1-12/2019	1-12/2018
Liiketoiminnan rahavirta		
Tilikauden tulos	74 132	30 640
Oikaisut eriin, joilla ei ole rahavirtavaikutusta	152 196	71 554
Maksetut tuloverot	-8 240	-19 808
Liiketoiminnan rahavirta ennen saamisten ja velkojen muutosta	218 089	82 387
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)		
Sijoitusomaisuus, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	6 986	77 864
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	8 825	-67 814
Lainat ja saamiset asiakkailta	-423 090	-738 247
Sijoitusomaisuus, käypään arvoon laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	-40 398	-19 146
Sijoitusomaisuus, jaksotettuun hankintamenoon	4 908	307
Henkivakuutustoiminnan varat	-110 482	-39 731
Muut varat	16 749	61 966
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	234 463	394 801
Velat luottolaitoksille	16 079	-440
Velat asiakkaille	-139 393	525 187
Liikkeeseenlasketut velkakirjat	262 414	-83 910
Henkivakuutustoiminnan velat	90 852	-5 894
Muut velat	4 511	-40 142
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	-83 950	-247 612
Investointien rahavirta		
Investoinnit sijoituskiinteistöihin sekä aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-32 676	-23 571
Sijoituskiinteistöjen sekä aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	69	2 908
Investointien rahavirta yhteensä	-32 607	-20 664
Rahoituksen rahavirta		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	-21 695	-17 997
Voitonjako	-1 692	-2 594
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-23 388	-20 591
Rahavarojen muutos	-139 944	-288 866
Rahavarat tilikauden alussa	861 894	1 150 760
Rahavarat tilikauden lopussa	721 950	861 894

Rahavarat muodostuvat seuraavista eristä:

Käteiset varat	680 411	839 592
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	41 539	22 301
Rahavarat yhteensä	721 950	861 894

Oikaisut eriin, joilla ei ole rahavirtavaikutusta

Arvonalentumiset rahoitusvaroista	5 294	-6 799
Käyvän arvon muutokset	253	10 982
Poistot ja arvonalentumiset sijoituskiinteistöistä sekä aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	18 539	15 142
Osakkuusyhtiöiden tulosvaikutus	-936	-3 323
Henkivakuutustoiminnan oikaisut	108 372	50 182
Myyntivoitot- ja tappiot sijoituskiinteistöistä sekä aineettomista ja aineellisista hyödykkeistä		-395
Tuloverot	20 675	5 767
Yhteensä	152 196	71 554

Saadut korot	197 946	200 815
Maksetut korot	41 795	44 990
Saadut osingot	6 728	4 058

Säästöpankkiryhmän oman pääoman muutoslaskelma

(1 000 euroa)	Peruspää- oma	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Kantarahasto	Käyvän ar- von rahasto	Suojau- sinstrument- tien rahasto	Vararahasto	Muut rahas- tot	Rahastot yhteensä	Voittovarot	Säästöpankki- ryhmän omis- tajien osuus yhteensä	Määräysval- lattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2018	20 338	60 354	34 475	12 998	2 867	69 694	85 435	265 823	702 967	989 128	26 402	1 015 530
Laaja tulos												
Tilikauden voitto									30 149	30 149	492	30 640
Muut laajan tuloksen erät				-15 856	-315			-16 171	998	-15 173	-1 360	-16 533
Laaja tulos yhteensä				-15 856	-315			-16 171	31 146	14 975	-868	14 107
Liiketoimet omistajien kanssa												
Voitonjako									-2 551	-2 551		-2 551
Muut muutokset						66	48	114	1 371	1 485	-605	880
Muutokset, jotka eivät johtaneet määräysvallan muutokseen									829	829		829
Oma pääoma yhteensä 31.12.2018	20 338	60 354	34 475	-2 858	2 552	69 760	85 483	249 766	733 762	1 003 866	24 929	1 028 795
Oma pääoma 1.1.2019	20 338	60 354	34 475	-2 858	2 552	69 760	85 483	249 766	733 762	1 003 866	24 929	1 028 795
Laaja tulos												
Tilikauden voitto									72 949	72 949	1 486	74 436
Muut laajan tuloksen erät				16 990	-301			16 690	-908	15 782	2 367	18 149
Laaja tulos yhteensä				16 990	-301			16 690	72 042	88 732	3 854	92 585
Liiketoimet omistajien kanssa												
Voitonjako									-1 861	-1 861		-1 861
Muut muutokset	1		-23			456	470	904	-1 821	-918	-203	-1 121
Muutokset, jotka eivät johtaneet määräysvallan muutokseen									-7	-7		-7
Oma pääoma yhteensä 31.12.2019	20 339	60 354	34 452	14 133	2 252	70 216	85 953	267 359	802 114	1 089 812	28 579	1 118 391

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

LIITE 1: KUVAUS SÄÄSTÖPANKKIRYHMÄSTÄ JA SÄÄSTÖPANKKIEN YHTEENLIITTYMÄSTÄ

Säästöpankkiryhmä on Suomen vanhin pankkiryhmä, joka koostuu Säästöpankkien yhteenliittymän muodostaneista Säästöpankeista, Keskusyhteisönä toimivasta Säästöpankkiliitosta sekä pankkien yhdessä omistamista tytä- ja osakkuusyhtiöistä. Säästöpankit ovat itsenäisiä alueellisia ja paikallisia pankkeja. Yhdessä Säästöpankit muodostavat pankkiryhmän, jossa yhdistyvät paikallisuus ja valtakunnallisuus. Säästöpankkien perustehtävä on edistää säästäväisyyttä ja asiakkaidensa taloudellista hyvinvointia lähellä asiakasta. Säästöpankit keskittyvät vähittäispankkitoimintaan, erityisesti päivittäisasiointiin, säästämisen ja sijoittamisen sekä lainaamisen palveluihin. Tuote- ja palveluvalikoimaa täydentävät Säästöpankkiryhmään kuuluvien tuote-yhtiöiden kanssa tuotettavat muut finanssialan palvelut ja tuotteet. Jäsen-säästöpankkien omistamat tuote- ja palveluyhtiöt tukevat ja edistävät Säästöpankkiryhmän liiketoimintaa joko vastuullaan olevien tuotteiden tai keskitetyn palvelutuotannon kautta. Ryhmän merkittävimmät tuote-yhtiöt ovat Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj, Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj, Sp-Henkivakuutus Oy, Sp-Rahastoyhtiö Oy, Säästöpankkipalvelut Oy sekä Sp-Koti Oy.

Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt muodostavat yhteenliittymästä annetussa laissa määritellyn taloudellisen kokonaisuuden, jossa Säästöpankkiliitto osk ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Säästöpankkien yhteenliittymän muodostavat Yhteenliittymän keskusyhteisönä toimiva Säästöpankkiliitto osk, 20 Säästöpankkia, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj, Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj sekä edellä mainittujen konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset, Säästöpankkipalvelut Oy ja Sp-Rahastoyhtiö Oy.

Säästöpankkiryhmän laajuus eroaa Säästöpankkien yhteenliittymän laajuudesta siinä, että Säästöpankkiryhmään kuuluu myös

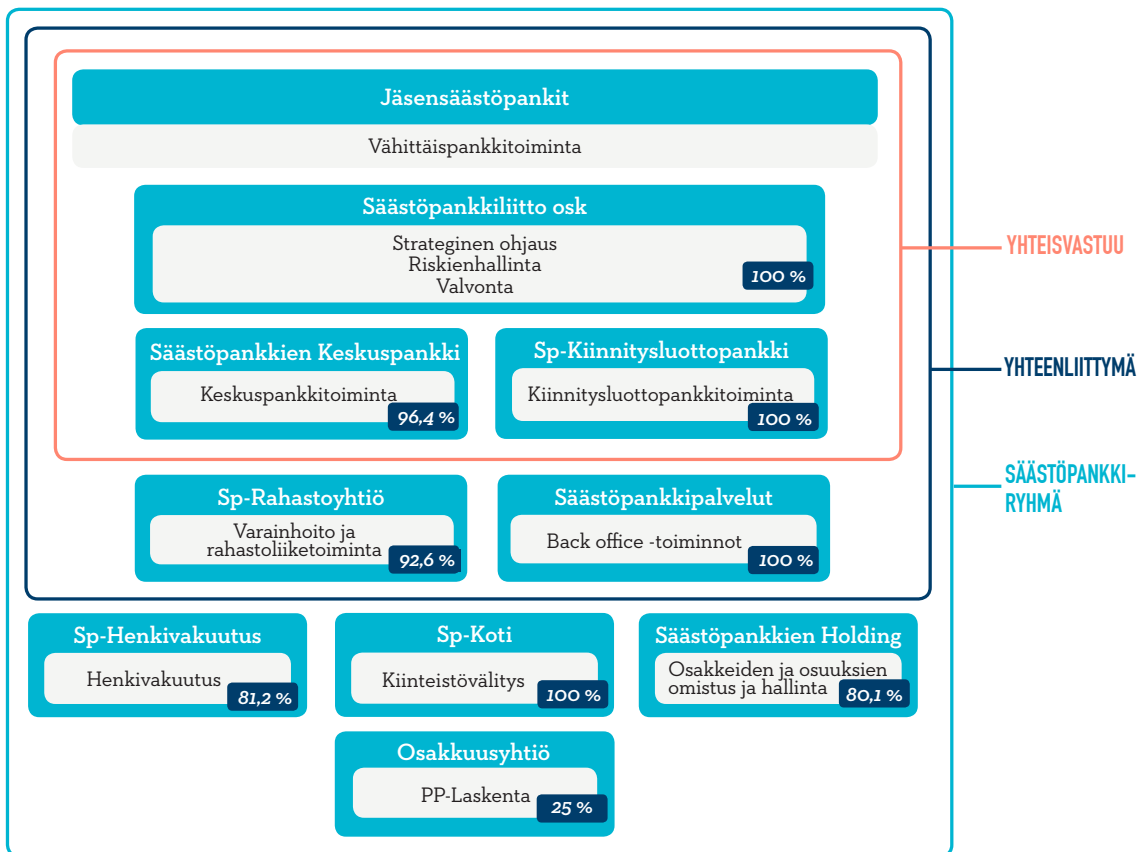
muuta yhteisöjä kuin luotto- ja rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Näistä merkittävimmät ovat Sp-Henkivakuutus Oy ja Sp-Koti Oy. Säästöpankkiryhmä ei muodosta konsernia eikä luottolaitostoinnasta annetussa laissa määriteltyä konsolidointiryhmää, sillä Säästöpankkiliitto osk:lla ja sen jäsen-säästöpankeilla ei ole toisiinsa nähden konsernilaskentaperiaatteiden tarkoittamaa määräysvaltaa. Tämän vuoksi Säästöpankkiryhmälle ei voida määritellä emoyhtiötä.

Tilikauden aikana toteutettiin kolme Säästöpankkien välistä fuusiota. Kiikoisten Säästöpankki fuusioitui Huittisten Säästöpankkiin, Suomenniemen Säästöpankki fuusioitui Säästöpankki Optiaan ja Pyhärannan Säästöpankki Kalannin Säästöpankkiin. Fuusioiden seurauksena Säästöpankkien Yhteenliittymään ja Säästöpankkiryhmään kuuluvien Säästöpankkien määrä väheni 23 pankista 20 pankkiin. Edellä mainitut muutokset ovat olleet Säästöpankkiryhmän sisäisiä eikä järjestelyillä siten ole vaikutusta Säästöpankkiryhmän tulokseen.

Säästöpankkiryhmä myi 1.4.2019 toteutuneessa kaupassa omistuksensa Oy Samlink Ab:ssa yhdessä muiden Samlinkin omistajatahojen kanssa Cognizant Technology Solutions Finland Oy:lle. Säästöpankkiryhmän omistusosuus Samlinkista ennen kauppaa oli 42 prosenttia ja yhtiö yhdisteltiin Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen osakkuusyhtiönä. Osakekaupalla oli noin 12 miljoonan euron positiivinen vaikutus Säästöpankkiryhmän tilikauden tulokseen ennen veroja.

Säästöpankkien yhteenliittymän ja sen ympärille muodostuvan Säästöpankkiryhmän rakenne on kuvattu alla olevassa kaaviossa (punainen kokonaisuus kuvaa yhteisvastuuta, vihreä Säästöpankkien yhteenliittymää ja sininen Säästöpankkiryhmää):





Säästöpankkiliitto osk toimii koko Säästöpankkiryhmän ryhmäohjauksesta ja sisäisestä valvonnasta vastaavana Keskusyhteisönä. Laissa talletuspankkien yhteenliittymästä määrätään, että Säästöpankkien yhteenliittymän Keskusyhteisön Säästöpankkiliitto osk:n on laadittava Säästöpankkiryhmän yhdistelty tilinpäätös. Säästöpankkiliitto osk:n hallitus on vastuussa tilinpäätöksen laatimisesta. Tilinpäätös laaditaan Säästöpankkiryhmän muodostamasta taloudellisesta kokonaisuudesta. Kaikki tilinpäätöksen sisältyvät yhteisöt on lueteltu liitteessä 43. Kaikki jäljempänä esitetyt luvut ovat Säästöpankkiryhmän lukuja ellei toisin ole mainittu.

Säästöpankkiliitto osk:n kotipaikka on Helsinki, ja sen rekisteröity osoite on Teollisuuskatu 33, 00510 Helsinki.

Jäljennökset Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksistä sekä puolivuosisikatsauksista ovat saatavissa osoitteesta www.saastopankki.fi/saastopankkiryhma tai Säästöpankkiliiton toimitiloista käyntiosoitteesta Teollisuuskatu 33, 00510 Helsinki.

Säästöpankkiliitto osk:n hallitus on 13. helmikuuta 2020 hyväksynyt Säästöpankkiryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen 31. joulukuulta 2019 päättyvältä tilikaudelta ja tilinpäätös annetaan tiedoksi osuuskunnan kokoukselle 11. maaliskuuta 2020.

LIITE 2: TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

1. Yleistä

Säästöpankkiryhmän tilinpäätös on laadittu Euroopan unionissa hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) ja niitä koskevien tulkintojen (IFRIC) mukaisesti.

Talletuspankkien yhteenliittymälain sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, kirjanpidollisten arvioiden muutoksia ja virheitä käsittelevän IAS 8 -standardin periaatteiden mukaisesti Säästöpankkiliitto osk:n hallitus vahvistaa sellaiset sovellettavat tilinpäätösperiaatteet, joihin ei ole saatavissa ohjausta kansainvälisistä tilinpäätösstandardeista. Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksen yhdistelyperiaatteet on käsitelty tarkemmin kohdassa ”2 Yhdistelyperiaatteet”.

Säästöpankkiryhmän tilinpäätös laaditaan euroina, joka on Säästöpankkiryhmän kirjanpito- ja toiminnallinen valuutta.

Euroalueeseen kuulumattomiin valuuttoihin sidotut ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumahetken kurssiin. Tilinpäätöshetkellä taseessa olevat ulkomaanrahan määräiset varat ja velat on muutettu euroiksi Euroopan Keskuspankin noteeraamaan tilinpäätöspäivän keskikurssiin. Arvostuksen yhteydessä syntyneet kurssierot on tuloslaskelmassa kirjattu valuutatointiminnan nettotuotoiksi ”Sijoitustoiminnan nettotuotot” -erän alle. Henkivakuutustoiminnasta syntyneet kurssierot sisältyvät henkivakuutustoiminnan nettotuottoon.

Säästöpankkiryhmän tilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja, sekä suojauskohteita käyvän arvon suojauksessa (suojatun riskin osalta), jotka on arvostettu käypään arvoon.

Varat ja velat netotetaan ainoastaan, kun Säästöpankkiryhmällä ja vastapuolella on sekä laillisesti toimeenpantavissa oleva oikeus, että aikomus netottaa summia tai realisoida omaisuuserän sekä suorittaa velan samanaikaisesti.

Säästöpankkiryhmä otti käyttöön vuonna 2019 IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin. Standardin käyttöönoton seurauksena lähes kaikki vuokralle ottajan vuokrasopimukset kirjataan taseeseen. Säästöpankkiryhmä on soveltanut käyttöönotossa yksinkertaistettua lähestymistapaa ja vertailutietoja ei ole oikaistu. Käyttöönotolla ei ollut vaikutusta Säästöpankkiryhmän omaan pääomaan. IFRS 16 -standardin käyttöönoton vaikutukset on esitetty laatimisperiaatteiden kohdassa ”12 Uudet IFRS-standardit ja tulkinnat”.

Tulos- ja tasekaavan erien ryhmittelyä on muutettu tilinpäätöksessä 2019. Tuloslaskelman rivi Kaupankäynnin nettotuotot esitetään Sijoitustoiminnan nettotuotoissa luonteensa mukaisesti. Vastaavasti taseen erä Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat esitetään erässä Sijoitusomaisuus. Lisäksi Kantarahastot esitetään omana eränään taseen Velat ja Oma pääoma puolella. Uudella ryhmittelyllä ei ole vaikutusta tilikauden tulokseen, omaan pääomaan tai taseen loppusummaan. Vertailutiedot on oikaistu uuden ryhmittelyn mukaiseksi ja esitetty tilinpäätöksessä 2019.

2. Yhdistelyperiaatteet

Laskentatekninen emo

Laissa talletuspankkien yhteenliittymästä säädetään, että Säästöpankkiryhmän tilinpäätös on laadittava keskusyhteisö Sääs-

töpankkiliitto osk:n ja sen jäsenluottolaitosten tilinpäätösten tai konsernitilinpäätösten yhdistelmänä. Yhdistelty tilinpäätös käsittää myös sellaiset yhteisöt, joissa edellä tarkoitetuilla yhteisöillä yhdessä on määräysvalta.

Säästöpankkiliitto osk:lla ja sen jäsensäästöpankeilla ei ole toisiinsa nähden määräysvaltaa. Tämän vuoksi Säästöpankkiryhmälle ei voida määrittää emoyhtiötä. Säästöpankkiryhmän IFRS-tilinpäätöksessä niin kutsuttu laskentatekninen emoyhtiö on muodostettu 19 jäsensäästöpankista, joilla yhdessä on määräysvalta muihin Säästöpankkiryhmän IFRS-tilinpäätökseen yhdisteltäviin yhteisöihin. Laskentateknisen emoyhtiön keskinäinen omistus, sisäiset liiketapahtumat, keskinäiset saamiset ja velat, sisäinen voitonjako ja sisäiset katteet eliminoidaan.

Säästöpankkiryhmän peruspääoma muodostuu Säästöpankkien peruspääomasta ja osakeyhtiömuotoisten Säästöpankkien osakepääomasta, pois lukien Nooa Säästöpankki Oy, joka on muiden Säästöpankkien yhdessä omistama tytäryhtiö. Peruspääomaa ei säästöpankkilain 11 § mukaan makseta takaisin. Osakepääomaa käsitellään osakeyhtiölain mukaisesti.

Tytäryhtiöt

Säästöpankkiryhmän tytäryhtykset ovat yhteisöjä, joissa Säästöpankkiryhmällä on määräysvalta.

Säästöpankkiryhmällä on määräysvalta, mikäli Säästöpankkiryhmällä on yhteisöä koskeva valta ja se altistuu yhteisön muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja Säästöpankkiryhmä pystyy käyttämään yhteisöä koskevaa valtaansa ja näin vaikuttamaan saamaansa tuoton määrään.

Säästöpankkiryhmän keskinäinen omistus on eliminoitu hankintamenetelmällä. Hankinnassa käytetty vastike, hankitun yhteisön varat ja vastattavaksi otetut velat arvostetaan hankintahetkellä käypään arvoon. Se osa hankintamenosta, joka ylittää Säästöpankkiryhmän osuuden hankitun yrityksen nettovarallisuuden käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana, kirjataan liikearvoksi. Negatiivinen liikearvo tuloutetaan kokonaisuudessaan hankintahetkellä.

Kaikki Säästöpankkiryhmän sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja realisoitumattomat voitot sekä sisäinen voitonjako eliminoidaan Säästöpankkiryhmän yhdisteltyä tilinpäätöstä laadittaessa.

Tilikauden aikana hankitut tytär-, osakkuus- tai yhteisyhtykset yhdistellään siitä hetkestä lähtien, kun Säästöpankkiryhmä on saanut määräysvallan tai yhteisen määräysvallan. Vastaavasti tilikauden aikana myydyt tytär-, osakkuus- tai yhteisyhtykset yhdistellään siihen saakka, kunnes määräysvalta tai huomattava vaikutusvalta päättyy.

Säästöpankkiryhmä on soveltanut IFRS 1 Ensimmäinen IFRS-standardien käyttöönotto -standardiin sisältyvää helpotusta ensilaatoille olla soveltamatta IFRS 3 Liiketoimintojen yhdistäminen -standardia takautuvasti ennen 1.1.2013 tapahtuneisiin liiketoimintojen yhdistämiin. 1.1.2013 jälkeen hankitut tytäryhtykset on käsitelty IFRS 3 -standardin ”Liiketoimintojen yhdistäminen” mukaisesti.

Strukturoidut yhteisöt

Strukturoidut yhteisöt ovat yhteisöjä, jotka on rakennettu siten, etteivät äänioikeudet ole ratkaiseva tekijä päätettäessä kenellä on määräysvalta yhteisössä. Strukturoiduille yhteisöille on tyypillistä, että niillä on kapea-alainen selkeä tavoite ja usein riittämätön

pääoma, jotta ne pystyisivät rahoittamaan toimintonsa ilman sijoittajien antamaa taloudellista tukea.

Säästöpankkiryhmässä strukturoiduiksi yhteisöiksi on tunnistettu Säästöpankkiryhmään kuuluvan Sp-Rahastoyhtiön hallinnoimia sijoitusrahastoja, joissa Säästöpankkiryhmällä katsotaan olevan yllä määritelty määräysvalta. Määräysvallan perusteella yhdisteltäviksi rahastoiksi luokitellaan rahastot, joissa Säästöpankkiryhmään kuuluvien yhteisöjen omistusosuus on pidempiaikaisena sijoituskohteena ollut yli 40 prosenttia ja joita Säästöpankkiryhmään kuuluva Sp-Rahastoyhtiö hallinnoi. Rahastojen omistusosuudet tarkistetaan puolivuositain 30.6. ja 31.12.. Yhteenliittymään kuuluvien yhtiöiden omistusosuus rahastossa on pitänyt olla yli 40 prosenttia yli puolen vuoden ajan, ennen kuin rahasto yhdistellään Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen.

Säästöpankkiryhmän ulkopuolisten sijoittajien osuudet yhdisteltävistä rahastoista esitetään Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksessä velkana. Velka on luokiteltu alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi.

Osakkuusyhtiöt ja yhteisjärjestelyt

Osakkuusyhtiönä käsitellään yhtiöt, joissa Säästöpankkiryhmällä on huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa. Huomattava vaikutusvalta syntyy lähtökohtaisesti silloin, kun Säästöpankkiryhmä omistaa 20-50 prosenttia yhteisön äänivallasta tai kun Säästöpankkiryhmällä muutoin on huomattava vaikutusvalta yhteisössä.

Osakkuusyhtiö yhdistellään Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä, jolloin osakkuusyhtiön tuloslaskelma ja tase eivät sisälly kokonaisuutena Säästöpankkiryhmän tulokseen tai taseeseen, vaan yhdistellyssä taseessa esitetään Säästöpankkiryhmän osuus osakkuusyhtiön omasta pääomasta erässä "Sijoitukset osakkuusyhtiöissä" ja Säästöpankkiryhmän osuus osakkuusyhtiön tuloksesta esitetään Säästöpankkiryhmän tuloslaskelmassa rivillä "Osuus osakkuusyhtiön tuloksesta". Pääomaosuusmenetelmää sovellettaessa sijoitus kirjataan alun perin hankintamenon määräisenä ja sitä lisätään tai vähennetään kirjaamalla Säästöpankkiryhmän osuus sijoituskohteen hankinta-ajankohdan jälkeisistä voitoista tai tappioista.

Yhteisjärjestely on järjestely, jossa kahdella tai useammalla osapuolella on yhteinen määräysvalta. Yhteisjärjestelyt jaetaan yhteisyrityksiin ja yhteisiin toimintoihin. Yhteisyritykset yhdistellään Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Keskinäiset kiinteistöosakeyhtiöt yhdistellään Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen yhteisinä toimintoina ja niiden varat velat yhdistellään Säästöpankkiryhmän taseeseen omistusosuuden mukaisina.

Määräysvallattomien omistajien osuudet

Määräysvallattomien omistajien osuus omasta pääomasta ja tilikauden tuloksesta ja muista laajan tuloksen eristä esitetään erillisinä erinä Säästöpankkiryhmän tuloslaskelmassa, laajassa tuloslaskelmassa ja taseessa. Tilikauden tappio kohdistetaan myös määräysvallattomien omistajien osuudelle siinäkin tapauksessa, että se johtaisi siihen, että määräysvallattomien omistajien osuudesta tulisi negatiivinen.

Määräysvallattomien omistajien osuus tytäryhtiöistä arvostetaan joko käypään arvoon tai suhteellisenä osuutena hankitun tytäryhtiön nettovarallisuudesta. Arvostamisperiaate määritellään hankintakohtaisesti.

3. Rahoitusinstrumentit

3.1. Rahoitusvarat ja -velat

Säästöpankkiryhmä soveltaa rahoitusinstrumenttien kirjaamiseen ja arvostamiseen IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardia. Suojaussuhteisiin, joissa suojauskohteena on rahoitusvarojen- tai -velkojen muodostaman salkun käyvän arvon suojaaminen koriskiltä ("korkoriskin portfoliosuojaus"), Säästöpankkiryhmä jatkaa IAS 39 Rahoitusinstrumentit Kirjaaminen ja arvostaminen -standardin soveltamista.

Luokittelu Säästöpankkiryhmän taseessa on riippumaton IFRS 9:n mukaisista ryhmistä. Samalle riville taseeseen kirjatuille varoille ja veloille voidaan näin ollen soveltaa eri arvostusperusteita. Taseeseen kirjattujen rahoitusvarojen ja -velkojen jako arvostusluokkiin esitetään liitteessä 18.

Sp Henkivakuutustoiminnan varojen osalta sovelletaan IFRS 4:n myötä sallittua siirtymäsäännöstä, jonka puitteissa IFRS 9:n siirtymä sallitaan vasta 1.1.2022 samaan aikaan IFRS 17 pakollisen soveltamisen kanssa. Henkivakuutustoiminnan rahoitusvaroihin sovelletaan näin ollen IAS 39:n mukaisia tulosvaikutuksia toistaiseksi.

3.1.1. Alkuperäinen kirjaaminen

Rahoitusvaroihin tai -velkoihin kuuluva erä kirjataan taseeseen, kun yhteisöstä tulee instrumentin sopimusehtojen osapuoli. Rahoitusvarojen selvityspäiväkäytännön mukainen osto tai myynti kirjataan taseeseen tai taseesta pois kaupantekopäivän perusteella.

Rahoitusvarat ja -velat arvostetaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon, ja jos kyseessä on muu kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattava rahoitusvaroihin kuuluva erä tai rahoitusvelka, siihen lisätään tai siitä vähennetään hankkimisesta tai liikkeeseenlaskusta välittömästi johtuvat transaktiomenot. Myöhemmillä kausilla transaktiomenot kirjataan tuloslaskelmaan korkotuotoksi- tai kuluksi, osana rahoitusvaran tai -velan efektiivistä korkoa.

3.1.2. Rahoitusvarojen luokittelu ja luokittelun määrittely

Säästöpankkiryhmä luokittelee rahoitusvarat myöhempää arvostamista varten seuraaviin arvostusluokkiin:

- Jaksotettu hankintameno
- Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (käyvän arvon rahasto)
- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat.

Rahoitusvarat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä perustuen liiketoimintamalliin, jolla sitä rahoitusvarojen ryhmää, johon rahoitusvara kuuluu, hallinnoidaan sekä siihen, ovatko sopimukseen perustuvat rahavirrat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua.

LIIKETOIMINTAMALLIN ARVIOINTI

Liiketoimintamallilla tarkoitetaan sitä, kuinka Säästöpankkiryhmä hallinnoi rahoitusvarojaan rahavirtojen kerryttämiseksi. Toisin sanoen liiketoimintamalli ratkaisee, syntyvätkö rahavirrat sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämisestä, rahoitusvarojen myynnistä vai näistä molemmista. Jos rahavirrat realisoituvat tavalla, joka poikkeaa liiketoimintamallin arviointiajankohtana olleista odotuksista, tästä ei aiheudu tilinpäätökseen aiempia kausia koskevaa virhettä eikä se myöskään muuta jäljellä olevien kyseisen liiketoimintamallin mukaisesti pidettävien rahoitusvarojen luokittelua.

RAHAVIRTAKRITTEERIEN ARVIOINTI

Rahavirtaominaisuuksilla tarkoitetaan rahoitusvaran sopimuksen mukaisten rahavirtojen luonnetta.

Rahavirtaominaisuuksia arvioidessa käydään läpi, ovatko sopimukseen perustuvat rahavirrat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua, esim. korko sisältää vain korvauksen rahan aika-arvosta, luottoriskistä ja muista perustyyppiselle lainaamiselle tyypillisistä riskeistä. Mikäli sopimusehdot sisältävät sellaisia tekijöitä, joita ei voida pitää lainaamiselle tyypillisinä ehtoina, luokitellaan rahoitusvara käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi.

JAKSOTETTU HANKINTAMENO

Rahoitusvaroihin kuuluva erä arvostetaan jaksotettuun hankintamenuun, jos molemmat seuraavista ehdoista täyttyvät:

- rahoitusvaroihin kuuluvaa erää pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoitteena on rahoitusvarojen hallussapito sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi ja
- rahoitusvaroihin kuuluvan erän sopimusehdoissa määrätään tiettyinä ajankohtina toteutuvista rahavirroista, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua.

KÄYPÄÄN ARVOON MUIDEN LAAJAN TULOKSEN KAUTTA ARVOSTETTAVAT

Rahoitusvaroihin kuuluva erä on arvostettava käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta, jos molemmat seuraavat ehdot täyttyvät:

- rahoitusvaroihin kuuluvaa erää pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoite saavutetaan sekä keräämällä sopimukseen perustuvia rahavirtoja, että myymällä rahoitusvaroja ja
- rahoitusvaroihin kuuluvan erän sopimusehdoissa määrätään tiettyinä ajankohtina toteutuvista rahavirroista, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua.

Velkainstrumenttien osalta arvostus kirjanpidossa tehdään käypään arvoon ja arvon muutos kirjataan laskennallisella verolla ja odotettavissa olevalla luottotappiolla vähennettynä laajaan tuloslaskelmaan.

Rahoitusvarasta luovuttaessa tai myytäessä saatu voitto tai tappio käypään arvoon laajan tuloksen kautta arvostettaessa kirjataan velkainstrumenttien osalta tulosvaikutteisesti.

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä Säästöpankkiryhmä voi tehdä peruuttamattoman valinnan, jonka mukaan oman pääoman ehtoisten sijoituksen myöhemmät käyvän arvon muutokset esitetään muissa laajan tuloksen erissä. Valinta tehdään instrumenttikohtaisesti. Tällaiset sijoitukset arvostetaan kirjanpidossa käypään arvoon ja käyvän arvon muutos kirjataan laskennallisella verolla vähennettynä laajaan tuloslaskelmaan. Oman pääoman ehtoista sijoituksesta saatavat osingot kirjataan tulosvaikutteisesti, kun oikeus maksuun saadaan, osakkeesta saatavat pääomanpalautukset kirjataan laajaan tuloslaskelmaan.

Oman pääoman ehtoisten instrumenttien osalta käyvän arvon rahastoon kertynyttä realisoitumatonta voittoa tai tappiota ei siirretä tulosvaikutteiseksi missään vaiheessa vaan siirto tehdään oman pääoman sisällä edellisten tilikausien voittovaroihin.

KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI ARVOSTETTAVAT RAHOITUSVARAT

Kaikki sellaiset erät, jotka eivät ole jaksotettuun hankintamenuun tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavia, kuuluvat käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi. Rahoitusvara voidaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä kuitenkin nimenomaisesti luokitella peruuttamattomasti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi, jos näin toimimalla poistetaan arvostamiseen tai kirjaamiseen liittyvä epäjohtonmukaisuus tai vähennetään merkittävästi tällaista epäjohtonmukaisuutta, joka muutoin aiheutuisi varojen tai velkojen arvostamisesta tai niistä johtuvien voittojen tai tappioiden kirjaamisesta erilaisilla perusteilla

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellaan myös sellaiset vieraan pääoman ehtoiset sijoitukset, joissa rahavirtakriteerien ei voida katsoa täyttyvän. Rahavirtakriteerit arvioidaan Säästöpankkiryhmässä instrumenttikohtaisesti, sen määrittämiseksi onko kyseisen erän sopimusehdoissa määritettyä tiettyinä ajankohtina toistuvia rahavirtoja, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan koron maksua.

RAHOITUSVAROJEN LUOKITTELUN MUUTOKSET

Vieraan pääoman ehtoisten sijoitusten uudelleenluokittelu tehdään vain silloin, kun Säästöpankkiryhmän rahoitusvarojen hallinnoinnissa noudattamat liiketoimintamallit muuttuvat. Tällaisten muutosten odotetaan olevan erittäin harvinaisia, eikä Säästöpankkiryhmä ole tehnyt uudelleenluokitteluja kuluneella tilikaudella.

SOPIMUKSEEN PERUSTUVIEN RAHAVIRTOJEN MUUTUMINEN

Kun rahoitusvaroihin kuuluvan erän sopimukseen perustuvat rahavirrat neuvotellaan uudelleen, tai niihin tehdään muutoin muutoksia ja tämä uudelleenneuvottelu tai muutosten tekeminen ei johda kyseisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän kirjaamiseen pois taseesta IFRS 9:n mukaisesti, rahoitusvaroihin kuuluvan erän bruttomääräinen kirjanpitoarvo lasketaan uudelleen ja tehdystä muutoksesta aiheutuva voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti.

3.1.3. Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjaaminen pois taseesta

Rahoitusvara kirjataan pois taseesta, kun sopimukseen perustuvat oikeudet rahoitusvaraan kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaa olemasta voimassa tai mikäli erä siirretään toiselle osapuolelle näin täyttäen taseesta pois kirjaamisen edellytykset.

Rahoitusvaroihin kuuluva erä on siirretty toiselle osapuolelle siinä ja vain siinä tapauksessa, että Säästöpankkiryhmä joko:

- siirtää sopimukseen perustuvat oikeudet rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtojen saamiseen toiselle osapuolelle; tai
- pitää itsellään sopimukseen perustuvat oikeudet rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtojen saamiseen, mutta ottaa vastatakseen sopimukseen perustuvan velvollisuuden maksaa kyseiset rahavirrat yhdelle tai useammalle vastaanottajalle "läpikulku"-järjestelyllä. Sopimusta voidaan pitää "läpikulku"-järjestelyinä kun:
 - Velvollisuutta maksaa lopulliselle saajalle ei ole, mikäli ei saada kerättyä vastaavia määriä alkuperäisestä omaisuuserästä
 - Alkuperäisen omaisuuserän myynti tai panttaaminen on siirtosopimuksella estetty

Siirrettäessä rahoitusvaroihin kuuluva erä toiselle osapuolelle, taseesta poiskirjaamisen edellytykset täytyvät vain kun:

- Omistamiseen liittyvät merkittävät riskit ja edut on siirretty toiselle osapuolelle; tai
- Omistamiseen liittyviä merkittäviä riskejä ja etuja ei ole siirretty toiselle osapuolelle tai pitänyt näitä itsellään, mutta määräysvalta on siirretty.

Rahoitusvelka kirjataan pois taseesta silloin ja vain silloin, kun velka on lakannut olemasta olemassa, toisin sanoen peruutettu, kun sopimuksessa yksilöity velvoite on täytetty tai kumottu tai sen voimassaolo on lakannut. Jos jo lainanottajana ja lainanantajana olevien osapuolten välillä vaihdetaan vieraan pääoman ehtoisia instrumentteja, joiden ehdot poikkeavat huomattavasti toisistaan, vaihtoa on käsiteltävä alkuperäisen rahoitusvelan kuoletuksena ja uuden rahoitusvelan kirjaamisena. Ero kirjanpitoarvon ja maksetun vastikkeen välillä kirjataan tulosvaikutteisesti.

3.2. Käyvän arvon määrittäminen

Käypä arvo on se hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa liiketoimissa.

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerauksien avulla tai jos toimivia markkinoita ei ole, omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Markkinoiden katsotaan olevat toimivat, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa ja ne kuvastavat todellisia ja säännönmukaisesti toistuvia, toisistaan riippumattomien osapuolten välisiä markkinatransaktioita. Rahoitusvarojen noteerattuna markkinahintana käytetään sen hetkistä ostokurssia. Mikäli markkinoilla on vakiintunut arvostuskäytäntö rahoitusinstrumentille, jolle ei saada suoraan markkinahintaa, niin käypä arvo perustuu markkinoilla yleisesti käytettyyn markkinahinnan laskentamalliin ja mallin käyttämien syöttötietojen markkinanoteerauksiin.

Mikäli arvostuskäytäntö ei ole markkinoilla vakiintunut, käytetään markkina-arvon määrittämisessä asianomaiselle tuotteelle laadittua omaa arvostusmallia. Arvostusmallit pohjautuvat yleisesti käytettyihin laskentamenetelmiin ja ne kattavat kaikki ne osatekijät, jotka markkinaosapuolet ottaisivat huomioon hintaa asettaessaan. Arvostushintoina käytetään markkinatransaktioiden hintoja, diskontattujen rahavirtojen menetelmää sekä toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin käyvän arvon määrittämiseen luotettavasti.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot jaetaan kolmeen hierarkiatasoon sen mukaan, miten käypä arvo on määritetty:

- täysin samanlaisille varoille tai veloille toimivilla markkinoilla noteeratut käyvät arvot (taso 1)
- käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja, jotka ovat todennettavissa varoille tai veloille, joko suoraan (esim. hintoina) tai välillisesti (esim. johdettuina hinnoista) (taso 2)
- käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen varoille tai veloille syöttötietoja, jotka eivät olennaisilta osin perustu todennettavissa oleviin markkinahintoihin (taso 3).

Se käypien arvojen hierarkian taso, jolle tietty käypään arvoon arvostettava erä kokonaisuudessaan luokitellaan, määritetään koko kyseisen käypään arvoon arvostetun erän kannalta merkittävän alimmalla tasolla olevan syöttötiedon perusteella. Syöttötiedon merkittävyys arvioidaan kyseisen käypään arvoon arvostettavan erän suhteen kokonaisuudessaan.

3.3. Arvon alentuminen

Säästöpankkiryhmä määrittää arvonalentumisen perustuen rahoitusvaran odotettavissa oleviin luottotappioihin. Odotettavissa olevia luottotappiota koskeva vähennyserä lasketaan ja kirjataan rahoitusvaroilta, jotka arvostetaan alkuperäisen kirjaamisen jälkeen jaksotettuun hankintamenuun tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta sekä takaussopimuksille ja taseen ulkopuolisille luottositoumuksille.

Odotettavissa olevan luottotappion määrittämiseksi rahoitusvarat luokitellaan vaiheisiin 1, 2 tai 3 sen perusteella, onko rahoitusvaran luottoriski kasvanut merkittävästi taseeseen kirjaamispäivän ja raportointipäivän välillä. Vaiheeseen 1 kuuluvat rahoitusvarat, joiden luottoriski ei ole kasvanut merkittävästi, vaiheeseen 2 kuuluvat rahoitusvarat, joiden luottoriski on kasvanut merkittävästi ja vaiheeseen 3 rahoitusvarat, joiden katsotaan olevan arvoltaan alentuneita.

Säästöpankkiryhmässä odotettavissa olevien luottotappioiden (Expected Credit Loss eli ECL) laskenta tehdään vähäriskisille luotoille Loss Rate -mallilla ($ECL = Loss\ Rate * EAD$). Vähäriskisiä vastapuolia ovat julkisen sektori, rahoituslaitokset ja valtion takaamat opintolainat. Muille luotoille ja arvopapereille laskenta tehdään PD/LGD -mallilla ($ECL = PD * LGD * EAD$).

Loss Rate -mallin komponentit:

- Loss rate % eli laskennassa käytetään vastapuolille omia vakioituja prosentteja. Määräytyy vastapuolen sektorikoodin perusteella.
- EAD eli vastuun määrä on vuositason keskiarvo, joka tulevien lyhennyksen vuoksi on yleensä pienempi kuin sopimuksen saldo.

PD/LGD -mallissa käytettävät komponentit:

- PD % (Probability of Default) eli maksuhäiriötodennäköisyys perustuu ulkoisiin ja sisäisiin luottoluokituksiin.
- LGD % (Loss Given Default) eli arvioitu tappion määrä maksukyvyttömyyshetkellä huomioiden sopimuksen käytettävissä olevat vakuudet.
- EAD (Exposure At Default) eli vastuun määrä maksukyvyttömyyshetkellä. Määrässä huomioidaan sopimus- ja vuositasolle lasketut lyhennykset ja ennenaikaiset takaisinmaksut niille tuotteille, joille ennenaikainen takaisinmaksu on mallinnettu. Taseen ulkopuolisten erien katsotaan pysyvän vakiona sopimuksen elinkaaren loppuun asti. Luoton nostamaton osuus huomioidaan laskelmissa täysimääräisenä.

Vaihe 1: 12-kuukauden ECL

- Jos luottoriski ei ole luoton myöntämisen jälkeen merkittävästi kasvanut, lasketaan odotettavissa olevat luottotappiot perustuen 12 kuukauden odotettavissa olevaan luottotappioon. Odotettavissa olevaksi luottotappioksi kirjataan tällöin se osuus saamisen koko voimassaoloajalta odotettavissa olevista luottotappioista, joka aiheutuu laiminlyöntitapahtumista, jotka ovat mahdollisia 12 kuukauden kuluessa raportointipäivästä.

Vaihe 2: Elinkaaren aikainen ECL -luottoriski kasvanut merkittävästi

- Jos luottoriski on luoton myöntämisen jälkeen kasvanut merkittävästi, arvonalentumiset lasketaan perustuen luoton elinkaaren aikana odotettavissa olevaan luottotappioon. Odotettavissa olevaksi luottotappioksi kirjataan tällöin se osuus saamisen koko voimassaoloajalta odotettavissa olevista luottotappioista, joka aiheutuu kaikista mahdollisista laiminlyöntitapahtumista saamisen odotettavissa olevana voimassaoloaikana.

Vaihe 3: Elinkaaren aikainen ECL - vakavia maksuhäiriöitä

- Jos sopimukselle tulee vakavia häiriöitä, arvonalentumiset kirjataan perustuen luoton elinkaaren aikana odotettavissa olevaan luottotappioon. Vaiheeseen 3 kuuluvat saamiset, joihin liittyy yksi tai useampi toteutunut haitallinen rahavirtoihin vaikuttava tapahtuma.

Toteutunut tappio vähennetään taseesta, eikä tappioksi kirjattu osuus luotosta tule enää mukaan odotettujen tappioiden laskentaan.

Arvioitaessa luottoriskin mahdollista muutosta otetaan huomioon kaikki asiaan kuuluvat ja käytettävissä olevat tiedot jotka ovat saatavilla ilman kohtuutonta työpanosta ja kustannuksia. Sopimuksen luottoriski on kasvanut merkittävästi (sopimus siirtyy vaiheesta 1 vaiheeseen 2), kun sopimuksella on mm. yli 30 päivän maksuviive, sopimuksen PD kasvaa joko 2,50 -kertaiseksi tai 10 % -yksikköä tai sopimukselle on tehty lainanhoitojousto (performing). Sopimus siirtyy vaiheeseen 3, kun sopimuksella on havaittu vakavia maksuhäiriöitä eli sopimuksen tai asiakkaan luottoluokka on D, sopimuksella on yli 90 päivän maksuviive, sopimukselle on tehty (non performing) lainanhoitojousto tai sopimukselle on hakemushetkellä kirjattu lainanhoitojoustomerkintä. ECL-laskennassa käytetään samaa maksukyvyttömyyden (default) määritelmää, joka Säästöpankkiryhmässä on käytössä luotonantosäännöissä. Sopimus voi palautua parempaan vaiheeseen, jos sen luottoriski on parantunut merkittävästi ja se täyttää kyseisen vaiheen kriteerit Säästöpankkiryhmän määrittämän ajan (ns. probation period).

Laskennassa huomioidaan rahan aika-arvo diskonttaamalla sopimukselle laskettava odotettavissa oleva luottotappio. Efektiviivienä korkona pidetään sopimuksen korkoa ja se lasketaan vaiheissa 1 ja 2 bruttokirjanpitoarvolle ja vaiheessa 3 alentu-neelle kirjatulle arvolle raportointipäivälle.

Laskennassa käytettävät skenaariot:

Jokaiselle sopimukselle lasketaan neljä eri skenaariota Säästöpankkiryhmän pääekonomistin luomien tilojen avulla. Skenaariot ovat perusskenaario 50 prosenttia, lievä taantuma 8 prosenttia, syvä taantuma 2 prosenttia ja optimistinen skenaario 40 prosenttia. Näistä lasketaan kirjanpitoon siirrettävä määrä painottamalla eri skenaarioita toteutumisen todennäköisyyksillä.

Odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan arvonalentumisina tuloslaskelman erään Arvonalentumistappiot rahoitusvaroista. Samaan tuloslaskelman erään kirjataan myös lopulliset luottotappiot.

3.4. Suojauslaskenta ja johdannaissopimukset

Säästöpankkiryhmä soveltaa yleisen suojauslaskennan piirissä oleviin suojaussuhteisiin IFRS 9 -standardia. Korkoriskin käyvän arvon portfoliosuojauksiin (makrosuojaus) sovelletaan IAS 39 "carve out" sääntelyä kunnes kyseisiä suojaussuhteita koskeva uusi sääntely astuu voimaan.

Johdannaissopimukset arvostetaan tilinpäätöksessä käypään arvoon sopimuksen solmimisesta lähtien ja arvonmuutokset kirjataan taseeseen ja tuloslaskelmaan tai muihin laajan tuloksen eriin.

Säästöpankkiryhmä suojaa korkoriskiään sekä käyvän arvon että rahavirran muutoksilta ja soveltaa suojaussuhteisiin suojauslaskentaa. Käyvän arvon suojauksen kohteena on kiinteäkorkoinen ottolainaus ja rahavirran suojauksen kohteena vaihtuvakorkoisen antolainauksen tuleva korkovirta. Säästöpankkiryhmässä sovelletaan Euroopan Unionin hyväksymää IAS 39 -suojauslaskennan niin kutsuttua "carve out" -mallia, joka mahdollistaa sen, että johdannaista tai niiden osia voidaan yhdistää ja käyttää suojausinstrumentteina. Säästöpankkiryhmässä EU:n carve out -mallia sovelletaan kiinteäkorkoiseen ottolainaukseen. Tavoitteena on vakauttaa korkokatetta ja neutralisoida varojen ja velkojen mahdollinen käyvän arvon muutos.

Käypää arvoa suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutos kirjataan tuloslaskelmassa erään "Sijoitustoiminnan nettotuotot". Käypää arvoa suojattaessa myös suojattava kohde on suojauksen ajan arvostettu käypään arvoon, vaikka se muuten arvostettaisiin jaksotettuun hankintamenuun. Suojattavan kohteen käyvän arvon muutos on kirjattu taseessa kyseisen tase-erän oikaisuksi ja tuloslaskelmassa erään "Sijoitustoiminnan nettotuotot". Suojaavien johdannaisten korot esitetään korkotuottoina ja -kuluina niiden luonteen mukaisesti.

Rahavirtaa suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutoksen tehokas osuus kirjataan laskennallisilla veroilla oikaistuna omassa pääomassa olevaan käyvän arvon rahastoon. Käyvän arvon muutoksen tehoton osuus kirjataan suoraan tuloslaskelman erään "Sijoitustoiminnan nettotuotot". Suojaavien johdannaisten korot esitetään korkotuottoina ja -kuluina niiden luonteen mukaisesti.

Suojaavan johdannaisten arvostamisesta käyvän arvon rahastoon kertynyt arvonmuutos kirjataan tulokseen suojatun rahavirran oikaisuksi sitä mukaa, kun suojattu rahavirta kirjataan tulokseen. Rahavirran suojauksessa suojattavaa kohdetta ei arvosteta käypään arvoon.

Suojauslaskennan aloittamisen hetkeltä dokumentoidaan suojattavan kohteen ja suojaavan johdannaisten suojaussuhde, kuten myös riskienhallinnan tavoitteet ja suojaukseen ryhtymisen strategia. Suojaussuhteen tehokkuutta arvioidaan jatkuvalla periaatteella kuitenkin aina vähintään raportointihetkiltä.

4. Vuokrasopimukset

Säästöpankkiryhmä vuokralleottajana

Sopimuksen syntymisajankohtana ja sopimuksen ehtojen muuttuessa Säästöpankkiryhmä arvioi sisältyykö sopimukseen vuokrasopimus. Arviointi tehdään sopimuksen jokaiselle mahdolliselle, erilliselle vuokrasopimuskomponentille. Sopimus on vuokrasopimus, jos sopimus antaa oikeuden yksilöidyn omaisuususerän käyttöä koskevaan määräysvaltaan käyttöajaksi ja tiettyä vastiketta vastaan. Sopimus antaa määräysvallan mikäli:

- Sopimuksella on identifioitu ja erillinen/itsenäinen omaisuususerä.
- Sopimuksen myötä saadaan oikeus omaisuususerän käytöstä koko käyttöaikana koitua taloudellinen hyöty kaikilta olen-naisilta osin.
- Sopimuksen myötä saadaan oikeus ohjata omaisuususerän käyttötapaa ja -tarkoitusta.

Sopimuksen alkamishetkellä vuokrasopimusvelka on vuokra-aikana maksettavien vuokrien nykyarvo. Vuokrat koostuvat

kiinteistä maksuista sekä muuttuvista vuokrista, jotka riippuvat indeksistä. Vuokrasopimusvelka arvostetaan myöhemmin jaksetettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmällä. Vuokrasopimusvelan määrä uudelleen arvioidaan, mikäli tulevat vuokrat muuttuvat perustuen sopimuksella määriteltyyn indeksi- tai hinnanmuutokseen, vuokra-aika tai jäännösarvotakuun määrä muuttuu tai, jos sopimuksen osto-optio päätetään käyttää. Mikäli vuokrasopimusvelan määrä oikaistaan uudelleenarvioinnin yhteydessä, tehdään vastaavan suuruinen oikaisu myös käyttöoikeusomaisuuserään.

Vuokra-aika alkaa vuokrasopimuksella määriteltynä aloitusajankohtana. Vuokrasopimuksen päättymisajankohta on sopimuksen mukainen päättymisajankohta. Vuokra-aika arvioidaan uudelleen, kun sopimuksen jatkamisoptio on arvioitu käytettävän eri tavalla kuin alkuperäinen arvio. Mikäli vuokrasopimus on toistaiseksi voimassa oleva, on päättymisajankohta sopimuksen mukainen aikaisin mahdollinen irtisanomisajankohta. Poikkeuksena tähän periaatteeseen ovat kiinteistöt ja huoneistot, joissa sijainti määrittää päättymisajankohdan. Säästöpankkiryhmän strategiaan perustuen kasvukeskuksessa tai merkittävissä maakuntakeskuksessa sijaitsevien vuokrakohteiden vuokra-ajaksi on määritelty kolme vuotta. Muissa sijainneissa olevien kiinteistöjen ja huoneistojen vuokra-aika on yksi vuosi. Diskonttokorkona käytetään korkoa, jolla Säästöpankkien Keskuspankki antaa rahoitusta Säästöpankkiryhmän pankeille.

Käyttöoikeusomaisuuden arvo sopimuksen alkamishetkellä on vuokrasopimusvelka lisättyä vuokranantajalle suoritettujen maksujen alkamispäivään mennessä, arvion mukaiset ennallistamismenot vuokra-kauden lopussa sekä alkuvaiheen välittömät menot. Käyttöoikeuserä arvostetaan myöhemmin hankintamenuon ja siitä kirjataan poistot vuokra-kauden mukaan.

Vuokralleotetut käyttöomaisuuserät esitetään tase-erässä Aineelliset hyödykkeet ja vuokrasopimusvelka esitetään erässä Varaukset ja muut velat.

Säästöpankkiryhmän vuokrasopimuskohteet ovat jaettavissa seuraaviin kohdeomaisuuseriin:

- Koneet ja kalusto
- Kiinteistöt ja huoneistot
- Tietojärjestelmät
- Muut

Lyhytaikaiset vuokrasopimukset ja arvoltaan vähäiset omaisuus-erät

IFRS 16 -standardi sisältää kaksi kirjaamista ja arvostamista koskevaa helpotusta. Säästöpankkiryhmä on valinnut, ettei enintään 12 kuukauden vuokrasopimuksia eikä arvoltaan korkeintaan 5 000 euron olevia omaisuus-eräitä kirjata käyttöoikeusomaisuudeksi eikä niiden perusteella kirjata vuokrasopimusvelkaa. Säästöpankkiryhmä kirjaa nämä lyhytaikaiset vuokrasopimukset sekä arvoltaan vähäiset omaisuus-erät kuukausittain vuokra-aikana.

Säästöpankkiryhmä vuokranantajana

Säästöpankkiryhmä ei toimi rahoitusleasingsopimuksissa vuokralleantajana. Operatiivisella vuokrasopimuksella vuokralle annetut hyödykkeet esitetään erässä "Sijoitusomaisuus" (sijoituskiinteistöt) tai "Aineelliset hyödykkeet", ja vuokratulot kirjataan tasaerinä vuokra-ajan kuluessa tuloslaskelman erään "Sijoitusomaisuuden nettotuotot" tai "Liiketoiminnan muut tuotot". Säästöpankkiryhmässä operatiivisella vuokrasopimuksella

vuokralleannettuja omaisuus-eräitä ovat mm. pankin omistamat asuinkiinteistöt.

Vertailukauden laatimisperiaatteet:

Vuokrasopimus on sopimus, jonka mukaan vuokralleantaja antaa vuokralleottajalle oikeuden käyttää omaisuus-erää sovittun ajan maksua tai toistuvia maksuja vastaan. Vuokrasopimukset luokitellaan sopimuksen syntymisajankohtana rahoitusleasingsopimuksiksi tai muiksi vuokrasopimuksiksi liiketoimen tosiasiallisen sisällön mukaan. Vuokrasopimus on rahoitusleasingsopimus, mikäli se siirtää vuokralleottajalle olennaisilta osin omistamiselle ominaiset riskit ja edut. Muutoin se on muu vuokrasopimus.

Säästöpankkiryhmä ei toimi rahoitusleasingsopimuksissa vuokralleantajana. Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetut hyödykkeet esitetään erässä "Sijoitusomaisuus" (sijoituskiinteistöt) tai "Aineelliset hyödykkeet", ja vuokratuotot kirjataan tasaerinä vuokra-ajan kuluessa tuloslaskelman erään "Sijoitus- toiminnan nettotuotot" tai "Liiketoiminnan muut tuotot". Säästöpankkiryhmässä muulla vuokrasopimuksella vuokralle annettu omaisuus-erä on mm. pankin omistamat asuinhuoneistot.

Säästöpankkiryhmällä ei ole rahoitusleasingsopimuksella vuokralle otettuja omaisuus-eräitä. Muulla vuokrasopimuksella vuokralle otettujen hyödykkeiden vuokrat merkitään tuloslaskelmaan kuukausittain tasasuuruuksina erinä vuokra-ajan kuluessa tuloslaskelman erään liiketoiminnan muut kulut. Säästöpankkiryhmä on vuokralle otajana mm. konttoritiloista, tulostimista ja kannettavista tietokoneista.

5. Työsuhde-etuudet

Työsuhde-etuuksiin sisältyvät lyhytaikaiset työsuhde-etuudet, työsuhteen päättämiseen liittyvät etuudet, työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet sekä muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet. IAS 19 Työsuhde-etuudet -standardi määrää työsuhde-etuuksien kirjanpitolähtökäsittelyn.

Lyhytaikaisia työsuhde-etuuksia ovat esimerkiksi palkat ja luontaisedut, vuosilomat, tulospalkkiot ja lisävakuumukset. Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet odotetaan maksettavan kokonaisuudessaan 12 kuukauden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana työntekijät suorittavat asianomaisen työn.

Työsuhteen päättämiseen liittyvät etuudet perustuvat työsuhteen päättämiseen eivätkä itse työsuoritukseen. Nämä etuudet koostuvat irtisanomiskorvauksista.

Työsuhteen päättämisen jälkeiset etuudet tulevat maksettavaksi työsuhteen päättämisen jälkeen. Ne koostuvat eläkkeistä tai muista työsuhteen päättämisen jälkeen maksettavista etuuksista, esimerkiksi henkivakuutuksesta tai terveydenhoidosta. Työsuhteen päättämisen jälkeisiä etuuksia koskevat eläkejärjestelyt luokitellaan etuus- ja eläkejärjestelyiksi ja maksupohjaisiksi järjestelyiksi.

Maksuperusteisissa eläkejärjestelyissä Säästöpankkiryhmä maksaa kiinteitä eläkevakuutusmaksuja eläkevakuutusyhtiöille eikä Säästöpankkiryhmällä tämän jälkeen ole juridista tai todellista velvollisuutta lisämaksujen suorittamiseen, jos eläkevakuutusyhtiö ei pysty suoriutumaan kyseisten etuuksien maksamisesta. Merkittävin maksuperusteinen järjestely on työntekijän eläkelain mukainen perusvakuutus (TyEL). Ulkopuoliset eläkevakuutusyhtiöt vastaavat tästä eläketurvasta Säästöpankkiryhmässä.

Säästöpankkiryhmällä on myös etuus- ja eläkejärjestelyjä. Etuus- ja eläkejärjestelyissä Säästöpankkiryhmälle jää velvoitteita tilikauden maksujen jälkeen. Etuus- ja eläkejärjestelyissä velka-eränä esitetään järjestelystä johtuvien velvoitteiden

nykyarvo tilinpäätöspäivänä vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen käyvällä arvolla.

Säästöpankkiryhmä käyttää ammatillisesti pätevää vakuutusmatemaatikkoa määrittämään olennaiset työsuhteen päättymisen jälkeisistä etuuksista johtuvat veloitteet. Laskenta suoritetaan ennakoituun etuusosoikeusyksikköön perustuvalla menetelmällä. Eläkevelvoitteen nykyarvoa laskettaessa käytetty diskonttauskorke määritetään yritysten liikkeeseenlaskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen raportointikauden päättämispäivän markkinatuoton perusteella.

Muut pitkäaikaiset työsuhte-etuudet perustuvat pitkäaikaiseen työsuhteeseen. Tällaisia etuuksia ovat esimerkiksi palkallinen loma, palkkio tai lahja, joka myönnetään palveluvuosien kertymän perusteella.

6. Henkivakuustoinnin varat ja velat

Vakuutusten luokittelu vakuutus- ja sijoitussopimuksiksi

Säästöpankkiryhmän myöntämät henkivakuutukset luokitellaan joko vakuutussopimuksiksi tai sijoitussopimuksiksi. Vakuutussopimuksiksi luokitellaan ne vakuutukset, joissa on merkittävä vakuutusriski tai joissa vakuutuksenottajalla on oikeus tai mahdollisuus muuttaa sopimusta siten, että hänelle syntyy oikeus harkinnanvaraiseen osuuteen yhtiön ylijäämästä. Puhtaasti sijoitussidonnaiset vakuutukset, joissa ei ole merkittävää vakuutusriskiä, luokitellaan sijoitussopimuksiksi.

Säästöpankkiryhmän vakuutussopimukset käsitellään Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksessä IFRS 4 Vakuutussopimukset -standardin mukaisesti. Sijoitussopimuksiksi luokiteltuihin sopimuksiin sovelletaan IFRS 4 myötä sallittua siirtymäsäännöstä ja sopimukset käsitellään IAS 39:n mukaisin tulosvaikutuksin. Jälleenvakuutukset käsitellään IFRS 4 -standardin mukaisesti vakuutussopimuksina.

Vakuutus- ja sijoitussopimukseen liittyvät velat

Vakuutusten velat kirjataan Suomen kirjanpitolainsäädännön mukaisesti. Vakuutussopimusten velan määrittämisessä käytetyt vakuutusmatemaattiset laskuperusteet täyttävät kansallisten säädösten vaatimukset. Perusteet sisältävät oletuksia biometrisistä tekijöistä, liikekustannuksista ja korosta.

Vakuutussopimusten vakuutusmaksuvastuu ja alkaneiden eläkeiden korvausvastuu on määritelty maksetuista maksuista, hyvityksistä, veloituksista ja arvonmuutoksista muodostuvan vakuutussäästön perusteella täydentämällä tätä vastaisen korko- ja liikekustannusliikkeen osalta. Harkinnanvaraisiin lisäetuihin oikeuttavien vakuutusten taattujen etujen vastuun diskonttokorko on korkeintaan 0,5 prosenttia. Keskimääräinen diskonttokorko on 0,1 prosenttia.

Vakuutussopimusten muu korvausvastuu kuin alkaneiden eläkeiden korvausvastuu on lyhytaikaista velkaa ja se muodostuu tunnetuista ja tuntemattomista vahinkotapahtumista. Tunnettujen vahinkojen vastuu arvostetaan nimellisarvoonsa ja tuntemattomien vahinkojen vastuu perustuu vakuutusmatemaattisiin perusteisiin.

Jälleenvakuutussopimukseen liittyvät saamiset ja velat arvostetaan yhdenmukaisesti jälleenvakuutettujen velkojen ja saamisten kanssa. Mikäli yhtiöllä olisi erääntyneitä saamisia, tehtäisiin näihin saamisiin tulosvaikutteinen arvonalennus.

Sijoitussopimuksista syntyvä velka arvostetaan sijoitussopimukseen liitettyjen varojen markkina-arvon mukaisesti.

Vakuutussopimukseen liittyvän velan riittävyystesti

IFRS 4 -standardin mukaan vakuutuksenantajan on arvioitava jokaisena raportointikauden päättämispäivänä, ovatko sen taseeseen merkityt vakuutusvelat riittävän suuret, käyttämällä tarkasteluhetken arvioita vakuutussopimusten tulevaisuuden rahavirroista. Vastuuvelan riittävyystesti tehdään IFRS 4 -standardin mukaisesti arvostetuille Säästöpankkiryhmän vakuutussopimuksille. Vastuuvelan riittävyystestissä verrataan vastuuvvelan kansallisiin periaatteisiin perustuvaa kirjanpitoarvoa vakuutussopimuksista syntyvien kassavirtojen nykyarvoon, johon on lisätty riskimarginaali. Mikäli vastuuvvelan riittävyystesti osoittaa, että kansallisiin periaatteisiin perustuva vastuuvvelka on kokonaisuu- tenaan pienempi kuin sisäisen mallin mukainen vastuuvvelka, täydennetään Säästöpankkiryhmän vastuuvvelkaa sisäisen mallin mukaisen vastuuvvelan ja kansallisiin periaatteisiin perustuvan vastuuvvelan erotuksella.

Henkivakuutuksen kohtuusperiaate

Säästöpankkiryhmän henkivakuustoinnin tavoitteena on antaa pitkällä aikavälillä harkinnanvaraisiin lisäetuihin oikeute- tuille vakuutussäästöille ennen kuluja ja veroja kokonaisuhyvitys, joka on vähintään Suomen valtion pitkän joukkovelkakirjalainan tuotto. Säästövakuutuksissa tavoitetasona on maturiteetiltaan 5 vuoden ja eläkevakuutuksissa 10 vuoden joukkovelkakirjalaino- jen korkotasoa vastaava tuotto. Vakuutuksen kokonaisuhyvityksel- lä tarkoitetaan vakuutussopimuksen laskuperuste- tai vuosikor- koa ja kyseiselle sopimukselle hyvitetävää lisäkorkoa.

7. Aineettomat hyödykkeet

Aineeton hyödyke on yksilöitävissä oleva omaisuus, jolla ei ole aineellista olomuotoa. Säästöpankkiryhmän aineettomia hyödykkeitä ovat muun muassa tietokoneohjelmistot ja ohjel- mistolisenssit.

Aineeton hyödyke kirjataan taseeseen vain, jos on toden- näköistä, että omaisuus, josta johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu Säästöpankkiryhmän hyväksi ja omaisuuden hankintameno on luotettavasti määriteltävissä. Vastainen taloudellinen hyöty saattaa sisältää palvelujen tai ta- varoiden myyntituottoja, kustannussäästöjä tai muuta hyötyä, joka syntyy Säästöpankkiryhmän käyttäessä omaisuus, josta johtuu.

Alkuperäinen arvostaminen tapahtuu hankintameno. Han- kintameno käsittää ostohinnan sisältäen kaikki menot, jotka välittömästi johtuvat omaisuuden saattamisesta valmiiksi sille aiotuun käyttötarkoitukseen. Hankintameno ei lueta hyö- dykkeen käytöstä ja henkilökunnan koulutuksesta aiheutuneita menoja eikä hallinnon menoja ja muita yhteisiä yleismenoja.

Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen aineeton hyödyke kirjataan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintame- noon. Poistot kirjataan tasapoistoina kuluksi kunkin aineetto- man hyödykkeen tunnetun tai arvioidun taloudellisen vaiku- tusajan kuluessa. Aineettomien hyödykkeiden taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan vuosittain.

Hyödykettä poistetaan siitä lähtien, kun se on valmis käytettä- väksi. Aineeton hyödyke, joka ei ole vielä valmis käytettäväksi, testataan vuosittain arvonalentumisen varalta.

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat pääosin seuraavat:

Ulkoisilta toimijoilta ostetut tietojärjestelmät	3-5 vuotta
Perusjärjestelmät	5-10 vuotta
Muut aineettomat hyödykkeet	2-5 vuotta

Aineettomat hyödykkeet kirjataan taseen "Aineettomat hyö- dykkeet" - erään. Poistot ja arvonalentumistappiot kirjataan

tuloslaskelman erään "Poistot ja arvonalentumistappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä".

8. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja sijoituskiinteistöt

Säästöpankkiryhmän aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä ovat muun muassa omassa käytössä olevat kiinteistöt sekä koneet ja kalusto. Lisäksi Säästöpankkiryhmällä on vuokratuloja tuottavia sijoituskiinteistöjä.

Säästöpankkiryhmän kiinteistöt jaetaan käyttötarkoituksen mukaan omassa käytössä oleviin kiinteistöihin ja sijoituskiinteistöihin. Sijoituskiinteistöjen tarkoituksena on tuottaa vuokratuloja tai pääomalle arvonnousua. Joitakin kiinteistöjä käytetään osaksi sijoituskäytössä ja osaksi omassa tai henkilökunnan käytössä. Mikäli nämä osat pystytään myymään erikseen, Säästöpankkiryhmä käsittelee kutakin osaa kirjanpidossa erikseen käyttötarkoituksen mukaan. Jos osat eivät ole erikseen myytävissä, käsitellään kiinteistöä sijoituskiinteistönä vain, jos ainoastaan vähäinen osa kiinteistöä on omassa tai henkilökunnan käytössä. Jako tehdään eri käyttötarkoituksissa olevien neliömetrien suhteessa.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet kirjataan taseessa erään "Aineelliset hyödykkeet" ja sijoituskiinteistöt erään "Sijoitusomaisuus".

Tuloslaskelmassa oman käytön kiinteistöön liittyvät tuotot kirjataan erään "Liiketoiminnan muut tuotot" ja kulut erään "Liiketoiminnan muut kulut". Poistot ja arvonalentumistappiot kirjataan kaikista aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä erään "Poistot ja arvonalentumistappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä".

Tuloslaskelmassa sijoituskiinteistöjen nettotuotot, mukaan lukien sijoituskiinteistöistä tehdyt poistot ja arvonalentumiset, sisältyvät erään "Sijoitustoiminnan nettotuotot".

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja sijoituskiinteistöt arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuun. Hankintamenuun sisällytetään kaikki menot, jotka välittömästi aiheutuvat hyödykkeen hankinnasta. Hyödykkeet poistetaan tasapoistoin arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Hyödykkeeseen liittyvät alkuperäisen hankinnan jälkeen syntyvät menot aktivoidaan hyödykkeen kirjanpitoarvoon vain, jos on todennäköistä, että hyödykkeestä kertyy alun perin arvioitua suurempaa taloudellista hyötyä.

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat pääosin seuraavat:

Rakennukset	10-50 vuotta
Rakennusten tekniset laitteet	3-8 vuotta
Peruskorjaukset vuokratuissa tiloissa	3-10 vuotta
Koneet ja kalusto	3-10 vuotta

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden käytöstä poistamisesta ja luovutuksista syntyvät myyntivoitot ja -tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti ja ne esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa ja kuluissa. Sijoituskiinteistöjen myyntivoitot ja -tappiot sisältyvät sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Myyntivoitto tai -tappio määräytyy myyntihinnan ja jäljellä olevan hankintamenu erotuksena.

9. Varaukset ja ehdolliset velat

Varaus kirjataan, kun Säästöpankkiryhmällä on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, ja on todennäköistä, että veloitteen täyttäminen tulee ajankohtaiseksi ja johto voi luotettavalla tavalla arvioida veloitteen määrän. Jos osasta veloitetta on mahdollisuus saada

korvausta kolmannelta osapuolelta, kirjataan korvaus erillisenä eränä, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa. Varaukset tarkistetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä ja oikaistaan tarvittaessa. Varaus arvostetaan sen määrän nykyarvoon, jota odotetaan veloitteen täyttämiseksi.

Mikäli yllä mainittu velvoite on olemassa, mutta varauksen kirjaamisedellytykset eivät täyty, on kyseessä ehdollinen velka. Ehdollista velkaa ei kirjata taseeseen vaan se esitetään tilinpäätöksen liitetiedoissa. Myös ehdollista velkaa tulee arvioida jokaisena tilinpäätöspäivänä erikseen.

10. Verot

Säästöpankkiryhmän tuloveroihin kirjataan Säästöpankkiryhmään kuuluvien yhtiöiden tilikauden tulokseen perustuvat verot, aikaisempien tilikausien verojen oikaisu ja laskennallisten verojen muutos. Verot kirjataan tulosvaikutteisesti, paitsi silloin kun ne liittyvät suoraan omaan pääomaan tai muihin laajan tuloksen kirjattuihin eriin. Tällöin myös vero kirjataan kyseisiin eriin.

Laskennalliset verot lasketaan kirjanpidon ja verotuksen välisistä veronalaisista väliaikaisista eroista. Laskennalliset verovelat ja -saamiset netotetaan yhtiöittäin. Yhdistelytoimenpiteistä aiheutuneita laskennallisia verovelkoja ja -saamia ei netoteta. Laskennallinen vero arvostetaan IAS 12 -standardin perusteella ja niillä tilinpäätöspäivänä voimassa olevilla verokannoilla, joita sovelletaan silloin, kun laskennallisen veron odotetaan muuttuvan tuloveroksi. Verokantojen muutoksesta johtuva laskennallisen veron muutos kirjataan tuloslaskelmaan tai laajan tuloksen eriin, jos vero oli kirjattu sinne aikaisemmillä tilikausilla.

Käyttämättömiin verotuksessa vahvistettuihin tappioihin perustuvat verosaamiset kirjataan, mikäli verotettavan tulon kerjyminen on todennäköistä ja saaminen voidaan hyödyntää.

11. Liiketoiminnan tuotot

Korkotuotot ja kulut

Korkotuotot ja -kulut jaksotetaan efektiivisen koron menetelmällä sopimuksen juoksuajan mukaan. Tällä menetelmällä instrumentin tuotot ja kulut jaksotetaan suhteessa taseessa jäljellä olevaan saamisen ja velan määrään eräpäivään saakka. Henkivakuutustoiminnan rahoitusvaroihin liittyvät korkotuotot ja -kulut kirjataan tuloslaskelman erään "Henkivakuutustoiminnan nettotuotot".

Kun rahoitusvaroihin kuuluvasta sopimuksesta on kirjattu arvonalentumistappio, korkotuoton laskemisessa käytetään alkuperäistä efektiivistä korkoa ja korko lasketaan arvonalennuksella vähennetyllä lainan saldolle.

Palkkiotuotot ja -kulut

Palkkiotuotot ja -kulut kirjataan pääsääntöisesti suoriteperiaatteen mukaisesti. Toimenpiteen tai palvelun suorittamisesta ansaitut palkkiot tuloutetaan, kun toimenpide tai palvelu on suoritettu. Useampaa vuotta koskevista palkkioista tuloutetaan tilikaudelle kuuluva osuus. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusinstrumenttien palkkiot tuloutetaan kuitenkin instrumentin alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä.

Sijoitustoiminnan nettotuotot

Sijoitustoiminnan nettotuotot erään kirjataan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusinstrumenttien nettotuotot (myyntivoitot ja -tappiot, arvostusvoitot ja -tappiot ja osinkotuotot), käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavien rahoitusvarojen nettotuotot (myyntivoitot ja -tappiot, odotettavissa olevat luottotappiot ja osinkotuotot) ja sijoitus-

kiinteistöjen nettotuotot (vuokra- ja osinkotuotot, myyntivoitot ja -tappiot, vastike- ja hoitokulut, poistot ja arvonalentumiset sekä vuokratulot). Lisäksi erään kirjataan valuuttatoiminnan nettotuotot ja käyvän arvon suojauslaskennan nettotuotot.

Henkivakuutustoiminnan nettotuotot

Henkivakuutustoiminnan nettotuottoon kirjataan vakuutusmaksutulo, henkivakuutustoiminnan sijoitustoiminnan nettotuotot sisältäen mm. korkotuotot ja -kulut sekä osinkotuotot. Lisäksi erään kirjataan korvauskulut sekä vastuuvelan muutos.

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muihin tuottoihin kirjataan vuokra- ja osinkotuotot sekä myyntivoitot oman käytön kiinteistöistä ja muita liiketoiminnan tuottoja.

12. Uudet IFRS-standardit ja tulkinnat

Päättäneellä tilikaudella sovelletut uudet ja muutetut standardit

Säästöpankkiryhmä on noudattanut vuoden 2019 alusta alkaen seuraavia voimaantulleita uusia ja muutettuja standardeja:

IFRS 16 Vuokrasopimukset

IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardi astui voimaan 1.1.2019. Säästöpankkiryhmä on soveltanut käyttöönotossa yksinkertaistettua lähestymistapaa ja vertailutietoja ei ole oikaistu.

Ennen IFRS 16 -käyttöönottoa 1.1.2019 Säästöpankkiryhmällä ei ole ollut IAS 17:n ja IFRIC 4:n mukaisia rahoitusleasing-sopimuksia. Käyttöönotossa vuokrasopimusvelaksi kirjattiin vuokrasopimuksen 1.1.2019 jäljellä olevat vuokramaksut diskontattuna nykyarvoon. Diskonttokorkona käytettiin käyttöönottohetken lisäluotonkorkoa, mikä on se korko, jolla Säästöpankkien Keskuspankki antaa rahoitusta Säästöpankkiryhmän Säästöpankeille. Kaikkien käyttöoikeusomaisuuserien arvoksi kirjattiin vuokrasopimusvelkaa vastaava määrä, mikä oli käyttöönottohetkellä 13,0 miljoonaa euroa. IFRS 16 -käyttöönotolla ei ollut tulosvaikutusta eikä vaikutusta edellisten tilikausien voittovaroihin. Tilikauden lopussa 31.12.2019 käyttöoikeusomaisuuserien arvo oli 11,6 miljoonaa euroa ja vuokrasopimusvelka 11,7 miljoonaa euroa.

IFRS 16 Vuokrasopimukset standardin käyttöönoton vaikutukset (1 000 euroa)	31.12.2018	IFRS 16 Siirtyminen	1.1.2019	31.12.2019
Käyttöoikeusomaisuus, Koneet ja kalusto	-	493	493	326
Käyttöoikeusomaisuus, Kiinteistöt ja huoneistot	-	12 534	12 534	11 312
Varat		13 028	13 028	11 638
Leasingvelka, koneet ja kalusto	-	493	493	324
Leasingvelka, Kiinteistöt ja huoneistot	-	12 534	12 534	11 334
Oma pääoma	-	-	-	-20
Velat ja oma pääoma		13 028	13 028	11 638
Korkokulu				-50
Poistot				-2 836
Vuokratulu				2 906
Kauden tulos				20
IFRS 16 siirtymän siltalaskelma: (1 000 euroa)				
Muut vuokravastuut tilinpäätöksessä 31.12.2018				15 905
Muiden vuokravastuiden diskontattu arvo 1.1.2019				14 325
IFRS 16 helpotukset				
Lyhytaikaiset vuokrasopimukset				-488
Arvoltaan vähäiset omaisuuserät				-810
Kirjattu käyttöoikeusomaisuus 1.1.2019				13 028
Kirjattu käyttöoikeusomaisuuteen kohdistuva velka 1.1.2019				13 028

IFRIC 23 Tuloverokäsittelyjä koskeva epävarmuus

Tulkinta selvittää kirjanpito-käsittelyä tilanteessa, jossa yhteisön verotuksellinen ratkaisu odottaa vielä veroviranomaisen hyväksymistä. Olennainen kysymys on arvioida, tuleeko veroviranomaisen hyväksymään yhteisön tekemän ratkaisun. Tätä harkittaessa oletetaan, että veroviranomaisella on pääsy kaikkeen asiaan kuuluvaan tietoon arvioidessaan ratkaisua. Standardimuutoksella ei ollut vaikutusta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen.

Muutokset IFRS 9:ään Etukäteen suoritettavaa maksua koskevat ominaisuudet, joihin liittyy negatiivinen korvaus

Muutokset mahdollistavat joidenkin, ennen eräpäivää tapahtuvan maksun mahdollistavien rahoitusinstrumenttien arvostamisen jaksotettuun hankintamenuun. Standardimuutoksella ei ollut vaikutusta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen.

Muutokset IAS 28:aan Pitkäaikaiset osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä

Muutokset selvittävät, että sellaisiin pitkäaikaisiin osuuksiin osakkuus- ja yhteisyrityksissä, jotka muodostavat osan nettosijoituksesta osakkuus- tai yhteisyritykseen, sovelletaan IFRS 9 -standardia. Standardimuutoksella ei ollut vaikutusta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen.

Muutokset IAS 19:ään Järjestelyn muuttaminen tai supistaminen tai veloitteen täyttäminen

Muutokset selvittävät, että etuus pohjaisen järjestelyn muutoksen, supistamisen tai veloitteen täyttämisen yhteydessä yhteisö käyttää päivitettyjä vakuutusmatemaattisia oletuksia määrittääkseen kauden palveluskustannuksen ja nettokoron. Järjestelystä johtuvan omaisuuserän ylärajan vaikutusta ei oteta huomioon veloitteen täyttämisen aiheuttavaa voittoa tai tappiota laskettaessa, vaan se käsitellään erillisenä, muun laajan tuloksen eränä. Standardimuutoksella ei ollut vaikutusta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen.

Vuosittaiset parannukset IFRS-standardeihin, muutoskoelma 2015-2017

Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutokset koskevat IFRS 3 -, IFRS 11 -, IAS 12 - ja IAS 23 -standardeja. Standardimuutoksilla ei ollut vaikutusta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen.

13. Tulevilla tilikausilla sovellettavat uudet ja muutetut standardit

Säästöpankkiryhmä ei ole vielä soveltanut seuraavia, IASB:n julkistamia uusia tai uudistettuja standardeja ja tulkintoja. Säästöpankkiryhmä ottaa ne käyttöön kunkin standardin ja tulkinnan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muut kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien.

* Kyseistä säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2019.

Muutokset IFRS-standardeihin sisältyviin Käsitteellistä viitekehystä koskeviin viittauksiin (sovellettava 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla).

Uudistettu viitekehys kokoa viime vuosina käyttöön otetuissa standardeissa IASB:n käyttämän ajattelun. Käsitteellinen viitekehys palvelee pääasiassa IASB:n työkaluna standardien kehittämisessä sekä tukee IFRS Interpretations Committeea standardien tulkinnassa. Viitekehys ei kumoa yksittäisten IFRS-standarden vaatimuksia.

Muutokset IFRS 3:een Liiketoiminnan määritelmä (sovellettava 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)

Muutoksilla supistettiin ja selvennettiin liiketoiminnan määritelmää. Ne myös sallivat yksinkertaistetun arvioinnin tekemisen siitä, onko hankittu toimintokokonaisuus ennemmin ryhmä omaisuuseriä kuin liiketoiminta. Standardimuutoksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen.

Muutokset IAS 1:een ja IAS 8:aan Olennaisen määritelmä (sovellettava 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)

Muutokset selvittävät olennaisuuden määritelmää sekä antavat siihen ohjeistusta. Lisäksi määritelmään liittyviä selityksiä on parannettu. Standardimuutoksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen.

IFRS 17 Vakuutus sopimukset *(IASB:n ehdotus soveltamisajankohdasta: 1.1.2022 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla).

Uusi standardi koskee vakuutus sopimuksia ja auttaa sijoittajia ja muita tahoja paremmin ymmärtämään vakuuttajien altistumista riskeille sekä ymmärtämään niiden kannattavuutta ja taloudellista asemaa. Tämä standardi korvaa IFRS 4 -standardin. Säästöpankkiryhmässä Sp-Henkivakuutus Oy:n vakuutus sopimukset ovat IFRS 17:n piirissä. Valmistautuminen uuden standardin tuomiin muutoksiin on aloitettu.

LIITE 3: MERKITTÄVIMMÄT JOHDON HARKINTAA EDELLYTTÄVÄT LAATIMISPERIAATTEET JA ARVIOIHIN SISÄLTÄVÄT KESKEISET EPÄVARMUUSTEKIJÄT

IFRS-standardien mukaisen tilinpäätöksen laatiminen vaatii Säästöpankkiryhmän johdolta harkintaa sekä arvioiden ja oletusten tekemistä, jotka vaikuttavat tilinpäätöksessä esitettyihin varoihin ja velkoihin sekä muihin tietoihin kuten tuottojen ja kulujen määrään. Vaikka arviot perustuvat johdon tämän hetkiseen parhaaseen näkemykseen, on mahdollista, että toteumat poikkeavat tilinpäätöksessä käytetyistä arvioista.

Ryhmän keskeiset arviot koskevat tulevaisuutta ja tilinpäätöspäivän arvioihin liittyviä keskeisiä epävarmuustekijöitä ja ne liittyvät erityisesti käyvän arvon määrittämiseen, rahoitusvarojen arvonalentumisiin ja odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan, henkivakuutus sopimuksista aiheutuvan vastuuvelan määrittämiseen, laskennallisten verosaamisten kirjaamiseen vahvistetuista tappioista sekä eläkevelvoitteiden nykyarvoon.

Johdon harkintaa edellyttävissä laatimisperiaatteissa ja arvioihin sisältyvissä epävarmuustekijöissä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia tilinpäätökseen 2018 verrattuna.

Käyvän arvon määrittäminen

Johdon tulee arvioida, onko yksittäinen rahoitusinstrumentti aktiivisen kaupankäynnin kohteena ja onko markkinoilta saatava hintatieto luotettava indikaatio rahoitusinstrumentin käyvästä arvosta. Lisäksi johdon on arvioitava, milloin se katsoo, että rahoitusinstrumenttien markkinat eivät ole toimivat. Johdon harkintaa tarvitaan myös tapauksissa, joissa rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään arvostusmenetelmien avulla. Jos käytettyjen arvostusmallien pohjaksi ei ole käytettävissä markkinoilta todennettavissa olevia syöttötietoja, on johdon arvioitava mitä muita syöttötietoja käyvän arvon laskemiseksi käytetään. Käyvän arvon määrittämistä käsitellään tarkemmin laatimisperiaatteissa kohdassa "Käyvän arvon määrittäminen".

Odotettavissa olevien luottotappioiden määrittäminen

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa käytetyissä malleissa tehdään arvioita ja oletuksia, jotka voivat poiketa toteumasta. Laskentaan liittyy monia harkinnanvaraisia tekijöitä, joihin johdon on otettava kantaa. Tärkeimpiä näistä ovat:

- Kriteerit, joilla arvioidaan luottoriskin merkittävää kasvua.
- Pankin sisäinen luottoluokitusmalli, joka määrittää luottotappion todennäköisyyden yksittäisille saamisille.
- Odotettavissa olevien luottotappioiden laskentamallit, jotka sisältävät oletuksia saamisten käyttäytymisestä eri talouden tiloissa.
- Odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan sisältyvät makroekonomiset skenaariot ja niiden vaikutukset odotettavissa olevien luottotappioiden määrään.
- Tulevien kassavirtojen määrän ja ajankohdan ennakointi sekä vakuuksien realisoitavissa olevan arvon ja lainanottajan taloudellisen tilanteen arviointi.

Muiden kuin rahoitusvarojen arvonalentumiset

Jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä arvioidaan, onko olemassa viitteitä keskeneräisen omaisuuden arvonalentumisesta. Arvonalentumistilanne on myös tehtävä aina, kun ilmenee viitteitä arvonalentumisesta. Keskeneräisten aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisen arviointi vaatii johdon harkintaa.

Vakuutusmatemaattiset laskelmat

Vakuutus sopimuksista aiheutuvan vastuuvelan määrään sisältyy useita harkinnanvaraisia tekijöitä ja arvioita, kuten oletuksia tulevasta korkotilanteesta, kuolevuudesta, sairastuvuudesta ja tulevasta kulutasosta. Henkivakuutus toiminnan velan laskennassa käytettävät periaatteet esitetään tarkemmin laatimisperiaatteissa kohdassa "Vakuutus- ja sijoitus sopimuksiin liittyvät velat".

Laskennallisten verosaamisten kirjaaminen

Verotuksellisista tappioista johtuvat laskennalliset verosaamiset kirjataan siinä määrin, kun niiden arvioidaan olevan mahdollista netottaa tulevia verotuloja vasten. Laskennallisten verosaamisten kirjaaminen edellyttää, että johto arvioi tulevan verotettavan tulon todennäköisyyden ja määrän yhtiöissä, joilla on käyttämättömiä verotuksellisia tappioita.

Eläkevelvoitteen nykyarvo

Eläkevelvoitteen nykyarvo perustuu vakuutusmatemaattisiin laskelmiin, jotka sisältävät useita harkinnanvaraisia oletuksia mm. diskonttauskorosta, tulevasta palkkojen ja eläkkeiden korotuksista sekä inflaatiosta. Vakuutusmatemaattisten oletusten muutokset vaikuttavat eläkevelvoitteiden kirjanpitoarvoon.

RISKIENHALLINNAN JA VAKAVARAISUUDENHALLINNAN PERIAATTEET

LIITE 4: HALLINNOINTIPERIAATTEET

Osuuskunnan kokous

Ylintä päätäntävaltaa Säästöpankkiliitto osk:n (jäljempänä Keskusyhteisö) jäsenet käyttävät osuuskunnan kokouksessa. Osuuskunnan kokous mm. vahvistaa hallituksen esityksestä Keskusyhteisön Säästöpankkiryhmään kuuluvilta yhteisöiltä perimät ohjausmaksut ja niiden määräytymisperiaatteet.

Hallintoneuvosto

Osuuskunnan kokous valitsee hallintoneuvoston jäsenet ja kullekin jäsenelle henkilökohtaisen varajäsenen seuraavaan varsinaiseen osuuskunnan kokoukseen asti kestäväksi toimikaudeksi. Hallintoneuvostoon kuuluu vähintään 9 ja enintään 35 jäsentä.

Hallintoneuvostoon kuului 22 jäsentä ja kullakin henkilökohdainen varajäsen. Hallintoneuvoston puheenjohtajana toimi 18.11.2019 asti Eero Laesterä (Aito Säästöpankki Oy, hallituksen puheenjohtaja). Varapuheenjohtajina toimivat Juha Viljamaa (Helmi Säästöpankki Oy, hallituksen puheenjohtaja) ja Kirsi Hedman (Suomenniemen Säästöpankki, hallituksen puheenjohtaja) 19.6.2019 asti, jolloin Hedmanin tilalle valittiin Arto Seppänen (Someron Säästöpankki, hallituksen puheenjohtaja). Hallintoneuvoston jäsenet ovat pääsääntöisesti säästöpankkien hallitusten puheenjohtajia ja varajäsenet säästöpankkien hallitusten varapuheenjohtajia.

Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla olevaa keskusyhteisön hallintoa ja sitä, että keskusyhteisön toimintaa hoidetaan asiantuntevasti ja huolellisesti osuuskuntalain sekä keskusyhteisön ja Säästöpankkiryhmän edun mukaisesti. Hallintoneuvosto mm. vahvistaa hallituksen esityksestä Säästöpankkiryhmän toimintaperiaatteet, strategian, vakavaraisuuden hallinnan periaatteet sekä muut ohjauksen yleiset periaatteet.

Hallintoneuvosto on vahvistanut itselleen työjärjestyksen, jossa määritellään hallintoneuvoston tehtävät ja kokouk käytännöt.

Hallitus

Osuuskunnan kokous valitsee hallituksen jäsenet seuraavaan varsinaiseen osuuskunnan kokoukseen asti kestäväksi toimikaudeksi.

Säästöpankkiliitto osk:n sääntöjen mukaisesti hallituksessa on vähintään kuusi ja enintään yhdeksän jäsentä. Hallituksen jäsenet valitaan jokaisessa varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa yhden vuoden toimikaudeksi. Hallitus valitsee vuosittain järjestäytymiskokouksessa keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Hallitus koostuu pääsääntöisesti säästöpankkien ammattijohtajista tai hallituksen jäsenistä. Hallituksen kokoonpano turvaa ruotsinkielisten ja erikokoisten pankkien edustuksen ja ottaa huomioon jäsenpankkien vastuun määrän yhteenliittymästä sekä jäsenten halun ja kyvyn ajatella niin yksittäisten pankkien kuin koko yhteenliittymän kilpailukyvyyn edistämistä.

Hallituksen on täytettävä luottolaitosdirektiivissä, luottolaitoslaissa sekä Euroopan pankkiviranomaisen ja Finanssival-

vonnan määräyksissä ja ohjeissa määritetyt luottolaitoksen hallituksen jäseniä koskevat pätevyys- ja riippumattomuusvaatimukset siltä osin kuin niitä sovelletaan yhteenliittymän keskusyhteisöön. Hallituksen jäsenen on esitettävä hallitukselle riittävät tiedot, jotta hallitus voi arvioida jäsentensä pätevyyttä ja riippumattomuutta, sekä ilmoitettava mahdollisista muutoksista näissä tiedoissa. Hallituksessa on oltava edustettuna molempia sukupuolia.

Hallituksen jäsenen odotetaan työskentelevän muiden yhteisöjen hallituksissa vain siinä määrin, ettei työskentely hallituksen näkemyksen mukaan estä jäsentä käyttämästä riittävästi aikaa ja paneutumasta riittävästi keskusyhteisön asioihin. Säästöpankkiryhmään kuuluvien yhteisöjen hallitusten jäsenyydet katsotaan tällöin yhdeksi jäsenyydeksi.

Hallitus on hyväksynyt monimuotoisuuden periaatteet 18.3.2015, joiden tavoitteena on varmistaa, että hallituksella on sen tehtävien kannalta riittävästi ja monipuolisesti osaamista ja kokemusta luottolaitoksen liiketoiminnasta ja toimintaan liittyvistä riskeistä. Laissa ja direktiiveissä asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi hallituksen kokoonpanoa ja uusien jäsen ehdokkaiden hankintaa suunnitellaan pitkäjänteisesti ja että tarpeellinen osaaminen on edustettuna hallituksessa. Nimitysvaliokunta arvioi säännöllisesti ja vähintään vuosittain hallituksen kokoa, kokoonpanoa ja tehtävien hoitoa ja antaa suosituksia mahdollisista muutoksista. Hallitus arvioi säännöllisesti ja vähintään vuosittain itsearvioinnin kautta hallitusten jäsenten sekä koko hallituksen tietämystä, taitoja ja kokemusta. Naisten osuus hallituksen jäsenistä oli 33 % vuonna 2019.

Varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa 14.3.2019 tehdyn valinnan perusteella hallitukseen kuuluivat Kalevi Hilli (puheenjohtaja), Toivo Alarautalahti (varapuheenjohtaja), Pauli Aalto-Setälä, Pirkko Ahonen, Sanna Ahonen, Jari Oivo, Jaako Ossa, Ulf Sjöblom ja Marja-Leena Tuomola. Hallituksen jäsenet ovat säästöpankkien toimitusjohtajia tai hallituksen jäseniä lukuun ottamatta Pauli Aalto-Setälää, Sanna Ahosta ja Marja-Leena Tuomola, jotka ovat säästöpankeista riippumattomia hallituksen jäseniä.

Hallituksen tehtävänä on johtaa keskusyhteisön toimintaa osuuskuntalain, talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain ja keskusyhteisön sääntöjen mukaan. Hallitus vastaa yhteenliittymän toiminnan ohjaamisesta sekä Säästöpankkiryhmän strategian muodostamisesta ja ryhmän sisäisen yhteistoiminnan kehittamisestä.

Hallitus on vahvistanut itselleen työjärjestyksen, jossa määritellään hallituksen tehtävät ja kokouk käytännöt.

Valiokunnat

Hallintoneuvosto on asettanut nimitysvaliokunnan ja palkitsemisvaliokunnan ja hallitus tarkastusvaliokunnan ja riskivaliokunnan. Hallintoneuvosto ja hallitus ovat hyväksyneet asettamilleen valiokunnille työjärjestykset.

Nimitysvaliokunnan tehtävänä on valmistella ehdotus keskusyhteisön sekä säästöpankkien palveluyhtiöiden hallintoelinten jäsenistä ja heidän palkkioistaan.

Palkitsemisvaliokunnan tehtävänä on valmistella keskusyhteisön hallitukselle esitykset Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvien jäsenluottolaitosten ja muiden yhteisöjen toimitusjohtajien ja muun suoraan toimitusjohtajalle raportoivien toimivan johdon jäsenten palkitsemisperiaatteista ja palkitsemisjärjestelmästä. Valiokunta valmistelee myös palkitsemisohjeita ja palkitsemisuunnitelmia.

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on avustaa Säästöpankkiliiton hallitusta varmistumaan, että Säästöpankkiliitolla ja Säästöpankkiryhmällä on koko sen toiminnan kattava ja asiallisesti järjestetty kirjanpito, tilinpäätöskäytännöt ja taloudellinen raportointi. Lisäksi valiokunta avustaa hallitusta huolehtimaan siitä, että Säästöpankkiryhmällä on riittävä ja asianmukaisesti järjestetty sisäinen valvonta, sisäinen tarkastus ja tilintarkastus. Valiokunnan tehtävänä on myös seurata, että yrityksen toiminta ja sisäinen valvonta on järjestetty lakien, määräysten sekä hyvän johtamis- ja hallintojärjestelmän edellyttämällä tavalla, sekä valvoa sisäisen tarkastuksen toimintaa.

Riskivaliokunnan tehtävänä on avustaa Säästöpankkiliiton hallitusta riskistrategiaa ja riskinottoa koskevissa asioissa sekä sen valvomisessa, että Säästöpankkiryhmässä noudatetaan Säästöpankkiliiton hallituksen päättämää riskistrategiaa. Valiokunta valvoo, varmistaa vakavaraisuuden hallintaprosessin tehokkuuden ja riittävyyden Säästöpankkiryhmässä sekä arvioi näihin riskeihin liittyvien periaatteiden, valvontamenetelmien ja prosessien riittävyyden. Valiokunta myös avustaa palkitsemisvaliokuntaa terveiden palkitsemisjärjestelmien luomisessa.

Lisäksi hallitus on asettanut varainhallintakomitean, jonka tehtävänä on raportoida, avustaa ja ohjata riskivaliokunnan vastuulla olevaa toimintaa sekä suunnitella ja koordinoita Säästöpankkiryhmän jälleenerahoitusta Säästöpankkien Keskuspankin Treasuryyn kanssa.

Toimitusjohtaja

Hallitus valitsee keskusyhteisön toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen. Toimitusjohtajan tehtävänä on hoitaa osuuskuntalain säännösten mukaisesti keskusyhteisön juoksevaa hallintoa, toteuttaa Säästöpankkiryhmän strategiaa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti, valmistella hallitukselle esitettävät asiat ja avustaa hallitusta hallintoneuvostolle ja osuuskunnan kokoukselle esitettävien asioiden valmistelussa.

Keskusyhteisön toimitusjohtajana toimii Tomi Närhinen ja toimitusjohtajan sijaisena Anita Aalto.

Tilintarkastus

Keskusyhteisöllä on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskukskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastaja tarkastaa myös yhteenliittymälaisissa tarkoitettua yhdistettyä tilinpäätöksen.

Tilintarkastajan valitsee osuuskunnan kokous. Tilintarkastajan toimikausi päättyy valintaa seuraavan varsinaisen osuuskunnan kokouksen päättyessä.

Säästöpankkiryhmän keskusyhteisön tilintarkastajana toimii tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab. Yhteisön nimeämä päävastuullinen tilintarkastaja on KHT Petri Kettunen.

Säästöpankkien yhteenliittymän ja Säästöpankkiryhmän juridinen rakenne

Säästöpankkien yhteenliittymä ja Säästöpankkiryhmä on kuvattu edellä tilinpäätöksen liitteessä 1.

Säästöpankkiliitto osk:n jäsenet

Säästöpankkiliiton osk:n jäseninä ovat olleet 31.12.2019 seuraavat luottolaitokset:

Aito Säästöpankki Oy
Avain Säästöpankki
Ekenäs Sparbank
Eurajoen Säästöpankki
Helmi Säästöpankki Oy
Huittisten Säästöpankki
Kvevlax Sparbank
Lammin Säästöpankki
Liedon Säästöpankki
Länsi-Uudenmaan Säästöpankki
Mietoisten Säästöpankki
Myrskylän Säästöpankki
Nooa Säästöpankki Oy
Närpes Sparbank Ab
Someron Säästöpankki
Sysmän Säästöpankki
Säästöpankki Kalanti-Pyhäranta
Säästöpankki Optia
Säästöpankki Sinetti
Ylihärman Säästöpankki
Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj
Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj

Säästöpankkien yhteenliittymän riskienhallinta ja sisäinen valvonta

Yhteenliittymälain mukaan yhteenliittymän keskusyhteisöä valvoo Finanssivalvonta. Keskusyhteisön jäsenluottolaitoksia valvovat Finanssivalvonta ja keskusyhteisö. Finanssivalvonta valvoo, että keskusyhteisö ohjaa ja valvoo jäsenluottolaitosten toimintaa yhteenliittymälain säännösten mukaisesti ja että yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt täyttävät niille laissa asetetut vaatimukset.

Keskusyhteisö valvoo, että yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt toimivat rahoitusmarkkinoita koskevien lakien, asetusten, viranomaisten antamien määräysten, sääntöjensä ja yhtiöjärjestyksensä sekä keskusyhteisön yhteenliittymälain 17 §:n nojalla antamien ohjeiden mukaisesti. Lisäksi keskusyhteisö valvoo yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen taloudellista asemaa.

Keskusyhteisöllä on yhteenliittymän tehokkaan riskienhallinnan mahdollistava luotettava hallinto sekä yhteenliittymän toimintaan nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät. Säästöpankkien yhteenliittymän riskienhallinnassa noudatettavat periaatteet sisältyvät keskusyhteisön hallituksen hyväksymiin riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteisiin, jotka on kuvattu riskienhallinnan liitetiedoissa.

Yhteenliittymälain mukaan yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen yhdisteltyä omien varojen määrää ja maksuvalmiutta valvotaan konsolidoidusti yhteenliittymän tasolla. Keskusyhteisöllä on velvollisuus valvoa jäsenluottolaitosten toimintaa, antaa niille niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi ohjeita riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta sekä antaa niille ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa. Keskusyhteisö voi lisäksi vahvistaa jäsenluottolaitoksille yleisiä toimintaperiaatteita noudatettaviksi näiden yhteenliittymän kannalta merkittävässä toiminnassa.

Jokainen jäsenluottolaitos harjoittaa itsenäisesti liiketoimintaansa omien voimavarojensa puitteissa. Yhteenliittymään kuuluva yhteisö ei saa ottaa toiminnassaan niin suurta riskiä, että siitä aiheutuu olennaista vaaraa yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen yhdistellylle vakavaraisuudelle tai maksuvalmiudelle.

Yhteenliittymän on täytettävä luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaiset konsolidoitujen omien varojen vähimmäismäärää koskevat vaatimukset. Yhteenliittymään kuuluvilla yhteisöillä on oltava omia varoja yhteensä vähintään määrä, joka riittää kattamaan yhteenliittymään kuuluvien yritysten yhdistellyt, luottolaitoslaisa tarkemmin määritellyt riskit. Yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen omien varojen yhdistellyn määrän on lisäksi oltava riittävä suhteessa Yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen yhdisteltyihin asiakasriskeihin ja yhdisteltyihin huomattaviin omistusosuuksiin.

Sisäinen valvonta käsittää taloudellisen ja muun valvonnan. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan johtamisen ja toiminnan sitä osaa, jolla pyritään varmistamaan:

- Asetettujen päämäärien ja tavoitteiden saavuttaminen
- Taloudelliset ja tehokkaat prosessit
- Toimintaan liittyvien riskien hallinta
- Taloudellisen ja muun johtamisinformaation luotettavuus ja oikeellisuus
- Säännösten noudattamisen valvonta (compliance)
- Toiminnan, tietojen sekä yhteisön omaisuuden ja asiakkaiden varojen riittävä turvaaminen ja
- Riittävät ja asianmukaisesti järjestetyt manuaaliset ja tietotekniset järjestelmät toiminnan tueksi

Sisäinen valvonta on osa operatiivista toimintaa ja se on kaikkien toimintojen ja organisaatiosojen vastuulla. Sisäinen valvonta on osa päivittäisiä toimintoja. Toimivan ja tehokkaan valvonnan perustana on, että asianmukainen sisäinen valvontarakenne ja valvontatoimenpiteet on määritelty kaikille liiketoiminnan tasoille sisältäen riittävät ohjeistukset, valvontatimet, seurannan ja raportoinnin.

Keskusyhteisön hallitus on ensisijaisesti vastuussa sisäisen valvonnan järjestämisestä, toteuttamisesta ja sen toimivuuden varmistamisesta. Keskusyhteisön hallitus hyväksyy sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteet.

Keskusyhteisöön on perustettu seuraavat liiketoiminnasta riippumattomat toiminnot varmistamaan tehokas ja kattava sisäinen valvonta kaikille Säästöpankkien yhteenliittymään ja Säästöpankkiryhmään kuuluville yhtiöille:

- Riippumaton riskienvalvonta
- Säännösten noudattamisen varmistamisesta vastaava toiminto (compliance)
- Sisäisen tarkastuksen toiminto

Riskienhallinnan menettelytapoja ylläpidetään ja kehitetään keskusyhteisön riippumattoman riskienvalvonnan toimesta, jotta varmistetaan että myös kaikki uudet olennaiset, mutta

aikaisemmin tunnistamattomat riskit tulevat liiketoimintojen riskienhallinnan piiriin.

Hallitus seuraa säännöllisesti Yhteenliittymän liiketoiminnallista tulosta ja toimintaan sisältyviä riskejä ja päättää raportoinnista, menettelytavoista sekä laadullisista ja määrällisistä mittareista, joilla toiminnan tehokkuutta ja tuloksellisuutta arvioidaan. Yhteenliittymätason riskienvalvonta ja taloudellinen raportointi hoidetaan keskitetysti keskusyhteisön toimesta.

Tämän järjestämisvastuun toteuttamiseksi keskusyhteisön hallintoneuvosto ja hallitus asettavat luottolaitoslain edellyttämät ja harkintansa mukaan muut mahdolliset toimintaansa tukevat valiokunnat sekä vahvistaa keskusyhteisön toimivan johdon organisaation ja sen keskeisten vastuualueiden toimenkuvat.

Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen hallitukset vastaavat sisäisen valvonnan järjestämisestä oman yhteisönsä osalta lainsäädännön, viranomaisvaateiden sekä keskusyhteisön ja yhteisön oman hallituksen antamien tarkempien sisäisten toimintaohjeiden mukaisesti. Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että sisäinen valvonta liiketoiminnassa on osa päivittäistä toimintaa ja asianmukaisesti järjestetty.

Keskusyhteisön toimivan johdon tehtävänä on johtaa operatiivisesti Yhteenliittymän keskusyhteisönä toimivan Säästöpankkiliitto osk:n toimintaa liiton hallituksen antamin valtuuksin.

Keskusyhteisön toimivan johdon vastuulla on yhteenliittymätasolla:

- Kehittää ja ylläpitää menettelytapoja, ohjeita ja määräyksiä, joiden myötä mahdollistetaan yhteenliittymän kannalta tehokkaan riskienhallinnan mahdollistava luotettava hallinto sekä yhteenliittymän toimintaan nähden riittävä sisäinen valvonta ja sen toimivuuden varmistaminen
- Raportoida ja ohjata eri riskialueiden laatua ja kehitystä
- Varmistaa sisäisen valvonnan käytännön toimenpiteiden toimivuus tehokkaasti ja monipuolisesti
- Varmistaa, että sisäisen valvonnan puutteet ja kehittämiskohteet dokumentoidaan ja niistä raportoidaan vastuulliselle esimiestasolle kussakin yhteisössä tarvittavia korjaavia toimenpiteitä varten ja
- Varmistaa, että keskusyhteisön hallitus ja hallintoneuvosto ovat tietoisia sisäisen valvonnan toimivuudesta ja voivat varmistua oman vastuunsa toteutumisesta tehokkaasti ja monipuolisesti

Yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen toimivalle johdolle on määritelty tehtävät ja valvontatoimenpiteet, joilla sisäistä valvontaa toteutetaan. Sisäistä valvontaa tukee asianmukainen raportointi, jolla seurataan toiminnan laatua, laajuutta ja monimuotoisuutta ja toimintaan liittyviä riskejä. Raportointi on luotettavaa, selkeää ja ajantasaista. Taloutta ja riskienhallintaa ja compliance -toimintaa koskeva raportointi tuotetaan keskitetysti liiketoiminnasta erillään.

Jäsenluottolaitoksen vakavaraisuus ja sen valvonta

Keskusyhteisön suostumuksella jäsenluottolaitoksen omien varojen vähimmäismäärä voi olla alempi kuin luottolaitoslaki edellyttää. Jäsenluottolaitoksella on kuitenkin oltava sen vakavaraisuuden turvaamiseksi omia varoja vähintään määrä, joka vastaa 80 prosenttia luottolaitoslaisa säädetystä määrästä.

Keskusyhteisö voi antaa jäsenluottolaitokselle suostumuksen poiketa luottolaitoslain asiakasriskejä koskevista rajoituksista. Jäsenluottolaitoksen yksittäisen asiakasriskin enimmäismäärä voi keskusyhteisön antamalla suostumuksella olla enintään 40

prosenttia jäsenluottolaitoksen omista varoista, kun vastaava luottolaitoslain mukainen rajoitus on 25 prosenttia. Luottolaitoksiin ja sijoituspalveluyrityksiin kohdistuvia asiakasriskejä säännellään yhteenliittymälaisissa erikseen. Vastaavasti elinkeinoyhteisöjen omistusta koskevat enimmäismäärät voivat keskusyhteisön suostumuksella olla enintään 25 prosenttia ja 75 prosenttia omista varoista, kun ne luottolaitoslain mukaan olisivat 15 prosenttia ja 60 prosenttia.

Keskusyhteisö voi päättää, että sen jäsenluottolaitoksiin ei sovelleta, mitä EU:n vakavaraisuusasetuksen 6 osassa ja sen nojalla annetuissa Euroopan unionin säädöksissä säädetään luottolaitoksen maksuvalmiudelle asetettavista vaatimuksista.

Keskusyhteisö voi päättää, että sen jäsenluottolaitoksiin ja niiden konsolidointiryhmään kuuluviin yhteisöihin jätetään soveltamatta kokonaan tai osittain, mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 9 luvussa ja EU:n vakavaraisuusasetuksessa säädetään luottolaitoksen ja sen konsolidointiryhmään kuuluvan yhteisön riskien laadullisesta hallinnasta.

Keskusyhteisön voi myöntää edellä tarkoitetun poikkeuksen, kun se täyttää sille yhteenliittymälain 17 §:ssä ja sen nojalla annetuissa Finanssivalvonnan määräyksissä sekä laissa mainituissa muissa säännöksissä asetetut vaatimukset ja Finanssivalvonta on tämän perusteella antanut keskusyhteisölle luvan tällaisten päätösten tekemiseen. Keskusyhteisö ei saa myöntää poikkeusta jäsenluottolaitokselle, joka on merkittävästi tai toistuvasti laiminlyönyt velvollisuuden noudattaa keskusyhteisön antamia 17 §:ssä tarkoitettuja ohjeita taikka jäsenluottolaitokselle 23 §:ssä säädettyjä tai Finanssivalvonnan luvan mukaisia velvollisuuksia. Poikkeus on voimassa enintään kolme vuotta kerrallaan ja keskusyhteisö voi peruuttaa sen, jos jäsenluottolaitos sen voimassaoloaikana rikkoo sille kuuluvia edellä todettuja velvollisuuksia.

Säästöpankkien yhteenliittymään liittyminen ja siitä eroaminen

Keskusyhteisön jäsenenä voivat olla luottolaitokset, joiden säännöt tai yhtiöjärjestys vastaavat mitä yhteenliittymälaisissa säädetään, ja joiden säännöt tai yhtiöjärjestyksen keskusyhteisö on hyväksynyt. Jäseneksi ottamisesta päättää osuuskunnan kokous.

Jäsenluottolaitoksella on oikeus erota keskusyhteisön jäsenyydestä. Yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen omien varojen yhdistellyn määrän on jäsenluottolaitoksen eroamisesta huolimatta säilyttävä yhteenliittymälain edellyttämällä tasolla.

Jäsenluottolaitos voidaan myös erottaa keskusyhteisön jäsenyydestä osuuskuntalain mukaisesti. Lisäksi jäsenluottolaitos voidaan erottaa, jos se on laiminlyönyt velvollisuuden noudattaa keskusyhteisön yhteenliittymälain 17 §:n nojalla antamia ohjeita tavalla, joka merkittävästi vaarantaa maksuvalmiuden tai vakavaraisuuden hallintaa taikka tilinpäätöksen laatimista koskevien yhtenäisten periaatteiden soveltamista tai niiden noudattamisen valvontaa Yhteenliittymässä. Erottaminen on mahdollista myös, jos jäsenluottolaitos toimii olennaisesti keskusyhteisön vahvistamien Yhteenliittymän yleisten toimintaperiaatteiden vastaisesti.

Mitä yhteenliittymälaisissa säädetään jäsenluottolaitoksen maksuvelvollisuudesta, sovelletaan myös luottolaitokseen, joka on eronnut tai erotettu keskusyhteisön jäsenyydestä, jos sen kalenterivuoden päättymisestä, jolloin jäsenluottolaitos on eronnut tai erotettu, on kulunut vähemmän kuin viisi vuotta silloin, kun maksuvelvollisuutta koskeva vaatimus esitetään jäsenluottolaitokselle.

Säästöpankkiryhmän tilinpäätös ja tilintarkastus

Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen yhdistellään kaikkien merkityksellisten Ryhmään kuuluvien yhteisöjen tilinpäätök-

set. Yhteenliittymälain mukaan Säästöpankkien yhteenliittymän tilinpäätös on laadittava noudattaen kirjanpitolaisissa tarkoitettuja kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja. Näiden standardien mukaan tilinpäätökseen on yhdisteltävä myös muut Säästöpankkiryhmään kuuluvat merkittävät yhteisöt. Finanssivalvonta on antanut yksityiskohtaisempia määräyksiä Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksen laatimisesta. Tilinpäätöksessä noudatetut laadintaperiaatteet on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa (liite 2). Jäsenluottolaitoksella ei ole velvollisuutta julkistaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 12 luvun 12 §:n mukaista osavuositilintarkastusta.

Keskusyhteisöllä on velvollisuus antaa ohjeita jäsenluottolaitoksille yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi. Jäsenluottolaitoksilla on velvollisuus antaa keskusyhteisölle tilinpäätöksen yhdistelyä varten tarpeelliset tiedot. Keskusyhteisöllä ja sen tilintarkastajalla on lisäksi oikeus yhdistellyn tilinpäätöksen tarkastamista varten saada jäljennös jäsenluottolaitoksen tilintarkastusta koskevista asiakirjoista.

Tilinpäätös esitellään ja annetaan tiedoksi keskusyhteisön varsinaiselle osuuskunnan kokoukselle.

Keskusyhteisön maksuvelvollisuus ja jäsenluottolaitosten keskinäinen vastuu

Keskusyhteisö on velvollinen suorittamaan yhteenliittymälaisissa tarkoitettuna tukitoimena jäsenluottolaitokselle määrän, joka on tarpeen jäsenluottolaitoksen selvitystilanteen estämiseksi. Lisäksi keskusyhteisö vastaa jäsenluottolaitoksen niistä veloista, joita ei saada suoritetuksi jäsenluottolaitoksen varoista.

Jäsenluottolaitos on velvollinen suorittamaan keskusyhteisölle osuutensa määrästä, jonka keskusyhteisö on suorittanut joko toiselle jäsenluottolaitokselle tukitoimena taikka toisen jäsenluottolaitoksen velkojalle maksuna eräänäyttyneestä velasta, johon velkoja ei ole saanut suoritusta jäsenluottolaitokselta. Jäsenluottolaitoksella on lisäksi keskusyhteisön maksukyvyttömyystilanteessa osuuskuntalaisia tarkoitettu rajaton lisämaksuvelvollisuus keskusyhteisön veloista.

Jäsenluottolaitosten vastuu keskusyhteisön suorittamasta määrästä jakautuu jäsenluottolaitosten kesken niiden viimeksi vahvistettujen taseiden loppusummien mukaisessa suhteessa. Jäsenluottolaitokselta toisen jäsenluottolaitoksen selvitystilanteen estämiseksi käytettäviin tukitoimiin perittävien maksujen vuotuinen yhteenlaskettu määrä saa kunakin tilikautena olla yhteensä enintään 5/1000 kunkin jäsenluottolaitoksen viimeksi vahvistetun taseen loppusummasta.

Talletussuojarahaston ja sijoittajien korvausrahaston suoja

Talletussuojarahastoa koskevan lainsäädännön mukaan Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvia talletuspankkeja pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina. Talletussuojarahaston varoista korvataan tallettajan saamiset Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvilta talletuspankeilta yhteensä enintään 100.000 euroon asti.

Myös Sijoittajien korvausrahastoa koskevan lainsäädännön mukaan Säästöpankkien yhteenliittymää pidetään korvaussuojan osalta yhtenä pankkina. Korvaussuojarahaston varoista korvataan sijoittajan saamiset Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvilta yhteisöiltä yhteensä enintään 20.000 euroon saakka.

Palkitseminen

Säästöpankkien yhteenliittymän henkilöstön ja johdon palkitsemisjärjestelmä perustuu voimassa olevaan lainsäädäntöön, finanssialaa koskeviin säännöksiin ja suosituksiin sekä soveltuvin

osin Hallinnointikoodi Corporate Governance -sääntöihin.

Säästöpankkien yhteenliittymä noudattaa päätettäessä toimivan johdon ja henkilökunnan palkitsemisjärjestelmästä luottolaitostoimintaa koskevan lain 8. lukua palkitsemisesta. Säästöpankkiryhmässä ei kuitenkaan sovelleta luottolaitostoimintaa koskevan lain 8 luvun 9, 11 ja 12 §:ien säännöksiä niihin palkkionsaajiin, joiden muuttuva palkkio yhden vuoden ansaintajaksolla ei ylitä 50.000 euroa. Muuttuva palkkio yhden vuoden ansaintajaksolla ei myöskään ylitä 100 %:a palkkionsaajan kiinteän palkkion kokonaismäärästä.

Palkitsemisjärjestelmällä tarkoitetaan niitä päätöksiä, sopimuksia, toimintaperiaatteita ja menettelytapoja, joita noudatetaan johdon ja henkilökunnan palkitsemisessa. Palkitsemisjärjestelmä sisältää sekä palkitsemistavan että sen kehittämiseen ja toteuttamiseen liittyvät prosessit. Palkitsemisjärjestelmää kehitetään aktiivisesti ja pitkäjänteisesti yhteenliittymän kilpailukyvyyn, hyvän taloudellisen kehityksen, kannustavuuden, sitouttamisen sekä uusien pätevien henkilöiden saatavuuden turvaamiseksi. Säästöpankkien yhteenliittymässä palkitsemisjärjestelmä nähdään laajana kokonaisuutena, jolla tuetaan henkilöstön motivaatiota ja työtyytyväisyyttä. Sen avulla ohjataan toimintaa kohti yhteisiä tavoitteita. Palkitsemisjärjestelmä sisältää osiota rahallisesta palkitsemisesta ja muista palkitsemisen muodoista, kuten ammatillisen osaamisen ylläpidosta ja kehittämisestä. Rahallinen palkitseminen on siis vain yksi osa kokonaisuutta ja painoarvoa asetetaan myös muihin palkitsemisen keinoihin.

Palkitsemisjärjestelmä on sopusoinnussa jäsenluottolaitoksen tai yhteenliittymään kuuluvan yhtiön hyvän ja tehokkaan riskienhallinnan kanssa, ja toteutetaan aina Säästöpankkien yhteenliittymän voimassa olevien riskienhallintaperiaatteiden puitteissa. Palkitseminen ei kannusta toiminnassa riskinottoon, joka ylittää jäsenluottolaitoksen tai yhteisön riskinkantokyvyn perusteella määritellyn tai muuten kestävän riskitason.

Keskusyhteisön hallintoneuvosto päättää palkitsemisvaliokunnan esityksestä Säästöpankkien yhteenliittymän palkitsemisen periaatteet. Keskusyhteisön palkitsemisvaliokunta seuraa ja valvoo yhteenliittymän jäsenluottolaitosten ja yhtiöitten palkitsemisjärjestelmien toimivuutta, palkitsemisen kilpailukykyä ja palkitsemisrakenteiden kykyä tukea yhteenliittymän lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteita sekä valmistelelee esitykset keskusyhteisön hallitukselle palkitsemisjärjestelmän kehittämiseksi.

Palkitsemisvaliokuntaan kuuluu vähintään neljä jäsentä. Valiokunnan muodostavat keskusyhteisön hallintoneuvoston keskuudestaan nimeämät kolme jäsentä sekä yksi keskusyhteisön hallituksen säästöpankeista riippumaton jäsen. Valiokunta voi työskentelysään hyödyntää myös asiantuntijoita, jotka kutsuttaessa osallistuvat valiokunnan kokouksiin. Valiokunnan kokoonpano ja työskentely on järjestetty siten, että valiokunta kykenee riippumattomasti arvioimaan palkitsemisjärjestelmien kannusteita ja muita vaikutuksia riskien, pääoman ja maksuvalmiuden hallintaan.

Säästöpankkien yhteenliittymän riskivaliokunta arvioi ja antaa tiedoksi palkitsemisvaliokunnalle, otetaanko palkitsemisjärjestel-

missä ja -käytännöissä huomioon mm. riskit, pääoma- ja maksuvalmiusvaatimukset.

Compliance officerit osallistuvat palkitsemiskäytäntöjen suunnitteluun ja osaltaan varmistavat, että pankin ja yhtiön palkitsemisen ohje ja käytännöt ovat kulloinkin voimassa olevan sääntelyn ja yhteenliittymäohjeistuksen mukaiset. Compliance -toiminto valvoo palkitsemisjärjestelmää ja -käytäntöjä vuosisuunnitelman mukaisesti.

Yhteenliittymän keskusyhteisön sisäinen tarkastus antaa vuosittain arvion jäsenluottolaitoksen tai yhtiön hallitukselle palkitsemisjärjestelmän noudattamisesta. Yhteenliittymän keskusyhteisön sisäinen tarkastus antaa myös yhteenliittymätason arvion keskusyhteisön hallintoneuvostolle palkitsemisjärjestelmän noudattamisesta yhtiötason arvioiden perusteella. Keskeiset havainnot raportoidaan lisäksi keskusyhteisön palkitsemisvaliokunnalle.

Yhteenliittymään kuuluvien jäsenluottolaitosten ja yhtiöiden hallitukset päättävät omalta osaltaan yhteisönsä palkitsemisjärjestelmästä, lyhyen ja pitkän aikavälin palkitsemisen tavoitteista siten, että ne tukevat yksittäisen jäsenluottolaitoksen/yhtiön liiketoiminnan tavoitteita ja johtamista. Yhteenliittymään kuuluvien jäsenluottolaitosten ja yhtiöiden hallitukset päättävät omalta osaltaan myös palkkioiden maksamisesta tavoitteiden toteutumisen perusteella noudattaen riskisopeutusprosessia.

Liiketoiminnoista riippumattomien toimintojen palkitsemista valvoo jäsenluottolaitoksen, yhtiön tai keskusyhteisön hallitus. Liiketoiminnasta riippumattomien toimintojen palkitseminen ei saa olla riippuvainen sen liiketoimintayksikön tuloksesta, jota he valvovat, vaan sen on perustuttava valvontaa varten määritellyn tavoitteiden toteutumiseksi.

Säästöpankkiryhmässä on tunnistettu merkittävät riskinottajahenkilöt, jotka voivat vaikuttaa pankin riskiprofiiliin tai toiminnallaan aiheuttaa pankille merkittävää taloudellista riskiä. Riskiprofiiliin vaikuttavaan henkilöryhmään kuuluu yhteenliittymässä mm. jäsenluottolaitosten, keskusyhteisön ja muiden yhtiöiden toimitusjohtajat ja muut toiminnan johtamiseen ja päätöksentekoon osallistuvat henkilöt, sekä muut henkilöt, joiden toiminnalla on olennainen vaikutus yrityksen riskiasemaan, liiketoiminnasta riippumattomien toimintojen henkilöt. Ajantasainen tieto merkittävistä riskinottajista on koottuna keskusyhteisöön. Jokainen Ryhmän jäsenluottolaitos/yhtiö vastaa omalta osaltaan tietojen oikeellisuudesta ja ajantasaisuudesta.

Jos henkilö on luokiteltu työtehtäviensä perusteella ryhmään, jonka ammatillisesta toiminnasta voi aiheutua jäsenluottolaitokselle tai yhtiölle merkittävää riskiä ("riskiprofiiliin vaikuttava henkilö"), ja jos hänelle aiotaan maksaa yli 50.000 euron vuosipalkkio, noudatetaan luottolaitostoimintaa koskevassa laissa määritettyä muuttuvien palkkioiden maksamisen lykkäämistä.

Tilikaudelle kohdistuvat palkat ja palkkiot on esitetty tilinpäätöksen liitetiedossa 13 henkilöstökulujen osalta.

LIITE 5: RISKIENHALLINNAN JA VAKAVARAIKUUDENHALLINNAN PERIAATTEET

Yleiset tavoitteet ja tehtävät

Säästöpankkiryhmä on Yhteenliittymän keskusyhteisönä toimivan Säästöpankkiliiton, 20 Säästöpankin sekä niiden tytär- ja osakkuusyhteisöjen muodostama finanssiryhmä. Säästöpankkiryhmä ei muodosta rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain tarkoittamaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymää.

Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt muodostavat yhteenliittymästä annetussa laissa määritellyn taloudellisen kokonaisuuden, jossa Säästöpankkiliitto osk ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Säästöpankkien yhteenliittymän muodostavat Yhteenliittymän keskusyhteisönä toimiva Säästöpankkiliitto osk, 20 itsenäistä, alueellista ja paikallista säästöpankia, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj, Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj ja Sp-Rahastoyhtiö Oy sekä edellä mainittujen konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset, joista Säästöpankkipalvelut Oy on Säästöpankkiliiton 100 prosenttia omistama tytäryhtiö.

Säästöpankkiliitto osk toimii Säästöpankkien yhteenliittymän Keskusyhteisönä ja talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain mukaan Keskusyhteisöllä on oikeus ohjata yhteenliittymään kuuluvia jäsenluottolaitoksia ja sillä on velvollisuus valvoa niiden toimintaa. Keskusyhteisö toteuttaa ohjeidenanto- ja valvontavelvollisuuttaan sekä yhteenliittymätasolla että jäsenluottolaitostasolla. Keskusyhteisön hallitus on hyväksynyt keskeisimmät toimintaperiaatteet ja riskistrategiat. Se päättää myös tarvittavien ohjauskeinojen käytöstä yhteenliittymälain sekä Säästöpankkiryhmän toimintaperiaatteiden mukaisesti.

Säästöpankit keskittyvät vähittäispankkitoimintaan, erityisesti päivittäisasiointiin, säästämisen ja sijoittamisen sekä lainaamisen palveluihin. Säästöpankkien tuote- ja palveluvalikoimaa täydentävät Säästöpankkiryhmään kuuluvien tuoteyhtiöiden tuottamat keskitetyt tuotteet ja palvelut. Säästöpankkiryhmän merkittävimmät tuoteyhtiöt ovat Säästöpankkien Keskuspankki, Sp-Kiinnitysluottopankki, Sp-Henkivakuutus, Sp-Rahastoyhtiö, Säästöpankkipalvelut Oy sekä Sp-Koti.

Riskien- ja vakavaraisuuden hallintaprosessia sääntelevät luottolaitos- ja vakuutusyhtiölaki, laki talletuspankkien yhteenliittymästä, suoraan sovellettava EU-lainsäädäntö sekä Finanssivalvonnan standardit, määräykset ja ohjeet. Laissa talletuspankkien yhteenliittymästä säädetään, että Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja asiakasriskejä valvotaan konsolidoidusti yhteenliittymän tasolla.

Säästöpankkien yhteenliittymään kuulumiseen liittyy vastuu sekä Yhteenliittymän että toistensa toiminnasta. Vastuu edellyttää, että jokainen jäsenluottolaitos linjauksiaan ja päätöksiansä tehdessään ottaa huomioon tekojensa vaikutukset niin omaan yhtiönsä kuin muiden Yhteenliittymään kuuluvien yhtiöiden toimintaan. Säästöpankit toimivat ja ottavat riskiä oman pääomansa, vakavaraisuutensa ja maksuvalmiutensa puitteissa. Jokainen säästöpankki mitoitaa toimintansa oman kantokykynsä mukaisesti.

Yhteenliittymän riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa uhat ja mahdollisuudet, jotka vaikuttavat Yhteenliittymän strategian toteutumiseen.

Vakavaraisuuden hallinnan tavoitteena on turvata sekä jäsenluottolaitoksen että Yhteenliittymän riskinkantokyky ja varmistaa, että toimintaedellytykset eivät vaarannu pitkällä tähtäyksellä. Yhteen-

liittymän riskistrategioissa määritellään riskinkantokyvyn ja riskinottohalukkuuden tavoitteet ja tehdään muut riskienhallinnalliset linjaukset suhteessa liiketoimintatavoitteisiin.

Yhteenliittymän tehokkaan riskienhallinnan mahdollistavaa luotettava hallinto sekä Yhteenliittymän toimintaan nähden riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallintamenetelmät. Hallinnon, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan edellytetään täyttävän lainsäädännön ja viranomaismääräysten vaatimukset. Luotettavan hallinnon ja sisäisen valvonnan periaatteet on kuvattu tarkemmin tilinpäätöksen hallinnointiperiaatteiden liitetiedossa.

Säästöpankkiryhmä harjoittaa vähittäispankki-, keskuspankki-, kiinnitysluottopankki-, sijoitus- ja henkivakuustointia sekä kiinteistövälitystä. Olennaisimmat riskit ovat pankkitoiminnan luotto-, korko- ja maksuvalmiusriskit. Henkivakuustointiaan sisältäyty markkina-, vakuutus- ja vastapuoliriskiä. Liiketoimintariskit ja operatiiviset riskit sisältäen oikeudelliset ja compliance-riskit koskevat kaikkia liiketoimintoja.

Riskienhallinnan periaatteet ja organisointi

Riskienhallinnalla tarkoitetaan liiketoiminnasta aiheutuvien sekä siihen olennaisesti liittyvien riskien tunnistamista, arviointia, mittaamista, rajoittamista ja seuranta. Riskienhallinnalla pyritään vähentämään ennakoimattomien tappioiden todennäköisyyttä tai uhkaa valvottavan maineelle ja siten varmistamaan ryhmästrategian toteuttamista.

Riskien- ja vakavaraisuudenhallinta luo edellytykset riskien tunnistamiselle, arvioinnille, mittaamiselle ja riskien rajaamiselle yhteenliittymän kannalta turvalliselle tasolle. Eri riskialueiden ja liiketoimintojen edellyttämät pääomatarpeet määritetään luotettavasti ja riippumattomasti sekä pääoma kohdennetaan suunnitelmallisesti nykyisen ja suunnitellun riskinoton mukaan sekä Yhteenliittymän maksuvalmiuden hallinnan kannalta oikein.

Keskusyhteisö vastaa yhteenliittymätason riskienhallinnasta ja vakavaraisuuden hallinnasta sekä riskienhallintajärjestelmän riittävyydestä ja ajantasaisuudesta. Keskusyhteisö antaa Yhteenliittymään kuuluville yrityksille ohjeita niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi niiden riskienhallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta sekä ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi. Keskusyhteisö valvoo myös, että jäsenyhteisöt noudattavat Yhteenliittymän sisäisiä periaatteita ja asiakassuhteissa asianmukaisia sekä eettisesti hyväksytyjä menettelytapoja. Keskusyhteisön hallitus hyväksyy sisäisen valvonnan ja luotettavan hallinnon järjestämisen periaatteet. Riskienhallintastrategiat perustuvat keskusyhteisön hallituksen vahvistamaan päämäärään ja liiketoimintastrategiaan, riskienhallintaohjeisiin, valtuusjärjestelmään sekä keskeisimmistä liiketoiminnan osa-alueista tuotettavaan riski- ja poikkeamaraportointiin.

Jäsenpankit ja yhteisöt vastaavat omasta riskienhallinnastaan sekä oman vakavaraisuutensa ja maksuvalmiutensa hallinnasta toimintansa laadun ja laajuuden mukaisesti ja yhteenliittymän riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti Yhteenliittymän riskienhallinta perustuu siihen, että jäsenpankki ei ota toiminnassaan niin suurta riskiä, että se olennaisesti vaarantaisi ko. jäsenpankin maksuvalmiuden ja/tai vakavaraisuuden. Kun kukin jäsenpankki mitoitaa omat riskinsä tasolle, joka ei huonoissakaan olosuhteissa vaaranna pankin maksuvalmiutta ja/tai vakavaraisuutta, niin silloin myös turvataan yhteenliittymäkokonaisuuden maksuval-

mius ja vakavaraisuus. Käytännössä jäsenpankin hallitus asettaa riskinottohalukkuuden tason hyväksymällä yhteenliittymän riskialuekohtaiset riskistrategiat ja tarvittavat riskilimiitit ja seurantarajat. Riskistrategian toteutumista seurataan riskilimiittien ja seurantarajojen valvonnalla ja raportoinnilla, jota suoritetaan liiketoiminnasta riippumattomasti.

Varmistaakseen, että Yhteenliittymällä on vaatimukset täyttävä riskienhallinta, Yhteenliittymän keskusyhteisöön on asetettu Riskivaliokunta, jonka tehtävänä on avustaa Keskusyhteisön hallitusta riskistrategiaa ja riskinottoa koskevissa asioissa sekä sen valvomisessa, että Säästöpankkiryhmässä noudatetaan hallituksen päättämää riskistrategiaa. Riskivaliokunta valvoo ja varmistaa vakavaraisuuden hallinnan tehokkuuden ja riittävyuden sekä arvio riskeihin liittyvien periaatteiden, valvontamenetelmien ja prosessien riittävyttä. Riskivaliokunta kokoontuu kuukausittain.

Keskusyhteisön hallitusta avustaa myös Varainhallintakomitea, joka avustaa ja ohjaa Riskivaliokunnan vastuulla olevaa toimintaa sekä varmistaa, että Yhteenliittymän rakenteellinen likviditeettiriski ja markkinariski ml. korko- ja sijoitusriski pysyvät tasolla, joka turvaa Yhteenliittymän häiriöttömän toiminnan. Varainhallintakomitean tehtävänä on lisäksi koordinoita Yhteenliittymän jälleenrahoitusta ja likviditeetin hallinnan järjestämistä yhteistyössä Säästöpankkien Keskuspankin Treasuryn kanssa.

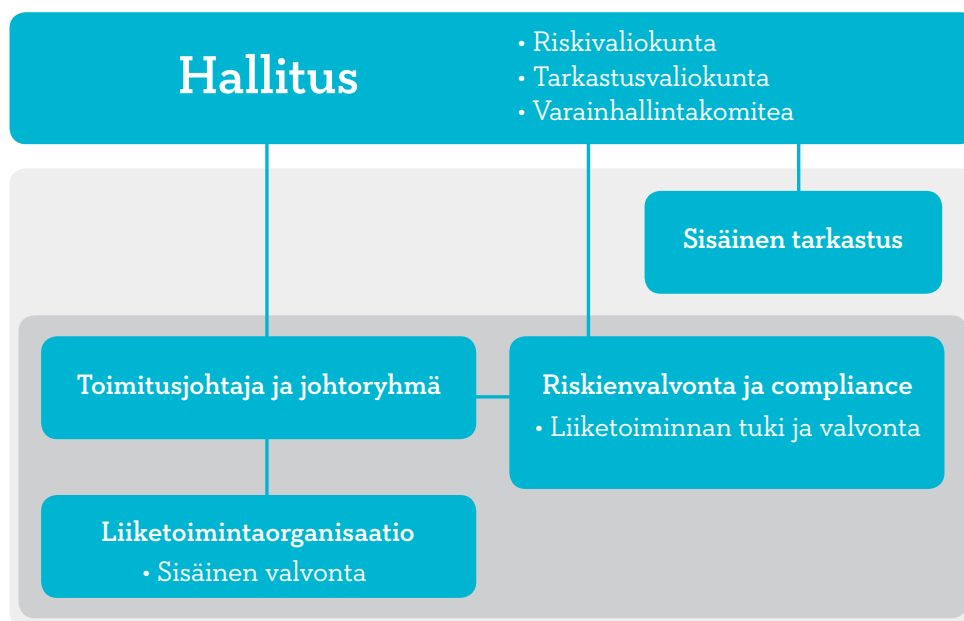
Keskusyhteisöön on perustettu seuraavat liiketoiminnasta riippumattomat toiminnot varmistamaan tehokas ja kattava sisäisen valvonta kaikille Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluville yhtiöille:

- Riippumaton riskienvalvonta
- Säännösten noudattamisen varmistamisesta vastaava toiminto (compliance)
- Sisäisen tarkastuksen toiminto

Riippumattoman riskienvalvonnan tehtävänä on varmistaa ja valvoa, että Yhteenliittymän riskienhallinta on riittävällä tasolla suhteessa Yhteenliittymän liiketoiminnan laatuun, laajuuteen, monimuotoisuuteen ja riskeihin. Riskienvalvontatoiminnon tehtävänä on avustaa Keskusyhteisön hallitusta ja toimivaa johtoa Säästöpankkien yhteenliittymän riittävän riskienhallinnan järjestämisessä sekä riskienhallinnan toimivuuden ja tehokkuuden valvonnassa.

Compliance -toiminto varmistaa, että Yhteenliittymässä noudatetaan lainsäädäntöä, viranomaisten antamia ohjeita ja määräyksiä. Compliance -toiminnon vastuulla on myös valvoa, että Yhteenliittymässä noudatetaan annettuja sisäisiä ohjeita, henkilöstöä sitovia eettisiä periaatteita sekä muita rahoitusmarkkinoilla vallitsevia ohjeita.

Keskusyhteisön sisäinen tarkastus valvoo, että kaikkien Ryhmään ja Yhteenliittymään kuuluvien yhtiöiden sisäinen tarkastus on järjestetty asianmukaisesti. Keskusyhteisön sisäinen tarkastus varmistaa riippumattomalla toiminnallaan, että Keskusyhteisön hallituksella ja sen Tarkastusvaliokunnalla sekä toimivalla johdolla on käytettävissään oikeellinen ja kattava kuva Ryhmän ja Yhteenliittymän ja siihen kuuluvien eri yhtiöiden ja toimintojen kannattavuudesta, tehokkuudesta, sisäisen valvonnan tilasta ja erityyppisistä toimintaan liittyvistä riskeistä. Alla olevassa kaaviossa on kuvattu Keskusyhteisön riskienhallinnan organisaatio.



Kaavio: Keskusyhteisön riskienhallinnan organisaatio

Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen hallitukset vastaavat sisäisen valvonnan järjestämisestä oman yhteisönsä osalta lainsäädännön, viranomaisvaateiden ja Keskusyhteisön hallituksen antaman ohjeistuksen mukaisesti. Yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen toimitusjohtaja ja muu toimiva johto vastaavat sisäisen valvonnan järjestämisestä oman yhteisönsä osalta lainsäädännön, viranomaisvaateiden sekä keskusyhteisön ja yhteisön oman hallituksen antamien tarkempien sisäisten toimintaohjeiden mukaisesti.

Säästöpankkien yhteenliittymän riskienhallinnan menetelmätöpoja ylläpidetään ja kehitetään Keskusyhteisön riippumattoman riskienvalvonnan toimesta, jotta varmistetaan että myös kaikki uudet, olennaiset mutta aikaisemmin tunnistamattomat riskit tulevat liiketoimintojen riskienhallinnan piiriin.

Merkittävät tai riskipitoiset sitoumukset tehdään kollegiaalisen päätöksentekomenettelyn mukaisesti ja valtuuksien käyttö on rajattu limiiteillä. Liiketoimintaa ja prosesseja ohjataan sisäisillä toimintaohjeilla, joiden noudattamista ja ajantasaisuutta valvotaan. Tehdyt päätökset ja merkittävät liiketoimet dokumentoidaan ja arkistoidaan. Olennainen osa riskienhallintaa suoritetaan päivittäisissä varmistuksissa. Tehtyjen päätösten toimeenpanoa seurataan hyväksymisillä, todentamisilla, varmistuksilla, täsmäytyksillä sekä seuranta- ja poikkeamisraporteilla.

Säästöpankkien yhteenliittymässä on laadittu riskialueittaiset riskistrategiat ja -limiitit. Riskialueittaisia strategioita täydentävät Keskusyhteisön hallituksen antamat operatiivisen tason ohjeet. Riskialueittaiset strategiat kattavat riskien tunnistamisen, mittaamisen ja arvioinnin sekä niiden rajoittamisen, valvonnan ja raportoinnin.

Keskusyhteisön hallitukselle annetaan säännöllisesti tietoa eri riskeistä ja niiden tasoista. Hallitus myös hyväksyy valtuudet ja puitteet halutulle riskinotolle määrittelemällä sallitut riskirajat yhteenliittymätasolla eri riskialueille.

Pilari III -julkistamisperiaatteet

Säästöpankkien yhteenliittymän Pilari III julkistamisperiaatteet on laadittu voimassaolevan lainsäädännön ja viranomaismääräysten vaatimusten mukaisesti huomioiden Yhteenliittymän pitkän aikavälin strategia ja liiketoimintasuunnitelma. Pilari III julkistamisperiaatteiden tavoitteena on, että julkaistavien tietojen määrä ja laatu ovat riittävät suhteessa Yhteenliittymän toiminnan luonteeseen, laajuuteen, monimuotoisuuteen ja riskiasemaan sekä huomioivat Yhteenliittymän liiketoiminnan erityispiirteet. Tavoitteen saavuttamiseksi Yhteenliittymä arvioi vuosittain tietojen olennaisuutta sidosryhmien näkökulmasta sekä sitä, mitä tietoja voidaan pitää liikesalaisuuksina tai luottamuksellisina. Säästöpankkien yhteenliittymä julkaisee kaikki oleelliset tiedot liiketoiminnasta ja eri riskialueista, jotka perustuvat valittuun liiketoimintastrategiaan.

Pilari III julkistamisperiaatteet vahvistaa keskusyhteisön hallitus ja periaatteet valmistelee keskusyhteisön toimiva johto. Periaatteet päivitetään vähintään vuosittain tai aina Yhteenliittymän toimintaympäristön, liiketoimintamallin, sääntelyn ja/tai viranomaisvaateiden muuttuessa. Pilari III -vakavaraisuustiedot julkaistaan kerran vuodessa ja vuodelta 2019 tiedot esitetään erillisessä Pilari III -raportissa. Säästöpankkien yhteenliittymä voi tarvittaessa arvioida tarvetta tiheimmälle julkistamiselle, mikäli markkinatilanne tai Yhteenliittymän liiketoimintakehitys tai riskiaseman muuttuminen sitä edellyttäisi.

Vakavaraisuuden hallinta

Vakavaraisuuden hallintaprosessin tavoitteena on arvioida, että pääoman määrä ja laatu ovat riittävät suhteessa Yhteenliittymän toiminnan luonteeseen, laajuuteen ja monimuotoisuuteen sekä kattamaan liiketoiminnan ja toimintaympäristön kaikki riskit. Tavoitteen saavuttamiseksi Yhteenliittymä tunnistaa ja arvioi toimintaansa liittyvät riskit kattavasti ja mitoittaa riskinkantokykynsä vastamaan kaikkien riskien yhteismäärää. Vakavaraisuuden hallintaprosessin kautta määritettävät sisäiset pääomatarpeet perustuvat vakavaraisuussääntelyn Pilari I:n mukaisiin pääomavaateisiin ja sen ulkopuolisiin riskeihin kuten rahoitustaseen korkoriskiin, sijoitussalkun markkinariskiin ja liiketoimintariskiin. Sisäisessä arviointiprosessissa Yhteenliittymä arvioi pääoman määrän, joka riittää kattamaan myös Pilari 1 ulkopuolisista riskeistä syntyvät odottamattomat tappiot.

Keskusyhteisön hallituksella on kokonaisvastuu vakavaraisuuden hallinnasta. Keskusyhteisön hallitus hyväksyy vakavaraisuuden hallinnan lähtökohdat, tavoitteet ja periaatteet. Lisäksi hallitus vahvistaa yleiset vaatimukset vakavaraisuuden mittaus- ja arviointimenetelmille sekä yleiset periaatteet vakavaraisuuden hallintaprosessin järjestämisestä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että hallitus vahvistaa riskistrategiat ja määrittää tavoitetasot pääomalle, joka kattaa kaikki liiketoiminnasta ja ulkoisista toimintaympäristömuutoksista aiheutuvat olennaiset riskit. Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja asiakasriskejä valvotaan konsolidoidusti Yhteenliittymän tasolla.

Keskusyhteisön hallitus on asettanut vakavaraisuudelle tavoitetasot, joita seurataan neljännesvuosittain. Pitkän aikavälin vakavaraisuustavoite on vähintään 18 prosentin ydinvakavaraisuus (CET1).

Stressitestit

Osana vakavaraisuuden hallintaprosessia Yhteenliittymä arvioi omaa riskiasemaansa ja pääoman riittävyyttä stressitesteillä. Stressitestejä käytetään arvioitaessa miten erilaiset poikkeuksellisen vakavat, mutta mahdolliset tilanteet voivat vaikuttaa tuloksentekokykyyn, vakavaraisuuteen ja pääomien riittävyyteen. Stressitestien avulla pyritään tunnistamaan Yhteenliittymän kannalta keskeisimmät riskit ja arvioimaan, miten haavoittuvainen Yhteenliittymän rakenne on näiden riskien toteutumisen suhteen. Vakavaraisuuden hallintaprosessin tavoitteena on myös ylläpitää ja kehittää laadukasta riskienhallintaa.

Pääomanjatkuvuus suunnitelma

Säästöpankkien yhteenliittymän pääoman jatkuvuus suunnitelma on tehty ennalta arvaamattomien tapahtumien varalle, jotka saattavat vaarantaa Yhteenliittymän vakavaraisuuden. Osana pääoman jatkuvuus suunnitelmaa ovat pääoman määrälle ja laadulle hallituksen asettamat seurantarajat, joita seurataan neljännesvuosittain. Pääoman jatkuvuus suunnitelmassa on kuvattu toimenpiteet, joihin toimiva johto ja hallitus voivat ryhtyä, jos vakavaraisuussuhdeluvulle asetettu seurantaraja rikkoutuu.

Pilari I -pääomavaateet

Säästöpankkien yhteenliittymän suurimmat pääomavaateet muodostuvat kiinteistövuokuedellisistä saamisista, yritys saamisista ja vähittäissaamisista. Säästöpankkien yhteenliittymän luottoriskin pääomavaade lasketaan standardimenetelmällä ja operatiivisen riskin pääomavaade perusmenetelmällä. Markkinariskin pääomavaade lasketaan perusmenetelmällä valuuttapositioneille.

Pilari I vakavaraisuuden pääomavaateet (1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta		9
Saamiset aluehallinnolta tai paikallisviranomaisilta	32	36
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta		
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta		5
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta		
Saamiset laitoksilta	2 950	2 657
Saamiset yrityksiltä	86 552	82 875
Vähittäissaamiset	69 154	68 675
Kiinteistövakuudelliset saamiset	179 565	171 783
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	5 382	4 918
Erityisen suureen riskiin liittyvät vastuut	1 074	720
Vastuut katettujen joukkolainojen muodossa	323	419
Ärvopaperistamispositiot		
Saamiset laitoksilta ja yrityksiltä, joissa on käytettävissä lyhyen aikavälin luottoluokitusta		
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yrityksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvät saamiset	25 962	34 730
Oman pääoman ehtoiset vastuut	6 378	6 820
Muut erät	10 267	11 629
Luotto- ja vastapuoliriskin omien varojen vaade yhteensä	387 638	385 277
Vastuun arvonokaisuriskin (CVA) omien varojen vaade	8 141	5 794
Markkinariskin (valuuttariski) omien varojen vaade	2 306	3 067
Operatiivisen riskin omien varojen vaade	39 995	36 708
Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä	438 079	430 845

Omat varat ja vakavaraisuustunnusluvut

Vuoden 2019 lopussa Säästöpankkien yhteenliittymän pääomakerenne oli vahva ja koostui suurimmaksi osaksi ydinpääomasta (CET1). Omat varat yhteensä olivat 1 044,0 miljoonaa euroa (978,0 milj. euroa), josta ydinpääoman osuus oli 1 028,6 miljoonaa euroa (984,2 milj. euroa). Ydinpääoman kasvu johtui katsauskauden voitosta. Säästöpankkien yhteenliittymällä ei ole ensisijaista lisäpääomaa. Toissijaisia pääomia (T2) oli 15,4 miljoonaa euroa (29,7 milj. euroa), joka koostui katsauskaudella debentuurilainoista. Riskipainotetut erät olivat 5 476,0 miljoonaa euroa (5 385,6 milj. euroa), eli 2,5 prosenttia suuremmat kuin viime vuoden lopussa. Merkittävin muutos riskipainotettujen erien nousussa oli asuntoluottokannan kasvu. Säästöpankkien yhteenliittymän vakavaraisuussuhde oli 19,1 prosenttia (18,2) ja ydinvakavaraisuussuhde oli 18,8 prosenttia (17,6).

Säästöpankkien yhteenliittymän pääomavaade on 659,7 milj. euroa (593,9 milj. euroa), joka vastaa 12 prosenttia riskipainotettujen saamisten yhteismäärästä. Pääomavaatimus muodostuu seuraavista eristä:

- Vakavaraisuusasetukseen (CRR) perustuva vähimmäisvaade vakavaraisuussuhdeluvulle (8 prosenttia)
- 2,5 prosenttia luottolaitoslain mukainen kiinteä CET1 lisäpääomavaatimus,
- 1,0 prosenttia järjestelmäriskipuskuri,
- 0,5 prosenttia Finanssivalvonnan asettama CET1 Pilari 2 vaatimus ja

- Ulkomaisten vastuuden maakohtaiset muuttuvat CET1 lisäpääomavaatimukset.

Suomessa makrovakauspoliittisesta päätöksenteosta vastaa Finanssivalvonnan johtokunta, joka kuulee ennen päätöstään Suomen Pankkia, valtiovarainministeriötä sekä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriötä. Päätöksenteko makrovakausvälineiden käytöstä tapahtuu neljännesvuosittain, pois lukien ns. O-SII -puskuri, kiinteistövakuudellisten luottojen vähimmäisriskipainot (CRR:n artikla 124), järjestelmäriskipuskuri ja sisäisten mallien vähimmäistappio-osuus (CRR:n artikla 164), joiden osalta päätökset on tehtävä vähintään kerran vuodessa.

Järjestelmäriskipuskuria koskeva luottolaitoslain muutos tuli voimaan 1.1.2018. Lain muutoksen seurauksena Finanssivalvonta sai käyttöönsä uuden makrovakausvälineen, jonka tarkoituksena on kattaa rahoitusjärjestelmän pitkäaikaisten ja suhdanteista riippumattomia riskejä. Finanssivalvonta teki päätöksen järjestelmäriskipuskurin säilyttämisestä ennallaan 28.6.2019. Säästöpankkien yhteenliittymälle asetettu järjestelmäriskipuskuri on suuruudeltaan 1 prosenttia riskipainotettujen saamisten yhteismäärästä, ja puskuri tuli voimaan 1.7.2019 aiemmin tehdyn päätöksen perusteella.

Finanssivalvonnan johtokunta on 4.7. pitämässään kokouksessa päättänyt luottolaitoslain 11 luvun 6 §:ssä tarkoitettua harkinnanvaraisesta lisäpääomavaatimuksen asettamisesta Säästöpankkien yhteenliittymälle. Finanssivalvonta on määrittänyt harkinnanvaraiseksi lisäpääomavaatimukseksi LLL 11 luvun 6§:n 2 momentin

1 kohdan a) alakohdan nojalla 1,25 prosenttia kokonaisriskin määrästä. Vaatimuksen määrä perustuu EKP:n LSI-pankkeja koskevaan SREP (Supervisory Review and Evaluation Process) -metodologiaan, jossa lisäpääomavaadeprosentti perustuu valvojan arvion kokonaisarvosanaan. Lisäpääomavaatimus tulee täyttää EU:n vakavaraisuusasetuksessa (EU 575/2013) tarkoitetulla ydinpääomalla (CET1). Pääomavaade koskee Säästöpankkien yhteenliittymää, tuli voimaan 31.3.2020 ja on voimassa enintään kolme vuotta 31.3.2023 asti. 31.12.2019 voimassa oleva harkinnanvarainen lisäpääomavaatimus on 0,5 prosenttia kokonaisriskin määrästä.

Finanssivalvonnan päätös uusien asuntoluottojen enimmäisluottosuhteen laskusta 90 prosentista 85 prosenttiin muiden kuin ensiasunnon ostajien osalta tuli voimaan 1.7.2018. Finanssivalvonta ei asettanut vuonna 2019 muuttuvaa lisäpääomavaatimusta, jonka suuruus voi vaihdella 0-2,5 prosenttia riskipainotettujen saamisten yhteismäärästä. Finanssivalvonta ei ole asettanut Säästöpankkien yhteenliittymälle ns. OSII-lisäpääomavaatimusta.

Finanssivalvonta on myöntänyt luvan olla vähentämättä Yhteenliittymän jäsenluottolaitosten sisäisiä omistusosuuksia omien varojen instrumenteista laskettaessa omia varoja yksittäisen laitoksen tasolla ja alakonsolidointiryhmän tasolla. Lisäksi Finanssivalvonta on myöntänyt luvan soveltaa 0 prosentin riskipainoa Yhteenliittymän yhteisvastuun piirissä oleviin sisäisiin luottolaitostavastuisiin. Luvat perustuvat EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) ja lakiin talletuspankkien yhteenliittymästä (599/2010).

Finanssivalvonta on antanut Yhteenliittymälain mukaisen luvan Säästöpankkien yhteenliittymän Keskusyhteisönä toimivalle Säästöpankkiliitto osk:lle päättää, ettei sen jäsenluottolaitoksiin sovelleta EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) kuudennen osan ja sen nojalla annetuissa Euroopan unionin säädöksissä säädettyjä luottolaitoksen maksuvalmiudelle asetettuja vaatimuksia.

Säästöpankkien yhteenliittymän luottoriskin pääomavaade lasketaan standardimenetelmällä ja operatiivisen riskin pääomavaade perusmenetelmällä. Markkinariskin pääomavaade lasketaan perusmenetelmällä valuuttaposiitiolle.

Omat varat (1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Ydinpääoma ennen vähennyksiä**	1 064 718	986 615
Vähennykset ydinpääomasta	-36 086	-38 524
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	1 028 632	948 092
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	0	0
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1)	1 028 632	948 092
Toissijainen pääoma ennen vähennyksiä	15 352	29 736
Vähennykset toissijaisesta pääomasta		
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä	15 352	29 736
Omat varat yhteensä (TC = T1 + T2)	1 043 985	977 827
Riskipainotetut erät yhteensä	5 475 985	5 385 564
josta luotto- ja vastapuoliriskin osuus	4 845 471	4 815 965
josta vastuun arvonoikaisuriski (CVA)	101 758	72 423
josta markkinariskin osuus (valuuttakurssiriski)	28 824	38 332
josta operatiivisen riskin osuus	499 932	458 844
Vakavaraisuustunnusluvut		
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin %	18,8 %	17,6 %
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin %	18,8 %	17,6 %
Omat varat yhteensä (TC) suhteessa riskipainotettuihin eriin %	19,1 %	18,2 %
Pääomavaatimus (1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Omat varat	1 043 985	977 827
Pääomavaatimus yhteensä*	659 725	593 940
Josta Pilari II lisäpääomavaatimuksen osuus	27 380	26 928
Pääomapuskuri	384 260	383 888

* Pääomavaatimus muodostuu lakisääteisestä vähimmäisvakavaraisuusvaateesta 8 prosenttia, luottolaitoslain mukaisesta kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 prosenttia, 1 prosenttia järjestelmäriskipuskurista, Finanssivalvonnan asettamasta 0,5 prosenttiyksikön Pilari 2 vaatimuksesta ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksista.

** Ydinpääoma ennen vähennyksiä vuoden 2018 vertailutieto korjattu.

Vähimmäisomavaraisuusaste

Säästöpankkien yhteenliittymän vähimmäisomavaraisuusaste oli 9,1 prosenttia 31.12.2019 (8,6). Vähimmäisomavaraisuusaste on laskettu tiedossa olevan sääntelyn mukaisesti ja kuvaa pankin ensisijaisen pääomien suhdetta kokonaisvastuusiin. Säästöpankkien yhteenliittymä seuraa liiallista velkaantumista osana vakavaraisuuden hallintaprosessia.

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Ensisijainen pääoma	1 028 632	948 235
Vastuiden kokonaismäärä	11 277 141	11 035 250
Vähimmäisomavaraisuusaste	9,1 %	8,6 %

Pilari III raportilla on esitetty EU:n vakavaraisuusasetus N:o 575/2013 mukaiset tiedot Säästöpankkien yhteenliittymän konsolidointiryhmän vakavaraisuudesta.

Kriisintarkaisu suunnitelma

Euroopan parlamentin ja unionin direktiivi 2014/59/EU luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisintarkaisu-kehiksestä tuotiin kansallisesti voimaan 1.1.2015 alkaen (Laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisintarkaisuudesta). Kriisintarkaisuun toteuttamiseksi perustettiin Rahoitusvakuusvirasto (Laki rahoitusvakuusvirastosta, 1995/2014). Rahoitusvakuusvirasto päätti keväällä 2017 asettaa Säästöpankkien yhteenliittymälle vaatimuksen alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärästä (MREL-vaade) ja se astui voimaan 31.12.2018. Vaadetta ei kohdisteta jäsenluottolaitoksiin tai Sp-Kiinnitysluottopankkiin. MREL-vaade on luonteeltaan Pilari 2 -tyyppinen minimivaade, joka on täytettävä jatkuvasti. Rahoitusvakuusvirasto on päättänyt, että Säästöpankkien yhteenliittymän omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärä on 10,3 prosenttia velkojen omien varojen yhteismäärästä.

Pankkitoiminta

Luotto- ja vastapuoliriskit

Pankkitoiminnan merkittävin riski on luottoriski. Luottoriskien hallinnalla ja valvonnalla on suuri merkitys varmistettaessa pääomien riittävyyttä suhteessa liiketoiminnan riskeihin ja riskien toteutumisen aiheuttamiin tappioihin.

Luottoriskillä tarkoitetaan sitä, että vastapuoli ei todennäköisesti täytä sopimuksen mukaisia velvoitteitaan. Luottoriskien suurin lähde ovat luotot, mutta luottoriskiä (vastapuoliriskiä) voi syntyä myös muunlaisista saamisista, kuten joukkovelkakirjalainoista, lyhytaikaisista saamistodistuksista ja johdannaissovimuksista sekä taseen ulkopuolisista sitoumuksista, kuten käyttämättömistä luottojärjestelyistä ja -limiiteistä ja takauksista.

Säästöpankkiryhmässä pankkitoiminnan keskeiset asiakasryhmät ovat henkilöasiakkaat, yritysasiakkaat sekä maatalayrittäjät ja muut pienyritykset. Pankkitoiminnan varainhankinnasta pääosa on myönnetty luottoina Säästöpankkien asiakkaille.

Luottoriskien hallinta

Keskusyhteisön hallitus ohjaa pankkitoiminnan luottoriskien hallintaa, siinä käytettäviä menetelmiä sekä niiden valvontaa ja raportointia vahvistamallaan luottoriskistrategialla, sen perusteella antamallaan luottoriskejä ja niiden hallintaa koskevilla ohjeilla sekä asettamallaan riskilimiiteillä ja muilla seurantarajoilla. Keskusyhteisön riskienvalvonta valvoo, että jäsenluottolaitokset noudattavat näitä periaatteita.

Vahvistetun strategian operatiivisesta ylläpidosta vastaa Keskusyhteisön riskienvalvonta -toiminto yhteistyössä keskusyhteisön hallituksen keskuudestaan nimeämän Riskivaliokunnan kanssa. Strategia päivitetään vähintään vuosittain tai aina Yhteenliitty-

män toimintaympäristön, liiketoimintamallin, sääntelyn ja/tai viromaisvaateiden olennaisesti muuttuessa.

Luottoriskistrategiaa täydentävät Keskusyhteisön hallituksen antamat operatiivisen tason ohjeet, joista keskeisimmät ovat luottohallinnon ohje, ongelma-asiakkaiden tunnistaminen ja hallinta, perintäohje, arvonalennus- ja luottotappioprosessin kuvaus, asunto- ja liikekiinteistövakuuksien hintaseuranta ja luotto-ohje kattaa myös kiinnitysluottopankin toiminnan.

Luottoriskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa vastuista syntyvien riskien tulos- ja vakavaraisuusvaikutukset hyväksyttävälle tasolle. Keskusyhteisön hallitus määrittää ja vahvistaa yhteenliittymätasolla luottosalkun asiakasryhmä- ja toimialajakauman sekä luottosalkun laadun seurannassa ja valvonnassa käytettävät riskilimiitit sekä seurantarajat.

Yhteenliittymään kuuluvien jäsenluottolaitosten hallitusten vahvistamat liike toiminta strategia ja luotonanto-ohjeet määrittelevät enimmäismäärät jäsenluottolaitoskohtaisille riskikeskittymille ja ohjaavat luotonannon suuntaamista asiakassektoreittain, toimialoittain ja luotto kelpoisuusluokittain. Jäsenluottolaitos myöntää luottoja ja takauksia ensisijaisesti omalle tosiasialliselle toimialueelleen. Tällä varmistetaan yhtenä luotonannon perusteena oleva paikallinen, riittävän perusteellinen asiakastuntemus.

Säästöpankeissa pankkien hallitukset tekevät suurimmat luotto-päätökset. Kukin hallitus on edelleen delegoinut luottovaltuuksia pankin johdolle/johtoryhmälle/luottotoimikunnalle ja muille nimetyille toimihenkilöille. Luottopäätökset tehdään pankin hallituksen vahvistamien luotonanto-ohjeiden mukaisesti. Pääsääntönä on vähintään kahden päätöksentekijän periaate. Luottopäätökset perustuvat asiakkaan luottokelpoisuuteen ja maksukykyyn sekä muiden luoton myöntämiskriteereiden, kuten vakuusvaatimusten täyttymiseen. Luotot on myönnetty pääosin turvaavin vakuuksin. Vakuudet arvostetaan varovaisesti käypään arvoon ja niiden käypiä arvoja seurataan säännöllisesti sekä tilastoja että hyvää toimialuetuntemusta hyödyntämällä. Pankin hallitus on vahvistanut pankille ohjeet eri vakuusmuotojen arvostuksista ja niiden vakuusarvoista, joita vastaan luottoa voidaan myöntää. Arvostusprosentit ovat varovaisesti määriteltyjä enimmäisrajoja kullekin vakuuslajille. Vakuuden käyvän arvon arviointi perustuu aina tapauskohtaiseen arvioon.

Luottoriskiä arvioidaan jatkuvasti seuraamalla mm. takaisinmaksussa esiintyviä viivästyksiä ja järjestämättömiä luottoja. Asiakaskohtaisia vastuiden ja vakuuksien määriä seurataan asiakasvastuuhenkilöiden taholta perustuen jatkuvaan maksukäyttäytymisen ja asiakkaiden toiminnan seuraamiseen. Hallitukselle raportoidaan säännöllisesti asiakasvastuista ja järjestämättömistä luotoista. Raportointi sisältää mm. riskien määrän ja kehityksen asiakaskokonaisuuksittain, toimialoittain ja luottokelpoisuusluokittain.

Luotto- ja vastapuoliriski (1 000 euroa)	31.12.2019			
Vastuuryhmä	Vastuut yhteensä	Takaukset	Rahoitusvakuudet	Muu vakuus
Kiinteistövakuudelliset saamiset	6 610 284			6 605 203
Vähittäissaamiset	2 073 963	530 728	43 416	1 727
Saamiset yrityksiltä	1 264 823	71 875	7 079	
Saamiset laitoksilta	142 327			
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	954 801			
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yrityksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvät saamiset	359 454			
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	83 895	2 220	1 025	371
Muut vastuuryhmät yhteensä	260 912		20	
Yhteensä	11 750 459	604 823	51 541	6 607 301

Luotto- ja vastapuoliriski (1 000 euroa)	31.12.2018			
Vastuuryhmä	Vastuut yhteensä	Takaukset	Rahoitusvakuudet	Muu vakuus
Kiinteistövakuudelliset saamiset	6 321 636			6 313 443
Vähittäissaamiset	1 979 993	455 043	39 344	1 136
Saamiset yrityksiltä	1 242 741	56 348	8 027	891
Saamiset laitoksilta	104 625			
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	1 092 864			
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yrityksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvät saamiset	458 226			
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	74 326	2 186	394	38
Muut vastuuryhmät yhteensä	286 767		186	
Yhteensä	11 561 179	513 576	47 951	6 315 508

Luotonanto

Säästöpankkiryhmän pankkitoiminnan luottokanta oli vuoden 2019 lopussa 8 975 miljoonaa euroa (8 424 milj. euroa) ja kasvoi 551 miljoonalla eurolla vuoden 2018 lopun tilanteesta. Taseessa olevista luotoista henkilöasiakkaiden osuus on 73 prosenttia (74), yritysasiakkaiden osuus on 18 prosenttia (18) ja maatalousyrittäjien ja muiden osuus on 9 prosenttia (8).

Luotot asiakasryhmittäin (1 000 euroa)			
Asiakasryhmä	31.12.2019	31.12.2018	muutos %
Yksityisasiakas	6 557 720	6 223 029	5,4 %
Yrityisasiakas	1 655 155	1 492 768	10,9 %
Maatalous ja muut	762 340	708 421	7,6 %
Yhteensä	8 975 216	8 424 218	6,5 %

Asuntolainakanta oli vuoden 2019 lopussa 5 676 miljoonaa euroa (5 480 milj. euroa). Asuntolainakannan kasvu oli yhteensä 3,6 prosenttia vuoden aikana (8,8).

Luotonanto yksityisasiakkaille myönnetään pääasiassa turvaa-asuntovakuutta vastaan. Tarvittaessa käytetään lisäksi muita vakuuksia.

Yksityisasiakkaiden rahoittaminen tehdään suoraan Säästöpankkien taseista ja Sp- Kiinnitysluottopankin taseesta pois lukien korttiluotot, joka tapahtuu Säästöpankkien Keskuspankin kautta.

Luotonanto yksityisasiakkaille

Yksityisasiakkaan luottokelpoisuuden arviointi perustuu paikallisen säästöpankin hyvään asiakastunte mukseen sekä arvioon asiakkaan maksukyvyistä. Luotonmyöntö perustuu ensisijaisesti asiakkaan riittävään luotonhoitokykyyn. Asiakkaan maksukyky, aiempi maksukäyttäytyminen, hakemuksen luotto-luokitus ja vakuudet muodostavat perustan luottopäätöksille ja luoton riskiperusteiselle hinnoittelulle.

1.1.2018 voimaan astuneen standardin IFRS 9 Rahoitusinstrumentit myötä luotot luokitellaan 9 riskiluokkaan. Alla olevassa taulukossa on esitetty yksityisasiakkaiden vastuut riskiluokittain jaettuna IFRS 9 standardin mukaisesti vaiheisiin 1, 2 ja 3.

Yksityisasiakkaiden luottokannan riskiluokkajakauma

31.12.2019 (1 000 euroa)						% kannasta	
Kuvaus	12 kk PD	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä	31.12.19	31.12.18
1 Erinomainen luokka	0,0 % - 0,33 %	496 660	5 057	64	501 781	7,7 %	6,0 %
2 Hyvä luokka	0,34 % - 0,44 %	1 406 243	15 330	888	1 422 461	21,7 %	21,5 %
3 Hyvä luokka	0,45 % - 1,05 %	1 938 688	52 126	3 704	1 994 518	30,4 %	29,1 %
4 Keskimääräinen luokka	1,06 % - 2,00 %	1 443 203	96 772	8 689	1 548 664	23,6 %	25,0 %
5 Keskimääräinen luokka	2,01 % - 3,90 %	549 239	115 045	11 445	675 729	10,3 %	11,7 %
6 Heikohko luokka	3,91 % - 8,10 %	119 300	58 262	12 174	189 736	2,9 %	3,0 %
7 Viiveitä, mutta ei arvonalentunut	8,11 % - 10,21 %	49 154	77 901	52 400	179 454	2,7 %	3,0 %
8 Viiveitä, mutta ei arvonalentunut	10,22 % - 22,3 %	4 351	11 166	24 335	39 852	0,6 %	0,6 %
D Arvonalentunut	100,0 %	0	0	5 526	5 526	0,1 %	0,1 %
Yhteensä		6 006 838	431 658	119 224	6 557 720	100,0 %	100,0 %

Yksityisasiakkaiden luokitukset ovat pääsääntöisesti hyviä. Yksityisasiakaskannan riskiluokitukset ovat hieman parantuneet vuoden 2019 aikana. Kannan parantamiselle on useita syitä, kuten merkittävimpana tekijänä perintäprosessin aloittaminen ennen kuin asiakkaalle tulee yli 30 päivän viiveitä.

Luotonanto yrityksille

Säästöpankkien yritystoiminnan kohderyhminä ovat hyvämaineiset, pääsääntöisesti kunkin pankin omalla toimialueella toimivat mikro- ja pienet yritykset, elinkeinonharjoittajat, maa- ja metsätalousasiakkaat sekä julkisen sektorin vastuut.

Yritys- ja maatilatalousluottoriskien hallinta perustuu asiakasvastuuhenkilön suorittamaan asiakasseurantaan ja sisäiseen luottokelpoisuusluokitteluun.

Yrityisasiakkaiden luotonmyönnössä asiakasarvioinnin perusteena oleva tilinpäätösanalyysi, asiakkaan taloudellinen tila, maksukyky, kilpailuasema, hakemuksen luottoluokitus ja tarjotut vakuudet muodostavat perustan luottopäätöksille ja luoton riskiperusteiselle hinnoittelulle. Lisäksi selvitetään aiotun investoinnin vaikutusta asiakkaan taloudelliseen tilaan.

Elinkeinoharjoittajat ja toiminimet hoidetaan pääsääntöisesti yksityisasiakkaina. Erityistä osaamista vaativa asiakas voidaan tapauskohtaisesti siirtää hoidettavaksi yritysasiakkaaksi. Yrityisasiakkaana hoidetaan osakeyhtiömuotoisia yrityksiä, avoimia ja kommandiittiyhtiöitä, yhteisöjä ja julkisyhtiöitä.

1.1.2018 voimaan astuneen standardin IFRS 9 Rahoitusinstrumentit myötä luotot luokiteltiin 9 riskiluokkaan. Alla olevassa taulukossa on esitetty yritysasiakkaiden vastuut riskiluokittain jaettuna IFRS 9 standardin mukaisiin vaiheisiin 1, 2 ja 3.

Yrityisasiakkaiden luottokannan riskiluokkajakauma

31.12.2019 (1 000 euroa)						% kannasta	
Kuvaus	12 kk PD	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä	31.12.19	31.12.18
1 Erinomainen luokka	0,0 % - 0,45 %	407 440	3 001	435	410 876	24,8 %	15,9 %
2 Hyvä luokka	0,46 % - 0,65 %	469 685	18 799	329	488 813	29,5 %	22,6 %
3 Hyvä luokka	0,66 % - 0,84 %	239 644	17 497	1 749	258 890	15,6 %	14,5 %
4 Keskimääräinen luokka	0,85 % - 1,22 %	155 345	48 930	5 053	209 328	12,6 %	25,7 %
5 Keskimääräinen luokka	1,23 % - 2,43 %	105 839	78 030	18 441	202 310	12,2 %	13,8 %
6 Heikohko luokka	2,44 % - 4,85 %	13 252	13 079	5 283	31 613	1,9 %	4,0 %
7 Viiveitä, mutta ei arvonalentunut	4,86 % - 8,93 %	7 817	16 541	9 502	33 860	2,0 %	2,4 %
8 Viiveitä, mutta ei arvonalentunut	8,93 % - 21,0 %	305	1 387	4 352	6 044	0,4 %	0,6 %
D Arvonalentunut	100,0 %	0	0	13 421	13 421	0,8 %	0,5 %
Yhteensä		1 399 328	197 263	58 564	1 655 155	100,0 %	100,0 %

Asunto-osakeyhtiöiden määrä yritysasiakkaiden luottokannassa on kasvanut merkittävästi vuoden 2019 aikana. Kannan kasvulla

on ollut vaikutusta sekä kannan keskimääräisen riskiluokitusten paranemiseen, että odotettavissa olevien luottotappioiden vähäiseen kasvuun suhteessa luottokannan kasvuun.

Luotonannon keskittymäriskit

Luotonannon riskikeskittymiä syntyy tai voi syntyä esimerkiksi silloin, kun luottosalkku sisältää suuria määriä luottoja ja muita vastuita seuraaville tahoille:

- yksittäiselle vastapuolelle
- ryhmille, jotka muodostuvat yksittäisistä vastapuolista ja niihin sidoksissa olevista yhteisöistä
- tietyille toimialoille
- tiettyjä vakuuksia vastaan
- joiden maturiteetti on sama tai
- joissa tuote/instrumentti on sama.

Yhteenliittymän tai yksittäisen jäsenluottolaitoksen yhdelle asiakkaalle ja/tai asiakaskokonaisuudelle, myöntämien luottojen ko-

konais määrä ei saa ylittää luottolaitoslaissa, muissa säädöksissä tai Finanssivalvonnan tai muun valvontaviranomaisen antamissa määräyksissä ja ohjeissa vahvistettuja enimmäismääriä. Yksittäisten vastapuolien aiheuttamia keskittymäriskejä on säännelty limiiteillä ja enimmäisasiakasvastuuta koskevilla toimintaohjeilla sekä yhteenliittymä- että yksittäisellä jäsenluottolaitostasolla. Ryhmällä ei ole asiakaskokonaisuuksia, joiden vastuut ylittäisivät EU:n vakavaraisuusasetuksen asettaman rajan 10 prosenttia ryhmän omista varoista (ns. suuret asiakasriskit).

Yhteenliittymän suurimmat vastapuolet ovat likviditeettireservin ylläpidon vuoksi sijoitussalkussa pidettävät eri valtioiden arvopaperit sekä johdannaisvastapuolet. Luottokannan 20 suurimman asiakkaan yhteenlasketut vastuut ovat 1,8 prosenttia (1,7) luottokannasta. Yritysasiakkaiden vastuut luottokannassa ovat keskittyneet kiinteistöalan ja rakentamisen toimialoille, joiden osuus luottokannasta on 11,7 prosenttia (10,8).

Yritysluottokannan toimialajakauma

Toimiala (1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Peruselinkeinot, kalastus, kaivostoiminta	6,4 %	6,3 %
Teollisuus	5,7 %	5,8 %
Energia, vesi ja jätteenhuolto	0,9 %	1,1 %
Rakentaminen	9,0 %	8,8 %
Kauppa	7,0 %	7,6 %
Hotelli ja ravintola	2,9 %	3,0 %
Kuljetus	2,9 %	3,2 %
Rahoitus	1,6 %	1,6 %
Kiinteistö	53,2 %	51,9 %
Tutkimus, konsultointi ja muut yrityspalvelut	5,8 %	5,7 %
Muut palvelut	4,6 %	4,9 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %

Paikallisessa pankkitoiminnassa altistutaan tietyille keskittymäriskeille. Yksittäisten vastapuolien aiheuttamia keskittymäriskejä yritysluottokannalle hallinnoidaan yhteenliittymätasolla luottosalkun asiakaskokonaisuus, asiakasryhmä ja toimialajakauman seurannassa ja valvonnassa käytettävien riskilimiittien ja seurantarajojen avulla.

Eräntyneet ja järjestämättömät saamiset

Ongelmasaamisia, viivästyneitä maksuja sekä odotettavissa olevien luottotappioiden määrää seurataan säännöllisesti sekä jäsenluottolaitosten että yhteenliittymän tasolla. Yhteenliittymän

yli 30 päivän eräntyneet saamiset kasvoivat edellisestä vuodesta ja olivat noin 1,5 prosenttia (1,7) luottokannasta. Tietyissä olosuhteissa velallisen joutuessa taloudellisiin vaikeuksiin asiakkaalle annetaan myönnytys lainaehtoihin lyhennysvapaan tai luoton uudelleenjärjestelyn muodossa ja tällä tavalla pyritään turvaamaan asiakkaan maksukyky ja välttämään mahdollisia luottotappioita. Lainanhoitojoustojen myöntämisen edellytyksenä on, että asiakkaan taloudelliset vaikeudet ovat lyhytaikaisia ja tilapäisiä. Yhteenliittymällä lainanhoitojoustollisia saamisia oli yhteensä 23,8 miljoonaa euroa (21,7 milj. euroa).

Eräntyneet ja järjestämättömät saamiset (1 000 euroa)	31.12.2019	Osuus (%)	31.12.2018	Osuus (%)
Eräntyneet saamiset, yli 30 päivää	130 679	1,5 %	139 730	1,7 %
josta 30-89 päivää	54 240	0,6 %	74 130	0,9 %
josta 90 päivää tai yli	76 439	0,9 %	65 600	0,8 %
Lainanhoitojoustot	23 813	0,3 %	21 692	0,3 %

Säästöpankkiryhmään kuuluvat luottolaitokset tulevat noudattamaan asetuksen EU 2018/171 mukaisesti määriteltyjä kynnsarvoja maksukyvyttömyyden määrittelyssä 31.12.2020 alkaen.

Odotettavissa olevat luottotappiot

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan sopimuskohtaisesti ja sopimukset jaotellaan kolmeen vaiheeseen sopimuksen tilan perusteella. Asiakkaan ja sopimuksen tietojen lisäksi laskennassa huomioidaan pääekonomistin arvioiden mukainen tuleva talouskehitys.

Pääekonomistin tuottaa laskentaan skenaariot, joiden hyödyntäen lasketaan maksuhäiriötodennäköisyydet (PDt) eri skenaarioille. Sopimusten kiinteistövakuuksien tulevaisuuden arvoon vaikuttaa pääekonomistin arvio tulevasta kiinteistöjen arvon muutoksesta eri skenaarioissa. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskentamenetelmät on kuvattu Laatomisperiaatteissa kohdassa Arvon alentuminen.

Jos luottoriski ei ole luoton nostamisen jälkeen merkittävästi kasvanut, kirjaus tehdään perustuen 12 kuukauden odotettavissa olevaan luottotappioon ja sopimus kirjataan vaiheeseen 1. Jos luottoriski on luoton nostamisen jälkeen kasvanut merkittävästi, arvonalentumiset lasketaan perustuen luoton elinkaaren aikana odotettavissa olevaan luottotappioon ja sopimus kirjataan vaiheeseen 2. Merkittävää luottoriskin kasvua ovat luottoluokan heikkeneminen useammalla luottoluokalla, yli 30 päivän viiveet sekä sopimukselle kirjatut lainanhoitajoukot. Jos sopimukselle tulee vakavia häiriötä, arvonalentumiset kirjataan perustuen luoton elinkaaren odotettavissa olevaan luottotappioon ja sopimus kirjataan vaiheeseen 3. Vaiheen 3 sopimusten odotettavissa olevien luottotappioiden määrän riittävyttä arvioidaan sopimuskohtaisesti vähintään kvartaaleittain.

Saaminen palautuu vaiheeseen 1, kun saaminen on täyttänyt 12 kk ajan vaiheen 1 edellytykset. Vaiheesta 3 palautuminen tapahtuu vaiheen 2 kautta saamisen täytettyä 12 kk ajan vaiheen 2 edellytykset. Vaiheesta 3 palautuvien sopimusten odotettavissa olevien luottotappioiden määrän riittävyttä arvioidaan sopimuskohtaisesti kuukausittain.

Normaalisti sopimus kirjataan alkamishetkellä vaiheeseen 1. Poikkeuksellisesti alkamishetkellä sopimuksia voidaan kirjata vaiheeseen 3 esimerkiksi tilanteissa, joissa luottoja järjestellään uudelleen asiakkaan heikentyneen tilanteen johdosta. Vaiheeseen 3 saamisen alkamishetkellä kirjattuja vastuita on vuoden 2019 aikana 27,9 miljoonaa euroa ja näiden odotettavissa olevat luottotappiot yhteensä 1,0 miljoonaa euroa.

Lainat ja saatavat, joiden perintää pidetään mahdottomana, kirjataan luottotappioiksi. Luottotappiot kirjataan vähennysten tilille. Lainat ja saatavat, joita ei pystytä perimään, kirjataan lopulliseksi luottotappioksi, ja arvonalentuminen perutaan, kun tavanomainen perintäprosessi on loppuunsaatettu ja yksittäisen lainan tai saatavan tappion lopullinen määrä pystytään laskemaan.

Vuoden 2019 aikana lainojen ja saamisten yhteenlasketut odotettavissa olevat luottotappiot kasvoivat 38 miljoonaan euroon (34 milj. euroa). Odotettavissa olevat luottotappiot suhteessa luottokantaan ovat 0,42 prosenttia (0,39). Odotettavissa olevat luottotappiot suhteessa luottokantaan ovat yksityisasiakkailta 0,27 prosenttia ja yritysasiakkailta 0,75 prosenttia. Odotettavissa olevista luottotappioista 19,5 miljoonaa euroa kohdistui yksityisasiakkaisiin, 11,6 miljoonaa euroa yritysasiakkaisiin ja 7,0 miljoonaa euroa maatalous- ja muihin asiakkaisiin. Odotettavissa olevien luottotappioiden vaiheiden muutokset on esitetty tilinpäätöksen laadintaperiaatteissa.

Luottokannalla on pääsääntöisesti hyvät vakuudet ja suurimmalla osalla kannan sopimuksista on merkittävästi ylivakuuksia. Pääasialliset vakuudet ovat kiinteistövakuuksia, minkä lisäksi lisävakuuksina voi olla muuta kiinteää omaisuutta. Henkilöasiakkailta vakuusvaje on keskimäärin 2,8 prosenttia ja yritysasiakkailta 6,8 prosenttia.

Alla esitettyssä taulukossa on esitetty asiakasryhmittäin vastuut jaettuna IFRS 9 mukaisiin vaiheisiin 1, 2 ja 3.

Asiakasryhmä (1 000 euroa)	Vaihe 1		Vaihe 2		Vaihe 3		Yhteensä	
	Vastuut, €	Vakuusvaje, %	Vastuut, €	Vakuusvaje, %	Vastuut, €	Vakuusvaje, %	Vastuut, €	Vakuusvaje, %
Henkilöasiakkaat	6 006 838	2,6 %	431 658	3,6 %	119 224	12,4 %	6 557 720	2,8 %
Yritysasiakkaat	1 399 353	6,1 %	197 263	8,9 %	58 540	18,4 %	1 655 155	6,8 %
Muut	667 237	19,6 %	65 401	26,8 %	29 702	33,8 %	762 340	20,8 %
Yhteensä	8 073 428	4,6 %	694 322	7,3 %	207 465	17,2 %	8 975 215	5,1 %

Markkinariski

Pankkitoiminnan markkinariskejä syntyy jäsenluottolaitosten rahoitustaseista, joka koostuu anto- ja ottolainauksesta, markkinaehtoisesta jälleenerahoituksesta sekä sijoitus- ja likviditeettisalkuista.

Markkinariskillä tarkoitetaan yleisesti markkinahintojen muutoksen aiheuttamaa vaikutusta rahoitusvarojen ja -velkojen markkina-arvoon. Pankkitoiminnan merkittävin markkinariski on rahoitustaseen korkoriski, jota seurataan sekä nykyarvon että tulosarvon kautta. Rahoitustaseen korkoriskin hallinnan periaatteet on kuvattu alla kohdassa rahoitustaseen korkoriski.

Säästöpankkien pankkitoimintaan ei lähtökohtaisesti kuulu kaupankäynti omaan lukuun tai asiakaskaupankäynti (ns. trading -toi-

minta). Johdannaisten käyttö on rajoitettu suojaustarkoitukseen. Jäsenluottolaitoksella voi olla EU:n vakavaraisuusasetuksen 94 artiklassa määritelty ns. pieni kaupankäyntivarasto. Määritelmän mukaisesti luottolaitoksen tase-eriin ja taseen ulkopuolisiin eriin sisältyvään kaupankäyntivarastoon liittyvän liiketoiminnan on yleensä oltava alle 5 prosenttia suhteessa luottolaitoksen kokonaisvaroihin ja määrältään alle 15 miljoonaa euroa sekä sen määrän on oltava aina enintään 6 prosenttia suhteessa luottolaitoksen kokonaisvaroihin ja määrältään enintään 20 miljoonaa euroa. Pienen kaupankäyntivaraston rajaa seurataan säännöllisesti.

Sijoitus- ja likviditeettisalkku

Sijoitus- ja likviditeettisalkun markkinariski muodostuu sijoituskohteen hinta-, korko- ja valuuttariskistä. Osakekurssien, korkojen

ja valuuttojen muutokset vaikuttavat sijoitussalkun omistuksien arvoon ja sitä kautta tuottoon. Sijoitussalkun markkinariskiä mitataan ja seurataan omaisuusluokittain, vastapuolittain ja sektoreittain. Hallitukselle ja Riskivaliokunnalle raportoidaan säännöllisesti sijoitussalkun position kehitys ja suurimmat vastapuolet.

Sijoitus- ja likviditeettisalkun riskejä hallitaan hajauttamalla sijoitukset omaisuusluokittain, sektoreittain ja maantieteellisesti.

Alla on esitetty sijoitussalkun jakauma omaisuusluokittain.

Sijoitusomaisuuden jakauma *	31.12.2019		31.12.2018	
(1 000 euroa)	Käypä arvo	Osuus (%)	Käypä arvo	Osuus (%)
Joukkovelkakirjalainat	706 135	59,2 %	651 399	51,9 %
Muut rahamarkkinavälineet	2 313	0,2 %	10 756	0,9 %
Osakkeet	41 961	3,5 %	47 308	3,8 %
Osakerahastot	50 161	4,2 %	79 290	6,3 %
Yhdistelmärahastot	2 342	0,2 %	9 951	0,8 %
Korkorahastot	244 603	20,5 %	321 676	25,6 %
Hedge-rahastot	0	0,0 %	0	0,0 %
Strukturoidut sijoitukset	7 742	0,6 %	12 240	1,0 %
Muut vaihtoehtoiset sijoitukset	73 863	6,2 %	53 351	4,2 %
Kiinteistöt	64 610	5,4 %	69 567	5,5 %
Yhteensä	1 193 730	100 %	1 255 538	100 %

* Yhden rahaston luokittelu muutettu korkorahastosta vaihtoehtoiseksi sijoitukseksi.

Alla olevassa taulukossa on esitetty sijoitussalkun herkkyyksianalyysi, joka kuvaa eri riskitekijöiden vaikutusta sijoitusten markkina-arvoihin, yhteenliittymän tulokseen sekä omiin varoihin.

Riskitekijä (1 000 euroa)	Muutos	31.12.2019	31.12.2018	Tulos*	Omat varat*
Korko	+ 1%	-32 087	-28 348	-7 079	-31 782
Osake	-10 %	-9 446	-13 655	-9 446	-9 446
Sijoituskiinteistöt	-10 %	-6 461	-6 957	-	-
Strukturoidut tuotteet	-10 %	-774	-1 224	-774	-774
Muut sijoitukset	-10 %	-7 386	-5 335	-7 386	-7 386

* Riskitekijän vaikutus yhteenliittymän tulokseen ja omiin varoihin.

Osakeriskillä tarkoitetaan osakehintojen muutosten vaikutusta. Osakeriskiä syntyy pääsääntöisesti jäsenluottolaitosten likviditeetti- ja sijoitussalkuista. Listaamattomista osakeomistuksis-

ta suurin osa on yhteenliittymän ulkopuolisia ryhmän sisäisiä omistuksia (87 prosenttia).

Osakeomistukset (1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Listatut osakkeet	10 652	13 502
Listaamattomat osakkeet	31 309	33 806
Yhteensä	41 961	47 308

Valuutariskillä tarkoitetaan valuuttakurssien muutosten vaikutusta tulokseen tai omaan pääomaan. Valuutariskiä voi syntyä vähäisessä määrin lähinnä sijoitussalkun sijoitusrahasto-omistuksista, valuuttakassan kautta sekä Keskuspankin maksuliikenteeseen liittyvästä valuuttavaihtotoiminnasta. Jäsenluottolaitosten ottolainauksessa tai likviditeettipuskurissa ei saa olla avointa valuuttapositiona. Jäsenluottolaitoksen valuuttapositiona seurataan vakavaraisuuslaskennassa käytettävän menetelmän mukaisesti (pääomavaade lasketaan, mikäli kokonaisnettovaluuttaposition on yli 2 prosenttia -yksikköä omien varojen yhteismäärästä).

Hyödykeriskillä tarkoitetaan hyödykehintojen muutosten vaikutusta. Yhteenliittymän jäsenluottolaitosten liiketoimintaan mu-

kaan lukien sijoitustoiminta ei kuulu hyödykeriskin ottaminen.

Markkinariskien hallinta

Markkinariskien mittaamiselle ja seurannalle on asetettu limiitit ja muut seurantarajat, jotka ovat voimassa sekä yksittäisen jäsenluottolaitoksen että yhteenliittymän tasolla.

Keskeinen rahoitustaseen sisältämien markkinariskien mittaamisen ja seurannan väline on pankki- ja yhteenliittymätasoinen vakavaraisuuden hallintaprosessi, jossa rahoitustaseeseen markkinariskeille varataan pääomaa sekä normaalissa että stressiskenaariossa.

Rahoitustaseen korkoriski

Pankkitoiminnan merkittävin markkinariski on rahoitustaseen korkoriski, jota seurataan sekä nykyarvon että tuloiskin kautta. Säästöpankkien yhteenliittymässä pankkitoiminnan liiketoiminta on vähittäispankkitoimintaa, johon olennaisena osana kuuluu korkoriski. Korkoriskiä syntyy jäsenluottolaitosten rahoitustaseista, jotka koostuvat anto- ja ottolainauksesta, markkinaehtoisesta jälleerahoituksesta sekä sijoitussalkuista. Jäsenluottolaitosten kaupankäyntivarastot ovat vakavaraisuusasetuksessa määriteltyjä ns. pieniä kaupankäyntivarastoja, joiden korkoriskipositiot ovat vähäisiä.

Korkoriskillä tarkoitetaan korkomuutosten haitallista vaikutusta pankkitoiminnan taseen ja taseen ulkopuolisten erien markkina-arvoon (nykyarvoriski) tai korkokatteeseen (tuloiskin).

Korkoriskien hallinnan tavoitteena on Yhteenliittymän korkokatteiden ja nykyarvon vakauttaminen tasolle, jossa Yhteenliittymän liiketoiminta on kannattavaa, sekä niiden vaihtelun rajoittaminen siten, että Yhteenliittymän vakavaraisuus ei ole uhattuna voimakkaissa korkoympäristön muutoksissa. Yhteenliittymän riskinottohalukkuus korkoriskin osalta kuvataan keskusyhteisön hallituksen asettamilla korkoriskilimiiteillä.

Korkoriskiä voidaan hallita muokkaamalla tuote- ja tasarakennetta, suunnittelemalla sijoitusten ja liikkeeseenlaskujen

korkosidonaisuutta ja maturiteettia sekä tekemällä suojaavia korkojohdannaisia.

Yhteenliittymän jäsensäästöpankit käyttävät aktiivisesti korkokatteiden suojaamisessa korkojohdannaisia: korko-optioita ja koronvaihtosopimuksia. Johdannaisten korkoriskiä seurataan erikseen sekä nykyarvo- että tuloiskilaskennassa.

Yhteenliittymän korkoriskejä mitataan sekä korkokatteiden että taseen nykyarvon muutoksen kautta. Nykyarvomenetelmässä mitataan, kuinka paljon taseen käypä arvo muuttuu korkojen muuttuessa, kun kunkin tase-erän markkina-arvo lasketaan kyseisen instrumentin rahavirtojen nykyarvona. Tuloiskimallissa ennustetaan tulevaa korkokatetta vuoden horisontilla markkinakorkojen muuttuessa.

Taulukossa esitetään seuraavan 12 kuukauden kertyvän korkokatteiden herkkyyden korkokäyrän 1 prosenttia-yksikön paralleelin muutoksen yhteydessä. Luottoihin sovelletaan sopimusehtojen perusteella viitekorkojen 0 prosenttia lattiaa. Vähittäistalletuksille on myös oletettu viitekorkojen 0 prosentin lattia. Taseen rakenne pidetään ennallaan korvaamalla erääntyvät erät vastaavilla korkosidonaisuuksilla tai kiinteäkorkoisten juoksuajoilla. Laskennassa käytetään eräpäivätyöille talletuksille mallinnukseen perustuvaa erääntymismallia.

Korkoherkkyyksianalyysi 1 % -yksikön paralleeli muutos korkokäyrään

(1 000 euroa)	Korkokatteiden muutos			
	31.12.2019		31.12.2018	
	Alas	Ylös	Alas	Ylös
Muutos tulevaan 12 kuukauteen	2 128	17 101	1 897	16 858
Muutos 12-24 kuukauteen	8 258	39 204	7 023	42 596

Likviditeettiriski

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että Yhteenliittymä ei pysty suoriutumaan nykyisistä tai tulevista odotetuista ja odottamattomista kassausvirtauksista ollenkaan tai vahingoittamatta merkittävästi Yhteenliittymän taloudellista asemaa.

Säästöpankkien yhteenliittymän liiketoiminta on talletuspankkitoimintaa, johon keskeisenä osana kuuluu maturiteettitransformaation kautta tuleva rahoitusriski. Liiketoiminnan perustana ovat jäsensäästöpankkien vastaanottamat talletukset, joilla rahoitetaan asiakkaille myönnettävää luotonantoa.

Yhteenliittymällä oli 31.12.2019 LCR-kelpoisia (ennen arvonneikkauksia) likvidejä varoja 1 003 miljoonaa euroa (1 094 milj. euroa), joista 68 prosenttia (77) oli käteistä ja keskuspankkisäättävää, 20 prosenttia (16) valtioiden ja kansainvälisten yhteisöiden liikkeeseen laskemia tason 1 arvopapereita ja 12 prosenttia (8) muita likvidejä varoja. Yhteenliittymän LCR-tunnusluku 31.12.2019 oli 148 prosenttia (158).

Alla olevassa taulukossa on esitetty Yhteenliittymän varojen ja velkojen erääntymisprofiilit. Avistatalletusten oletetaan erääntyvän heti.

Varat 2019 (1 000 euroa)	Yhteensä	alle 3 kk	3-12 kk	1-5 v	> 5 v
Käteiset varat	683 111	683 111	0	0	0
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	404 931	6 281	35 713	177 864	185 073
Saamiset luottolaitoksilta	107 775	107 775	0	0	0
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	8 906 909	250 573	913 686	2 674 343	5 068 306
Saamistodistukset	308 949	14 690	34 474	215 787	43 998
Osakkeet ja osuudet	410 247	0	0	0	410 247
Muut varat	259 594	248	68 616	31 305	159 424
Varat yhteensä	11 081 515	1 062 679	1 052 489	3 099 299	5 867 049

Velat 2019 (1 000 euroa)	Yhteensä	alle 3 kk	3-12 kk	1-5 v	> 5 v
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	242 011	64 652	59 779	108 889	8 690
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	6 812 283	6 173 892	550 095	86 843	1 454
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 755 856	0	634 076	2 071 873	49 908
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	51 020	0	22 125	26 522	2 373
Muut velat	136 591	132 756	2 408	937	489
Velat yhteensä	9 997 761	6 371 300	1 268 483	2 295 064	62 914

Johdannaiset, nettokassavirrat	71 419	5 795	17 295	43 021	5 308
--------------------------------	--------	-------	--------	--------	-------

Bruttoperusteisesti selvitettävillä johdannaisilla ei ole oleellista likviditeettivaikutusta niiden vähäisen määrän vuoksi.

Varat 2018 (1 000 euroa)	Yhteensä	alle 3 kk	3-12 kk	1-5 v	> 5 v
Käteiset varat	839 899	839 899	0	0	0
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	334 204	7 204	18 659	146 568	161 773
Saamiset luottolaitoksilta	97 029	89 147	7 882	0	0
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	8 492 329	414 112	661 327	2 590 403	4 826 487
Saamistodistukset	347 799	22 998	51 125	218 637	55 039
Osakkeet ja osuudet	511 232	0	0	0	511 232
Muut varat	241 529	54 503	0	63 994	123 032
Varat yhteensä	10 864 537	1 427 863	738 993	3 019 602	5 678 079

Velat 2018 (1 000 euroa)	Yhteensä	alle 3 kk	3-12 kk	1-5 v	> 5 v
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	228 018	60 118	49 104	91 796	27 000
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	6 960 135	6 212 844	672 772	72 952	1 567
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 487 601	115 515	270 242	2 091 933	9 911
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	82 200	0	31 180	51 020	0
Muut velat	103 849	61 196	0	2 699	39 953
Velat yhteensä	9 861 803	6 449 673	1 023 298	2 310 400	78 432

Johdannaiset, nettokassavirrat	57 282	6 115	14 904	37 273	-1 011
--------------------------------	--------	-------	--------	--------	--------

Bruttoperusteisesti selvitettävillä johdannaisilla ei ole oleellista likviditeettivaikutusta niiden vähäisen määrän vuoksi.

Likviditeettiriskin hallinta

Yhteenliittymän keskusyhteisön hallituksella on kokonaisvastuu Yhteenliittymän likviditeettiriskistrategiasta, riskinotto- ja linjauksesta ja likviditeettiriskin hallintaan liittyvistä menettelytavoista, jotka liittyvät likviditeettiriskin tunnistamiseen, mittaamiseen, rajoittamiseen, seurantaan sekä valvontaan. Keskusyhteisön hallitus hyväksyy Yhteenliittymän likviditeettistrategian, sen osana yhteenliittymätason jälleenrahoitus suunnitelman ja likviditeetin palauttamissuunnitelman.

Säästöpankkien Keskuspankin Treasury vastaa yhteenliittymätason likviditeettistrategian operatiivisesta toteuttamisesta yhteenliittymätasolla ja tarvittavien operatiivisten ohjeistuksen laatimisesta ja ylläpidosta. Treasury vastaa myös yhteenliittymätason likviditeetin palauttamissuunnitelman operatiivisesta ylläpidosta ja sen testaamisesta. Säästöpankkien Keskuspankin Treasury on vastuussa yhteenliittymätason likviditeettireservin riittävydestä ja hallinnasta. Jäsensäästöpankkien ja Säästöpankkien Keskuspankin välille on laadittu sopimus, joka antaa Säästöpankkien Keskuspankin Treasurylle mahdollisuuden käyttää kaikkia Yhteenliittymän likvidejä varoja likviditeettitalteen tukemiseksi.

Yhteenliittymän varainhallintakomitea valmistelee ja suunnittelee Säästöpankkiliitto osk:n hallitukselle Säästöpankkien yhteenliittymän likviditeettiriskistrategian sekä valvoo likviditeettistrategian toteutumista Yhteenliittymän tasolla.

Keskusyhteisön riskienvalvonta vastaa likviditeettiriskistrategiassa asetettujen yhteenliittymätason limiittien ja seurantarajojen riippumattomasta valvonnasta ja raportoinnista Keskusyhteisön johdolle, Varainhallintakomitealle, Riskivaliokunnalle ja hallitukselle.

Keskeisimmät likviditeettiriskin mittaus- ja seurantatavat yhteenliittymätasolla ovat kassa-asema, likviditeettireservin riittävyys ja maksuvalmiusvaatimus.

Finanssivalvonta on antanut Yhteenliittymälain mukaisen luvan keskusyhteisölle päättää, ettei sen jäsenluottolaitoksiin sovelleta EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU) 575/2013 kuudennen osan ja sen nojalla annetuissa Euroopan unionin säädöksissä säädettyjä luottolaitoksen maksuvalmiudelle asetettuja vaatimuksia.

Rakenteellinen rahoitusriski

Säästöpankkien Keskuspankin Treasury seuraa kuukausittain pankkitoiminnan rakenteellista rahoitusriskiä. Kyseistä riskiä mitataan sekä anto-/ottolainausuhteella että 10 vuoden horisontilla tehtävällä gap-analyysillä, jossa mitataan pankkitoiminnan rahoitusrakenteen sopivuutta taseen varojen rahoittamiseen pitkällä ajanjaksolla.

Kiinteistöriski

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan kiinteistöomaisuuteen kohdistuvaa arvonalentumis-, tuotto- tai vahingoittumisriskiä. Kiinteistösisijoitukset eivät kuulu pankkitoiminnan ydinliiketoimintaan. Pankkien kiinteistökohteet on vakuutettu pääosin täysarvovakuutuksilla. Pankkien sijoituskiinteistöomaisuus on arvostettu tilinpäätöksessä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Sijoituskiinteistöjen kirjanpitoarvot ja hankintamenot on kuvattu tarkemmin liitetiedossa sijoitusomaisuus (Liite 23). Sijoituskiinteistöjen käyvät arvot esitetään liitteessä 40.

Operatiivinen riski

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan tappionvaaraa, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, hen-

kilöstöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. Myös oikeudelliset ja compliance riskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin. Lisäksi maineriskit hallintaan osana operatiivisia riskejä. Myös luotto- ja kaupankäyntiprosessien eri vaiheisiin sisältyy sekä operatiivisia riskejä että luotto-, likviditeetti- ja markkinariskejä, joita on arvioitu ryhmätason operatiivisten riskien arvioinnissa. Strategiset riskit on tässä rajattu operatiivisten riskien ulkopuolelle.

Kaikessa Säästöpankkiryhmän liiketoiminnassa noudatetaan voimassa olevia lain säännöksiä, viranomaisten antamia määräyksiä, Finanssialan Keskusliitossa vahvistettuja hyvän pankkitavan säännöksiä sekä operatiivisten riskien hallinnan periaatteita ja järjestämistä samoin kuin muita ryhmän sisäisiä ohjeita.

Keskusyhteisön hallituksella on kokonaisvastuu pankkiliiketoiminnan operatiivisesta riskistä, riskinotto- ja linjauksesta ja operatiivisten riskien hallintaan liittyvistä menettelytavoista, jotka liittyvät tunnistamiseen, mittaamiseen, rajoittamiseen, seurantaan sekä valvontaan. Keskusyhteisön hallitus hyväksyy operatiivisten riskien hallinnan periaatteet ja keskeiset operatiiviset ohjeet. Riskienhallintaorganisaatio valvoo, että kaikissa Säästöpankkiryhmään kuuluvissa yhtiöissä ja yksiköissä sovelletaan operatiivisten riskienhallintakehikkoa.

Merkittävimpiin tuotteisiin, palveluihin, toimintoihin, prosesseihin ja järjestelmiin liittyvät operatiiviset riskit tunnistetaan. Operatiivisten riskien tunnistamisen kautta määritellään valvonta ja kontrollit. Osa operatiivisten riskien aiheuttamista tappioista suojataan vakuutusturvalla. Lisäksi jäsenpankkien ja tuote ja palveluyhtiöiden jatkuvuussuunnitelmilla varaudutaan toiminnan merkittäviin häiriöihin.

Operatiiviselle johdolle raportoidaan säännöllisesti operatiivisista riskeistä ja toteutuneista vahingoista sekä läheltä piti tilanteista.

Oikeudelliset riskit

Oikeudellisilla riskeillä tarkoitetaan pätemättömistä sopimuksista tai puutteellisesta dokumentaatiosta aiheutuvaa tappiota ja lain tai viranomaismääräysten rikkomisesta aiheutuvaa sanktioiden, korvausvelvollisuuden asiakasta kohtaan tai menetetyt liikearvon riskiä. Pankki-, varainhoito- ja henkilövakuutus toiminnassa noudatetaan pankki- ja vakuutusalan vakioehtoja. Muita kuin vakioomutoisia sopimuksia laadittaessa käytetään lakiasiantuntijoita sekä tarvittaessa myös ulkopuolisia asiantuntijoita.

Säännösten noudattamisesta ja koordinoinnista vastaa compliance -toiminto. Compliance -toiminto varmistaa, että lainsäädäntöä, sekä viranomaisten antamia ohjeita ja määräyksiä noudatetaan. Compliance -toiminnon vastuulla on myös valvoa, että annettuja sisäisiä ohjeita ja henkilöstöä sitovia eettisiä periaatteita sekä myös muita rahoitus- ja vakuutusmarkkinoilla vallitsevia ohjeita noudatetaan. Päämäärätavoitteena on välttää compliance riskien toteutumista Säästöpankkiryhmän toiminnassa.

Liiketoimintariski

Liiketoimintariskit kuvaavat liiketoimintaympäristöstä johtuvien epävarmuuksien vaikutuksia liiketoimintaan. Liiketoimintariskit syntyvät kilpailusta, markkinoiden ja asiakaskäyttötymisen muutoksista sekä tuloksen muodostumisen odottamattomista heilahteluista. Liiketoimintariskit voivat syntyä myös väärän strategian valinnasta, puutteellisesta johtamisesta tai hitaasta reagoinnista toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin.

Liiketoimintariskiä hallitaan ja minimoidaan strategia- ja liiketoimintasuunnittelun kautta.

Varainhoito ja henkivakuutus

Varainhoito

Säästöpankkiryhmässä Sp-Rahastoyhtiö Oy harjoittaa rahastotuotteiden hallinnointia ja varainhoitopalveluiden tuottamista sekä säästöpankkien omien salkkujen hoidon osalta, että säästöpankkien asiakkaille.

Sp-Rahastoyhtiön hallinnoimat rahastopääomat olivat vuoden lopussa yhteensä 3 201,7 miljoonaa euroa (2 243,3 milj. euroa)

Henkivakuutusliikkeen kannattavuus

(1 000 euroa)	31.12.2019			31.12.2018
	Riskimaksutulo	Korvausmeno	Korvaussuhde	Korvaussuhde
Riskivakuutus	3 226	1 430	44,3 %	68,2 %
Säästö- ja eläkevakuutus	22 108	21 019	95,1 %	96,3 %
Yhteensä	25 334	22 449	88,6 %	92,3 %

Vakuutusriski

Merkittävimmät vakuutusriskit sitoutuvat puhtaisiin riskituotteisiin. Tällaisia ovat lainaturvavakuutukset, joihin yhtiö myöntää turvat kuoleman, pysyvän työkyvyttömyyden ja tapaturmaisen pysyvän työkyvyttömyyden varalta. Näitä riskejä hallitaan vakuutusehdoilla, huolellisella vastuunvalinnalla, oikealla hinnoittelulla sekä jälleenvakuutuksella. Pysyvän työkyvyttömyyden ja tapaturmaisen pysyvän työkyvyttömyyden vakuutuksissa on mahdollista korottaa olemassa olevan kannan maksuja korvaussuhteen heikentyessä. Vastuunvalintaa varten on määritetty selkeät perusteet vakuutusriskien ottamiselle. Riskivakuutusten vastuunvalinnassa käytetään jälleenvakuuttajan laatimia ja ylläpitämiä vastuunvalinnan ratkaisuhujojeita.

Omapidätysosuuden ylittävä määrä on jälleenvakuutettu ja jälleenvakuutusosuuden olemassaolo on riippuvainen olemassa olevan ohjeistuksen jatkuvasta noudattamisesta. Hallitus vahvistaa jälleenvakuuttamisen periaatteet ja omapidätysosuuden vuosittain. Samassa yhteydessä arvioidaan jälleenvakuuttajaan liittyvä luottoriski.

Korkoriski

Henkivakuutus toiminnan korkoriskit liittyvät joko sopimuksille hyvitettävään korkoihin tai sitten vastuuvälille hyvitettävään korkoon. Säästötuotteissa yhtiö käyttää vuosittain vahvistettavaa vuosikoron ja lisäkoron yhdistelmää. Tämä mahdollistaa mukautumisen kulloisiinkin markkinatilanteisiin sovitamalla vuosittain asiakkaille hyvitettävän korkotason markkinaehtoisesti. Tämä alentaa merkittävästi vakuutus sopimuksista aiheutuvaa korkoriskiä. Kohtuusperiaatteen mukaan yhtiön tulee tavoitella tasaista tuottoa takuukorkoisille sopimuksille. Tähän on varauduttu korkotäydennyksin.

Liikekuluriski

Henkivakuutus toiminnan tuotteet on hinnoiteltu niistä saatavan kuormitustulon osalta kattamaan niistä aiheutuneet liikekulut. Kuormitustulo on mitoitettu tuotteiden elinkaariajattelulla, jolloin sopimuksista saatava kuormitustulo kohdistuu koko sopimuksen voimassaoloajalle. Henkivakuutus toiminnan osalta analysoidaan vähintään kerran vuodessa vakuutuslajikohtainen kannattavuus, minkä perusteella arvioidaan myönnettävien vakuutusten maksu- ja kuormitustaso. Analyysistä selviää saatujen riskimaksujen riittävyys riskimeno, kuormitustulon riittävyys liikekulujen kat-

Vuoden 2019 lopussa hallinnoitavia sijoitusrahastoja oli 22 sijoitusrahastoa ja 10 erikoissijoitusrahastoa.

Henkivakuutus toiminta

Henkivakuutus toiminnan merkittävimmät riskit kohdistuvat vakuutus sopimuksiin ja sijoitus toimintaan. Vakuutus sopimuksiin liittyvät ns. tekniset riskit ovat vakuutus riski, korkoriski ja liikekuluriski. Vakuutus yhtiölain mukaisesti henkivakuutus tuotteisiin sovellettavat laskuperusteet ovat turvaavat tarkoittaen sitä, että normaalioloissa perusteiden mukainen hinnoittelu tuottaa yhtiöön ylijäämää.

tamiseen ja korkohyvitysten sopivuus saatuihin tuottoihin. Analyysin avulla seurataan vuosittain vakuutuslajeittain hinnoittelun riittävyttä ja tehdään tarvittavat korjausliikkeet.

Vastuuvälän herkkyyshanalyysi

Vakuutus kanta muodostuu riskivakuutuksista ja säästämismuotoisista vakuutuksista. Riskivakuutukset ovat myyntikanavien myöntämiin lainoihin liitettyjä henkivakuutuksia, joiden liitännäisturvina voi olla pysyvän työkyvyttömyyden tai tapaturmaisen pysyvän työkyvyttömyyden vakuutuksia. Säästämismuotoiset vakuutukset ovat säästöhenki-, eläke ja ryhmäeläkevakuutuksia ja kapitalisaatiosopimuksia. Säästöpankkiryhmällä ei ole mahdollisuutta vaikuttaa olennaisesti jo myönnettyjen vakuutusten maksumiin tai muihin sopimusehtoihin.

Riskivakuutuksiin liittyy kuolevuus- ja työkyvyttömyys riski. Tätä riskiä hallitaan asianmukaisella vastuunvalinnalla, riskiliikkeen kannattavuuden seurannalla ja jälleenvakuuttamisella. Yhtiö on jälleenvakuuttanut jokaisen kuoleman tai pysyvän työkyvyttömyyden varalta vakuutetun siltä osin kuin riskisumma (tai vakuutussumma) ylittää 150 tuhatta euroa. Lisäksi Säästöpankkiryhmällä on katastrofisuoja, joka rajaa yhdestä vahinkotapahtumasta aiheutuvan vahingon enimmäismäärän 500 tuhanteen euroon.

Suurin osa säästämismuotoisesta vakuutus kannasta on sijoitus sidonnaista, mutta kaikki vakuutus sopimukset sisältävät option säästöjen siirtämiseksi sijoitussidonnaisen ja takuukorkoisen säästö osan välillä. Säästämismuotoisiin vakuutuksiin sisältyy takaisinosto-optio, jota on rajoitettu ehdoilla sopimusten kolmena ensimmäisenä vuotena. Lisäksi eläkevakuutusten osalta takaisinostoa rajoittaa verolainsäädäntö. Suuri osa säästöhenkivakuutuksista päättyy takaisinostoon ja se on huomioitu osana sopimuksen elinkaarta. Kolmas säästämismuotoisiin vakuutuksiin sisältyvä epävarmuustekijä on vakuutuksenottajan oikeus muuttaa vakuutuksen maksusuunnitelmaa. Maksusuunnitelman muuttamista ei sopimusehdoissa ole rajoitettu.

Säästämismuotoisten vakuutusten takuutuottoiset osat on diskontattu käyttäen sopimuskohtaista korkoa, joka ei ole markkinakorko. Sopimuskohtainen korko vaihtelee välillä 0 prosenttia - 0,5 prosenttia. Keskimäärin vuonna 2019 se oli 0,13 prosenttia. Vastuuvälissä tuleviin lisätuihin on varattu 10,1 miljoonaa euroa, jonka arvioidaan kattavan neljä viidesosaan seuraavien 10 vuoden lisäeduista.

Sijoitustoiminnan riskit

Henkivakuutustoiminnan sijoitustoiminnan tavoitteena on saavuttaa mahdollisimman hyvä jatkuva tuotto hyväksyttävällä riskitasolla, huolehtien samalla yhtiön vakavaraisuusvaatimuksista ja varojen ja velkojen rakenteen yhteensopivuudesta. Merkittävimmät

riskit ovat sijoitusten arvon alentuminen, riittämätön tuottotaso vastuuvelan asettamiin vaatimuksiin sekä sijoituksista erääntyvien varojen uudelleensijoitusriski. Riskejä hallitaan tehokkaalla hajautuksella huomioiden samalla vakavaraisuuslaskennan pääomavaatimukset markkinariskeille.

Sijoitusomaisuuden jakauma

Sijoituslaji (1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Joukkovelkakirjalainat		
Joukkovelkakirjalainat	2 108	3 452
Korkorahastot	114 855	131 558
Osakkeet, Kehittyneet markkinat		
Osakkeet	14 639	12 884
Osakerahastot	21 170	27 042
Strukturoidut sijoitukset	2 124	1 797
Hedge-rahastot	15	15
Kiinteistöt		
Kiinteistöt	0	0
Kiinteistörahastot	14 838	6 667
Pankkisaamiset sijoituksissa	5 582	5 146
Johdannaiset	0	0
Yhteensä	175 330	188 561

Korkoriski

Joukkovelkakirja- ja korkorahastosijoitukset modifioidun duraation mukaan

Modifioitu duraatio (1 000 euroa)	31.12.2019	Osuus	31.12.2018	Osuus
0 - 1	16 899	14 %	5 519	5 %
1 - 3	27 779	24 %	15 874	14 %
3 - 5	25 394	22 %	28 551	25 %
5 - 7	16 198	14 %	25 414	22 %
7 - 10	10 763	9 %	17 773	15 %
10 -	19 928	17 %	23 200	20 %
Yhteensä	116 961	100 %	116 331	100 %

Vastapuoliriski

Joukkovelkakirjalainat ja strukturoidut lainat maturiteetin ja luottoluokituksen mukaan (1 000 euroa)

Luotto-luokka	Maturiteetti						31.12.2019		31.12.2018	
	0 - 1	1 - 3	3 - 5	5 - 7	7 - 10	10 -	Yhteensä	Osuus	Yhteensä	Osuus
AAA	791	222	1 432	127	646	582	3 799	3 %	5 133	4 %
AA	589	550	1 007	1 821	2 777	8 458	15 202	13 %	11 302	10 %
A	3 317	3 621	2 989	2 083	1 689	2 160	15 859	14 %	17 272	15 %
BBB	1 928	4 256	5 825	7 586	4 620	5 375	29 590	25 %	41 109	35 %
< BBB	95	2 659	8 074	6 090	3 515	2 909	23 342	20 %	37 861	32 %
Luokittelematon	8 697	4 082	5 181	4 100	3 001	4 108	29 170	25 %	5 315	5 %
Yhteensä	15 416	15 390	24 509	21 806	16 248	23 594	116 962	100 %	117 992	100 %

Valuuttariski

Sijoitukset valuutoittain

Valuutta (1 000 euroa)	31.12.2019	Osuus	31.12.2018	Osuus
EUR	162 059	92 %	143 096	84 %
USD	6 664	4 %	13 781	8 %
GBP	1 255	1 %	5 025	3 %
Muut	5 353	3 %	7 855	5 %
Yhteensä	175 331	100 %	169 757	100 %

Rahastosijoitukset eurosuojattuihin rahastoihin on luokiteltu euromääräisiksi. Muiden rahastojen valuutat perustuvat rahaston sisältämien arvopapereiden noteerausvaluuttoihin.

Sijoitusomaisuuden osien suojaamiseksi voidaan tarvittaessa käyttää myös johdannaisia suojaustarkoituksessa. Sijoitusriskiä seurataan herkkyyksianalyysillä ja value-at-risk -tekniikalla. Alla olevassa taulukossa on esitetty sijoitussalkun herkkyyksianalyysi, joka kuvaa eri markkinariskifaktorioiden vaikutusta sijoitusomaisuuteen.

Sijoitustoiminnan luottoriskiä hallitaan liikkeeseenlaskija- ja vastapuolilimiitein.

Herkkyyksianalyysi

(1 000 euroa)	Riskifaktori	Muutos	Omien varojen muutos	
			31.12.2019	31.12.2018
	Korko	+ 1 %-yks.	-1 960	-7 707
		- 1 %-yks.	-982	1 108
	Osake	-10 %	-3 581	-3 563
	Kiinteistö	-10 %	-1 484	-991
	Valuutta	Muut/Euro -10 %	-1 327	-2 666
	Strukturoidut lainat	-10 %	-212	-166

TILIKAUDEN TULOS

LIITE 6: SEGMENTTI-INFORMAATIO

Säästöpankkiryhmä raportoi segmenttitiedot IFRS 8 -standardin mukaisesti. IFRS 8:n mukaan raportointi ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälle muodostaa segmenttiraportoinnin perustan. Tilinpäätöksessä segmenttitietona esitettävän informaation segmenttijako perustuu täten samaan jakoon, jota noudatetaan johdon raportoinnissa.

Säästöpankkiryhmän ylimpänä operatiivisena päätöksentekijänä toimii Säästöpankkiliitto osk:n hallitus. Säästöpankkiliitto osk toimii Säästöpankkien yhteenliittymän Keskusyhteisönä, ja Säästöpankkiliitto osk:n sääntöjen mukaan Säästöpankkiryhmän resurssien kohdistamisesta ja tuloksellisuuden arvioinnista vastaa ensisijaisesti Keskusyhteisön hallitus.

Säästöpankkiryhmän raportoitavat segmentit ovat Pankkitoiminta sekä Varallisuudenhoidon palvelut. Raportoitaviin segmentteihin kuulumaton toiminta esitetään täsmäytyslaskelmilla.

Pankkitoimintasegmenttiin sisältyvät jäsensäästöpankit, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj ja Sp-Kiinnitysluotto pankki Oyj. Säästöpankit harjoittavat vähittäispankkitoimintaa. Säästöpankkien Keskuspankki toimii jäsenpankkien keskusluotto laitoksena. Sp-Kiinnitysluotto pankki harjoittaa kiinnitysluotto pankkitoimintaa. Pankkitoiminnan merkittävimmät tuottoerät ovat korkokate, palkkiotuotot ja sijoitustoiminnan tuotot. Merkittävimmät kuluerät ovat henkilöstökulut sekä muut liiketoiminnan kulut.

Varallisuudenhoidon palvelut -segmenttiin sisältyy Sp-Rahastoyhtiö Oy sekä Sp-Henkivakuutus Oy. Sp-Rahastoyhtiö Oy harjoittaa sijoitusrahastojen hallinnointia sekä omaisuudenhoitoa ja Sp-Henkivakuutus Oy henkivakuutustoimintaa. Varallisuudenhoidon palvelut -segmentin merkittävimmät tuottoerät ovat palkkiotuotot, vakuutusmaksutulo sekä sijoitustoiminnan tuotot. Merkittävimmät kuluerät ovat palkkiokulut, korvauskulut, henkilöstökulut sekä liiketoiminnan muut kulut.

Segmenttiraportointi laaditaan noudattaen Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, jotka esitetään liitteessä 2.

Ryhmän sisäiset transaktiot eliminoidaan raportoitavien segmenttien sisällä ja välillä. Hankintameno -eliminoinnit, määräysvallattomien omistajien osuus sekä muut Ryhmän sisäiset järjestelyt sisältyvät täsmäytyslaskelmilla esitettäviin eliminointeihin.

Segmenttien välinen hinnoittelu perustuu markkinahintoihin.

IFRS 8:n mukaisesti Säästöpankkiryhmän tulee ilmoittaa, jos tuotot liiketoimista yhden yksittäisen ulkoisen asiakkaan kanssa ylittävät 10 prosenttia Ryhmän tuotoista. Säästöpankkiryhmällä ei ole asiakkaita, joiden tuotot ylittäisivät 10 prosenttia Ryhmän tuotoista.



Tuloslaskelma 2019 (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varallisuuden- hoidon palvelut	Raportoittavat segmentit yhteensä
Korkokate	155 784	-138	155 646
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	62 616	27 556	90 172
Sijoitustoiminnan nettotuotot	39 733	-386	39 347
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot		15 426	15 426
Liiketoiminnan muut tuotot	11 675	73	11 749
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	269 808	42 532	312 340
Henkilöstökulut	-63 992	-7 208	-71 200
Liiketoiminnan muut kulut ja poistot yhteensä	-136 996	-10 670	-147 666
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-200 988	-17 878	-218 866
Arvon alentumistappiot rahoitusvaroista	-8 364		-8 364
Tulos ennen veroja	60 457	24 653	85 110
Tuloverot	-15 447	-2 229	-17 676
Tilikauden tulos	45 010	22 425	67 434
Tase 2019 (1 000 euroa)			
Käteiset varat	683 111		683 111
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	112 675		112 675
Lainat ja saamiset asiakkailta	8 908 907		8 908 907
Johdannaiset	68 697		68 697
Sijoitusomaisuus	1 173 523		1 173 523
Henkivakuutustoiminnan varat		936 577	936 577
Muut varat	131 948	10 117	142 065
Varat yhteensä	11 078 860	946 694	12 025 554
Velat luottolaitoksille	242 010		242 010
Velat asiakkaille	6 814 138		6 814 138
Johdannaiset	3 835		3 835
Liikkeeseenlasketut velkakirjat	2 809 624		2 809 624
Henkivakuutustoiminnan velat	-6 199	903 793	897 595
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	51 020		51 020
Muut velat	69 126	3 065	72 191
Velat yhteensä	9 983 555	906 858	10 890 413
Henkilöstön määrä tilikauden lopussa	1 044	78	1 122

Täsmäytyslaskelmat (1 000 euroa)	1-12/2019	1-12/2018
Tuotot		
Raportoitavien segmenttien tuotot yhteensä	312 340	236 336
Allokoimattomat tuotot, muut toiminnot	9 055	-1 685
Säästöpankkiryhmän tuotot yhteensä	321 395	234 651
Tulos		
Raportoitavien segmenttien tulos yhteensä	67 434	29 739
Allokoimattomat erät, muut toiminnot	6 698	905
Säästöpankkiryhmän tulos yhteensä	74 132	30 645

	31.12.2019	31.12.2018
Varat		
Raportoitavien segmenttien varat yhteensä	12 009 105	11 705 449
Allokoimattomat varat, muut toiminnot		291
Säästöpankkiryhmän varat yhteensä	12 009 105	11 705 740
Velat		
Raportoitavien segmenttien velat yhteensä	10 890 413	10 663 580
Allokoimattomat velat, muut toiminnot	301	13 364
Säästöpankkiryhmän velat yhteensä	10 890 714	10 676 943

Tuloslaskelma 2018 (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varallisuudenhoidon palvelut	Raportoitavat segmentit yhteensä
Korkokate	152 787	-57	152 730
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	58 141	26 317	84 458
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-16 726	-398	-17 124
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot		13 163	13 163
Liiketoiminnan muut tuotot	3 026	83	3 109
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	197 228	39 108	236 336
Henkilöstökulut	-63 475	-7 177	-70 652
Liiketoiminnan muut kulut ja poistot yhteensä	-115 916	-10 417	-126 333
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-179 391	-17 594	-196 985
Ärvonalentumistappiot rahoitusvaroista	-3 885		-3 885
Tulos ennen veroja	13 951	21 515	35 466
Tuloverot	-1 586	-4 140	-5 727
Tulos	12 365	17 374	29 739

Tase 2018

Käteiset varat	839 592		839 592
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	91 684		91 684
Lainat ja saamiset asiakkailta	8 488 196		8 488 196
Johdannaiset	51 134		51 134
Sijoitusomaisuus	1 233 552		1 233 552
Henkivakuutustoiminnan varat		826 338	826 338
Muut varat	160 625	14 328	174 952
Varat yhteensä	10 864 783	840 666	11 705 449
Velat luottolaitoksille	228 018		228 018
Velat asiakkaille	6 943 977		6 943 977
Johdannaiset	1 981		1 981
Liikkeeseenlasketut velkakirjat	2 488 146		2 488 146
Henkivakuutustoiminnan velat		810 359	810 359
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	82 200		82 200
Muut velat	97 966	10 932	108 898
Velat yhteensä	9 842 289	821 291	10 663 580
Henkilöstön määrä tilikauden lopussa	1 098	81	1 179

LIITE 7: KORKOKATE

(1 000 euroa)	1-12/2019	1-12/2018
Korkotuotot		
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavista saamistodistuksista	3 973	4 408
Lainoista ja saamisista luottolaitoksilta	450	532
Lainoista ja saamisista asiakkailta	143 840	140 100
Saamistodistuksista	11 166	13 019
Johdannaissopimuksista		
Suojaavista johdannaisista	25 477	26 486
Muista	1 744	1 382
Yhteensä	186 650	185 928
Korkokulut		
Veloista luottolaitoksille	-4 067	-3 762
Veloista asiakkaille	-10 954	-14 680
Johdannaissopimuksista		
Suojaavista johdannaisista	-2 380	-2 989
Liikkeeseenlasketuista velkakirjoista	-11 658	-9 526
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus	-1 532	-2 008
Muista	-439	-260
Yhteensä	-31 031	-33 224
Korkokate	155 619	152 704

LIITE 8: PALKKIOTUOTOT JA -KULUT, NETTO

(1 000 euroa)	1-12/2019	1-12/2018
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	21 268	22 068
Talletuksista	328	424
Maksuliikenteestä	37 994	33 031
Arvopapereiden välittämisestä	1 172	993
Rahastoista	27 384	26 559
OmaisuuDENhoidosta	501	491
Lainopillisista tehtävistä	3 934	3 791
Arvopapereiden säilytyspalkkiot	1 592	1 715
Vakuutusten välityksestä	1 612	1 809
Takauksista	1 918	1 504
Muista	2 906	2 724
Yhteensä	100 608	95 110
Palkkiokulut		
Maksuliikenteestä	-3 398	-3 339
Arvopapereista	-858	-1 204
Rahastoista	-40	-184
OmaisuuDENhoidosta	-772	-744
Muista*	-5 206	-5 152
Yhteensä	-10 274	-10 623
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	90 334	84 486

* josta merkittävimpanä maksujenvälityspalkkiokulut 2 441 tuhatta euroa (1 964 tuhatta euroa).

LIITE 9: SIOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTOT

(1 000 euroa)	1-12/2019	1-12/2018
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot		
Saamistodistuksista		
Myyntivoitot ja -tappiot	-75	-84
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretyt	1 622	3 888
Saamistodistuksista yhteensä	1 546	3 804
Osakkeista ja osuuksista		
Osinkotuotot	82	11
Osakkeista ja osuuksista yhteensä	82	11
Yhteensä	1 629	3 816
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot		
Saamistodistuksista		
Myyntivoitot ja -tappiot	207	161
Arvostusvoitot ja tappiot	1 555	-3 004
Osakkeista ja osuuksista		
Osinkotuotot	3 329	4 047
Myyntivoitot ja -tappiot	697	-1 411
Arvostusvoitot ja tappiot	32 026	-22 707
Valuuttatoiminnan nettotuotot	38	62
Johdannaisista*)	65	-352
Suojauslaskennan nettotuotot		
Suojaavien instrumenttien käyvän arvon muutos	17 065	5 225
Suojattavien kohteiden käyvän arvon muutos	-17 478	-6 353
Yhteensä	37 505	-24 332
* Sisältää -60 (-352) tuhatta euroa rahavirran suojauksen tehotonta osuutta.		
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot		
Vuokra- ja osinkotuotot	6 768	6 997
Myyntivoitot ja -tappiot	492	960
Muut tuotot sijoituskiinteistöistä	105	164
Vastike- ja hoitokulut	-5 151	-4 912
Poistot ja arvonalentumiset sijoituskiinteistöistä	-4 641	-2 014
Vuokrakulut sijoituskiinteistöistä	-40	-31
Yhteensä	-2 467	1 164
Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	36 668	-19 352

LIITE 10: HENKIVAKUUTUSTOIMINNAN NETTOTUOTOT

(1 000 euroa)	1-12/2019	1-12/2018
Vakuutusmaksutulo		
Säästöpankkiryhmän osuus	102 604	132 405
Jälleenvakuuttajien osuus	-666	-294
Sijoitustoiminnan nettotuotot	99 818	-49 295
Korvauskulut		
Maksetut korvaukset	-94 687	-70 796
Korvausvastuun muutos	-1 243	-3 093
Jälleenvakuuttajien osuus		
Vakuutusvelan muutos		
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-88 306	6 062
Jälleenvakuuttajien osuus		
Muut	-2 095	-1 826
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot yhteensä	15 426	13 163

Henkivakuutuksen vakuutusmaksutulo (1 000 euroa)	1-12/2019	1-12/2018
Maksutulo vakuutus sopimuksista		
Maksutulo riskivakuutuksesta		
Riskivakuutus	10 482	8 900
Yhteensä	10 482	8 900
Maksutulo vakuutus sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä		
Säästövakuutus	1 384	1 649
Yksilöllinen eläkevakuutus	391	430
Ryhmäeläkevakuutus	51	46
Yhteensä	1 826	2 126
Maksutulo sijoitussidonnaisista vakuutuksista		
Säästövakuutus	52 261	59 562
Yksilöllinen eläkevakuutus	4 303	4 505
Ryhmäeläkevakuutus	904	593
Kapitalisaatiosopimus	10 843	17 017
Yhteensä	68 311	81 678
Yhteensä	80 619	92 704
Maksutulo sijoitussopimuksista		
Maksutulo sijoitussidonnaisista sijoitussopimuksista	21 985	39 702
Yhteensä	21 985	39 702
Maksutulo yhteensä	102 604	132 405

Riskivakuutus on jatkuvamaksuisista vakuutusta, joka laskutetaan asiakkailta vuosittain. Muut vakuutukset ovat joustavamaksuisia. Niihin vakuutuksenottaja voi tehdä maksusuunnitelmia tai maksaa poikkeavia maksuja. Vakuutuksenottaja voi muuttaa maksujaan vapaasti.

Sijoitustoiminnan nettotuotot (1 000 euroa)	1-12/2019	1-12/2018
Korkokate	95	120
Osinkotuotot	472	476
Realisoituneet myyntivoitot ja -tappiot	26	824
Realisoitumattomat arvonmuutokset	97 400	-49 304
Muut sijoitukset	343	290
Valuuttatoiminnan nettotuotot	-11	184
Sijoitussidonnaisten asiakasvarojen nettotuotot	1 493	-1 886
Yhteensä	99 818	-49 295

Korvauskulut (1 000 euroa)	1-12/2019	1-12/2018
Korvaukset vakuutus sopimuksista		
Korvaukset riskivakuutuksista	-1 859	-1 026

Korvaukset vakuutus sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä

Säästövakuutus

Eräntymiset	-160	-251
Kuolemantapauskorvaukset	-6 666	-6 031
Takaisinostot	-5 458	-4 588
Yhteensä	-12 284	-10 871

Eläkevakuutus

Eläkkeet	-747	-603
Kuolemantapauskorvaukset	-95	-3
Takaisinostot	-47	-61
Yhteensä	-890	-667

Ryhmäeläkevakuutus

Eläkkeet	-150	-81
Kuolemantapauskorvaukset	-3	
Takaisinostot	-1	
Yhteensä	-152	-81

Kapitalisaatiosopimukset

Eräntymiset		
Takaisinostot	-5 638	-5 433
Yhteensä	-5 638	-5 433

Korvauskulut (1 000 euroa)	1-12/2019	1-12/2018
Korvaukset sijoitussidonnaisista vakuutuksista		
Säästövakuutus		
Eräntymiset	-457	-397
Kuolemantapauskorvaukset	-13 170	-12 304
Takaisinostot	-38 205	-24 995
Yhteensä	-51 832	-37 696
Eläkevakuutus		
Eläkkeet	-1 486	-1 176
Kuolemantapauskorvaukset	-85	-158
Takaisinostot	-792	-644
Yhteensä	-2 363	-1 979
Ryhmäeläkevakuutus		
Eläkkeet	-105	-97
Takaisinostot	-5	-37
Yhteensä	-110	-134
Korvaukset vakuutus sopimuksista yhteensä	-75 130	-57 887
Korvaukset sijoitussidonnaisista sijoitussopimuksista		
Kuolemantapauskorvaukset	-955	-1 259
Takaisinostot	-18 602	-11 615
Yhteensä	-19 557	-12 874
Korvaukset sijoitussopimuksista yhteensä	-19 557	-12 874
Ensivakuutus yhteensä	-94 687	-70 761
Korvaukset yhteensä	-94 687	-70 761

Vakuutusvelan muutos

Vastuuvelan muutokset 2019 (1 000 euroa)	Vastuu 1.1.2019	Vakuutusmaksut	Korvaukset, talletusosa	Korvaukset riskiosa	Korot ja arvomuutokset	Muut ve-loitukset ja hyvitykset	Muut erät	Vastuu 31.12.2019
Muu kuin sijoitussidonnaisten sopimusten velka								
Vakuutusvelka takuukorolla diskontattuna	103 792	1 384	-13 329	-30	1 339	-740	-864	91 551
Lisäetuvaraus	7 825						2 252	10 077
Korkotäydennys	3 850						79	3 929
Liikekustannustäydennys	4 417						-1 747	2 670
Riskivakuutusten vastuuvelka	1 538	10 482		-1 814	1	-10 477	1 410	1 141
Sijoitussidonnaisten sopimusten velka								
Sijoitussidonnaisten vakuutusten velka	472 591	32 064	-53 002	-15	66 619	-3 714	20 245	534 788
Sijoitussidonnaisten sijoitussopimusten velka	204 712	58 674	-26 497		29 057	-2 355	-19 051	244 540
Vastuuvelan riittävyystestin mukainen täydennys								
Yhteensä	798 725	102 604	-92 828	-1 859	97 016	-17 285	2 325	888 697

Vastuuvelan muutokset 2018 (1 000 euroa)	Vastuu 1.1.2018	Vakuutusmaksut	Korvaukset, talletusosa	Korvaukset riskiosa	Korot ja arvomuutokset	Muut ve-loitukset ja hyvitykset	Muut erät	Vastuu 31.12.2018
Muu kuin sijoitussidonnaisten sopimusten velka								
Vakuutusvelka takuukorolla diskontattuna	110 902	2 125	-11 570	-36	1 814	-787	1 343	103 792
Lisäetuvaraus	9 037						-1 212	7 825
Korkotäydennys	3 970						-120	3 850
Liikekustannustäydennys	4 161						256	4 417
Riskivakuutusten vastuuvelka	694	8 900	-2	-1 024	1720,27	-8 921	1 890	1 536
Sijoitussidonnaisten sopimusten velka								
Sijoitussidonnaisten vakuutusten velka	515 279	72 607	-43 724	-16	-37 048	-4 191	-30 316	472 591
Sijoitussidonnaisten sijoitussopimusten velka	156 505	48 802	-14 423		-14 015	-1 731	29 574	204 712
Vastuuvelan riittävyystestin mukainen täydennys								
Yhteensä	800 548	132 435	-69 719	-1 076	-49 249	-15 631	1 416	798 723

LIITE 11: RAHOITUSINSTRUMENTTIEN TULOSEKÄÄT

(1 000 euroa)	1-12/2019	1-12/2018
Korkotuotot		
Jaksotettuun hankintamenuon arvostettavista	146 668	142 853
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	12 518	14 162
Korkotuotot yhteensä rahoitusvaroista, joita ei kirjata käypään arvoon tulosvaikutteisesti	159 187	157 015
Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattavat rahoitusvarat		
Osinkotuotot	82	11
Siirrot muista laajan tuloksen eristä	1 622	3 888
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Korkotuotot	27 463	29 788
Osinkotuotot	3 329	
Käyvän arvon muutos, netto	33 570	
Rahavirran suojaukset - käyvän arvon muutosten tehoton osuus	65	
Rahavirran suojaukset - siirrot muista laajan tuloksen eristä		-199
Rahoitustuotot	225 318	190 503
Korkokulut jaksotettuun hankintamenuon arvostettavista rahoitusveloista	-28 651	-30 235
Arvon alentumistappiot jaksotettuun hankintamenuon kirjattavista sijoituksista	179	21
Arvon alentumistappiot käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista	-1 296	-270
Arvon alentumistappiot lainasaamisista	-7 262	-3 619
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	-2 868	-55 499
Rahoituskulut	-39 898	-89 602
	185 420	100 901

LIITE 12: LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

(1 000 euroa)	1-12/2019	1-12/2018
Vuokra- ja osinkotuotot oman käytön kiinteistöistä	132	190
Myyntivoitot oman käytön kiinteistöistä	397	329
Pankkitoiminnan muut tuotot*	21 909	2 387
Muut	912	762
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	23 349	3 669

*Josta merkittävimpinä erinä Samlink Oy:n osakekaupasta saatu myyntivoitto 11,9 miljoonaa euroa ja talletussuojarahaston kannatusmaksun hyvitys 6 474 tuhatta euroa.

Säästöpankkiryhmä myi 1.4.2019 toteutuneessa kaupassa omistuksensa Oy Samlink Ab:ssa yhdessä muiden Samlinkin omistajatahojen kanssa Cognizant Technology Solutions Finland Oy:lle. Säästöpankkiryhmän omistusosuus Samlinkista ennen kauppaa oli 42 prosenttia ja yhtiö yhdisteltiin Ryhmän tilinpäätökseen osakkuusyhtiönä.

Talletussuoja- ja vakaumusmaksun esittämistapa on muutettu kuluneella tilikaudella siten, että vanhan talletussuojarahaston maksun palautus ja vakaumusmaksun pankkiveron hyvitys esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa ja vuosittainen talletussuoja- ja vakaumusmaksu liiketoiminnan muissa kuluissa. Vertailukaudella talletussuoja- ja vakaumusmaksu sekä niihin kohdistuvat palautukset on esitetty nettoperusteisesti.

LIITE 13: HENKILÖSTÖKULUT

(1 000 euroa)	1-12/2019	1-12/2018
Palkat ja palkkiot	-72 369	-68 362
Eläkekulut		
Maksupohjaiset järjestelyt	-12 553	-12 280
Etuuspohjaiset järjestelyt	-518	-801
Muut henkilösivukulut	-1 788	-2 118
Henkilöstökulut yhteensä	-87 228	-83 561
Kokopäiväiset	1 153	1 166
Osa-aikaiset	92	64
Määräaikaiset	146	179
Yhteensä	1 391	1 409
Henkilöstön määrä kokonaisresurssiksi muutettuna	1 315	1 396
Kokonaisresurssien määrä keskimäärin tilikaudella	1 344	1 397

Palkitseminen

Alla esitetään Pileri III:n mukaiset tiedot palkitsemisen osalta. Palkitsemisjärjestelmä on kuvattu tarkemmin hallinnointiperiaatteiden Liitetiedossa.

2019			
Palkat ja palkkiot (1 000 euroa)	Kiinteät palkat ja palkkiot	Muuttuvat palkat ja palkkiot	
Johto	4 208	299	
Riskinottajat	9 719	839	
Muu henkilöstö	52 381	3 630	
2018			
Palkat ja palkkiot (1 000 euroa)	Kiinteät palkat ja palkkiot	Muuttuvat palkat ja palkkiot	
Johto	4 469	478	
Riskinottajat	9 599	887	
Muu henkilöstö	48 764	3 846	

Palkkioita maksettaessa noudatetaan Säästöpankkiryhmän yleisiä palkitsemisperiaatteita.

Yhteenlasketut tiedot palkitsemisesta jaoteltuna liiketoiminta-alueittain

2019 (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito ja henkivakuutus	Muut	Yhteensä 2019	Yhteensä 2018
Kiinteät palkat ja palkkiot	48 746	5 649	11 913	66 308	62 831
Muuttuvat palkat ja palkkiot	3 542	468	759	4 768	5 211
Henkilömäärä	1 044	78	269	1 391	1 409

Säästöpankkiryhmä noudattaa työehtosopimuksen mukaista irtisanomisajan palkanmaksua.

Uusille työntekijöille ei ole tilikauden aikana maksettu aloitusrahoja.

Tilikaudella erorahoja on maksettu 16 (11) henkilölle erorahoja yhteensä 447 (144) tuhatta euroa.

Säästöpankkien yhteenliittymässä ei sovelleta Luottolaitoslain 8 luvun 9,11 ja 12 §:ien säännöksiä niihin palkkionsaajiin, joiden

muuttuva palkkio yhden vuoden ansaintajaksolta ei ylitä 50 tuhatta euroa.

Mikäli muuttuvan palkkion määrä ylittää edellä mainitun määrän, huomioidaan että sen maksaminen on suoritettava muuna kuin käteissuorituksena.

Tilikauden aikana ei ole myönnetty palkkoja tai palkkioita joiden maksua olisi kriteerien täytyessä lykätty. Tilikauden aikana ei ole maksettu palkkoja tai palkkioita, joihin olisi myönnetty oikeus aikaisemmilta kausilta.

LIITE 14: LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

(1 000 euroa)	1-12/2019	1-12/2018
Muut hallintokulut		
Muut henkilöstökulut	-7 390	-7 249
Toimistokulut	-8 589	-7 336
ICT-kulut	-47 150	-43 725
Yhteyskulut	-5 244	-4 624
Edustuskulut	-431	-477
Markkinointikulut	-7 425	-8 330
Korttiliiketoiminnan kulut	-9 759	-7 949
Yhteensä	-85 988	-79 690
Muut liiketoiminnan kulut		
Vuokrakulut	-2 431	-4 924
Kulut oman käytön kiinteistöistä	-6 446	-5 887
Muut liiketoiminnan kulut**	-16 705	-10 527
Yhteensä	-25 582	-21 338
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-111 569	-101 029
**Tilintarkastuspalkkiot		
Lakisääteinen tilintarkastus	-448	-399
Tilintarkastukseen liittyvät palvelut	-93	-50
Veroneuvonta	-34	-11
Muut palvelut	-326	-104
Yhteensä	-902	-564

** KPMG Oy Ab:n suorittamat muut kuin tilintarkastuspalvelut Säästöpankkiryhmän yhtiöille tilikaudella 2019 olivat yhteensä 450 tuhatta euroa

Talletussuoja- ja vakuusmaksun esittämistapa on muutettu kuluneella tilikaudella siten, että vanhan talletussuojarahaston maksun palautus ja vakuusmaksun pankkiveron hyvitys esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa ja vuosittainen talletussuoja- ja vakuusmaksu liiketoiminnan muissa kuluissa. Vertailukaudella talletussuoja- ja vakuusmaksu sekä niihin kohdistuvat palautukset on esitetty nettoperusteisesti. Esittämistavan muutoksesta johtuva muiden kulujen kasvu oli 6 474 tuhatta euroa.

LIITE 15: POISTOT JA ARVONALENTUMISET AINEELLISISTA JA AINEETTOMISTA HYÖDYKKEISTÄ

(1 000 euroa)	1-12/2019	1-12/2018
Poistot aineellisista hyödykkeistä	-10 348	-5 563
Poistot aineettomista hyödykkeistä	-5 327	-7 565
Poistot yhteensä	-15 675	-13 128
Arvonalentumiset aineellisista hyödykkeistä	-1 836	
Arvonalentumiset yhteensä	-1 836	
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä yhteensä	-17 511	-13 128

IFRS 16 Vuokrasopimukset standardin mukaisia käyttöoikeusomaisuuseriä koskevat tiedot on esitetty liitetiedossa 42.

LIITE 16: ARVONALENTUMISTAPPIOT RAHOITUSVAROISTA

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat rahoitusvarat arvonalentumisvaiheittain (1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
Rahoitusvarat 31.12.2019				
Sijoitusomaisuus	676 749	1 500	210	678 459
Lainat ja saamiset	8 073 404	694 343	207 469	8 975 216
Taseen ulkopuoliset erät	557 131	20 782	1 640	579 553
Yhteensä	9 307 283	716 625	209 320	10 233 228

Rahoitusvarat 31.12.2018				
Sijoitusomaisuus	627 993			627 993
Lainat ja saamiset	7 536 398	810 113	208 218	8 554 729
Taseen ulkopuoliset erät	503 889	36 381	4 235	544 505
Yhteensä	8 668 280	846 494	212 453	9 727 227

Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL), Lainat ja saamiset asiakkailta sekä asiakkaisiin kohdistuvat taseen ulkopuoliset erät (1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
	12 kk ECL	Koko voimassa-oloajan ECL	Koko voimassa-oloajan ECL	
Odotettavissa olevat luottotappiot 1.1.2019	5 127	5 241	23 993	34 361
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	1 825	425	876	3 127
Taseesta pois kirjatut tai poismaksetut erät (ilman luottotappioita)	-537	-734	-1 470	-2 741
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-252	1 141		889
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-269		2 314	2 044
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	390	-1 791		-1 401
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3		-811	2 810	1 999
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	1		-51	-50
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2		184	-363	-179
Lopulliseksi luottotappioksi kirjatut			-547	-547
ECL:n nettomuutos				3 141
Odotettavissa olevat luottotappiot 31.12.2019	6 286	3 655	27 561	37 502

Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL), Sijoitusomaisuus	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
(1 000 euroa)	12 kk ECL	Koko voimassa-oloajan ECL	Koko voimassa-oloajan ECL	
Odotettavissa olevat luottotappiot 1.1.2019	1 686			1 686
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	427	534	3	964
Taseesta pois kirjatut tai poismaksetut erät (ilman luottotappioita)	-378		-63	-441
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-5	666		661
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-9		167	158
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1				
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3				
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1				
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2				
Lopulliseksi luottotappioksi kirjatut				
ECL:n nettomuutos				1 341
Odotettavissa olevat luottotappiot 31.12.2019	1 721	1 200	107	3 028
Odotettavissa olevat luottotappiot 31.12.2019 yhteensä				40 529
Odotettavissa olevien luottotappioiden muutos 1.1.-31.12.2019 yhteensä				4 482

Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL), Lainat ja saamiset asiakkailta sekä asiakkaisiin kohdistuvat taseen ulkopuoliset erät	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
(1 000 euroa)	12 kk ECL	Koko voimassa-oloajan ECL	Koko voimassa-oloajan ECL	
Odotettavissa olevat luottotappiot 1.1.2018	6 263	4 841	31 137	42 241
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	1 398	1 046	964	3 408
Taseesta pois kirjatut tai poismaksetut erät (ilman luottotappioita)	-2 223	-1 777	-3 230	-7 230
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-688	1 708		1 020
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-197		1 885	1 688
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	70	-378		-308
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3		-553	1 689	1 136
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	504		-563	-59
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2		353	-380	-27
Lopulliseksi luottotappioksi kirjatut			-7 509	-7 509
ECL:n nettomuutos				-7 881
Odotettavissa olevat luottotappiot 31.12.2018	5 127	5 241	23 993	34 361

Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL), Sijoitusomaisuus	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
(1 000 euroa)	12 kk ECL	Koko voimassa-oloajan ECL	Koko voimassa-oloajan ECL	
Odotettavissa olevat luottotappiot 1.1.2018	1 614			1 614
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	705			705
Taseesta pois kirjatut tai poismaksetut erät (ilman luottotappioita)	-633			-633
ECL:n nettomuutos				72
Odotettavissa olevat luottotappiot 31.12.2018	1 686			1 686
Odotettavissa olevat luottotappiot 31.12.2018 yhteensä				36 047
Odotettavissa olevien luottotappioiden muutos 1.1.-31.12.2018 yhteensä				-7 809

LIITE 17: TULOVEROT

(1 000 euroa)	1-12/2019	1-12/2018
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	-16 998	-7 911
Aikaisempien tilikausien verot	-36	-42
Laskennallisen verosaamisen muutos	-1 930	-1 809
Laskennallisen verovelan muutos	-1 642	4 045
Tuloverot	-20 606	-5 717
Muut välittömät verot	-69	-51
Tuloverot yhteensä	-20 675	-5 767
Voimassa olevan verokannan mukaan laskettujen verojen täsmäytys tuloslaskelmassa esitettyihin veroihin		
Verokantatäsmäytys		
Kirjanpidon tulos ennen veroja	94 807	36 408
Kirjanpidon ja verotuksen tuloksen erot	-3 166	-7 386
Verotettava tulos	91 641	29 022
Tilikauden tulokseen ennen veroja perustuvat verot yksikön verokannalla	-18 961	-7 282
Tuloslaskelman verovapaat tuotot	718	703
Tuloslaskelman vähennyskelvottomat kulut	-537	-59
Tuloslaskelman ulkopuoliset vähennyskelpoiset kulut	745	959
Tuloslaskelmaan sisältyvät veronalaiset tuotot	-3 182	-656
Aiempien vuosien vahvistettujen tappioiden käyttö	579	665
Tappio, josta ei ole kirjattu laskennallista verosaamista		-57
Aikaisempien tilikausien verot	-36	-42
Ylläolevan erittelyn mukainen verokulu	-20 675	-5 767
Yhteisön tuloveroprosentti	20 %	20 %

Laskennallisista veroista annetaan lisätietoa liitteessä 27.

VARAT

LIITE 18: RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN LUOKITTELU

31.12.2019 (1 000 euroa)	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Käypään arvoon tulosvaikut- teisesti kirjattavat	Jaksotettuun hankin- tameroon kirjattavat rahoitusvelat	Ei rahoitusvaroja/-velkoja	Yhteensä
Käteiset varat	14 096		666 315			680 411
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	110 450					110 450
Lainat ja saamiset asiakkailta	8 906 493					8 906 493
Johdannaiset						
suojaavat johdannaiset						
josta rahavirran suojausta			3 272			3 272
josta käyvän arvo suojausta			65 425			65 425
Sijoitusomaisuus	37 040	640 460	423 209		40 073	1 140 782
Henkivakuutustoiminnan varat*		166 576	783 930		1 456	951 962
Varat yhteensä	9 068 078	807 036	1 942 150		41 530	11 858 794

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat			3 909			3 909
Velat luottolaitoksille				242 010		242 010
Velat asiakkaille				6 804 436		6 804 436
Johdannaiset						
suojaavat johdannaiset						
josta käyvän arvon suojausta			3 835			3 835
Liikkeeseenlasketut velkakirjat				2 755 856		2 755 856
Henkivakuutustoiminnan velat*			778 993	109 619	4 036	892 648
Velat, joilla on huonompi etuoikeus				51 104		51 104
Velat yhteensä			786 737	9 963 025	4 036	10 753 798

*Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat erät sisältävät sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset ja niihin liittyvät velat.

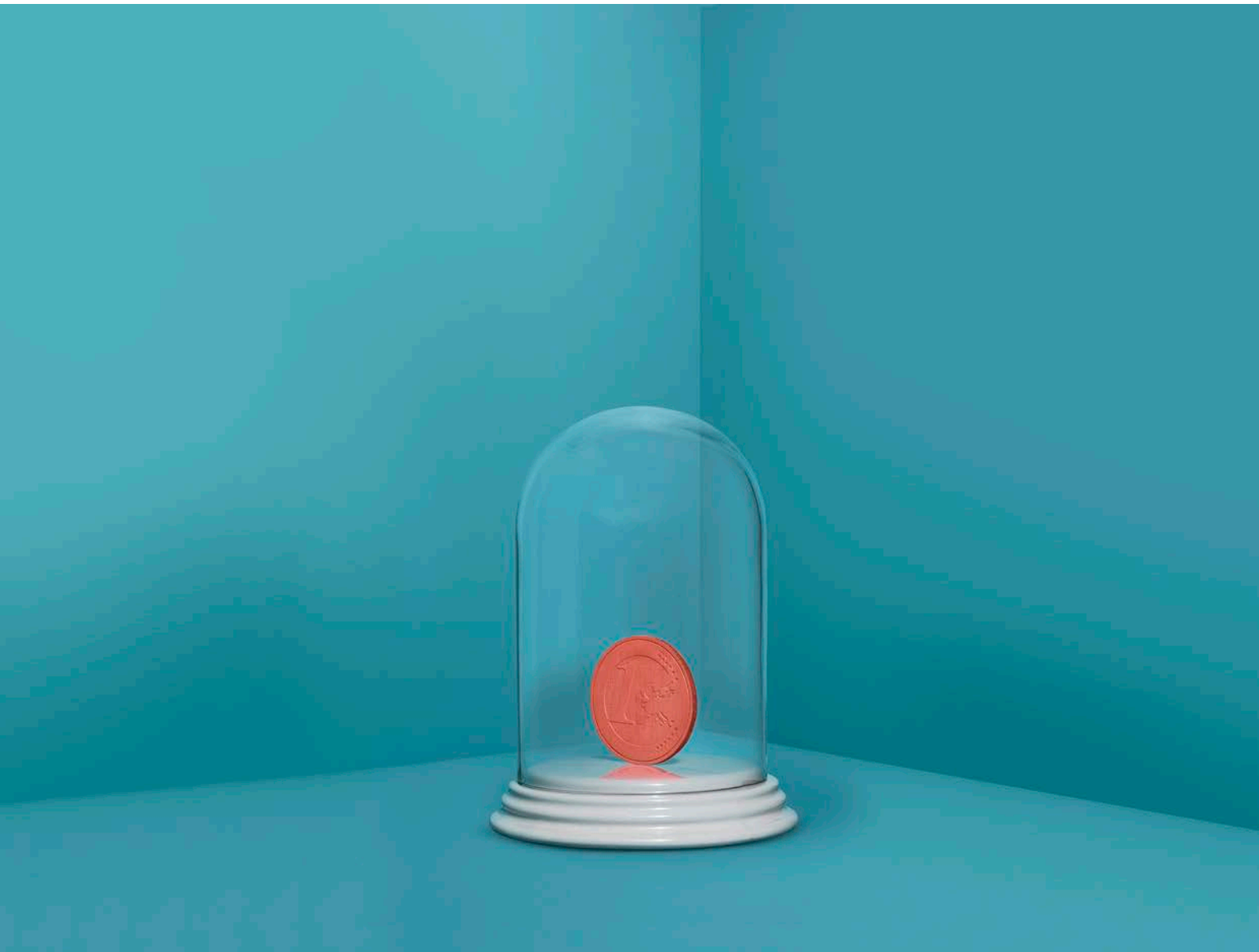
31.12.2018 (1 000 euroa)	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Käypään arvoon tulosvaikut- teisesti kirjattavat	Muut rahoitusvelat	Ei rahoitusvaroja/-velkoja	Yhteensä
Käteiset varat	15 980		823 612			839 592
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat			65 057			65 057
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	91 988					91 988
Lainat ja saamiset asiakkailta	8 486 767		508			8 487 276
Johdannaiset			51 134			51 134
suojaavat johdannaiset			51 134			
josta rahavirran suojausta			3 566			
josta käyvän arvo suojausta			47 568			
muut kuin suojaavat johdan- naiset						
Sijoitusomaisuus	42 146	585 889	480 440		42 723	1 151 199
Henkivakuutustoiminnan varat*		162 787	677 373		1 540	841 700
Varat yhteensä	8 636 881	748 677	2 098 125	0	44 263	11 527 946

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat			20 575			20 575
Velat luottolaitoksille				228 018		228 018
Velat asiakkaille				6 940 818		6 940 818
Johdannaiset			1 981			1 981
suojaavat johdannaiset			1 981			
josta käyvän arvon suojausta			1 981			
Liikkeeseenlasketut velkakirjat				2 488 147		2 488 147
Henkivakuutustoiminnan velat*			677 303	121 420	3 073	801 796
Velat, joilla on huonompi etuoikeus				82 288		82 288
Velat yhteensä	0	0	699 859	9 860 691	3 073	10 563 623

*Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat erät sisältävät sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset ja niihin liittyvät velat.

LIITE 19: KÄTEISET VARAT

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Kassa	14 096	15 980
Vaadittaessa maksettavat saamiset keskuspankeilta	666 315	823 612
Käteiset varat yhteensä	680 411	839 592



LIITE 20: LAINAT JA SAAMISET

31.12.2019 (1 000 euroa)	Ei arvonalennettu (brutto)	Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL)	Tasearvo
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta			
Talletukset	110 450		110 450
Yhteensä	110 450		110 450
Lainat ja saamiset asiakkailta			
Tuotteittain			
Käytetyt tililuotot	83 164	-1 967	85 131
Lainat	8 255 218	-31 602	8 286 820
Korkotukilainat	433 325	-1 239	434 564
Valtion varoista välitetyt lainat			236
Luottokortit	97 424	-1 293	98 717
Takaussaamiset	749	-185	934
Muut saamiset			91
Yhteensä	8 870 207	-36 286	8 906 493
Lainat ja saamiset yhteensä	8 980 657	-36 286	9 016 943

31.12.2018 (1 000 euroa)	Ei arvonalennettu (brutto)	Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL)	Tasearvo
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta			
Talletukset	91 765		91 765
Luotot ja muut saamiset	223		223
Yhteensä	91 988	0	91 988
Lainat ja saamiset asiakkailta			
Tuotteittain			
Käytetyt tililuotot	84 456	-1 897	82 559
Syndikoidut lainat ja repo-sopimukset			
Lainat	7 953 810	-28 707	7 925 103
Korkotukilainat	385 273	-1 564	383 709
Valtion varoista välitetyt lainat			1 618
Luottokortit			93 790
Takaussaamiset			411
Muut saamiset			86
Yhteensä	8 423 539	-32 168	8 487 276
Lainat ja saamiset yhteensä	8 515 527	-32 168	8 579 264

LIITE 21: JOHDANNAISET JA SUOJAUSLASKENTA

Säästöpankkiryhmä suojaa korkoriskiään sekä käyvän arvon että rahavirran muutoksilta ja soveltaa suojaussuhteisiin suojauslaskentaa. Käyvän arvon suojauksen kohteena on kiinteäkorkoinen ottolainaus. Rahavirran suojauksen kohteena on vaihtuvakorkoisen antolainauksen tuleva korkovirta.

Käypää arvoa suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutos kirjataan tuloslaskelmassa erään "Sijoitustoiminnan nettotuotot". Käypää arvoa suojaattaessa myös suojattava kohde on suojauksen ajan arvostettu käypään arvoon, vaikka se muuten arvostettaisiin jaksotettuun hankintamenuun. Suojattavan kohteen käyvän arvon muutos on kirjattu taseessa kyseisen tase-erän oikaisuksi

ja tuloslaskelmassa erään "Sijoitustoiminnan nettotuotot". Suojaavien johdannaisten korot esitetään korkotuottoina ja -kuluina niiden luonteen mukaisesti.

Rahavirtaa suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutoksen tehokas osuus kirjataan laskennallisilla veroilla oikaistuna omassa pääomassa olevaan suojausinstrumenttien rahastoon. Käyvän arvon muutoksen tehoton osuus kirjataan suoraan tuloslaskelman erään "Sijoitustoiminnan nettotuotot". Suojaavien johdannaisten korot esitetään korkotuottoina ja -kuluina niiden luonteen mukaisesti.

31.12.2019 (1 000 euroa)	Nimellisarvo/jäljellä oleva juoksu-aika			Yhteensä	Käyvät arvot	
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	yli 5 vuotta		Varat	Velat
Suojaavat johdannaissopimukset						
Käyvän arvon suojaus	566 982	1 247 020	933 000	2 747 003	65 425	3 835
Korkojohdannaiset	535 000	1 241 000	933 000	2 709 000	62 681	1 090
Osake- ja indeksijohdannaiset	31 982	6 020		38 003	2 744	2 744
Rahavirran suojaus		50 000		50 000	3 272	
Korkojohdannaiset		50 000		50 000	3 272	
Yhteensä	566 982	1 297 020	933 000	2 797 003	68 697	3 835

Johdannaiset yhteensä **68 697** **3 835**

Tilikaudella 1-12/2019 kirjattiin -376 tuhatta euroa tehokasta rahavirran suojausta muihin laajan tuloksen eriin. Rahavirran suojauksen tehoton osuus tilikaudella 2019 oli 60 tuhatta euroa ja se on kirjattu sijoitustoiminnan nettotuottoihin.

Periodit, joiden aikana suojattujen rahavirtojen odotetaan vaikuttavan tulokseen ovat seuraavat:

(1 000 euroa)	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	yli 5 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	1 013	2 515		3 529
Yhteensä	1 013	2 515		3 529

31.12.2018 (1 000 euroa)	Nimellisarvo/jäljellä oleva juoksu-aika			Yhteensä	Käyvät arvot	
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	yli 5 vuotta		Varat	Velat
Suojaavat johdannais-sopimukset						
Käyvän arvon suojaus	142 540	1 737 086	459 000	2 338 626	47 568	1 981
Korkojohdannaiset	115 000	1 695 000	459 000	2 269 000	45 877	290
Osake- ja indeksi-johdannaiset	27 540	42 086		69 626	1 691	1 691
Rahavirran suojaus		40 000	10 000	50 000	3 566	
Korkojohdannaiset		40 000	10 000	50 000	3 566	
Yhteensä	142 540	1 777 086	469 000	2 388 626	51 134	1 981

Johdannaiset yhteensä 51 134 1 981

Kaudella 1-12/2018 kirjattiin -394 tuhatta euroa tehokasta rahavirran suojausta muihin laajan tuloksen eriin. Rahavirran suojauksen tehoton osuus kaudella oli -199 tuhatta euroa ja se on kirjattu kaupankäynnin nettotuottoihin.

Periodit, joiden aikana suojattujen rahavirtojen odotetaan vaikuttavan tulokseen ovat seuraavat:

(1 000 euroa)	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	yli 5 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	938	2 541	156	3 635
Yhteensä	938	2 541	156	3 635

LIITE 22: SIOITUSOMAISUUS

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat		
Saamistodistukset	639 344	585 541
Osakkeet ja osuudet	1 116	14 555
Yhteensä	640 460	600 096
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat		
Saamistodistukset	41 405	44 482
Osakkeet ja osuudet	381 804	486 808
Yhteensä	423 209	531 290
Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat sijoitukset		
Saamistodistukset	37 451	42 452
Odotettavissa olevat luottotappiot	-412	-306
Yhteensä	37 040	42 146
Sijoituskiinteistöt	40 073	42 723
Sijoitusomaisuus yhteensä	1 140 782	1 216 256

Erittely liikkeeseenlaskijan noteerauksen perusteella

31.12.2019 (1 000 euroa)	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Käypään arvoon tulos- vaikutteisesti kirjattavat	Jaksotettuun hankinta- menoon arvostettavat sijoitukset	Yhteensä
Noteeratut				
Julkisyhteisöiltä	218 983	361 054	35 640	615 676
Muilta	398 873	35 881		434 754
Muut				
Muilta	22 603	26 275	1 400	50 279
Yhteensä	640 460	423 209	37 040	1 100 709

31.12.2018 (1 000 euroa)	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Käypään arvoon tulos- vaikutteisesti kirjattavat	Jaksotettuun hankinta- menoon arvostettavat sijoitukset	Yhteensä
Noteeratut				
Julkisyhteisöiltä	137 239	565	39 452	177 255
Muilta	448 302	503 548	2 000	953 850
Muut				
Muilta	14 555	27 178	1 000	42 734
Yhteensä	600 096	531 290	42 452	1 173 839

LIITE 23: HENKIVAKUUTUSTOIMINNAN VARAT

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset		
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Sijoitusrahastot	449 394	378 111
Varainhoitosalkut	132 781	124 186
Muu sijoitussidonnainen kateomaisuus	197 876	174 385
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset yhteensä	780 052	676 681
Muut sijoitukset		
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	3 878	692
Yhteensä	3 878	692
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	2 075	2 673
Osakkeet ja osuudet	164 501	160 114
Yhteensä	166 576	162 787
Muut sijoitukset yhteensä	170 454	163 479
Henkivakuutustoiminnan sijoitukset yhteensä	950 506	840 160
Muut varat		
JV-Vakuutusmaksusaamiset	340	
Muut saamiset	723	1 290
Siirtosaamiset	383	250
Muut varat yhteensä	1 446	1 540
Henkivakuutustoiminnan varat yhteensä	951 962	841 700

Henkivakuutuksen käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen saamistodistusten, osakkeiden ja osuuksien sekä johdannaisten erittely liikkeeseenlaskijan noteerauksen perusteella

(1 000 euroa)	31.12.2019			31.12.2018		
	Saamis- todistukset	Osakkeet ja osuudet	Johdannaissopimukset	Saamis- todistukset	Osakkeet ja osuudet	Johdannaissopimukset
Noteeratut	3 878	780 052		692	676 681	
Muilta	3 878	780 052		692	676 681	
Yhteensä	3 878	780 052		692	676 681	

LIITE 24: SIOITUKSET OSAKKUUSYHTIÖISSÄ

Tiedot Säästöpankkiryhmän olennaisista osakkuusyhtiöistä:

Nimi	Toimipaikka	Pääasiallinen toimiala	Omistusosuus (%)	Osuus äänival- lasta (%)	Omistusosuus (%)	Osuus äänival- lasta (%)
			31.12.2019	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2018
Paikallispankkien PP-laskenta Oy	Espoo	Kirjanpito- ja tilinpäätös-palvelut	25,00	25,00	25,00	25,00

Paikallispankkien PP-laskenta Oy:n toimialana on tarjota finanssialalla toimiville yhteisöille ja niiden tytäryhtiöille sekä keskusorganisaatioille taloushallinnon, palkkahallinnon ja riskienhallinnan sekä kirjanpito- ja laskentapalveluja sekä niihin liittyviä koulutus-, tiedotus- ja neuvontapalveluja. Paikallispankkien PP-laskenta Oy on Säästöpankkiryhmän osakkuusyhtiö 31.8.2018 alkaen.

Taloudellisen informaation yhteenveto olennaisista osakkuusyhtiöistä yhtiöiden omien tilinpäätösten lukuihin perustuen:	Paikallispankkien PP-laskenta Oy
(1 000 euroa)	2019
Varat yhteensä	1 533
Velat yhteensä	-1 388
Liikevaihto	10 615
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	10 615
Tilikauden tappio	-209
Muut laajan tuloksen erät	
Laaja tulos	-209
Osakkuusyhtiöstä kaudella saadut osingot	

Osakkuusyhtiön taloudellisen informaation täsmäytys Ryhmän taseen kirjanpitoarvoon:	
Osakkuusyhtiön nettovarat	145
Ryhmän omistusosuus	
Oikaisut	-36

Yhteisjärjestelyt

Säästöpankkiryhmällä ei ole olennaisia yhteisjärjestelyjä.

Keskinäiset kiinteistöosakeyhtiöt ja asunto-osakeyhtiöt käsitellään Ryhmän tilinpäätöksessä yhteisinä toimintoina. Nämä yhtiöt sisältävät sekä sijoituskiinteistöjä että omassa käytössä olevia kiinteistöjä. Viisi keskinäistä kiinteistöyhtiötä katsotaan Säästöpankkiryhmän näkökulmasta olennaisiksi, mutta näiden osuus Ryhmän taseesta on kuitenkin vähäinen.

Alla esitetään tiedot Säästöpankkiryhmän olennaisista yhteisistä toiminnoista:

Yhtiön nimi	Toimipaikka	Omistusosuus	Omistusosuus
		2019	2018
Kiinteistö Oy Ikaalisten Säästökeskus	Ikaalinen	90,80 %	90,80 %
Asunto Oy Salamankulma	Turku	37,01 %	37,01 %
Kiinteistö Oy Liedon Liikekeskus	Lieto	85,70 %	85,70 %
Kiinteistö Oy Lohjan Pankkitalo	Lohja	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Iisalmen Pohjolankatu 6	Iisalmi	100,00 %	100,00 %

LIITE 25: AINEELLISET HYÖDYKKEET

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Omassa käytössä olevat kiinteistöt		
Maa - ja vesialueet	1 087	987
Rakennukset	38 485	44 332
Koneet ja kalusto	4 484	5 309
Muut aineelliset hyödykkeet	847	838
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 478	426
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	46 381	51 892

31.12.2019					
Aineellisten hyödykkeiden muutokset (1 000 euroa)	Oman käytön kiinteistöt	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	94 514	39 220	1 819	426	135 979
Lisäykset		1 040	63	1 051	2 154
Vähennykset	-2 797	-28	-18		-2 844
Siirrot erien välillä					
Arvonkorotus	137				137
Hankintameno 31.12.	91 854	40 232	1 864	1 478	135 427
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-49 195	-33 911	-981		-84 086
Tilkauden poistot	-3 087	-1 836	-36		-4 959
Tilkauden arvonalentumiset					
Vähennykset					
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-52 282	-35 748	-1 017		-89 046
Kirjanpitoarvo 31.12.	39 572	4 484	847	1 478	46 381

IFRS 16 Vuokrasopimukset standardin mukaisia käyttöoikeusomaisuuseriä koskevat tiedot on esitetty liitetiedossa 42.

31.12.2018					
Aineellisten hyödykkeiden muutokset (1 000 euroa)	Oman käytön kiinteistöt	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	92 857	37 025	1 800	602	132 284
Lisäykset	1 717	2 195	19	1 045	4 976
Vähennykset	-3			-616	-620
Siirrot erien välillä	-57			-605	-662
Arvonkorotus					
Hankintameno 31.12.	94 514	39 220	1 819	426	135 979
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-46 119	-32 102	-951		-79 173
Tilkauden poistot	-3 073	-1 809	-29		-4 911
Tilkauden arvonalentumiset	-3				-3
Vähennykset					
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-49 195	-33 911	-981		-84 086
Kirjanpitoarvo 31.12.	45 319	5 309	838	426	51 892

LIITE 26: AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Aineettomat oikeudet	18 363	23 703
Muut aineettomat hyödykkeet	61	103
Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet	19 038	11 463
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	37 462	35 268

Keskeneräisten aineettomien hyödykkeiden testaus on suoritettu markkinaperusteisesti eikä viitteitä arvonalentumisesta ole.

Aineettomat oikeudet ja keskeneräiset aineettomat hyödykkeet muodostuvat merkittävilta osin ulkoisilta toimijoilta hankituista tietojärjestelmistä.

31.12.2019				
Aineettomien hyödykkeiden muutokset (1 000 euroa)	Aineettomat oikeudet	Muut aineettomat hyödykkeet	Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	62 920	490	11 463	74 873
Lisäykset	5 580		7 775	13 354
Vähennykset	-61	-20	-199	-280
Siirrot erien välillä				
Hankintameno 31.12.	68 439	470	19 038	87 947
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-39 217	-387		-39 604
Tilikauden poistot	-10 695	-22		-10 717
Vähennykset	-164			-164
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-50 076	-409		-50 485
Kirjanpitoarvo 31.12.	18 363	61	19 038	37 462

31.12.2018				
Aineettomien hyödykkeiden muutokset (1 000 euroa)	Aineettomat oikeudet	Muut aineettomat hyödykkeet	Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	42 003	409	16 114	58 526
Lisäykset	8 475	81	8 347	16 904
Vähennykset			-232	-232
Siirrot erien välillä	12 442		-12 767	-325
Hankintameno 31.12.	62 920	490	11 463	74 873
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-31 184	-387		-31 572
Tilikauden poistot	-8 033			-8 033
Vähennykset				
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-39 217	-387		-39 604
Kirjanpitoarvo 31.12.	23 703	103	11 463	35 268

LIITE 27: LASKENNALLISET VEROT

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Laskennallinen verosaaminen	2 485	5 397
Tuloverosaaminen	1 387	7 622
Verosaamiset yhteensä	3 873	13 019
Laskennalliset verovelat	56 540	51 738
Tuloverovelka	3 415	707
Verovelat yhteensä	59 955	52 446

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Laskennalliset verosaamiset		
Arvon alentumiset	392	2 430
Rahoitusvarat	2 735	2 880
Aineelliset hyödykkeet	1 463	1 458
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	503	320
Vahvistetut tappiot	798	1 152
Muut	1 307	759
Laskennallisten verojen netottaminen	-4 713	-3 601
Yhteensä	2 485	5 397

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Laskennalliset verovelat		
Tilinpäätössiirrot	52 109	48 757
Arvon alentumiset	492	267
Rahoitusvarat	7 251	4 640
Rahavirran suojaukset	563	638
Aineettomat hyödykkeet	71	322
Aineelliset hyödykkeet	767	710
Muut		5
Laskennallisten verojen netottaminen	-4 713	-3 601
Yhteensä	56 540	51 738

2019 (1 000 euroa)	1.1.2019	Tuloslaskelman kautta kirjattu muutos	Rahoitusvarat	Rahavirran suojaus	Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	Rakenne- järjestelyt	Muut	31.12.2019
Laskennalliset verosaamiset								
Arvonalentumiset	2 430	-2 038						392
Rahoitusvarat	2 880	-7	-137					2 735
Rahavirran suojaukset								
Aineelliset hyödykkeet	1 458	6						1 463
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	320				184			503
Vahvistetut tappiot	1 152	-354						798
Muut	759	570					-23	1 307
Laskennallisten verojen netottaminen	-3 601						-1 112	-4 713
Yhteensä	5 397	-1 824	-137		184		-1 135	2 485

2019 (1 000 euroa)	1.1.2019	Tuloslaskelman kautta kirjattu muutos	Rahoitusvarat	Rahavirran suojaus	Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	Rakenne- järjestelyt	Muut	31.12.2019
Laskennalliset verovelat								
Tilinpäätössiirrot	48 757	3 352						52 109
Arvonalentumiset	267	225						492
Rahoitusvarat	4 640	1 118	1 493					7 251
Rahavirran suojaukset	638			-75				563
Aineettomat hyödykkeet	322	-251						71
Aineelliset hyödykkeet	710	57						767
Muut	5	-5						
Laskennallisten verojen netottaminen	-3 601						-1 112	-4 713
Yhteensä	51 738	4 496	1 493	-75			-1 112	56 540

2018 (1 000 euroa)	1.1.2018	Tuloslaskelman kautta kirjattu muutos	Rahoitusvarat	Rahavirran suojaus	Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	Rakenne- järjestelyt	Muut	31.12.2018
Laskennalliset verosaamiset								
Arvon alentumiset	2 135	249	47					2 430
Rahoitusvarat	1 919		961					2 880
Aineelliset hyödykkeet	1 748	-290						1 458
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	648				-328			320
Vahvistetut tappiot	1 338	-186						1 152
Muut	772	-13						759
Laskennallisten verojen netottaminen	-6 300						2 699	-3 601
Yhteensä	2 260	-241	1 008		-328		2 699	5 397

2018 (1 000 euroa)	1.1.2018	Tuloslaskelman kautta kirjattu muutos	Rahoitusvarat	Rahavirran suojaus	Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	Rakenne- järjestelyt	Muut	31.12.2018
Laskennalliset verovelat								
Tilinpäätössiirrot	47 530	1 227	214					48 971
Arvon alentumiset	53		-8 780					-8 727
Rahoitusvarat	13 071	349						13 420
Rahavirran suojaukset	717			-79				638
Aineettomat hyödykkeet	716	-394						322
Aineelliset hyödykkeet	1 478	-767						710
Muut	5							5
Laskennallisten verojen netottaminen	-6 300						2 699	-3 601
Yhteensä	57 270	415	-8 567	-79			2 699	51 738

LIITE 28: MUUT VARAT

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Maksujenvälityssaamiset	280	236
Siirtosaamiset		
Korot	29 508	30 786
Muut siirtosaamiset	9 117	8 650
Muut	11 886	29 155
Muut varat yhteensä	50 790	68 826

LIITE 29: MYYTÄVÄNÄ OLEVAKSI LUOKITELLUT PITKÄAIKAISET OMAISUUSERÄT

Pitkäaikaiset omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmät) luokitellaan myytävänä oleviksi, kun niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa niiden myynnistä ja myynti on erittäin todennäköinen. Ne esitetään kirjanpitoarvoonsa tai käypään arvoon vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla sen mukaan, kumpi näistä on pienempi.

Säästöpankkiryhmä myi 1.4.2019 toteutuneessa kaupassa omistuksensa Oy Samlink Ab:ssa yhdessä muiden Samlinkin omistajatahojen kanssa Cognizant Technology Solutions Finland Oy:lle. Säästöpankkiryhmän omistusosuus Samlinkista ennen kauppaa oli 42 prosenttia ja yhtiö yhdisteltiin Ryhmän tilinpäätökseen osakkuusyhtiönä. Osakekaupalla oli noin 12 miljoonan euron positiivinen vaikutus Ryhmän katsauskauden tulokseen ennen veroja.

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Varat		
Osakkuusyhtiöt		8 610
Yhteensä		8 610

Myytävänä oleviksi luokiteltavien ryhmään ei sisälly velkoja 31.12.2019.

VELAT JA OMA PÄÄOMA

LIITE 30: KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI KIRJATTAVAT RAHOITUSVELAT

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Muiden sijoittajien osuus konsolidoitavista rahastoista*	3 909	20 575
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat yhteensä	3 909	20 575

* Erä sisältää Säästöpankkiryhmän ulkopuolisten sijoittajien osuudet Ryhmän tilinpäätökseen yhdisteltävistä rahastoista, joita käsitellään tarkemmin liitteessä 43 Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt.

LIITE 31: VELAT LUOTTOLAITOKSILLE JA ASIAKKAILLE

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Velat luottolaitoksille		
Velat keskuspankeille	38 000	38 000
Velat luottolaitoksille	204 010	190 018
Yhteensä	242 010	228 018
Velat asiakkaille		
Talletukset	6 751 132	6 896 963
Muut rahoitusvelat	3 764	6 149
Ottolainauksen käyvän arvon muutos	49 539	37 706
Yhteensä	6 804 436	6 940 818
Velat luottolaitoksille ja asiakkaille yhteensä	7 046 446	7 168 836

LIITE 32: LIIKKEESEENLASKETUT VELKAKIRJAT

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat		
Joukkovelkakirjalainat	1 246 791	1 244 130
Vakuudelliset joukkovelkakirjalainat	1 495 065	997 099
Muut		
Sijoitustodistukset	14 000	246 918
Liikkeeseenlasketut velkakirjat yhteensä	2 755 856	2 488 147
Joista		
Vaihtuvakorkoiset	430 364	533 877
Kiinteäkorkoiset	2 325 493	1 954 270
Yhteensä	2 755 856	2 488 147

Säästöpankkiryhmällä ei ole ollut mitään viivästyksiä ja laiminlyöntejä liittyen sen liikkeeseen laskemiin velkakirjoihin.

LIITE 33: HENKIVAKUUTUSTOIMINNAN VELAT

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Muu kuin sijoitussidonnaisten sopimusten velka		
Takuukorkoiset vakuutus sopimukset	109 619	121 420
Sijoitussidonnaisten sopimusten velka		
Sijoitussidonnaisten vakuutusten velka	534 454	472 591
Sijoitussidonnaisten sijoitussopimusten velka	244 540	204 712
Vastuuvelan riittävyystestin mukainen täydennys		
Muut velat		
Siirtovelat ja saadut ennakot	2 571	2 397
Muut	1 464	677
Henkivakuutustoiminnan velat yhteensä	892 648	801 796

Henkivakuutusliiketoiminnan vastuuvelka (1 000 euroa)	Vastuu 2019	Sopimukset (kpl) 2019	Duraatio 2019
Muut kuin sijoitussidonnaiset sopimukset			
Takuukorkoiset vakuutus sopimukset			
Säästövakuutus			
Takuukorko 3,5 %	3 019	36	9,6
Takuukorko 2,5 %	14 390	344	8,9
Takuukorko 0,0 %	74 411	1 801	8,1
Yksilöllinen eläkevakuutus			
Takuukorko 3,5 %	1 939	107	6,7
Takuukorko 2,5 %	6 474	620	11,1
Takuukorko 0,0 %	6 512	455	18,2
Ryhmäeläkevakuutus (maksuperusteinen, takuukorko 0,0 %)	1 818	102	5,4
Riskivakuutus sopimukset	1 140	35 506	4,1
Sijoitussidonnaiset sopimukset			
Sijoitussidonnaiset vakuutus sopimukset			
Säästövakuutus	399 227	13 582	11,8
Yksilöllinen eläkevakuutus	97 341	10 263	20,4
Ryhmäeläkevakuutus	3 927	128	32,6
Kapitalisaatiosopimukset	33 959	167	11,4
Sijoitussidonnaiset sijoitussopimukset	244 540	4 461	13,3
Yhteensä	888 697	67 572	

Henkivakuutusliiketoiminnan vastuovelka (1 000 euroa)	Vastuu 2018	Sopimukset (kpl) 2018	Duraatio 2018
Muut kuin sijoitussidonnaiset sopimukset			
Takuukorkoiset vakuutus sopimukset			
Säästövakuutus			
Takuukorko 3,5 %	2 817	38	9,5
Takuukorko 2,5 %	15 310	371	8,9
Takuukorko 0,0 %	83 026	2 038	8,2
Yksilöllinen eläkevakuutus			
Takuukorko 3,5 %	1 987	111	6,7
Takuukorko 2,5 %	6 533	649	11,4
Takuukorko 0,0 %	8 352	476	18,5
Ryhmäeläkevakuutus (maksuperusteinen, takuukorko 0,0 %)	1 859	101	4,4
Riskivakuutus sopimukset	1 536	32 660	3,2
Sijoitussidonnaiset sopimukset			
Sijoitussidonnaiset vakuutus sopimukset			
Säästövakuutus	377 507	14 469	12,1
Yksilöllinen eläkevakuutus	80 481	10 442	22,9
Ryhmäeläkevakuutus	2 857	137	26,8
Kapitalisaatiosopimukset	11 746	137	11,6
Sijoitussidonnaiset sijoitus sopimukset	204 712	3 665	13,2
Yhteensä	798 723	65 294	

Vastuovelka on arvostettu kansallisen tilinpäätöksen periaatteiden mukaisesti. Arvostusperiaatteet on kuvattu tarkemmin laatimisperiaatteissa (Liite 2).

Vastuuelan riittävyystestissä verrataan vastuuelan riittävyttä sisäisen mallin mukaiseen vastuuelkaan. Riittävyystesti on kuvattu tarkemmin laatimisperiaatteissa.

Duraatio perustuu sisäisen mallin mukaisiin vastuuelan kassavirtoihin ja riskittömään korkokäyrään.

LIITE 34: VELAT, JOILLA ON HUONOMPI ETUOIKEUS

(1 000 euroa)	Keskikorko %	31.12.2019
Pääomalainat	4,00 %	84
Muut		
Debentuurit	2,00 %	51 020
Velat joilla on huonompi etuoikeus yhteensä		51 104

(1 000 euroa)	Keskikorko %	31.12.2018
Pääomalainat	4,00 %	84
Muut		
Debentuurit	2,00 %	82 204
Velat joilla on huonompi etuoikeus yhteensä		82 288

LIITE 35: VARAUKSET JA MUUT VELAT

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Muut velat		
Maksujenvälitysvelat	20 712	23 782
Muut	7 737	6 257
Muut velat yhteensä	28 449	30 039
Siirtovelat		
Korkovelat	10 170	10 453
Saadut korkoennakot	715	425
Muut siirtovelat	22 417	17 456
Siirtovelat yhteensä	33 302	28 334
Varaukset		
Eläkevaraukset	2 692	1 701
Muut varaukset	1 140	800
Varaukset yhteensä	3 832	2 501
Varaukset ja muut velat yhteensä	65 583	60 874

(1 000 euroa)	2019	2018
Varausten muutokset		
1.1.	2 501	3 368
Vähennys muut varaukset	340	-13
Lisäys etuusperusteiset eläkkeet	991	-854
31.12.	3 832	2 501

LIITE 36: OMA PÄÄOMA

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Peruspääoma	20 340	20 340
Rahastot		
Kantarahasto	34 452	34 475
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	60 354	60 354
Vararahasto	70 216	69 760
Käyvän arvon rahasto	14 133	-2 858
Suojausinstrumenttien rahasto	2 252	2 552
Muut rahastot	85 953	85 483
Kertyneet voittovarot		
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	729 165	703 613
Tilikauden voitto (tappio)	72 949	30 149
Säästöpankkiryhmän omistajien osuus yhteensä	1 089 812	1 003 868
Määräysvallattomien osuus	28 579	24 929
Oma pääoma yhteensä	1 118 391	1 028 796

Peruspääoma

Erään kirjataan maksettu osake-, osuus- tai peruspääoma. Mikäli osakepääoma on kokonaan tai osittain merkitsemättä kaupparekisteriin, kaupparekisteriin merkitsemätön osuus on ilmoitettava taseessa omana eränään tämän erän alaeänä.

Säästöpankkiryhmän peruspääoma muodostuu Säästöpankkien peruspääomasta, jota ei säästöpankkilain 11 §:n mukaan makseta takaisin.

Säästöpankkiryhmään kuuluu myös neljä osakeyhtiömuotoista säästöpankkia, joiden osalta osakepääoma sisältyy oman pääoman peruspääomaan.

Kantarahasto

Kantarahastoon kirjataan säästöpankkilain 13 §:ssä tarkoitettu kantarahasto.

Ylikurssirahasto

Ylikurssirahasto on sidottua pääomaa. Ylikurssirahastoon on kirjattu mm. omien osakkeiden myyntivoitot.

Sijoitetun vapaan pääoman rahasto

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon merkitään se osa osakkeiden merkintähinnasta, jota ei merkitä osakepääomaan ja jota ei kirjanpitolain mukaan merkitä vieraaseen pääomaan, sekä sellainen muu oman pääoman sijoitus, jota ei merkitä muuhun rahastoon. Rahastoon merkitään myös se määrä, jolla osakepääomaa alennetaan ja jota ei käytetä tappion kattamiseen tai varojen jakamiseen.

Vararahasto

Vararahasto on sidottua pääomaa. Erään merkitään säästöpankkilain (1502/2001) 10 §:ssä tarkoitettuun vararahastoon kirjatut määrät.

Käyvän arvon rahasto

Käyvän arvon rahastoon kirjataan käypään arvoon arvostamisesta syntyneet erät.

Suojausinstrumenttien rahasto

Suojausinstrumenttien rahastoon kirjataan rahavirran suojauksesta syntyneet erät. Tällaiseksi eräksi kirjataan se osa rahavirran suojaukseen määritetyn suojausinstrumentin (johdannais-sopimuksen) käyvän arvon muutoksesta, jonka todetaan olevan tehokas suojaus.

Muut rahastot

Muita rahastoja ovat yhtiöjärjestykseen tai sääntöihin taikka yleistä päätösvaltaa Säästöpankkiryhmässä käyttävän osuuskunnan kokouksen päätökseen perustuvia, aikaisempien tilikausien tuloksesta muodostettuja vapaita rahastoja.

Kertyneet voittovarot

Erään kirjataan tuloslaskelman osoittama tilikauden tulos sekä tulos edellisiltä tilikausilta siltä osin, kuin sitä ei ole siirretty muihin oman pääoman eriin tai jaettu voitonjakona.

Erittely käyvän arvon rahaston muutoksista (1 000 euroa)	2019
Käyvän arvon rahasto 1.1.	-2 858
Voitto/tappio käypään arvoon arvostamisesta, osakkeet ja osuudet	18 610
Voitto/tappio käypään arvoon arvostamisesta, rahoitusravopaperit	9 923
Laskennalliset verot käypään arvoon arvostamisesta	-4 786
Määräysvallattomien omistajien osuus käyvän arvon rahastosta	-2 370
Tuloslaskelmaan siirretty määrä	-4 387
Käyvän arvon rahasto 31.12.	14 133

Erittely suojausinstrumenttien rahaston muutoksista (1 000 euroa)	2019
Suojausinstrumenttien rahasto 1.1.	2 552
Voitto/tappio käypään arvoon arvostamisesta, rahavirtaa suojaavat johdannaiset	-436
Laskennalliset verot, rahavirran suojaus	75
Tuloslaskelmaan siirretty määrä	60
Suojausinstrumenttien rahasto 31.12.	2 252

Erittely käyvän arvon rahaston muutoksista (1 000 euroa)	2018
IFRS 9 -siirtymän vaikutus 1.1.	-19 612
Käyvän arvon rahasto 1.1.	32 611
Voitto/tappio käypään arvoon arvostamisesta, osakkeet ja osuudet	-8 048
Voitto/tappio käypään arvoon arvostamisesta, rahoitusravopaperit	-9 811
Laskennalliset verot käypään arvoon arvostamisesta	4 482
Määräysvallattomien omistajien osuus käyvän arvon rahastosta	1 365
Tuloslaskelmaan siirretty määrä	-3 844
Käyvän arvon rahasto 31.12.	-2 858

Erittely suojausinstrumenttien rahaston muutoksista (1 000 euroa)	2018
Suojausinstrumenttien rahasto 1.1.	2 867
Voitto/tappio käypään arvoon arvostamisesta, rahavirtaa suojaavat johdannaiset	-195
Laskennalliset verot, rahavirran suojaus	79
Tuloslaskelmaan siirretty määrä	-199
Suojausinstrumenttien rahasto 31.12.	2 552

MUUT LIITETIEDOT

LIITE 37: VAKUUDET

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Annetut vakuudet		
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Pantit		28 392
Luotot *	1 881 238	1 782 148
Muut	13 558	27 047
Annetut vakuudet yhteensä	1 894 796	1 837 587
Saadut vakuudet		
Kiinteistövakuudet	8 463 899	8 090 076
Saamistodistukset	35 911	34 996
Muut	105 291	87 919
Saadut takaukset	54 736	61 318
Saadut vakuudet yhteensä	8 659 838	8 274 309

* Sp-Kiinnitysluottopankin liikkeeseenlaskemien vakuudellisten joukkovelkakirjalainojen vakuudeksi asetetut luotot.

LIITE 38: TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKSET

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Takaukset	70 833	61 382
Luottolupaukset	639 816	628 996
Muut	4 178	7 035
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	714 827	697 414

LIITE 39: RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN NETTOUTUS

Säästöpankkiryhmän johdannaissopimuksiin sovelletaan joko ISDA:n tai Finanssialan johdannaissopimusta. Näiden sopimusten perusteella johdannaisten maksuja voidaan nettouttaa transaktiokohtaisesti maksupäivittäin ja vastapuolen maksukyvyttömyys- ja konkurssitilanteissa. Sopimusehdoissa voidaan lisäksi vastapuolikohtaisesti sopia vakuuksista. Nämä johdannaiset esitetään taseessa bruttoperusteisesti.

31.12.2019				Määrät, joita ei ole nettoutettu mutta jotka sisältyvät päänetotussopimuksiin ja vastaaviin			
(1 000 euroa)	Kirjatut rahoitusvarat, brutto	Taseessa netotetut kirjatut rahoitusvelat, brutto	Kirjanpitoarvo taseessa, netto	Rahoitusinstrumenttien kirjanpitoarvo taseessa, netto	Vakuudeksi saatujen rahoitusinstrumenttien kirjanpitoarvo taseessa, netto	Vakuudeksi saatu/annettu käteinen	Nettosumma
Varat							
Johdannaissopimukset				68 697		51 721	16 975
Yhteensä				68 697		51 721	16 975

Velat							
Johdannaissopimukset				3 835		1 870	1 965
Yhteensä				3 835		1 870	1 965

31.12.2018				Määrät, joita ei ole nettoutettu mutta jotka sisältyvät päänetotussopimuksiin ja vastaaviin			
(1 000 euroa)	Kirjatut rahoitusvarat, brutto	Taseessa netotetut kirjatut rahoitusvelat, brutto	Kirjanpitoarvo taseessa, netto	Rahoitusinstrumenttien kirjanpitoarvo taseessa, netto	Vakuudeksi saatujen rahoitusinstrumenttien kirjanpitoarvo taseessa, netto	Vakuudeksi saatu/annettu käteinen	Nettosumma
Varat							
Johdannaissopimukset				51 133		23 302	27 831
Yhteensä				51 133		23 302	27 831

Velat							
Johdannaissopimukset				1 981		289	1 693
Yhteensä				1 981		289	1 693

LIITE 40: KÄYPÄT ARVOT ARVOSTUSMENETELMÄN MUKAISESTI

Käypään arvoon arvostus

Rahoitusinstrumentit esitetään Ryhmän taseessa käypään arvoon tai jaksotettuun hankintamenuon. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa (liite 2) kuvataan rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu arvostustavan mukaan sekä perusteet arvostamistavoille ja käyvän arvon määrittämiselle.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot määritetään ensisijaisesti käyttämällä noteerauksia julkisesti noteeratuilta markkinoilta tai kolmansilta osapuolilta saatuja markkinahintoja. Mikäli markkinanoteerausta ei ole saatavilla, on tase-erät pääosin arvostettu diskonttaamalla tulevat kassavirrat tilinpäätöspäivän markkinakorkojen avulla. Käteisvarojen osalta käypänä arvona on käytetty nimellisarvoa. Myös vaadittaessa maksettavien talletusten osalta on nimellisarvon katsottu vastaavan käypää arvoa.

Sijoituskiinteistöt arvostetaan Ryhmän tilinpäätöksessä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Sijoituskiinteistöjen käypä arvo ilmoitetaan liitetietona. Käypien arvojen määrittelyn perustana on käytetty mahdollisimman vertailukelpoisia markkinahintoja tai kiinteistön nettotuottoihin perustuvaa arvostusmallia. Merkittävimpien kiinteistöjen osalta arvostukselle pyritään saamaan riippumattoman arvioitsijan lausunto.

Säästöpankkiryhmällä ei ole kertaluontoisesti käypään arvoon arvostettuja varoja.

Käyvän arvon hierarkiat

Taso 1 sisältää rahoitusvarat, joiden arvo määräytyy likvideiltä

markkinoilta saatavien noteerausten perusteella. Likvidiksi katsotaan markkina, jossa hinnat ovat saatavilla helposti ja riittävän säännöllisesti. Tasoon 1 kuuluvat noteeratut joukkovelkakirjalainat sekä muut arvopaperit ja pörssiosakkeet ja -johdannaiset, joille noteerataan julkisesti hinta.

Taso 2 sisältää rahoitusvarat, joille ei ole saatavissa noteerausta suoraan toimivilta markkinoilta ja joiden käypä arvo arvioidaan käyttäen arvostusmenetelmiä tai -malleja. Nämä perustuvat oletuksiin, joita tukevat todennettavissa oleva markkinainformaatio, kuten vastaavanlaisten instrumenttien noteerattuja korkoja tai hintoja. Tähän ryhmään kuuluvat mm. valuutta- ja korkojohdannaiset sekä yritys- ja sijoitustodistukset.

Taso 3 sisältää rahoitusvarat, joiden käypää arvoa ei saada julkisesta markkinanoteerauksesta tai todennettavissa olevaan markkinainformaatioon perustuvien arvostusmenetelmien tai -mallien avulla. Tasoon 3 luetaan noteeraamattomat osakeinstrumentit, strukturoidut sijoitukset sekä muut arvopaperit, joille ei tällä hetkellä ole saatavissa sitovaa markkinanoteerausta. Usein tason 3 käypä arvo perustuu kolmannelta osapuolelta saatavaan hintatietoon. Tasoon 3 luetaan myös Ryhmän sijoituskiinteis

Siirrot tasojen välillä

Siirrot käyvän arvon hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen siirron aiheuttaman tapahtuman tai olosuhteiden muutoksen toteutumispäivänä.

Siirtoja tasojen 1 ja 2 välillä ei ole ollut kauden 1.1.-31.12.2019 aikana.

31.12.2019	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo hierarkiatasoin			
Rahoitusvarat (1 000 euroa)		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostettavat					
Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat rahoitusvarat					
Pankkitoiminta	1 089 524	1 071 357		18 167	1 089 524
Varallisuudenhoidon palvelut*	783 930	781 806		2 124	783 930
Muut toiminnot**					
Johdannaispimukset					
Pankkitoiminta	68 697		68 697		68 697
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat					
Pankkitoiminta	640 460	634 542	1 997	3 920	640 460
Varallisuudenhoidon palvelut*	166 576	155 020		11 557	166 576
Jaksotettuun hankintamenuon arvostettavat					
Sijoitusomaisuus, pankkitoiminta	37 040	37 131		400	37 531
Lainat ja muut saamiset, pankkitoiminta	9 031 038		11 639 928		11 639 928
Rahoitusvarat yhteensä	11 817 265	2 679 856	11 710 621	36 168	14 426 645

Sijoituskiinteistöt					
Pankkitoiminta	40 073			64 610	64 610
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta					

* Sisältää sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevien sijoitusten käyvät arvot, jotka sisältyvät tason 1 saldoihiin.

** Muiden sijoittajien osuus konsolidoitavista rahastoista.

31.12.2019	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo hierarkiatasoittain			
Rahoitusvelat (1 000 euroa)		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostettavat					
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Varallisuudenhoidon palvelut*	778 993	778 993			778 993
Muut toiminnot**	3 909	3 909			3 909
Johdannaiset					
Pankkitoiminta	3 835		3 835		3 835
Jaksotettuun hankintamenuun arvostettavat					
Pankkitoiminta	9 853 322	3 888 451	6 784 417	238 235	10 911 102
Rahoitusvelat yhteensä	10 640 059	4 671 353	6 788 252	238 235	11 697 839

* Sisältää sijoitussidonnaisten vakuutusten ja sijoitussidonnaisten sijoitussopimusten velkoja, jotka raportoidaan tasolla 1 alla olevan sijoituksen arvostuksen mukaisesti.

** Muiden sijoittajien osuus konsolidoitavista rahastoista.

Tapahtumat tasolla 3

Täsmäytys muutoksille, jotka ovat tapahtuneet rahoitusinstrumenteille, jotka kuuluvat tasoon 3.

Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti arvostettavat rahoitusvarat (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varallisuudenhoidon palvelut	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2019	20 531	692	21 223
Hankinnat	3 344	970	4 313
Myynnit	-5 521		-5 521
Tuloslaskelmaan kirjatut arvomuutokset, realisoituneet	189		189
Tuloslaskelmaan kirjatut arvomuutokset, ei-realisoituneet	682	462	1 145
Siirrot tasolta 1 ja 2	-1 251		-1 251
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	18 167	2 124	20 291

Tuloslaskelman kautta kirjatut arvomuutokset on kirjattu erään "Kaupankäynnin nettotuotot" ja "Henkivakuustoiminnan nettotuotot".

Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varallisuudenhoidon palvelut	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2019	5 347	10 899	16 245
Hankinnat	1 160	4 193	5 352
Myynnit	-921	-4 322	-5 244
Erääntyneet tilikauden aikana	-1 129		-1 129
Tuloslaskelmaan kirjatut arvomuutokset, realisoituneet	-740	26	-714
Laajaan tuloslaskelmaan kirjatut arvomuutokset	-50	762	712
Siirrot tasolta 1 ja 2	2 283		2 283
Siirrot tasolle 1 ja 2	-2 028		-2 028
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	3 920	11 557	15 222

Tuloslaskelmaan vuoden aikana kirjatut käyvän arvon muutokset sisältyvät eriin "Sijoitustoiminnan nettotuotot" ja "Henkivakuustoiminnan nettotuotot".

Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset on kirjattu muiden laajan tuloksen erien kautta oman pääoman käyvän arvon rahastoon.

Herkkyysanalyysi rahoitusinstrumenteille, jotka kuuluvat tasoon 3
(1 000 euroa)

31.12.2019	Kirjanpito- arvo	Negatiivinen tulosvaiku- tus oletetuille muutoksille
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Pankkitoiminta	18 167	-400
Varallisuudenhoidon palvelut	2 124	-961
Yhteensä	20 291	-1 361
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat		
Pankkitoiminta	3 920	-43
Varallisuudenhoidon palvelut	11 557	-1 101
Yhteensä	15 477	-1 144
Yhteensä	35 768	-2 505

Yllä olevassa taulukossa esitetään tason 3 instrumenttien käyvän arvon herkkyys oletetuille muutoksille. Käypää arvoa on testattu olettamalla korkotason muuttuvan 1 %:n kaikissa maturitettiluokissa samanaikaisesti. Ei-korkoherkkien sijoitusten osalta herkkyysanalyysissä on käytetty 15 %:n arvonmuutosta. Johdannaisten osalta herkkyysanalyysissä on käytetty mahdollisena arvonmuutoksena koko johdannaisen käypää arvoa.

31.12.2018	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo hierarkiatasoinen			
Rahoitusvarat (1 000 euroa)		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostettavat					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					
Pankkitoiminta	1 349 043	1 328 512		20 531	1 349 043
Varainhoito- ja henkivakuutus- toiminta*	677 373	676 681		692	677 373
Muut toiminnot**	20 575	20 575			20 575
Johdannaissopimukset					
Pankkitoiminta	51 134		51 133		51 134
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat					
Pankkitoiminta	585 889	571 252	10 475	5 347	587 074
Varainhoito- ja henkivakuutus- toiminta*	162 787	151 888		10 899	162 787
Jaksotettuun hankintameno- arvostettavat					
Sijoitusomaisuus, pankkitoiminta	42 146	42 704		1 000	43 704
Lainat ja muut saamiset, pankkitoi- minta	8 594 736		10 400 870		10 400 870
Rahoitusvarat yhteensä	11 483 683	2 791 613	10 462 478	38 468	13 292 560

Sijoituskiinteistöt					
Pankkitoiminta	42 723			69 567	69 567
Yhteensä	42 723			69 567	69 567

* Sisältää sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevien sijoitusten käyvät arvot, jotka sisältyvät tason 1 saldoihin.

** Muiden sijoittajien osuus konsolidoitavista rahastoista.

31.12.2018	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo hierarkiatasoittain			
Rahoitusvelat (1 000 euroa)		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostettavat					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta*	677 303	677 303			677 303
Muut toiminnot**	20 575	20 575			20 575
Johdannaiset					
Pankkitoiminta	1 981		1 981		1 981
Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat					
Pankkitoiminta	9 739 271	2 161 228	6 922 896	664 002	9 748 125
Rahoitusvelat yhteensä	10 439 130	2 859 106	6 924 877	664 002	10 447 985

* Sisältää sijoitussidonnaisten vakuutusten ja sijoitussidonnaisten sijoitussopimusten velkoja, jotka raportoidaan tasolla 1 alla olevan sijoituksen arvostuksen mukaisesti.

** Muiden sijoittajien osuus konsolidoitavista rahastoista.

Tapahumat tasolla 3

Täsmäytys muutoksille, jotka ovat tapahtuneet rahoitusinstrumenteille, jotka kuuluvat tasoon 3.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	8 772	1 797	10 569
IFRS 9 siirtymän vaikutus avaavaan taseeseen	8 867		8 867
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	17 639	1 797	19 436
Hankinnat	3 784	840	4 624
Myynnit	-1 668	-1 813	-3 481
Eräänntyneet tilikauden aikana	-33		-33
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, realisoituneet	70	16	86
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, ei-realisoituneet	-810	-148	-958
Siirrot tasolta 1 ja 2	1 550		1 550
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	20 531	692	21 223

Tuloslaskelman kautta kirjatut arvonmuutokset on kirjattu erään "Kaupankäynnin nettotuotot" ja "Henkivakuutustoiminnan nettotuotot".

Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	29 817	6 682	36 499
IFRS 9 siirtymän vaikutus avaavaan taseeseen	-10 593		-10 593
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	19 224	6 682	25 906
Hankinnat	1 375	4 193	5 568
Myynnit	-3 833	-161	-3 994
Eräänntyneet tilikauden aikana	-5 240		-5 240
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, realisoituneet	110	10	120
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, ei-realisoituneet		-30	-30
Laajaan tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset	215	206	421
Siirrot tasolta 1 ja 2	1 574		1 574
Siirrot tasolle 1 ja 2	-8 079		-8 079
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	5 347	10 899	16 245

Tuloslaskelmaan vuoden aikana kirjatut käyvän arvon muutokset sisältyvät eriin "Sijoitustoiminnan nettotuotot" ja "Henkivakuutustoiminnan nettotuotot".

Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset on kirjattu muiden laajan tuloksen erien kautta oman pääoman käyvän arvon rahastoon.

Herkkyysanalyysi rahoitusinstrumenteille, jotka kuuluvat tasoon 3
(1 000 euroa)

31.12.2018	Kirjanpito- arvo	Negatiivinen tulosvaiku- tus oletetuille muutoksille
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Pankkitoiminta	20 531	-3 080
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta	692	-104
Yhteensä	21 223	-3 183
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat		
Pankkitoiminta	5 347	-802
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta	10 899	-1 635
Yhteensä	16 245	-2 437
Yhteensä	37 468	-5 620

Yllä olevassa taulukossa esitetään tason 3 instrumenttien käyvän arvon herkkyys oletetuille muutoksille. Käypää arvoa on testattu olettamalla korkotason muuttuvan 1 %:n kaikissa maturitettiluokissa samanaikaisesti. Ei-korkoherkkien sijoitusten osalta herkkyysanalyysissä on käytetty 15 %:n arvonmuutosta. Johdannaisten osalta herkkyysanalyysissä on käytetty mahdollisena arvonmuutoksena koko johdannaisen käypää arvoa.

LIITE 41: ELÄKEVELKA

Säästöpankkiryhmän lakisääteinen eläketurva (TyEL) on hoidettu eläkevakuutusyhtiössä ja se on maksupohjainen järjestely. Lisäksi Säästöpankkiryhmään kuuluvissa yhtiöissä on henkivakuutusyhtiöissä useita etuuspohjaisia eläkevakuutuksia johdolle, tietyille johtavassa asemassa oleville työntekijöille sekä sellaisille henkilöille, jotka aikanaan kuuluivat Säästöpankkien Eläkekassaan.

Eläkeikä vakuutuksissa on 60-65 vuotta ja tavoite-eläke on 60 % sopimuksissa määritellystä eläkkeen perusteena olevasta palkasta. Järjestelyjä säätelevät paikalliset verolait ja muu lainsäädäntö.

Vakuutusjärjestelyssä varojen määrä kuvastaa vakuutusyhtiön vastuulla olevaa osaa velvoitteesta ja se lasketaan samalla diskonttauskorolla kuin velvoite. Järjestelyyn kuuluvat varat sisältävät 100 % hyväksyttävää vakuutuksia. Koska velvoitteet on vakuutettu, yhtiön vastuulle ei jää merkittäviä riskejä. Yhtiön vastuulla ovat lähinnä työeläkeindeksiin sidottujen eläkkeiden korotukset sekä diskonttauskoron ja palkankehityksen muutosten vaikutus.

Vakuutusyhtiöissä hoidettavien etuuspohjaisten järjestelyjen varat ovat osana vakuutusyhtiöiden sijoitusvarallisuutta, ja niiden sijoitusriski on vakuutusyhtiöillä.

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Veloitteen nykyarvo	14 496	15 499
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	11 886	13 794
Taseessa oleva velka 31.12.	2 611	1 705
Vakuutusmatemaattiset oletukset		
Diskonttauskorko, %	0,70 %	1,60 %
Palkankehitys, %	1,70 %	2,20 %
Eläkkeiden nousu, %	0,00-1,50%	0,00 - 2,00 %

(1 000 euroa)	2019	2018
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	540	788
Aikaisempien kausien työsuoritukseen perustuvat menot	498	757
Nettokorko	20	44
Yhteensä	1 059	1 588
Laajan tuloksen erät		
Kulut tuloslaskelmassa	518	801
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	1 134	-1 247
Laaja tulos ennen veroja	1 653	-446
Veloitteen nykyarvo 1.1.	15 499	18 083
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	540	788
Aikaisempien kausien työsuoritukseen perustuvat menot	-42	-31
Korkokulut	245	269
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) / tappiot (+) taloudellisten oletusten muutoksesta	1 213	-243
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) / tappiot (+) kokemusperäisistä muutoksista	-49	-895
Maksetut etuudet	-2 911	-2 471
Veloitteen nykyarvo 31.12.	14 496	15 499
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo 1.1.	13 794	14 723
Korkotuotot	225	226
Järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto pl. korkokuluun/-tuottoon kuuluva erä	30	108
Maksetut etuudet	-2 911	-2 471
Järjestelyyn suoritettavat maksut	747	1 208
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo 31.12.	11 886	13 794
Veloitteen nykyarvo	14 496	15 499
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	11 886	13 794
Taseessa oleva velka 31.12.	2 611	1 705
Taseessa oleva velka 1.1.	1 705	3 359
Kulut tuloslaskelmassa	518	801
Järjestelyyn suoritettavat maksut	-747	-1 208
Uudelleenmäärittämiset laajassa tuloslaskelmassa	1 134	-1 247
Taseessa oleva velka 31.12.	2 611	1 705

Herkkyysanalyysi - nettovelka

Alla olevasta taulukosta näkyvät oletusten muutosten vaikutukset nettovelkaan

	2019	2018
Diskontokoron muutos +0,50 %	-302	-240
Diskontokoron muutos -0,50 %	346	275
Palkankehitys + 0,5 %	196	192
Palkankehitys - 0,5 %	-189	-183
Eläkkeiden nousun muutos + 0,5 %	668	648
Eläkkeiden nousun muutos - 0,5 %	-606	-588

Veloitteen painotettuun keskiarvoon perustuva duraatio on 17 (16) vuotta.

Säästöpankkiryhmä arvioi maksavansa etuusperäisiin eläkejärjestelyihinsä vuonna 2020 noin 544 (869) tuhatta euroa.

LIITE 42: VUOKRASOPIMUKSET

Säästöpankkiryhmä vuokralle ottajana

Säästöpankkiryhmä toimii vuokralle ottajana mm. konttoritilojen, tulostimien ja kannettavien tietokoneiden osalta. Säästöpankkiryhmän vuokrasopimuskohteet jaetaan seuraaviin kohdeomaisuuseriin: koneet ja kalusto, kiinteistöt ja huoneistot, tietojärjestelmät ja muut. Säästöpankkiryhmän vuokrasopimuksiin ei sisälly merkittäviä jäännösarvovastuita eikä jatko-optioita.

Käyttöoikeusomaisuuserät (1 000 euroa)	2019
Aineelliset hyödykkeet	
Koneet ja kalusto	326
Kiinteistöt	43
Huoneistot	11 269
Tietojärjestelmät	
Muut	
Yhteensä	11 638

Käyttöoikeusomaisuuserien muutokset (1 000 euroa)	2019
Kirjanpitoarvo 1.1.	13 028
Poistot ja arvonalentumiset	-4 016
Lisäykset	2 626
Kirjanpitoarvo 31.12.	11 638
Yhteensä	11 638

Vuokrasopimusvelan maturiteettijakauma (1 000 euroa)	2019
Yhden vuoden kuluessa	2 619
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	6 252
Yli viiden vuoden kuluttua	2 787
Yhteensä	11 658

Tuloslaskelmaerät (1 000 euroa)	2019
Korkokulut	-50
Poistot	-2 836
Lyhytaikaiseksi luokiteltujen vuokrasopimusten kulut	-2 118
Arvoltaan vähäiseksi luokiteltujen vuokrasopimusten kulut	-240
Yhteensä	-5 244

Ei purettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat (1 000 euroa)	2019
Yhden vuoden kuluessa	3 025
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	7 649
Yli viiden vuoden kuluttua	5 231
Yhteensä	15 905



Säästöpankkiryhmän vuokralle antajana

Säästöpankkiryhmä toimii vuokralle antajana mm. pankkien omistamien asuinhuoneistojen osalta.

(1 000 euroa)	2019	2018
Ei-purettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella saatavat vähimmäisvuokrat		
Yhden vuoden kuluessa	2 198	2 026
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	1 656	2 424
Yli viiden vuoden kuluttua	914	1 072
Yhteensä	4 769	5 523

LIITE 43: SÄÄSTÖPANKKIRYHMÄN TILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVÄT YHTEISÖT

Säästöpankkiryhmän rakenne

Alla olevassa taulukossa esitetään tiedot Säästöpankkiryhmän yhdisteltyn tilinpäätökseen sisältyvistä yhtiöistä.

YRITYS	TOIMIPAIKKA
Laskentatekninen emoyritys:	
Säästöpankki Sinetti	Orivesi
Huittisten Säästöpankki	Huittinen
Aito Säästöpankki Oy	Tampere
Säästöpankki Kalanti-Pyhäranta	Uusikaupunki
Avain Säästöpankki	Kortesjärvi
Lammin Säästöpankki	Hyvinkää
Liedon Säästöpankki	Lieto
Länsi-Uudenmaan Säästöpankki	Lohja
Mietoisten Säästöpankki	Mietoinen
Myrskylän Säästöpankki	Myrskylä
Säästöpankki Optia	Iisalmi
Helmi Säästöpankki Oy	Lahti
Someron Säästöpankki	Somero
Sysmän Säästöpankki	Sysmä
Ylihärman Säästöpankki	Ylihärma
Eurajoen Säästöpankki	Eurajoki
Ekenäs Sparbank	Tammisaari
Nooa Säästöpankki	Helsinki
Kvevlax Sparbank	Koivulahti
Närpiön Säästöpankki Oy	Närpiö

		OMISTUSOSUUS 31.12.2019	OMISTUSOSUUS 31.12.2018
Tytäryritykset:			
Nooa Säästöpankki Oy	Helsinki	83,13 %	83,13 %
Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj	Helsinki	96,57 %	94,73 %
Sp-Rahastoyhtiö Oy	Helsinki	92,57 %	92,57 %
Säästöpankkiliitto osk	Helsinki	100,00 %	100,00 %
Säästöpankkipalvelut Oy	Helsinki	100,00 %	100,00 %
Sp-Henkivakuutus Oy	Helsinki	81,22 %	81,22 %
Sp-Koti Oy	Helsinki	100,00 %	100,00 %
Säästöpankkien Holding Oy	Helsinki	80,10 %	80,10 %
Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj	Helsinki	100,00 %	100,00 %

Yhdisteltävät sijoitusrahastot:		OMISTUSOSUUS	OMISTUSOSUUS
		31.12.2019	31.12.2018
Säästöpankki High Yield	Helsinki		38,14 %
Säästöpankki Kehittyvät korkomarkkinat	Helsinki		55,86 %
Säästöpankki Ympäristö	Helsinki	47,40 %	

Merkittävimmät kiinteistöyhtiöt:

Fast Ab Bankborg	Koivulahti	100 %	100 %
Fast Ab Kvevlax Affärshus	Koivulahti	65,90 %	65,90 %
Kiinteistö Oy Säästö-Erkko	Orimattila	64,58 %	64,58 %
Kiinteistö Oy Toritammi-Torgeken Fastighets Ab	Kaskinen	56,00 %	56,00 %
Kiinteistö Oy Eräjärven Pankkitalo	Eräjärvi	100 %	100 %
Kiinteistö Oy Oriveden Läsimäki	Orivesi	94,22 %	94,22 %
Kiinteistö Oy Kaustisen Säästökeskus	Pietarsaari	76,33 %	76,33 %
Kiinteistö Oy Käviän Säästöpuisto	Kokkola	100 %	100 %
Kiinteistö Oy Kalajoenrinne	Kalajoki	59,37 %	59,37 %

Merkittävät rajoitukset

Ei merkittäviä omistukseen ja varojen käyttöön liittyviä rajoituksia.

Määräysvallattomien omistajien osuudet tytäryrityksissä

Säästöpankkiryhmän tytäryritysten määräysvallattomat omistajat ovat pääosin säästöpankkeja, jotka eivät kuulu Säästöpankkien yhteenliittymään.

Alla olevassa taulukossa esitetään erittely yhtiöistä, joissa on olennainen määräysvallattomien omistajien osuus.

Tytäryritys	Toimipaikka	Määräysvallattomien omistusosuus (%)	Määräysvallattomien omistajien osuus omasta pääomasta (1 000 euroa)
		2019	2019
Nooa Säästöpankki Oy	Helsinki	16,87	11 053
Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj	Helsinki	3,43	2 991
Sp-Henkivakuutus Oy	Helsinki	18,78	8 892

Alla olevassa taulukossa esitetään taloudellisen informaation yhteenveto tytäryrityksistä, joissa on olennainen määräysvallattomien omistajien osuus. Tiedot esitetään ennen sisäisten erien eliminointia.

(1 000 euroa)	Nooa Säästöpankki Oy	Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj	Sp-Henkivakuutus Oy
	2019	2019	2019
Lainat ja saamiset	703 703	2 113 735	
Henkivakuutustoiminnan varat			943 594
Muut varat	111 352	47 312	2 031
Velat	747 882	2 077 141	898 981

Lisäksi Säästöpankkiryhmään kuuluu yhtiöitä, joissa määräysvallattomien omistajien osuus omistuksesta on 5,78-44,00 % ja osuus omasta pääomasta yhteensä 2 533 tuhatta euroa. Yhdenkään näistä yhtiöistä ei katsota olevan yksittäin merkittävä.

Tytäryritys	Toimipaikka	Määräysvallattomien omistusosuus (%)	Määräysvallattomien omistajien osuus omasta pääomasta (1 000 euroa)
		2018	2018
Nooa Säästöpankki Oy	Helsinki	16,87	10 536
Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj	Helsinki	5,27	2 799
Sp-Henkivakuutus Oy	Helsinki	18,78	6 303

Alla olevassa taulukossa esitetään taloudellisen informaation yhteenveto tytäryrityksistä, joissa on olennainen määräysvallattomien omistajien osuus. Tiedot esitetään ennen sisäisten erien eliminointia.

(1 000 euroa)	Nooa Säästöpankki Oy	Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj	Sp-Henkivakuutus Oy
	2018	2018	2018
Lainat ja saamiset	658 265	2 679 058	
Henkivakuutustoiminnan varat			844 651
Muut varat	128 584	55 100	6 111
Velat	724 782	2 681 057	808 178

Lisäksi Säästöpankkiryhmään kuuluu yhtiöitä, joissa määräysvallattomien omistajien osuus omistuksesta on 5,78-44,00 % ja osuus omasta pääomasta yhteensä 2 583 tuhatta euroa. Yhdenkään näistä yhtiöistä ei katsota olevan yksittäin merkittävä.

Konsolidoidut strukturoidut yhteisöt

Ryhmä on osallisena yhteisöihin, joka on rakennettu siten, etteivät äänioikeudet tai vastaavanlaiset oikeudet ole ratkaiseva tekijä päätettäessä, kenellä on määräysvalta yhteisössä, esimerkiksi kun äänioikeudet liittyvät vain hallinnollisiin tehtäviin ja merkityksellisiä toimintoja ohjataan sopimukseen perustuvien järjestelyjen avulla. Tällaiset yhteisöt ovat strukturoituja yhteisöjä. Arvioitaessa tarvetta yhdistellä strukturoituja yhteisöjä Ryhmän tilinpäätökseen, huomioidaan Ryhmän ja kyseisen yhteisön välisen suhteen luonne sekä arvioidaan Ryhmän valtaa yhteisössä IFRS 10 -standardin määrittelemän määräysvallan periaatteen mukaan.

Ryhmän vaikutuspiiriin kuuluvat strukturoidut yhteisöt ovat Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvan Sp-Rahastoyhtiön hallinnoimia sijoitusrahastoja. Sp-Rahastoyhtiö toimii sijoitusrahastojen hallinnoijana, joten Ryhmällä katsotaan olevan sijoitusrahastoja koskeva valta, jonka avulla se pystyy vaikuttamaan saamaansa tuoton määrään. Ryhmässä on määritetty konsolidoitaviksi rahastoiksi ne sijoitusrahastot, joissa Ryhmään kuuluvien yhteisöjen omistusosuus on pidempiaikaisena sijoituskohteena ollut yli 40 %. Ryhmään kuuluvien yhtiöiden omistusosuus rahastossa on pitänyt olla yli 40 % yli puolen vuoden ajan, ennen kuin rahasto yhdistellään. Ryhmän tilinpäätökseen on yhdistelty yksi sijoitusrahasto 31.12.2019 (kaksi vuonna 2018).

Alla olevassa taulukossa varoina esitetään niiden sijoitusrahastojen arvo, joissa Ryhmällä on edellä määritetyn mukaisesti määräysvalta ja jotka on yhdistelty Ryhmän tilinpäätökseen. Velka sisältää muiden omistajien osuuden kyseisten rahastojen arvosta. Velat eivät edusta vaateita Ryhmän varoja kohtaan, ja sijoitusrahastojen varoja puolestaan voidaan käyttää vain niiden omien velkojen suorituksiin.

(1 000 euroa)	31.12. 2019		31.12.2018	
	Varat yhteensä	Velat yhteenä	Varat yhteensä	Velat yhteensä
Rahastot yhteensä	6 956	3 297	34 782	20 575

Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen yhdisteltävät sijoitusrahasto-omistukset on Ryhmän omistuksen osalta luokiteltu myytävissä oleviksi. Muiden omistajien osuudet varoista ja veloista arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Osakkuus- ja yhteisyritykset

Tiedot Säästöpankkiryhmän osuuksista osakkuus- ja yhteisyrityksissä esitetään liitteessä 24 "Sijoitukset osakkuusyhtiöissä".

LIITE 44: STRUKTUROITUIJEN KONSOLIDOIMATTOMIEN YHTEISÖJEN TIEDOT

Alla olevassa taulukossa esitetään taloudellista informaatiota niistä strukturoiduista yhteisöistä, joita ei konsolidoida Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen, sekä Ryhmän sijoitus näihin yhteisöihin ja maksimitappioriski. Kyseiset yhteisöt ovat Säästöpankkiryhmään kuuluvan Sp-Rahastoyhtiön hallinnoimia sijoitusrahastoja. Sp-Rahastoyhtiö hallinnoi yhteensä 25 sijoitusrahastoa. Niistä Sp-Rahastoyhtiön rahastoista, joissa Ryhmällä on sijoituksia, yksi on konsolidoitu Ryhmän tilinpäätökseen, kun taas 11 sijoitusrahastoa jää konsolidoinnin ulkopuolelle. Alla esitetyt rahastojen velat edustavat osuudenomistajien velkoja sekä Ryhmään kuuluville yhteisöille että ulkopuolisille omistajille.

(1 000 euroa)	31.12.2019			
	Varat yhteensä	Velat yhteensä	Ryhmän sijoitus	Maksimitappioriski
Sijoitusrahastot yhteensä	3 201 728	3 201 728	68 671	68 671

(1 000 euroa)	31.12.2018			
	Varat yhteensä	Velat yhteensä	Ryhmän sijoitus	Maksimitappioriski
Sijoitusrahastot yhteensä	2 211 606	2 211 606	133 445	133 445

Kaikki sijoitusrahasto-omistukset on luokiteltu arvostettavaksi käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Konsolidoimattomien Sp-Rahastoyhtiön hallinnoimien sijoitusrahastojen realisoitumattomat käyvän arvon muutokset, 50 tuhatta euroa (-4 386 tuhatta euroa), sisältyvät Ryhmän tulokseen. Tilikaudella realisoituneet voitot ja tappiot, yhteensä 0 euroa (-138) tuhatta euroa sisältyvät sijoitus-toiminnan nettotuottoihin.

Ryhmän maksimitappioriski kutakin strukturoitua yhteisöä kohden rajoittuu Ryhmän tekemään sijoitukseen.

LIITE 45: LÄHIPIIRITIEDOT

Säästöpankkiliitto osk:n hallitus on määritellyt Säästöpankkiryhmän lähipiiriin kuuluvat tahot. Säästöpankkiryhmän lähipiiriin kuuluu Ryhmän tilinpäätökseen yhdisteltävät yhtiöt ja yhteisöt, osakkuusyhtiöt ja johtoon kuuluvat avainhenkilöt sekä heidän läheiset perheenjäsenensä. Lisäksi lähipiiriin kuuluu yhteisöt, joissa johtoon kuuluvilla avainhenkilöillä ja/tai heidän läheisillä perheenjäsenillään on määräysvalta tai yhteinen mää-

räysvalta. Säästöpankkiryhmän johtoon kuuluviin avainhenkilöihin luetaan Säästöpankkiliitto osk:in hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet, hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa sekä johtoryhmän jäsenet.

Lähipiirille myönnetty luotot ja takaukset on myönnetty ehdoin, joita sovelletaan vastaaviin asiakasluottoihin ja takauksiin.

2019 (1 000 euroa) Liiketaapahtumat lähipiirin kanssa	Johtoon kuuluvat avainhenkilöt*	Läheisyrietykset**	Osakkuusyrietykset ja yhteisjärjestelyt	Yhteensä
Varat				
Luotot	6 673	5 056	6 668	18 397
Varat yhteensä	6 673	5 056	6 668	18 397
Velat				
Talletukset	3 240	8 585	2 218	14 042
Muut velat	1 073	838		1 911
Velat yhteensä	4 312	9 423	2 218	15 953
Taseen ulkopuoliset sitoumukset				
Luottositoumukset	396	330	1 267	1 993
Yhteensä	396	330	1 267	1 993
Tuotot ja kulut				
Korkotuotot	49	71	61	181
Korkokulut	-6	-3		-9
Vakuutusmaksutuotot	80			80
Palkkiotuotot	4	9	7	20
Muut kulut			-4 763	-4 763
Yhteensä	127	78	-4 695	-4 491

* Sisältää johtoon kuuluvat avainhenkilöt ja heidän läheiset perheenjäsenensä.

** Sisältää johtoon kuuluvat avainhenkilöiden ja heidän läheisten perheenjäsentensä yhtiöt, joissa heillä on määräysvalta tai yhteinen määräysvalta.

(1 000 euroa) Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden saama kompensatio	1-12/2019	1-12/2018
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	4 252	3 874
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	50	
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	404	368
Yhteensä	4 705	4 242

2018 (1 000 euroa) Liiketapahtumat lähipiirin kanssa	Johtoon kuuluvat avainhenkilöt*	Läheisytykset**	Osakkuusyryitykset ja yhteisjärjestelyt	Yhteensä
Varat				
Luotot	7 291	505	6 781	14 577
Varat yhteensä	7 291	505	6 781	14 577
Velat				
Talletukset	3 097	3 105	2 461	8 662
Muut velat	1 894	529	4 496	6 920
Velat yhteensä	4 991	3 634	6 957	15 582
Taseen ulkopuoliset sitoumukset				
Luottositoumukset	650	2 313	2 553	5 516
Yhteensä	650	2 313	2 553	5 516
Tuotot ja kulut				
Korkotuotot	40	64	122	226
Korkokulut	-5	-1		-6
Vakuutusmaksutuotot	133	206		338
Palkkiotuotot	6	56	58	121
Muut kulut			-45 095	-45 095
Yhteensä	174	325	-44 914	-44 415

* Sisältää johtoon kuuluvat avainhenkilöt ja heidän läheiset perheenjäsenensä.

** Sisältää johtoon kuuluvat avainhenkilöiden ja heidän läheisten perheenjäsentensä yhtiöt, joissa heillä on määräysvalta tai yhteinen määräysvalta.

LIITE 46: TILINPÄÄTÖSPÄIVÄN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Säästöpankkiryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen allekirjoitukset

Olemme hyväksyneet lain talletuspankkien yhteenliittymästä tarkoittaman Säästöpankkiryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen 31.12.2019 päätyvältä tilikaudelta. Toimintakertomus ja tilinpäätös annetaan tiedoksi Säästöpankkiliitto osk:n osuuskunnan kokoukselle 11.3.2020.

Helsingissä 13.2.2020

Säästöpankkiliitto osk:n hallitus

Kalevi Hilli
hallituksen puheenjohtaja

Toivo Alarautalahti
hallituksen varapuheenjohtaja

Pauli Aalto-Setälä
hallituksen jäsen

Pirkko Ahonen
hallituksen jäsen

Sanna Ahonen
hallituksen jäsen

Jari Oivo
hallituksen jäsen

Jaakko Ossa
hallituksen jäsen

Ulf Sjöblom
hallituksen jäsen

Marja-Leena Tuomola
hallituksen jäsen

Tomi Närhinen
toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 13. helmikuuta 2020.

KPMG Oy Ab

Petri Kettunen
KHT



Tilintarkastuskertomus

Säästöpankkiliitto osk:n jäsenille

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain tarkoittaman Säästöpankkiryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2019. Tilinpäätös sisältää yhdistellyn taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista.

Lausuntonamme esitämme, että yhdistelty tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Säästöpankkiryhmän taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti.

Lausuntomme on ristiriidaton Säästöpankkiliitto osk:n tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*.

Olemme riippumattomia Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen yhdisteltävistä yhteisöistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Säästöpankkiryhmään kuuluville yhteisöille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty Säästöpankkiryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen liitetiedossa 14.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa. EU-asetuksen 537/2014 10 artiklan 2 c -kohdan mukaiset merkittävät olennaisen virheellisyyden riskit sisältyvät alla kuvattuihin tilintarkastuksen kannalta keskeisiin seikkoihin.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riski.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

KUINKA KYSEISIÄ SEIKKOJA KÄSITELTIIN TILINTARKASTUKSESSA

Saamiset asiakkailta (tilinpäätöksen liitteet 2, 3, 5 ja 16)

- Saamiset asiakkailta, yhteensä 8,9 mrd. euroa, on Säästöpankkiryhmän yhdistellyn taseen merkittävin erä muodostaen 74 % taseen loppusummasta.
- Säästöpankkiryhmä on soveltanut saamisten arvonalentumisten kirjaamiseen 1.1.2018 alkaen IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardia.
- Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa käytetään oletuksia, arvioita ja johdon harkintaa, jotka liittyvät mm. odotettavissa olevien luottotappioiden todennäköisyyden ja määrän, sekä luottoriskin merkittävän kasvun määrittämiseen.
- Saamisten tasearvon merkittävydestä, IFRS 9 -standardin käyttöönotosta, arvostamisessa käytettävien laskentamenetelmien monimutkaisuudesta ja johdon harkinnasta johtuen saamiset asiakkailta on tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka.
- Olemme arvioineet saamisten kirjaus- ja arvostusperiaatteiden asianmukaisuutta sekä testanneet saamisten arvostamiseen että arvonalentumisten kirjaamiseen ja valvontaan liittyviä kontrolleja.
- Olemme arvioineet odotettavissa olevien luottotappioiden laskentamalleja ja laskennassa käytettyjä keskeisiä olettamia, sekä testanneet odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaprosessiin ja luottoriskimalleihin liittyviä kontrolleja. Tarkastukseen on osallistunut IFRS- ja rahoitusasiantuntijoitamme.
- Olemme pyytäneet muiden Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksen yhdisteltyjen yhteisöjen tilintarkastajilta lausunnon siitä, että tilinpäätökseen yhdistellyissä yhteisöissä on noudatettu Säästöpankkiliitto osk:n antamia ohjeistuksia saamisten arvostamisesta ja IFRS 9 odotettavissa olevien luottotappioiden määrittämisestä.
- Lisäksi olemme arvioineet saamia ja odotettavissa olevia luottotappioita koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat ja johdannaiset (tilinpäätöksen liitteet 2, 3, 18, 21 ja 40)

- Käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen tasearvo on 2,1 mrd. euroa koostuen sijoitusomaisuudesta 1 064 milj. euroa ja henkivakuutustoiminnan varoista
- Olemme arvioineet Säästöpankkiryhmän soveltamien tilinpäätösperiaatteiden ja arvostusmenetelmien asianmukaisuutta.

-
- 951 milj. euroa. Johdannaisvarat ovat yhteensä 69 milj. euroa koostuen suojaustarkoituksessa pidettävistä sopimuksista. Johdannaiset arvostetaan tilinpäätöksessä käypään arvoon.
- Rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritellään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerauksien avulla, tai jos toimivia markkinoita ei ole, Säästöpankkiryhmän omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Käyvän arvon määrittämiseen liittyy harkintaa erityisesti niiden instrumenttien osalta, joiden markkina-arvoa ei saada julkisista markkinanoteerauksista.
 - Tarkastustoimenpiteisiimme on sisällynyt mm. käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen arvostusprosessiin liittyvien kontrollien testausta.
 - Tilinpäätöstarkastuksen yhteydessä olemme verranneet sijoitusomaisuuden arvostamisessa käytettyjä käypiä arvoja markkinanoteerauksiin ja muihin ulkopuolisiin hintalähteisiin.
 - Olemme pyytäneet Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen yhdisteltyjen yhteisöjen tilintarkastajilta lausunnon siitä, että tilinpäätökseen yhdistellyissä yhteisöissä on noudatettu Säästöpankkiliitto osk:n antamia ohjeistuksia rahoitusvarojen arvostamisesta.
 - Lisäksi olemme arvioineet käypään arvoon arvostettavia rahoitusvaroja koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

Henkivakuutustoiminnan vastuuelka (tilinpäätöksen liitteet 2, 3, 5 ja 33)

- Henkivakuutustoiminnan vastuuelka, yhteensä 889 milj. euroa, on Säästöpankkiryhmän yhdistellyssä taseessa merkittävä erä, jonka määrittämisessä käytetään erilaisia laskentamenetelmiä ja vakuutusmatemaattisia oletuksia. Merkittävimmät oletukset liittyvät laskentamenetelmiin, kuolevuuteen ja korkojen kehitykseen.
- Olemme arvioineet vakuutusteknisen vastuuelan kirjaamiseen ja laskentaan liittyviä periaatteita ja prosesseja.
- Vakuutusmatemaattikkomme on osallistunut tarkastukseen ja arvioinut käytettyjen oletusten ja menetelmien asianmukaisuutta tarkastamalla käytettyjä laskuperusteita ja arvioimalla laskentamallien asianmukaisuutta vastuuelan riittävyyden varmentamiseksi.
- Lisäksi olemme käyneet läpi vastuuelan kirjanpidollisen käsittelyn oikeellisuutta ja arvioineet vastuuelkaa koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

Taloudelliseen raportointiin liittyvä kontrolliympäristö ja tietojärjestelmät

- Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksen oikeellisuuden kannalta keskeiset raportointiprosessit ovat järjestelmäriippuvaisia. Tietojärjestelmien merkitys on keskeinen niin jatkuvuuden ja häiriötilanteiden hallinnan kuin taloudellisen raportoinnin oikeellisuuden näkökulmasta.
- Merkittävimmät riskit liittyvät tiedon eheyteen ja luottamuksellisuuteen sekä palveluiden häiriöttömyyteen.
- Taloudellisen raportoinnin tietojärjestelmäympäristöllä sekä yksittäisten tietojärjestelmien sovelluskontrolleilla on siten merkittävä vaikutus valittavaan tilintarkastustapaan.
- Olemme muodostaneet käsityksen taloudelliseen raportointiin liittyvistä tietojärjestelmistä ja niiden kontrolliympäristöstä sekä testanneet niihin liittyvien sisäisten kontrollien tehokkuutta mm. ulkoisilta palveluorganisaatioilta saatujen varmennusraporttien avulla.
- Tarkastustoimenpiteisiimme on sisällynyt merkittävässä määrin aineistotarkastustoimenpiteitä sekä data-analyysejä taloudellisen raportoinnin eri osa-alueisiin liittyen.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisesta siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti liitetiedoissa tarkemmin kuvatulla tavalla ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan Säästöpankkiryhmän kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos Säästöpankkiryhmä aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää

havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon Säästöpankkiryhmän sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä Säästöpankkiryhmän kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei Säästöpankkiryhmä pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä Säästöpankkiryhmään kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksestä. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.
- Pehdymme Säästöpankkiryhmän jäsenyhteisöjen noudattamiin tilinpäätösperiaatteisiin sekä jäsenyhteisöjen tilintarkastuskertomuksiin, jotka on annettu Säästöpankkiryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen tarkastusta varten.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoidimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varoitoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voisi kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koitua yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet osuuskuntakokouksen valitsemana tilintarkastajana 13.3.2014 alkaen yhtäjaksoisesti 6 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suorittaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 13. helmikuuta 2020

KPMG OY AB



Petri Kettunen
KHT



Säästöpankki